CONSTITVTIONES SOCIETATIS IESV.

Cum earum Declarationibus.

ROMÆ, M. D. LXX.

Apud Victorium Hælianum.

Cum facultate Superiorum.

PROOEMIVM
CONSTITVTIONVM.

1 QVAMVIS ſumma Sapientia & bonitas Dei Creatoris noſtri ac Domini ſit, quæ conſeruatura eſt, gubernatura, atque promotura in ſuo ſancto ſeruitio hanc minimam Societatem IESV, vt eam dignata eſt inchoare; ex parte vero noſtra, interna Charitatis & amoris illius lex, quam ſanctus Spiritus ſcribere, & in cordibus imprimere ſolet, potius, quàm vllæ externæ Conſtitutiones, ad id adiutura ſit: Quia tamen ſuauis diſpoſitio diuinæ prouidentiæ ſuarum creaturarũ cooperationem exigit; & quia Chriſti Domini Noſtri Vicarius ita ſtatuit; & Sanctorum exempla, & ratio ipſa nos ita docet in Domino: neceſſariũ eſſe arbitramur, Conſtitutiones conſcribi; quæ iuuent ad melius in via incœpta diuini obſequij procedendum iuxta Inſtituti noſtri rationem.

2 Quamuis

PROOEMIVM IN Declarationes & Annotationes Conſtitutionum.

CVM Conſtitutionum hic finis ſit, vt vniuerſum corpus Societatis et particularia eius membra ad ſui conſeruationem & incrementum, ad gloriam Dei, & vniuerſalis Eccleſiæ bonum iuuentur; præter quàm quòd omnes & ſingulæ earum per ſe

ipſas ad finem dictum accōmodatæ ſunt, tria alia in eis expeti poſſunt;

Primum; vt plenæ ſint; quò omnibus, quæ incidere poſſint, quantum fieri poteſt, prouideatur.

Alterum, vt perſpicuæ ſint; quò minor ſcrupulis detur occaſio.

Tertium, vt breues ſint, quantū plenitudinis ac perſpicuitatis ratio patitur; ut memoria retineri poſſint.

Quò tria hæc melius obſeruentur; præter Conſtitutiones vniuerſaliores & breuiores, quæ, vt obſeruentur à noſtris, & oſtendantur, cùm oportebit, externis, erunt magis ad vſum accommodatæ: viſum nobis eſt in Domino has Declarationes & Annotationes eſſe adijciendas: Quæ, cùm non minoris ſint authoritatis, quàm reliquæ Conſtitutiones; magis deſcendendo ad particularia, eos, qui reliquis præſunt, de rebus quibusdam poſſint edocere, quas breuitas & vniuerſalitas aliarum minus dilucidas reddebat. Sed præter vtraſque, quæ ad res immutabiles pertinent, & vniuerſaliter obſeruari debent, aliæ quædam ordinationes erunt neceſſariæ, quæ diuerſis temporibus, locis, & perſonis in diuerſis Domibus, Collegijs, & officiis Societatis (vniformitate tamen, quoad eius fieri poterit, in omnibus retenta) poſſint accommodari. De huiusmodi ordinationibus, vel regulis hìc nō agetur; ſed id ſolùm admonebimus, quòd ab vnoquoque, qui ibi fuerit, vbi hæ obſeruentur, iuxta voluntatem Superioris, qui ei præfuerit, ſunt obſeruandæ.

Vt redeamus ergò ad id, quod agitur hoc loco; harum Declarationum ordo hic erit, vt Conſtitutionibus reſpondeant;

deant; itaque Pars parti, Caput capiti, cùm declarandum aliquid fuerit, reddetur; quod in margine Conſtitutionum littera quadam indicabit, cui alia ſimilis in Declarationibus reſpondebit. Et ſic ordinatè procedetur, eius fauore aſpirante, qui ordinis totius principium eſt, vtpote perfectiſſima & infinita Sapientia.

a Quamuis primum illud ſit, & maximi momenti in noſtra intentione, quod ad corpus vniuerſæ Societatis ſpectat; cuius vnio, & bonum regimen, & conſeruatio in ſuo bono ſtatu ad maiorem Dei gloriam in primis quæritur: quia tamē corpus hoc ex ſuis membris conſtat, & in ipſa executione primo loco occurrit, quod ad ſingulos ſpectat; tam in ipſis admittendis, quam in promouendis, ac deinde per vineam Chriſti Domini noſtri diuidendis; A *hinc exordium ſumetur eo fauore, quem lux æterna nobis ad honorem & laudem ſuam conferre dignabitur.

PRIMA

DECLARATIO in Prooemium.

A ¶ CONGRVVS eſſe ſolet procedendi modus ab imperfectioribus ad perfectiora, præcipuè in ijs, quæ pertinēt ad praxim; cùm id primum in executione occurrat, quod eſt in conſideratione poſtremum, nam hæc à fine ad media deſcēdit; & ſic in decem præcipuis partibus, ad quas reducuntur omnes Conſtitutiones, procedetur.

Prima de ijs admittendis ad probationem agit, qui noſtrum ſequi Inſtitutum

 expetunt,

expetunt.

Secunda de ijs dimittendis, qui ad illud non eſſe idonei videbuntur.

Tertia de ijs, qui retinebuntur, conſeruandis, & in ſpiritu ac virtute promouendis.

Quarta de ijs inſtituendis in litteris & alijs medijs proximos iuuandi, qui in ſpiritu et virtute in ſeipſis profecerint.

Quinta de cooptandis in corpus Societatis ijs, qui ſic fuerint inſtituti.

Sexta de ijs, quæ in ſeipſis obſeruare debent qui in hoc corpus iam cooptati ſunt.

Septima de ijs, quæ obſeruanda ſunt erga proximos, diſtribuendo ſcilicet operarios, & eos in Chriſti Domini noſtri vinea occupando.

Octaua de ijs, quæ faciunt ad mutuam & cum ſuo capite vnionem eorum, qui diſtributi ſunt.

Nona de ijs, quæ ad caput pertinent, & ad gubernationem, quæ ab eo ad corpus deſcendit.

Decima de ijs, quæ vniuerſaliter ad conſeruationem & augmentum totius corporis huius Societatis in bono ſuo ſtatu pertinent.

Hic eſt ordo in Conſtitutionibus, & Declarationibus tenendus, finem illum intuendo gloriæ & laudis Dei Creatoris ac Domini noſtri; quem nobis præfiximus.

PRIMA PARS

PRIMA PARS CONSTITVTIONVM DE ADMISSIONE ad Probationem.

DE EO, QVI ADMITTENDI facultatem habet. Cap. I.

1 Facvltas admittendi ad probationem, quorum, & quanta ſit; iudicio Præpoſiti Generalis relinquatur; qui in ea communicanda cõſiderabit, quid ad maius ſeruitium Dei ac Domini noſtri conueniat.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad noſtrum inſtitutum ſequendum, ad eum accederet, qui huiuſmodi admittendi poteſtatem non habet,
A * mittere eum poterit ad illum, penes quẽ ea ſit; vel ſcribere ei, ſignificãdo qualis ille ſit, & quibus præditus Dei donis, qui admitti petit; & exequatur quod ei in Domino præſcriptũ fuerit: ſi quidem

IN CAP. I.

De eo, qui admittit.

A ¶ *SI commode nõ poſſit aliquis huiuſmodi ad Societatis inſtitutum idoneus ad eum mitti, qui poteſtatem habet admittendi; interim, dum ille admonetur, licebit cuiq; (ſi id neceſſarium eſſe,*

aut valde cõuenire iudicabitur) eum tamquam hoſpitem penes ſe retinere; donec reſponſum ab eo, ad quem relatum eſt de eo negotio, accipiat: & tunc iuxta ordinẽ ſibi præſcriptũ ꝑcedet.

B § *Qui ordinariè admittere poterunt in abſentia, ſunt Prępoſiti Prouinciales; extraordinariè verò quiuis Commiſſarius Præpoſiti Generalis, vel eiuſdẽ Prouincialis. At rectoribus Collegiorum, & Præpoſitis Domorum magis conſuetum erit cõmittere, vt quos idoneos indicabũt, domi ſuæ, aut in Collegio, poſſint admittere, cum præſentes fuerint.*

ſi quidẽ ille * in abſentia id præſcribendi facultatem habebit. B

Quia refert plurimum ad diuinum ſeruitium, conuenientem haberi delectum eorũ, qui admittuntur; & diligentiam adhiberi, vt intelligatur quæ eorũ ſint dotes & vocatio; qui talẽ admittendi facultatẽ habet, ſi per ſe ipſum id ipſe non præſtet, habeat in ijs, qui aſſiduè apud ſe agũt, aliquẽ, cuius opera vtatur ad cognoſcendum eos, qui ingrediuntur, ad agendum cum illis, eoſque examinandum; qui quidem prudentia præditus ſit, & non ignoret agendi modum, qui cum tam varijs generibus & cõditionibus perſonarũ eſt tenendus; vt maiori cum intelligentia, & vtriusque partis ſatiſfactione negotiũ ad Dei gloriam tranſigatur. 3

4 Tam ille, penes quem eſt facultas admittendi, quàm is, cuius opera ille vtitur, habeat oportet cognitionem rerum Societatis, ac zelum boni progreſſus ip-

ſus ipſius; vt nulla ratione dimoueri ab eo poſſit, quod in Domino conuenientius ad diuinum ſeruitium in hac Societate iudicauerit; quod vt conſequatur, * moderatus admodum ſit oportet in admittendi deſiderio.' Et vt liberior ſit ab omni minus ordinato affectu; vbi vitij huiuſmodi occaſio eſſe poſſet (vt cum conſanguineis, & amicis) ille, in quo aliquid periculi huiuſmodi timeretur, examinandi officio non fungatur.

C ¶ *Vt par eſt ſollicitè cooperari motioni & vocationi diuinæ, curãdo, vt augeatur in Societate numerus operariorũ vinee Chriſti Domini noſtri: ita diligenter cõſiderari oportet, ne quis ad mittatur, niſi qui donis illis Dei præditus ſit, quæ hoc inſtitutum ad ipſius gloriã exigit.*

¶ Quicunque autem eo fungetur, * in ſcriptis habeat quæ ad tale officiũ pertinent; ' quò melius & certius id poſſit præſtare, quod in hac parte ad diuinũ ſeruitium quæritur.

DE ADMIT-

D ¶ *Vbicunque admittendi facultas fuerit, liber completus Examinis ſit oportet, & quidem in iis linguis, quæ ferè ſolent eſſe neceſſariæ. Huiuſmodi ſunt vernacula loci illius, vbi agitur, & latina. Illud autem Examen ei proponi debet, qui admitti cupit, antè, quàm Domum ad communem cum alijs conuictum ingrediatur.*

Et quidem impedimenta, quæ neceſſariò excludunt, etiam, antè, quàm ad primam probationem admittantur, proponi debent.

Erit

Erit etiam ſcriptum alterum examen, quod contineat ea, quæ ſexto quoque menſe per bienniū probationis proponi debent: & aliud item perbreue, quo illi vtentur, qui cum ijs, qui ingredi volunt, colloquuntur; vt vtrinque id, quod expedit, intelligatur antè, quàm ad primam probationem quis admittatur. Iidem officium etiā Examinatoris ſcriptum habere debent, & quod in eo continetur, exequi curent.

DE ADMITTENDIS in Societatem. Cap. II.

IN vniuerſum loquendo de ijs, qui admittendi ſunt, quo pluribus Dei donis naturalibus & infuſis præditi ad promouendum iuxta Societatis inſtitutum, diuinū ſeruitium: & quo certioribus experimentis perſpecti fuerint; eo magis idonei erunt, vt in eam admittantur. 1

Vt particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittuntur ad res temporales, vel exteriores curandas (qui plures eſſe non debent, quàm qui neceſſarij ſint ad ſubleuādum Societatem in ijs rebus, in quibus * occupari alij non poſſunt ſine detrimento maioris boni) ' eſſe eos oportet, quod ad animam ſpectat, bonæ conſcientiæ, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propenſos ad deuotionem, qui domeſticis 2 A

DECLARATIO In cap. II.

A ¶ *HViuſmodi ferè ſunt magnis in domibus, Coqui & diſpen-*

& Diſpenſatoris occupationes, Emptoris, Ianitoris, Præfecti infirmorum, Lotoris, Præfecti horti, eleemoſynarum Curatoris (vbi ex eleemoſynis viuitur) atque id genus aliæ eſſe poſſent. Quia tamen pro maiori aut minori numero hominum, qui in Domibus vel Collegijs verſantur, pro maiori etiam vel minori diſtractione in huiuſmodi exercitijs magis vel minus neceſſe eſſet huiuſmodi officiales ad hæc officia omnino deputari; eorum prudentiæ, qui reliquis præſunt, id committitur: modo hanc curam ſibi impoſitam ſciant, vt finis meminerint, qui ad huiuſmodi homines in Societatem admittendos mouet. Is eſt neceſſitas, vt alij, qui in vinea Christi Domini noſtri laborant, vel litteris dant operam, vt poſtmodum in ea laborent, ſubleuentur: quò ſe in rebus ad maius Dei ac Domini noſtri obſequium pertinentibus exerceant.

domeſticis & externis ædificationi ſint, * qui forte Marthæ in Societate contēti, & ad eius inſtitutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent.

B

3 Quod ad externa attinet; honeſta ſpecie, ſanitate, ætate, & viribus ad labores corporis qui in Societate ſe offerunt, ſufferendos præditi eſſe deberent; & qui

B ¶ *Qui ſic diſpoſitus cerneretur, vt videretur diu in externis miniſterijs non eſſe conquieturus, eò, quod ad ſtudia, vel ad ſacerdotium affectus cognoſceretur, non eſſet in Coadiutorem temporalem admittendus; niſi aptus ad progreſſum in litteris faciendū, quantum opus eſſet, videretur.*

habere,

habere, vel certè habituri eſſe aliquando talentum aliquod, ad eam iuuandam viderentur.

Admittere homines difficili admodum ingenio, vel inutiles Congregationi, licet ipſiſmet non inutile foret, admitti; conſiderantes tamen inſtituti noſtri finem, ac procedendi modum, perſuademus nobis in Domino ad ipſius maius ſeruitium & laudem non expedire. 4

Qui ad hoc admitterentur, vt in rebus ſpiritualibus Societaté iuuarent, conſiderando quid huiuſmodi miniſterium requirat, vt animæ proximorum iuuentur, ſequentibus donis Dei ornari deberent. 5

Quod ad intellectum attinet, doctrina ſana, vel aptitudine ad eam addiſcendam, & in rebus agendis diſcretione, vel certè indole boni iudicij ad eam acquirendam. 6

Quod ad memoriam, aptitudine ad percipiendum, & fideliter percepta retinendum. 7

Quod ad voluntaté, vt vniuerſæ virtutis & perfectionis ſpiritualis ſtudioſi ſint, quieti, conſtantes, ſtrenui in ijs, quæ ad diuinũ ſeruitiũ aggrediuntur; quique zelum habeant ſalutis animarum, & ea de cauſa ad noſtrum inſtitutum (quod ad illas iuuandas & diſponendas ad vltimi ſui finis de manu Dei Creatoris noſtri ac Domini, conſecutionem, rectà tendit) ſint affecti. 8

In exterioribus exoptanda eſt ſermonis gratia; ad agendum cum proximis pernecceſſaria. 9

Species honeſta, quæ ædificationi eſſe ſolet, ijs, 10
quibus

quibus cum agitur.

11 Bona valetudo, ac vires, quibus ferre poſſit inſtituti noſtri labores.

12 Ætas, quæ ad ea, que dicta ſunt, conueniat, quæ quidem, vt admittantur ad Probationem, excedere debet decimumquartum annum; vt ad profeſſionem verò, vigeſimumquintum.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarum, bonæ famæ, & ſimilia vt non ſatis ſunt, ſi deſint alia; ita, cùm alia ſuppetent, hæc non erunt neceſſaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos, vt admittantur, qui ſine ipſis alioqui eſſent idonei propter dotes alias prædictas; in quibus quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem aptus ad Dñi Dei noſtri gloriam; *quo verò minus excelluerit, eo minus erit idoneus.* Que tamen menſura omnibus in rebus teneri debeat, vnctio ſancta diuinæ Sapientiæ eos docebit, qui id curæ ad eius obſequium ac laudẽ vberiorem ſuſceperunt.

C ¶ *Quamuis aliquis vndecunq; idoneus ad Societatem omnibus his præditus eſſe deberet: ſi tamẽ in aliquo quid eorum deſideraretur, verbi gratia, vires corporis, vel ætas ad profeſſionem, vel quid ſimile; & in Domino iudicaretur alijs Dei donis quod ea ex parte deeſt, compenſari; omnibusque perpenſis ad Dei obſequium fore, & ad Societati propoſitum finem conuenire, vt admitteretur: diſpenſare cum eo Præpoſitus Generalis poterit*

DE IIS,

lis poterit, vel etiam alij; quatenus eis communicata ab ipſo facultas ſe extendet.

DE IIS, QVÆ IMPEDIVNT, ne quis in Societatem admittatur. Cap. III.

QVAMVIS Charitas & zelus animarum, in quo ſe Societas hæc exercet iuxta inſtituti ſui finem, omnia hominum genera complectatur, vt eorum ſeruiat ſpirituali vtilitati, ac ad beatitudinē conſequendam in Domino iuuet; vt tamen in Societatis ipſius corpus admittat, amplecti non debet, vt dictum eſt, niſi quos iudicabit ad propoſitum Societati finem vtiles fore. 1

Ex impedimentis ad admiſſionem nonnulla, eos qui vellet ingredi, omnino excludunt: quia rationes efficaces nos ad id in Domino mouent. Ea verò huiuſmodi ſunt. 2

Aliquando à gremio ſanctæ Eccleſiæ abſceſſiſſe, Fidem abnegando inter infideles, uel incidendo in errores contra eam, in quibus * reprobatus fuerit per publicam ſententiam: vel ſe * more 3 A

DECLARATIO In cap. III.

A *Q Vamuis per publicam ſententiam quis condemnatus non fuerit; ſi tamen error eius publicus extitiſſet, ac vehemēter ſuſpectus eſſet, & quòd in iudicio conueniri poſſet, timeretur; adimitti non debet. Verùm hoc*

B * more Schiſmaticorum ab Eccleſiæ vnitate ſeiunxiſſe.'
C * Perpetraſſe homicidium:'
D vel * eſſe propter enormia peccata infamem.'
4 * Aſſump-

hoc iudicium Præpoſito Generali relinquetur.

B ¶ *Quod ad ſchiſma attinet; qui in terris Schiſmaticorum naſceretur, ita, vt ſchiſma generale peccatum eſſet patriæ, & non ſolum particulare ipſius; non eſſet hic talem ob cauſam inter eos numerandus, qui à Societate excluduntur: (Et tantundem dictum ſit de ijs, qui in terris hæreticorum naſcerentur:) Sed ille potius excludi intelligatur, qui eſſet infamis excommunicatus, contempta auctoritate & prouidentia noſtræ ſanctæ matris Eccleſiæ, ita, vt hæreſis, vel ſchiſma peccatum ſit particulare perſonæ, & non generale nationis, aut patriæ.*

C ¶ *Quod ad homicidij impedimentum attinet, nulla (vt nec in alijs) declaratio adhibetur. Num autẽ ſit homicidium, nec ne, ſi dubitaretur, diſcernant Præpoſiti Generales; nec ſe faciles in huiuſmodi dubijs exhibeant. Qui cum deliberatione homicidium perpetrari iuſſiſſet, ſi effectus eſt conſecutus, quamuis manu ſua non occiderit, inter homicidas erit exiſtimandus.*

D ¶ *Infamia propter enormia peccata ibi impedimentum eſſe intelligitur, vbi, qui ſic peccauit, infamiam contraxiſſet. Si procul eſſet ab eo loco, tamque ſeriò reſipuiſſet, vt de eo nihil timendum videretur; poſſet in Domino admitti. Qualia verò ſint, vel non ſint huiuſmodi enormia peccata, iudicet Præpoſitus Generalis.*

E ¶ *Non*

* Aſſumpſiſſe Religionis habi- B
tum:' vel Eremitam cum veſtitu 5
monachali fuiſſe.
* Matrimonij vinculo, vel ſer F
uitutis legitimæ ligatum eſſe.' 6
* Capitis infirmitatem pati, G
vnde accidat obſcurari, & parū 7
ſanum eſſe iudicium; vel ſi no-
tabilem habeat ad illud diſpoſi-
tionem;' vt in Examine fuſius
tractatur.

8 Cætera

E ¶ *Non ſolùm ſi profeſſionē emiſiſſet, ſed ſi vel vnum diem habitum religionis geſtaſſet; admitti propter rationes in Examine dictas non poteſt. Intelligendum eſt autem, quòd habitum eo animo, vt ſit religioſus, non propter aliam cauſam, quæ poſſet accidere, induiſſet.*

F ¶ *Quando hoc vinculum ſolutum eſſet, quòd à Domino, vel à coniuge facultas concederetur, obſeruatis alijs circunſtantijs, quæ iuxta ſanam doctrinā, & vſum ſanctæ Eccleſiæ ſolent obſeruari, impedimentum eſſe deſinet.*

G ¶ *In omnibus his impedimentis expedit, vt nec Generalis Præpoſitus, nec Societas vniuerſa diſpenſare poſſit; quandoquidem in vniuerſum ita Societati conuenit, vt in huiuſmodi non diſpenſetur. Sed ſi cerneretur aliquod ex his impedimentis in homine, qui talibus Dei donis ornatus eſſet, vt pro certo haberetur, Societatem ad Dei & Domini noſtri obſequium eius opera admodum iuuari poſſe, ſi ille ſummo Pontifici, vel eius Nuncio, vel ſummo Pœnitentiario ſupplicaret ſibi concedi, vt in Societatem non obſtantibus Conſtitutionibus admitti poſſet, Præpo-*

8 Cætera impedimenta quamuis ſingula * à Societate non excludant, reddunt tamen minus idoneum eum, qui admitti exoptat;' & poſſet tanti momenti eſſe defectus; vt è ſeruitio Dei non eſſet futurum, cum eo quẽquam admitti.

9 Impedimenta autem hæc ſecundaria, de quibus modò eſt ſermo, huiuſmodi ſunt. Quod ad interiora attinet, paſſiones vel affectus, qui domari nõ poſſe videantur; vel peccatorum habitus, de quibus non magna emendatio ſperetur.

10 Intentio minus recta, quàm par eſſet ad Religionis ingreſſũ; vt quæ cùm humano aliquo fine ſit admixta.

11 Incõſtantia, vel remiſſio animi notabilis, ex qua qui de ingreſſu agit, parũ vtilis futurus credatur ad Societatis munera obeunda.

12 Indiſcretæ deuotiones, quæ in

H

ſet, Præpoſito eius Generali nõ repugnãte; poſſet idem Præpoſitus conſenſum ad eum admittendum præſtare: dum tamen oſtiũ non multis, immo nulli, qui raris (vt dictũ eſt) dotibus non ſit prędítus, aperiatur.

H ¶ *Quoduis ex his ſecundarijs impedimentis ex ſe ſatis eſſe poſſet, ne quis admitteretur. Sed quia accidere poſſet, aliquẽ huiuſmodi defectũ alijs prįclaris Dei donis compenſari, ac in Domino tolerandum eſſe iudicaretur; id diſcernendum prudentiæ eius, qui admittendi facultatem habet, relinquitur. Et eiuſdem erit, in huiuſmodi caſibus diſpenſare, habita nihilominus ratione iudicij Superioris, ad quem referendum*

in cauſa eſſe ſolent, vt aliquis in illuſiones, & non exigui momenti errores incidat.

Litterarum ignorantia; vel ingenij, aut memoriæ ad eas addiſcendas, vel linguæ ad explicandum defectus, in illis, qui præſeferunt intentionem vel deſideriũ vlterius progrediendi, quàm ſolent Coadiutores temporales. 13

Iudicij defectus, vel notabilis in proprio ſenſu obduratio; quæ omnibus Congregationibus multum ſolet faceſſere negotij. 14

In exteriori homine, defectus in integritate corporis, morbus, debilitas, vel * notabilis deformitas. 15 I

* Ætas valde tenera, vel plus ſatis prouecta. K

* Æs alienum

rendum erit quid quid difficultatem ingereret, & ꝗ ſtatuerit, faciendum eſt.

I ¶ *Animaduertendũ eſt, eos, qui deformitates vel defectus inſignes habent, vt gibbos vel alia quæpiam monſtruoſa, ſiue ſic nati fuerint, ſiue ex aliqua externa cauſa, vt percuſſione & ſimilibus id acciderit, ad Societatem noſtram non eſſe idoneos; partim quòd res huiuſmodi ad ſacerdotium obſtare ſolent, partim quòd ad proximorum ædificationem, quibus cum ex inſtituti noſtri ratione verſamur, minimè iuuant; niſi, vt ſuperius dictum eſt, alijs eximijs virtutibus ac donis Dei compenſarentur, cum quibus huiuſmodi defectus corporis potius ad augmentum, quàm ad diminutionem ædificationis facturi viderentur.*

K ¶ *Quod ad ætatem attinet* 14 *annis minorem, vt quis ad*

quis ad probationem; aut 25, vt ad profeſſionem admittatur, ſi in quibusdam pecularibus de cauſis anteuertendum eſſe id tempus ad finem maioris diuini ſeruitij nobis præfixum videretur, penes Præpoſitum Generalem facultas erit prudenter ac circumſpectè diſpenſandi: & idem, cùm prouectior ætas fuerit, conſiderabit, an expediat, nec ne, ad vniuerſale bonum huiuſmodi defectum tolerari.

L * Æs alienum; vel ciuiles obligationes.'

16 Quo huiuſmodi defectibus quis magis eſt obnoxius, eo minus eſt idoneus, vt Deo Domino noſtro in hac Societate ad animarum auxilium ſeruiat: & qui facultatem habet admittendi, videat, ne charitatis particularis affectus vniuerſali noceat; quæ vt magis ad gloriam & honorem Chriſti Domini noſtri facit, ita ſemper præferri debet.

L ¶ *De ære alieno diligẽter cõſideretur, ne inde offendiculi vel perturbationis occaſio oriatur, præſertim in obligationibus ciuilibus, de quibus iura diſponunt; præter rationem, quæ habenda eſt, ædificationis.*

DE MODO ADMITTENDI. Cap. IIII.

1 QVIA nobis in Domino valde perſuademus, ad hoc, vt diuina & ſumma Maieſtas miniſterio huius minimæ Societatis vti dignetur, multum referre, vt qui ad eam admittuntur, non ſolùm

diu probentur antequàm in eius corpus cooptentur, verum etiam vt valde noti ſint, antequàm ad probationem eam admittantur, quæ fit in cōmuni conuictu cum domeſticis: expedit * habitationem aliquam no- A
ſtræ communi coniunctam deſignari,' vbi, qui ad Probationem admittuntur, hoſpitum more duodecim dies, vel vſque ad viginti, & amplius, prout Superiori videbitur, diuerſentur; vt id temporis de ijs, quæ pertinēt ad Societatem, illi certiores reddantur; & Societas eoſdem plenius in Domino noſtro cognoſcat.

DECLARATIO In Cap. IIII.

A ¶ *CVM domus primæ probationis diſtincta, & coniuncta noſtræ habitationi eſſe non poſſet; curandū eſt, vt in noſtris Domibus aliqua habitatio ſeparata ad id deſignetur, vt, qui admittūtur, minorem habeant occaſionem conuerſandi, cū alijs, qui non fuerint à Superiore deputati.*

In hanc domum, quæ primæ 2
Probationis dicitur, facilius admitti poſſunt, qui id optant; ſi clarè ad Dei & Domini noſtri IESV Chriſti obſequium idonei in hac Societate eſſe viderētur; & contrà, qui clarè nō eſſe tales cernerentur, cōſilio (& ſi quid aliud charitas ſuggerit) adiuti, vt alibi Deo ac Domino noſtro ſeruire curent, ſtatim dimitti poterunt.

Quòd ſi res non eſſet Societati tam clara, quàm 3
oporteret; poſtquàm qui admitti cupit, voluntatē

ſuam

ſuam propoſuerit, & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, & ſummam noſtri inſtituti, probationesq́ue ac difficultates, quæ in eo ſunt, intellexerit; quãuis efficaciter deſiderare videatur in Societatem admitti, vt
B in ea viuat & moriatur * (quod quidẽ ſi deeſſet, vt plurimũ nemo ad primã Probationẽ admit-
C ti deberet)' * reſponſum tamẽ, ac ſententia vltima aliquandiu differatur;' vt eo tẽpore res melius conſiderari, & Deo commendari

B ¶ *Si aliquis ob cauſas rationi conſonas in Domũ reciperetur, qui nõ dũ obſequio diuino in hac Societate ſe dedicare omnino ſtatuiſſet, perinde vt hoſpes, & non ad primam vel ſecundam probationem admittetur. Sed ea in re vltra triduum, qui alijs præeſt, non facilẽ ſe exhibeat; nec ſine facultate Præpoſiti Generalis, vel certè Prouincialis id faciet; & difficilius, vbi Nouitij fuerint, quàm vbi non fuerint, ea facultas concedi poterit.*

¶ C *Vt reſponſum & deliberatio vltima aliquandiu differatur, & diligentia ad id, vt perſpectior ille ſit, adhibeatur, in vniuerſum quidem obſeruari debet. Aliquando tamen peculiares ob cauſas (vt ſiquis videretur raris dotibus ornatus, & in periculo verſari, ne per dilationem à propoſito ſuo dimoueri, vel certe valde ſollicitari poſſet) compendio maiori, qua conuenit, diligentia adhibita, in Domum primæ probationis eſſet admittendus, vel poſt examinationem ad alia Societatis loca tranſmittendus.*

mendari poſſit, ac * diligentia conueniens adhiberi; vt magis cognoſcatur, & vt de eius conſtantia periculum fiat. Quantũ autem differri oporteat, & quæ diligentia ſit adhibenda, prudẽti conſiderationi illius, qui admitendi facultatem habet, relinquendum eſt; qui ſemper maius Dei obſequium ſpectabit. D

4 Poſtquàm in Domino ſtatuetur, quòd ad Probationem aliquem admitti cõueniat; ſolitis veſtimentis indutus, aut pro cuiuſque deuotione (niſi aliud Superiori

D ¶ *Diligentia ad eos, qui ingredi volunt, magis cognoſcendos adhibenda hæc eſt; vt compendio quodam Examinis, an aliquo ex primis impedimẽtis, vel etiam ex ſecundarijs, quæ tertiò capite attinguntur (cuiuſmodi eſt bonæ valetudinis, vel ĩtegritatis corporis defectus, obligationes ciuiles, vel æs alienũ) teneantur, intelligatur.*

Conferet etiam, vt præter Examinatorem aliqui ex ijs, quos Superior deſignauerit, agant ac verſentur cum eo, qui recipiendus ſit, & intellecto etiam eius nomine, & eorum, quibus cognitus eſt; extra domum inquiri poterit cuiusmodi homo ille ſit; ſi domi nulli fuerit ſatis notus.

Iuuabit etiam ad hoc ipſum, ſi frequenter ad confeſſionis ſacramentum in Eccleſia noſtra aliquandiu acceſſerit antè, quàm domum ingrediatur. Et ſi adhuc de eo dubitaretur; non parum conferet, ſi in ſpiritualibus exercitijs conſtituatur; vt ea claritas de eo habeatur, quæ ad gloriam Dei Domini noſtri requiritur.

E ¶ *Iis,*

Superiori videbitur) ingredi poterit, & in prædicta Probationis Domo, ſeu in loco ad id deſtinato vt hoſpes conſtituetur; ac poſtridie, quo modo eo in loco ſe gerere debeat, ei declarabitur; ac nominatim, ne uerbo, aut ſcripto (niſi Superiori aliqua de cauſa non leuis momenti aliud videretur) cum externis, vel domeſticis agat, præterquàm cũ ijs, qui ad id deſignati à Superiore fuerint. Quod fit, vt liberius ſecum & cum Deo perpendat vocationem ſuam, ac propoſitum diuinæ ac ſummæ Maieſtati in hac Societate ſeruiendi.

5 Elapſis duobus aut tribus diebus poſt ingreſſum in Domum Probationis, examinari accuratius incipiat, prout in officio Examinatoris declaratur; & relinquatur ei ſcriptum Examẽ, vt ſolus id maturius cõſideret; poſtea eidẽ * oſtendantur Diplomata Apoſtolica, ac Conſtitutiones, & Regule in Societate ac domo, quam ingreditur, obſeruandæ; & qui litteris operam dederunt, de ſingulis facultatibus, in quibus verſati ſunt, ſingulas prælegant lectiones, & id coram eis, qui à Superiore

E ¶ *Iis, qui litteras Apoſtolicas latinas nõ intelligerent, ſatis eſſet earum ſummam (vt etiam Cõſtitutionum, & Regularum) declarare: Ex quibus ea pars oſtendenda vnicuique intelligitur, quæ ei eſt obſeruanda; ex qua ſummarium haberi poteſt, quod ſimul cum Examine vnicuique relinquatur; vt per otium illud magis conſideret.*

Superiore ad eius talentum in doctrina, & proponendi modo cognoſcendum ſunt conſtituti.

Eodem hoc tempore primæ Probationis conſciẽ- 6
tiam ſuã Superiori, vel ei, quem ipſe delegauerit, aperiet (niſi id negotij cum Superioris conſenſu in aliud tempus differretur) & generaliter confitebitur (ſi nondum id feciſſet) & illi quidem Confeſſario, qui à Superiore fuerit ad id deſtinatus. Et cùm in libro ad id deſignato ſcriptum
fuerit, & * manu eius ſubſcrip- F
tum,' quidquid domũ tulit, & quod cõtentus ſit obſeruare omnia ei propoſita; poſtremò poſt reconciliationẽ accepto ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, ingredietur in Domum communis habitationis; vbi cum alijs uerſari, & in ſecunda Probatione diutius exerceri ſolent Nouitij.

* Quod dictum eſt de ijs, qui G
tunc primùm ad Societatem ad- 7
mittuntur, bona ex parte cum illis obſeruabitur,' qui à ſtudijs, aut alijs locis Societatis, ubi diligenter examinati non fuerint, ueniunt; Qui quidem non, ut

F ¶ *Si ſcribere neſciunt; alius coram eis eorum nomine ſcribet.*

G ¶ *Præter dilationẽ admittendi ad primam probationẽ (qua vti cum ijs, qui alijs in locis Societatis fuerint, non eſſet æquum) reliqua ferè omnia in eiſdem locum habẽt: licet quò magis noti ſunt, & firmi; minus neceſſe ſit diligentiam adhibere ad eos cognoſcendos & ſtabiliendos, qui ad probationem admittuntur.*

Profeſſi,

Profeſſi, vel Coadiutores formati, in corpus Societatis admiſſi ſunt; ut quo maiori cum luce procedetur, eo quiſque conſtantior in ſua uocatione maneat; & ipſa etiam Societas melius diſcernat, an conueniat ad maiorem laudem & gloriam Dei & Domini noſtri illum apud ſe retinere.

SECVNDA PARS

QVÆ AD EOS DIMITTENDOS PERTINET, QVI admiſſi parum apti in probatione ad Societatem inuenirentur.

Qui dimitti poſſint, & per quos. Cap. I.

1 VT AVTEM ad propoſitũ huic Societati finem diuini obſequij, & auxilij animarum conuenit cõſeruari, & numero augeri operarios idoneos ac utiles ad hoc opus promouendum; ita dimitti eos oportet, qui tales nõ fuerint inuenti; & ſucceſſu tẽporis deprehendatur, uel quòd hæc non ſit eorũ uocatio, uel quod ad cõmune bonum Societatis non cõueniat, ut in ea maneant. Sed tamen ut non

faciles

faciles eſſe ad admittendum, ita neque ad dimittẽ-dum, immo minus oportet: ſed maturè omnino & conſiderate in Domino procedendum eſt. Et quamuis cauſas ad dimiſſionem dignas eo grauiores eſſe oportet, quo quis arctius Societatis corpori coniũctus eſt; * quantumlibet tamen quiſque ſit coniunctus, in quibuſdã caſibus ſeparari ab ea poſſet, ac deberet: ut ſequenti capite uidebitur. A

DECLARATIONES in ſecundam partem.

IN CAP. I.

Qui dimitti poſſint, & cæt.

2 Dimittendi facultas in primis ad uniuerſam Societatem pertinet, quando in Congregationem generalem conueniret: Eadem erit penes Præpoſitum Generalẽ in omnibus, præterquàm ſiquid ad ipſius perſonã pertineret. Penes reliquos ex Societate tãtum erit huius facultatis, quantum eis à capite collatum fuerit. * Præpoſitis

A ¶ *LICET omnes (vt in Conſtitutionibus dicitur) dimitti poſſint; alij tamen facilius, quàm alij, dimittentur. Qui in Domum primæ Probationis admiſſi ſunt, antè quàm cum alijs verſentur, ſi eo tempore appareret non eſſe ad Societatem idoneos, facilius, quàm alij, poſſent dimitti.*

In proximo gradu illi ſunt, qui in ſecunda probatione in Domibus vel Collegijs nullis adhuc votis ligati verſantur, ſi experimento comperiretur, quòd ad maius Dei obſequium non foret, ſi in Societate manerent.

In tertio

In tertio gradu illi ſunt, qui votis quidem ſponte ſua ſe Deo obligauerunt, verùm in Scholaſticos approbatos, vel Coadiutores Societatis formatos, exacto iam tempore probationis ſolitæ, non ſunt admiſſi.

In quarto & qui grauiori conſideratione & cauſa indigeant, ſunt Scholaſtici approbati.

In quinto gradu, vbi quidem maior erit difficultas, ſunt Coadiutores formati tam Spirituales, quàm temporales; ſi poſt vota ſua publica, licet non ſolemnia, neceſſario dimittendi viderentur.

In quibuſdam caſibus etiam Profeſſi cuiuſcunque gradus & dignitatis in Societate ſint, dimitti poſſent; ſi retineri ſine detrimento illius, ac diuini obſequij non poſſe iudicaretur.

Præter ea, quæ dicta ſunt; quò magis alicui Societas deberet, quod de ipſa benemeritus eſſet, vel quo pluribus Dei donis ad eandem in diuino obſequio iuuandã præditus eſſet, eò maiori cum difficultate eſſet dimittendus: vt contrà cui minus deberet Societas, quique minus ad eandem iuuandam in diuino obſequio eſſet idoneus, facilius poſſet dimitti.

B * Præpoſitis tamen Prouincialibus amplã ſatis cõferri expediet, ac* debi-

B ¶ *Quamuis Præpoſitus Generalis in patentibus litteris ad Præpoſitos particulares miſſis ampliſſimam eis facultatem impartiat, quò magis ſubditi eoſdẽ venerentur, & humiliores ac ſubmiſſiores ſe exhibeant: nihilominus tamen per ſecretas litteras hæc poteſtas contrahi (prout conuenire videbitur) & limitari poterit.*

C ¶ *Quod*

C ¶ *Quod ad eos attinet, qui in prima probatione & ſecunda ſunt, necdum votis emiſſis; facultatem ad eos dimittẽdos habebit quicũq; ad eosdem admittendos eam habuerit: ſi tamen circunſtantiæ aliquæ non id impedirent; cuiuſmodi eſſet, ſi in Domum aut Collegiũ, vbi manent, à Generali vel Prouinciali Præpoſito, vel ab aliquo, cuius habenda ſit ratio, deſtinati fuiſſent; vel ſi de Societate ipſi tam benemeriti fuiſſent, vt eorũ eſſet particularis ratio habenda. In his enim & ſimilibus caſibus dimitti aliquis per quemuis Præpoſitum non deberet; niſi cauſæ admodũ vrgentes & graues eſſent, ita, vt minimè dubitaretur, Superiorum mentem huiuſmodi futuram eſſe.*

Qui iam votis ſe obſtrinxerunt in Domibus aut Collegijs, & Sholaſtici præterea biennio probationis exactè approbati, ſi dimittendi eſſent; Præpoſitus localis, niſi re communicata cum Prouinciali, id facere non deberet. Prouincialis autem pro modo facultatis à Generali acceptæ vel dimittere poterit, vel non poterit, quamuis Generalem non conſuluerit.

ac * debita proportione etiam G Præpoſitis Localibus, & Rectoribus, quibus videbitur eſſe cõferenda; ut eo melius in toto Societatis corpore ſubordinatio ſanctæ Obedientiæ ſeruetur, quo clarius intelligent inferiores ſe à ſuis immediatè Superioribus pẽdere, & quod ſibi cõueniat plurimùm, imò neceſſe ſit, in omnibus eis ſubeſſe propter Chriſtum Dominum noſtrum.

DE CAVSIS

Coadiutores

Coadiutores formati ſiue ſpirituales ſiue temporales, niſi conſulto & approbante Generali, dimitti non debēt; niſi in quibusdam remotiſſimis locis (vt in Indijs) huiuſmodi facultatem Prouinciali cōmunicari oporteret, vel Generalis extra ordinem alicui, cui tanquam ſibi ipſi fideret, & propter cauſas magni momenti eam communicaſſet.

Erga Profeſſos minus etiam huiuſmodi facultas inferioribus Præpoſitis eſt communicanda; niſi res ad Præpoſitum Generalem delata, & graui conſideratione expenſa foret, ita, vt conuenire ad diuinum obſequium, & commune Societatis bonum huiuſmodi hominem dimitti, videatur; vt ſi contumax vel incorrigibilis eſſet.

DE CAVSIS, PROPTER quas dimitti aliquem conueniat. Cap. II.

1 CAVSAS eas, quæ ad aliquem dimittendum ſufficiant, ponderare coram Domino debebit prudens charitas Superioris, qui huiuſmodi facultatem habuerit; ſed generatim loquendo, quatuor eorum genera fore uidentur.

2 Primum, ſi in Domino iudicaretur, contra ipſius honorem & gloriam fore, quòd is in hac Societate maneret, qui uideatur in quibuſdam prauis affectibus aut uitijs, quæ diuinam offendunt Maieſtatem,

IN CAPVT II.

DE CAVSIS dimiſſionis.

A ¶ *QVatenus defectus aliqui, qui contra diuinum honorem, & Societatis bonum eſſe dicuntur, debeant tolerari; cũ id ex multis circũſtantijs particularibus perſonarũ, temporum, & locorum pendeat: diſcreto zelo eorũ, quibus ea cura cõmiſſa eſt, relinqui eſt neceſſarium: Qui eo impenſius rem Domino commendabunt, & diligentius cum alijs, qui ad cognoſcendam Dei voluntatem iuuare poſſint, communicabunt; quò eis difficilius negotium, magiſq; dubium videbitur.*

Maieſtatem, corrigi non poſſe; * quæ eo minus tolerari debe- A rent, quo grauiora eſſent, & plus culpæ haberẽt; licet alijs nullum offendiculũ (quod manifeſta non eſſent) præberent.

3 Alterum eſt, ſi exiſtimaretur in Domino, aliquem retinere, contra Societatis bonum fore, quòd cùm uniuerſale ſit, haud dubiè bono particulari alicuius præferri ab eo debet, qui ſyncerè diuinum obſequium quærit. Tale quid eſſet, * ſi in Pro- B bationũ decurſu aliqua impedimenta, uel inſignes defectus, quos ãtea in Examine tacuiſſet, detege-

B ¶ *Si ille, qui ingreditur, ipſo in initio morbum aliquem, vel diſpoſitionem ad illum detexit, & ea cõditione, vt periculũ fieret ſanitatis eius, admiſſus eſt: cùm cerneretur non conualeſcere, nec labores Societatis ferre poſſe in poſterum; dimitti, ac extra Domum,*

prout

prout vera charitas dictauerit, iuuari poterit.

Si ingreſſus eſt ſine vlla conditione, manifeſtata quidem infirma corporis habitudine, ſed ſpe concepta, quòd ad maiora aptus eſſet futurus, quàm eſſe experimento comperiatur; quamuis etiam dimitti poſſit; animaduertendo, quòd ſanitate ad noſtrum inſtitutum neceſſaria careat, magis erit conſiderandum, num dimitti debeat, nec ne, et multò magis, ſi, cùm ſanus ingreſſus fuerit, in miniſterio Societatis in ægritudinẽ incidit. Tunc enim, ſi ipſemet contentus non eſſet, iuſtum non foret, hac ſola de cauſa à Societate dimitti.

Si in ingreſſu quis ægritudinẽ aliquam celaſſet; cùm ea detegeretur, conſtat, liberius & iuſtius eum dimitti poſſe. An autem re vera ſit dimittendus, nec ne, propterea quòd alijs dotibus magni momenti ad diuinum obſequium polleat; prudentiæ Superioris relinquatur. Tantundem ſit dictum, ſi depræhenderetur quòd in aliqua re alia, in Examine veritatem ſuppreſſiſſet. Quòd ſi aliquod ex quinque impedimentis diſſimulaſſet; tunc non eſt æquum vt in Societate maneat, iuxta id, quod in prima parte dictum eſt.

C detegerentur; vel ſi * experimẽto comperiretur, ualde inutilem fore eũ, & per quem præpedienda magis, quàm adiuuanda eſſet Societas, propter eius inſignẽ ad quæuis eius munera ineptitudinem: & multo magis dimitti oporteret, ſi damnum allaturus malo

C ¶ *Si bonum teſtimonium nõ referret ex probationibus, quæ extra domum fiunt, vel etiã domi; nec ea remedia, quæ charitas ante dimiſſionem ſolet*

nem ſolet adhibere, ſufficerent: conducibilius eſt, eum dimittere, quàm in corpus Societatis homines, qui ad eius inſtitutum nō videntur conuenire, admittere.

malo vitæ exemplo iudicaretur, ac præcipuè ſi inquietum ſe oſtē deret, & * verbis aut actibus D offendiculum alijs præberet.* Hoc enim tolerare, charitatis nō eſſet, ſed vitij contrarij in eo qui dem, qui tenetur cōſeruare quietem, & bonum ſtatum Societatis ſibi commiſſæ.

Tertium, ſi iudicaretur, id fore contra Societatis, ac ſimul ipſius dimittendæ perſonæ bonum; quod ex parte corporis poſſet accidere, ſi tempore probationis in aliquo morbus, aut debilitas huiuſmodi cerneretur, cum

D ¶ *Alijs offendiculum præbere ille intelligitur, qui ſuo exēplo peccandi occaſionem eis præbet, & quidem amplius, ſi verba adijceret ſuaſoria, vt ad aliquid mali allicere, præcipuè ad inſtabilitatē in ſua vocatione, vel ad diſcordiam; vel ſi quid contra Superiores, vel commune Societatis bonum moliretur. In quibus enim talia locum haberent, rationi conſentaneum non eſſet, vt ij in Societate manerent.*

Quando non tam propter rationem vel magnitudinem peccati, quàm ob remouendum offendiculum, quod alijs præbuit, dimitti aliquem neceſſe eſſet; ſi alioqui aptus eſſet; expendet prudentia Superioris, an expediat facultatem ei dare, vt ad locum alium Societatis valde remotum, eandem non egrediendo, proficiſcatur.

qua

qua eum non poſſe progredi in laboribus, quos noſter procedẽdi modus requirit ad Deo in eo ſeruiendum, videretur: ex parte rerum animi, quãdo, qui ad probationem admiſſus fuit, ſe componere ad vitam ſub Obedientia & iuxta modum procedẽdi Societatis ducendam non poſſet; quòd nequeat, vel nolit proprium ſuum ſenſum aut iudicium infringere; vel propter alia impedimenta, quæ à natura, vel à conſuetudine promanarent.

5 Quartum, ſi cerneretur id fore contra bonum aliorum, qui de Societate non ſunt; Vt ſi detegeretur vinculum matrimonij, vel ſeruitutis legitimæ, vel æs alienum magni momenti: quibus in rebus, dum initio examinaretur, veritatem ſubticuiſſet. Quæuis harum quatuor cauſarũ ſatis eſſe videtur, vt Deo gratius fore iudicemus, honeſtè dimitti eũ, in quo locum habuerint, quàm imprudentem in eo retinendo charitatem exercere.

DE MODO DIMITtendi. Cap. III.

1 A CVM ijs, qui dimittendi erunt,* obſeruari eum modũ conueniet, 'qui in cõſpectu Dei dimittenti,

IN CAPVT III.

DE modo dimittendi.

A § *ANimaduertendũ eſt, quòd Conſtitutiones de eo modo dimittendi loquuntur, cùm palam id, ac propter cauſas manifeſtas efficitur. Sed præter hos nonnulli occultè dimitti poſſunt; quãdo cauſæ (quæ plurimæ, &*

mæ, & quidem ex illis aliquæ ſine peccato eſſe poſſent) eſſent occultæ; &, ſi non dicerentur, in alijs aliquid perturbationis timeretur. Tunc enim conducibilius eſt aliquo prætextu (vt probationum) extra domum mitti, quàm ſi eorum dimiſſio publicaretur.

Ad hos hoc modo dimittendos ſatis erit, ſi Præpoſitus, qui ad id facultatem habuerit, re Domino commendata, & vnius, aut plurium audita ſententia (ſi iudicauerit in Domino cum eis rem eſſe conferendam) ſtatuat quod facto opus ſit, & exequatur.

Notandum eſt etiam, ea, quæ de modo dimittendi dicuntur, ijs magis conuenire, qui in probationibus verſantur; minus autem illis, qui in corpus Societatis cooptati ſunt; vt Scholaſtici approbati, & Coadiutores formati; ac multò minus Profeſſis, in quibus charitas & diſcretionis donum à Spiritu ſancto datum docebit modum, qui in eis dimittendis tenendus ſit; ſi Deus permitteret, vt hoc facere eſſet neceſſarium.

dimittenti, dimiſſo, & alijs domeſticis, & externis magis ſatisfaciat. Quod attinet ad dimittentē ob cauſas ſuperius dictas tria obſeruentur.

Primum eſt, vt oret ipſe Do- 2
minum, & domi orari ea intētio ne curet (quamuis quis ſit pro quo oratur non intelligatur) vt docere Dominus noſter dignetur ea in re, de qua agitur, ſuá ſanctiſſimam voluntatem.

Alterum, vt id conferat cum aliquibus, ſeu ali- 3
quo ex domeſticis, qui ad hoc negotium aptiores ei videantur;

videantur; & audiat, quid illi ſentiant.

4 Tertium, vt omnem exuendo affectum, & maiori Dei gloria præ oculis cõſtituta, ac cõmunis boni, tum etiam (quoadeius fieri poterit) particularis ratione habita, expendat hinc inde cauſas, & ſtatuat, an dimittere debeat, nec ne.

5 Quod ad dimiſſum attinet, tria itidem obſeruentur: primum exterius; vt recedat ex domo, quantum fieri poſſit, ſine dedecore vel ignominia, ac * ſecum omnia ſua ferat.'

6 Alterum interius; vt eum dimittere Superior curet, conſeruata, quantum fieri poteſt, charitate ac beneuolentia erga domum, & quanta cum conſolatione in Domino fieri poterit.

7 Tertium; vt circa ſtatum vitæ ſtudeat eum dirigere vt aliquam conuenientem viã ſeruiendi Deo ineat, vel in Religione, vel extra eam; prout diuinæ voluntati cõuenientius fore videbitur. Demum conſilio & oratione, & ſi quid aliud charitas dederit, iuuare curet.

Vt ſatisfiat

B ¶ *Ea, quæ ipſius eſſe conſtet, difficile non eſt ſtatuere, vt ſecum ferat. Verum in ijs, quæ vel expẽdiſſet, vel dediſſet Societati, vel alio qui, ſi accidiſſet, vt ficto animo in Domo vel Collegio ipſius habitaſſet, prudẽtiæ Superioris dimittentis relinquetur; vt habita ratione tum æquitatis, tũ ædificationis, ſtatuat, num illi aliquid amplius, quàm quòd inuenitur de rebus ipſius, dari debeat, nec ne; & ſi amplius, quantũ.*

Vt ſatisfiat alijs domeſticis, & externis, tria etiã obſeruentur. 8

Primum eſt, vt quantum fieri poterit curetur, nequid perturbationis in alicuius animo propter dimiſſionem maneat, * ratione reddita, quantũ ſatis erit, quibus reddi opus ſit: abſtinendo, quantum fieri poterit, à defectibus, qui publici nõ fuerint, declarandis; quamuis in eo, qui dimittitur, nonnulli deprehenſi fuiſſent. C

C ¶ *Reddere rationem cauſarum, propter quas aliquis dimittitur, vel non reddere in communi, vel in particulari; magis, vel minus conueniet: prout is, qui dimittitur, in maiori vel minori exiſtimatione, & magis aut minus domi & foris charus fuerit.*

Alterum; ne malè affecti maneant erga dimiſſum, & quantũ fieri poſſit, ne de eo malè ſentiant; ſed potius eius vicem doleant, & in Chriſto eum diligant, ac diuinæ Maieſtati in ſuis orationibus, vt eum dirigere, & ei miſericordiam impẽdere dignetur, commendent. 9

Tertium, vt detur opera, vt eius exemplo iuuentur, ſi qui minori cum ædificatione, quã par eſſet, domi verſantur; & timeant, ne ſibi tantundem accidat, ſi nollent proficere. Et externi itidem, quibus id innotuerit, ædificationem accipiant, quòd domi non toleretur id quod tolerari ad Dei gloriam non debet. 10

QVOMODO

QVOMODO SE GERAT SOCIETAS cum ijs, qui ſua ſponte recederent, vel quos ipſa dimitteret.

Cap. IIII.

1 QVI dimittuntur, vel iniuſti diſcedũt, ſi ad alium locum Societatis ſe conferant, A * videntur nobis in Domino admittendi non eſſe, niſi ptius qui dimiſit, vel qui loco præeſt, vnde diſceſſit, vel Præpoſitus Generalis, aut qui eius vices gerit, admonitus ſuũ præſtiterit aſſenſum; ne defectus cognitionis rerum, aut perſonarum alicuius erroris in Dei offenſam cauſa ſit.

2 Communicationem autem facultatum, aut gratiarum, quæ ijs vt Societatis membris conceſſæ fuerant, ſimul atque membra eſſe deſierint, conſtat ceſſare.

Declaretur

IN CAPVT IIII.

QVOMODO ſe habeat Societas cum ijs, qui ſponte recedunt, vel ab ea dimittuntur.

A ¶ *QVamuis in genere dicatur, eũ qui ſponte ſua, vel dimiſſus receſſit, in aliam domũ admitti, niſi cõſulto prius Præpoſito, in cuius domo vel Collegio fuit, & eius expectato reſponſo, nõ debere: nihilominus tamen prudentiæ Præpoſiti domus, ad quam redijt, relinquetur; vt conſideret, an tanquam hoſpes ſit admittendus, vel non; donec reſponſum accipiat à Superiore, cuius voluntatem exequi debet.*

 B ¶ *Qui*

Declaretur ijs, qui dimittuntur, quòd abſoluti 3
maneant à votis ſimplicibus, ſi ea iuxta formulam Societati conſuetam (quæ in quinta Parte videbitur) emiſerint; quodque nulla alia diſpenſatione indigeant.

Ad eos reducendos, qui ſine licentia recederent, 4
ſi prius parum idonei ad Societatem habebantur, nulla diligentia opus erit; ſed potius dirigantur ad aliud inſtitutum, vbi Deo ſeruire poſſint, relaxato illis voto, vt omnes ſcrupuli eis eximantur.

Si huiuſmodi eſſent, vt Deo gratum fore videre- 5
tur eos non ſic relinquere, præcipuè, ſi ex aliqua vehementi tentatione, aut ab alijs decepti egreſſi videantur, * diligētia adhiberi ad B
eos reducendos poterit; ' & priuilegijs ad negotium huiuſmodi conceſſis à ſede Apoſtolica, quátum Superiori in Domino videbitur, vti licebit. Et cùm aliquis horum ſic reductus eſſet, * relin- C
quetur prudentiæ eiuſdem Superioris; vt videat, num ſatisfactione

B ¶ *Qui à Societate diſcedunt, quamuis ad eam idonei videantur, ſi aliam religionē ingreſſi, & eiuſdem habitu induti fuiſſent: nec litigandū eſſe Societati, nec procurandum videtur, vt eos reducat. Si habitum religionis non induiſſent, poterit ea diligentia adhiberi, quam ordinata & prudens charitas dictauerit, ad eos reducendos ad illum locum, vbi in Domino iudicatur, quod Deo ſeruient.*

C ¶ *Quod ad ſatisfactionem attinet eorum, qui ſponte ſua*

ctione aliqua opus ſit, & quanta, an melius cenſeat, omnino in ſpiritu manſuetudinis procedere; qua in re & eius, qui reductus eſt, bonum, & ædificatio domeſticorum ſpectanda eſt.

6 Siquis ſponte ſua ad Collegium, vel domum, vnde ſine facultate receſſerat, rediret, & alioqui idoneus ad Deo ſeruiendum in ea iudicaretur; conſiderandū

D erit, * an veram perſeuerandi voluntatem afferat, & an ſit paratus ad quamuis ſatiſfactionem & probationem: quòd ſi ſecus eſſet, vt qui veræ pœnitentiæ ſigna non oſtendit, admitti non merebitur.

7 Si, qui fuit meritò dimiſſus, ad eādem domum, vnde dimiſſus eſt, rediret, ad quāuis ſatisfactionē paratus; Si adhuc eædem

ſua redeunt, & admittuntur, vel qui reducti redeunt; cùm eius ſatis factionis ſcopus ſit aliorum ædificatio, & eiuſdem, qui redijt, profectus; ex circunſtātijs perſonarum, temporis, & locorum, num fieri debeat, nec ne, et ſi fieri debet, quanta ea futura ſit, iudicabitur: & hæc omnia prudētia Superioris, in cuius domū vel Collegium ingreditur, committi oportet.

D ¶ *Cùm de illorum, qui ſponte ſua redeunt, conſtantia dubitaretur; in aliquo xenodochio, vel alijs probationibus poſſent conſtitui; vbi pauperibus Chriſti ex ipſius amore aliquandiu inſeruiendo, ſuæ ſtabilitatis & conſtantiæ ſpecimen præbeant; quod & ad expurgandam præteritæ leuitatis culpam pars quædam ſatisfactionis eſſet.*

rationes, propter quas fuit dimiſſus, manerent; perſpicuum eſt, non eſſe admittendum: Si non manerent, & qui dimiſit, iudicaret Deo gratum fore, ut denuo reciperetur in eandem, uel aliam domũ; admoneat Generalem, uel Prouincialem Præpoſitũ; & quod ab eo præſcriptum fuerit, exequatur.

Siue receſſerit ſponte ſua, ſiue dimiſſus qui re- 8
dit; ſi admittitur, denuo examinari debet, & generalem confeſſionem facere ipſo in ingreſſu ab ultima, quam fecit, inchoando; & alijs probationibus & experimentis exercebitur: prout Superiori, habita ſemper ratione ædificationis uniuerſalis & particularis, ad gloriam Dei uidebitur.

TERTIA PARS,

TERTIA PARS, DE IIS CONSERVANDIS & promouendis, qui in probatione manent.

DE CONSERVATIONE in ijs, quæ ad animam & profectum in uirtutibus pertinent. Cap. I.

1 VT IN ijs admittendis, quos ad noſtrum Inſtitutum uocat Deus talentum ad id conueniens concedẽdo; & in dimittendis illis,qui cùm eo careant, ſe à diuina ſapiẽtia non eſſe uocatos oſtendunt; conſiderãda ſunt, quæ ſuperius attigimus: ita in eis conſeruandis in ſua uocatione, qui retinentur, & probãtur in domibus & Collegijs, & in eiſdem iuuandis, ut ſic proficiãt in uia Dei ſpiritu & uirtutibus, ut ſanitatis & uirium corporis, quæ ad laborãdum in uinea Domini neceſſariæ ſunt, ratio habeatur; coſideratione ac prouidentia debita opus eſt: & ita agetur primo loco quidem de ijs, quæ ad animam; ſecundo de ijs, quæ ad corpus pertinent.

2 Quod ad animam attinet, cùm tanti referat, eos, qui in probationibus uerſantur, ab omnibus imperfectionibus & quibuſuis impedimentis maio-

DECLARATIONES IN Tertiam Partem.

IN CAPVT I.

DE cōſeruatione in ijs, quæ ad animam pertinent.

ris ſpiritualis profectus remouere; multum ad id confert; * omnem cōmunicationem per A
verba & ſcripta ut abijciant cum ijs,' qui in propoſito ſibi inſtituto intepeſcēdi cauſa eſſe poſſent, & ut in uia ſpirituali incedendo * cum ijs duntaxat perſonis, & B
ijs de rebus agant, 'quæ iuuent in diuino obſequio ad id conſequendum, quod in ingreſſu Societatis ſibi ut ſcopū præfigebāt.

Eadem de cauſa egredi domo non ℑ

A ¶ *SI in aliquo loco ſollicitatur vel perturbatur aliquis ab hominibus, qui in via ſpiritus non bene procedūt; videat Superior, num eundem in alium locum tranſmitti expediat, vbi diuino obſequio commodius inſiſtat. Et tunc Superior ad quem mittitur, certior fieri debet de rebus ipſius, quantum ſit ſatis ad eum magis iuuandum, & alios, quibus præeſt.*

B ¶ *Si aliquando permittendum videretur, vt conſanguineos vel amicos, quos, cùm eſſet in ſeculo, habebat, alloqueretur, coram aliquo à Superiore deſignato id fiat, & breuiter; niſi particulares ob cauſas is, qui ſupremā curam habet, aliud ſtatueret. Sic etiam, ſi aliquis ex ijs qui domi ſunt, cuiquam ſcriberet; non niſi obtenta facultate, litteris ei oſtenſis, quem Superior deſtinauerit, id faciet. Si ad eundem litteræ mitterētur; ei primò reddentur,*

dentur, qui à Superiore fuerit conſtitutus; qui eas lectas reddet, aut non reddet illi, ad quem ſunt deſtinatæ; prout in Dño expedire ad maius ipſius bonum, & Dei gloriam exiſtimabit.

C non debent, niſi * quando, & cũ quo ſocio Superiori viſum fuerit.' Nec domi hi cum illis pro
D ſuo arbitratu colloquantur, * ſed cum ijs tantùm, qui à Superiore præſcripti fuerint;' quorum exemplo

C ¶ *Conſiderabit Superior, num aliqui, quibus confidendũ uideatur, ſoli mitti poſſint; & ſiqua etiã quibuſdam facultas generalis dari debeat, vel non, ſed ſigillatim eam peti, quandocunque domum egrediuntur, oporteat.*

D ¶ *Vt plurimum Nouitios inter ſe conuerſari non conuenit; ſed ſilentium inuicem obſeruare, niſi in rebus, in quibus loqui neceſſe ſit. Agent verò potius cum maturis, ac prudentibus, qui ſcilicet à Superiore cuique fuerint deſignati. Sic etiam, ſi duo in eodem cubiculo lectulos ſuos habeant, alter eorũ huiuſmodi ſit, vt minimè dubitetur, quòd alter eius ſocietate proficiat; & eãdem ob cauſam inter cubicula, quæ ſeorſum vnicuiq; iuniorum aſſignantur, par eſt, aliquos ex antiquioribus intermiſceri.*

Sine facultate autem à Superiore accepta ordinariè vnus cubiculum alterius non ingredietur; &, ſi cum ea facultate ingreſſus fuerit, oſtium ſemper apertum maneat, quandiu cum alio ibidem fuerit; vt & Superior, & officiales ad id deſtinati, quandocunque eis viſum fuerit conuenire, ingredi poſſint.

E ¶ Simile

exemplo & ſpiritualibus colloquijs ædificationem accipiãt, non autem offenſionem, & proficiant in Domino.

Omnes diligentiſſimè curent portas ſenſuũ ſuorum (oculorum præcipuè, aurium, & linguæ) ab omni inordinatione cuſtodire, ac ſe in pace & vera humilitate interna conſeruare, & eam in ſilentio, cùm id obſeruandum eſt; cùm autem loquendum, in circũſpectione & ædificatione verborũ, & modeſtia vultus, ac maturitate inceſſus motuumq; omnium ſine vllo impatientiæ aut ſuperbiæ ſigno exhibere; in omnibus procurando atq; optando potiores partes alijs deferre, oẽs in animo ſuo tanquam ſibi ſuperiores ducendo, & exterius honorem ac reuerentiam, quam exigit cuiuſq; ſtatus, cum ſimplicitate & moderatione religioſa exhibẽdo: atque ita fiat, vt ſe mutuò conſiderãtes, in deuotione creſcant, Deumque Dominum noſtrum laudent, quem quiſq; in alio, vt in illius imagine, agnoſcere ſtudeat. 4

In refectione corporis curandum eſt, vt tempe-rãtia, modeſtia, & decentia interius, & exterius in omnibus obſeruetur. Præmittatur benedictio, & ſequatur actio gratiarum, quas omnes agere debent cum ea, qua par eſt, deuotione & reuerẽtia. Et dum corpus edẽdo reficitur; ſua etiam animæ refectio præbeatur libro aliquo pio potius, quàm difficili, quem capere, & à quo omnes iuuari poſſint, legendo: vel id temporis aliquis, cui à Superiore 5

riore id iniungetur, concionabitur; vel *aliquid ſimile ad Dei gloriam fiet.'

E

6 Omnes quandiu corpore bene valẽt, in ſpiritualibus vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et, qui officium vel miniſterium aliquod certum habent, vt de auxilio prouidendum eſt eis, ſi ſit neceſſarium; ita cùm vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorum omnium origo, quoadeius fieri poſſit, domi noſtræ locum habeat.

7 Vt experiri incipiant ſanctæ Paupertatis virtutem, doceãtur omnes, quòd nulla re tanquam propria vti debeant: quamuis neceſſe non ſit probationis tempore * poſſeſſione bonorũ ſuorum ſe abdicare; niſi id Superior poſt elapſum primum annũ iuberet,' iudicãs in huiuſmodi bonis tentationum occaſionem & minus proficiendi in ſpiritu habere aliquem, vt qui illis adhæreat aliquo immoderato amore vel confidentia; & * tunc qui ſe exuit

F

G

E ¶ *Simile quid erit, litteras, quæ ad ædificationem faciunt, legere; & ſiqua alia exercitatio aliquando conuenire videretur.*

F ¶ *Poſſeſſione bonorum ſuorum ſe abdicare, tam de proprijs bonis intelligendum eſt, quę habet penes ſe vel alios, quàm de iure vel actione, quę ei competit ad bona, quæ ſperat; ſiue ſecularia illa, ſiue eccleſiaſtica ſint. Quando hoc fieri debeat, Præpoſiti Generalis, vel eius, cui ille facultatem communicauerit, arbitrio relinquetur.*

G ¶ *Ante ingreſſum quiuis de bonis ſuis*

nibus caueant, & quomodo ſe cõtra omnes tentatio nes tueãtur: ſimul rationes ſciant quæ adhiberi poſſint vt eas ſuperent; & ad veras ſolidaſque virtutes conſequendas inſiſtant; ſiue plures adſint viſitatio nes ſpirituales, ſiue pauciores: curent verò ſemper in via diuini ſeruitij progreſſum facere.

Vtantur quotidie conſcientiæ ſuæ examinatione conſueta, & octauo quoq; die ſaltem ad Confeſſionis & Communionis ſacramenta accedant; niſi aliqua de cauſa aliud Superiori videretur: & vnus omnium ſit Confeſſarius ab eodem Superiore conſtitutus: * quod ſi fieri non poterit,' quiſque certè ſuum ſtabilem habeat Confeſſarium, cui ipſius conſciẽtia prorſus aperta ſit. Qui quidem Confeſſarius non ignoret, quos caſus ſibi Superior reſeruat. Illi autem reſeruabuntur, quos ab eo cognoſci neceſſarium videbitur, aut valde conueniens; quò melius & remediũ adhibere poſſit, & ſuæ curæ commiſſos præſeruare ab omnibus quæ nocitura ſunt. 11 I

Perutile erit, eſſe domi aliquẽ * virum fidelem & in rebus ſpiritualibus 12 K

I ¶ Conuenienter non poſſet fieri propter multitudinem, vel quòd aliquis ab alio Cõfeſſario magis, quã ab ordinario iuuari poſſe videretur propter cauſas, q̃ poſſent accidere; quas conſiderabit Superior, & quod in Domino iudicauerit conuenire, prouidebit.

K ¶ *Hic erit Magiſter Nouitiorũ, vel quem Superior ad hoc munus vt aptiorem conſtituet.*

L ¶ *Vt*

ritualibus ſufficienter verſatum, qui inſtruat eos ac doceat, quomodo & interius, & exterius ſeſe habere debeant, & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter admoneat: quem omnes qui in probatione ſunt diligant, ad quem in ſuis tentationibus confugiant, cui confidenter ſua omnia detegant, & à quo conſolationem & auxiliũ in omnibus ſperent in Domino: & admoneantur, quòd nullam debeant celare tentationẽ, quam huic, vel Confeſſario, vel Superiori, non aperiant; immo verò totam animam ſuam illis integrè manifeſtam eſſe, pergratum habeant: nec ſolùm defectus aperiant, ſed etiam pœnitentias, vel mortificationes, & deuotiones, ac virtutes omnes, voluntate pura optantes ab illis dirigi, ſicubi à rectitudine deflecterent, nolentes ſuo proprio ſenſu duci; niſi conueniat cum iudicio illorum, quos Chriſti Domini noſtri loco habent.

13 Anteuertere oportet tentantiones, adhibitis earum contrarijs: vt cùm quis animaduertitur ad ſuperbiam eſſe propenſus, exerceri is debet in rebus abiectioribus, quæ ad humiliandum ipſum vtiles futuræ videantur: & ſic de alijs prauis animæ propenſionibus.

14 L Præterea honeſtatis & decentiæ ratione conuenit, * fœminas non

L ¶ *Vt fœminæ nõ ĩgrediãtur domos, nec Collegia Societatis, ferè ſemper debet obſeruari. Sed ſi illæ eximia charitate, vel autoritate ſimul cũ charitate eſſent conſpicuæ;*

non ingredi domos noſtras, nec Collegia, ſed tantùm eccleſias: & arma nulla nec * inſtrumenta M rerum vanarum domi haberi; ſed tantum ea, quæ faciunt ad finem illum diuini ſeruitij & laudis, quem ſibi præfixit Societas.

N * In correctionibus & pœnitentijs iniungendis qui mo- 15
dus teneri debeat prudenti charitati Superioris, & eorum, quos ſibi ſubſtituerit, relinquetur; qui in eis rationem habebunt diſpoſitionis perſonarum, & ædificationis vniuerſalis & particularis earum ad gloriam Dei. Penitentias verò huiuſmodi prompta voluntate quiſque admittere deberet cũ vero emendationis & ſpiritualis profectus deſiderio; etiã ſi propter defectum non culpabilem iniungerentur.

16 Syndicus domi conſtituatur: cuius

prudentia Superioris iuſtas ob cauſas, vt illæ (ſi id optarent) videndi gratia ingrederentur, poſſet diſpenſare.

M ¶ *Cuiuſmodi eſſent inſtrumenta ad ludendum, vel ad rem muſicam, libri etiã profani, & alia id genus.*

N ¶ *In correctionibus (licet prudẽtia rebus particularibus adhibita hunc ordinẽ mutare poſſit) eſt aduertendum, quòd primò in charitate ac dulcedine, qui peccant, ſunt admonendi; ſecundò in charitate quidem, ſed eo tamen modo, vt eis confuſio & rubor inijciatur; tertiò amori, ea, quæ timorẽ incutiant, adijcientur. De publicis autem defectibus publica debet eſſe pœnitentia, ijs tantùm, quæ ad omnium ædificationem faciunt, declaratis.*

O ¶ *Noua*

cuius erit officium, obſeruare in omnibus quod ad honeſtatem & decentiam externam pertinet, eccleſiam & domum perluſtrando, & ſiquid nō conueniat, adnotando; & Superiori referendo, vel eundem, qui errat, commonefaciendo; ſi id facultatis ei, vt vtilius in Domino ſuo fungatur officio, tribuetur.

17 Curent omnes ex morbis corporis, fructum capere non ſolùm ſibi, ſed etiam ad aliorum ædificationem, non impatientes aut moroſos ſe exibendo, ſed potius patientiam magnam habendo, & præſeferēdo, ac obedientiam Medico, & infirmorū præfecto præſtando, verbis pijs & ædificationem facientibus vtendo, quæ oſtendant ægritudinem acceptari vt donum de manu Creatoris ac Domini noſtri; quandoquidem non minus donum eſt quam ſanitas.

18 Idem ſapiamus, idem, quoad eius fieri poſſit, dicamus omnes, iuxta Apoſtolū.

O * Doctrinæ igitur differentes nō admittantur, ' nec verbo in concionibus vel lectionibus publicis, nec

O ¶ *Nouæ opiniones admittendæ nō ſunt; & ſiquis aliquid ſentiret, quod diſcreparet ab eo, quod Eccleſia & eius Doctores communiter ſentiunt; ſuum ſenſum definitioni ipſius Societatis debet ſubijcere; vt in Examine declaratum eſt. In opinionibus etiam, in quibus catholici Doctores variant inter ſe, vel contrarij ſunt, vt conformitas etiam in Societate ſit, curandum eſt.*

cis, nec ſcriptis libris (qui quidẽ ædi non poterũt in lucem ſine approbatione atque conſenſu Præpoſiti Generalis; qui eorũ examinationem ſaltem tribus cõmittat, ſana doctrina & claro iudicio in ea facultate præditis).Imò & iudiciorum de rebus agendis diuerſitas, quæ mater eſſe ſolet diſcordiæ, & inimica vnionis voluntatum, quantum fieri poteſt, euitari debet: vnio vero & conformitas mutua diligẽtiſſimè curanda eſt, * nec, quæ ei aduerſantur, permittenda:* P quò iuncti inuicẽ fraternæ charitatis vinculo melius & efficacius poſſint ſe diuino obſequio, & auxilio proximorum impendere.

P ¶ *Ferenda non eſt, inter vllos domeſticorũ perturbatio, vel ira mutua; & ſi aliquid huiuſmodi accideret, curetur, vt ſtatim cũ ſatiſfactione debita in gratiam inuicem redeant.*

19 Quia ad progreſſum in virtutibus faciẽdum multum confert antiquiorum exemplum, quo reliqui ad eorũ imitationem animentur; qui præeſt alijs (ſi aliter peculiares ob cauſas non iudicaretur conuenire) & omnes alij Sacerdotes, qui ei videbuntur, aliquando intra annum officium, vel officia eorum, qui inſeruiunt domi, ad tempus aliquod obibunt; quò alijs gratius reddatur huiuſmodi miniſterium, in quo ad maius Dei ſeruitium & gloriam ſunt conſtituti.

20 Explicetur aliquot diebus in ſingulis hebdomadibus Doctrina Chriſtiana, ac * modus bene & cũ fructu confitendi,* Q

Q ¶ *Præter modũ bene*

ſitendi, 'cōmunicandi, miſſam audiendi, & in eadem miniſtrā-di, orandi itidem, meditandi, & legēdi pro captu vniuſcuiuſq; tradatur; cureturq; nō ſolùm vt addiſcant quæ conueniunt, ſed etiam vt memoria teneant, & exerceant quæ didicerint; omnesque ſuum tempus rebus ſpiritualibus impendant, & deuotioni quærendæ pro mēſura gratiæ Dei ipſis communicatæ inſiſtāt: ad quod * conferet aliqua exercitia ſpiritualia illis, qui nōdū ſe exercuerūt in eis, ' vel omnia tradere; prout vnicuiq; conuenire in Domino iudicabitur.

R

bene confitendi, tempus etiam eis deſignetur, intra quod ſi ad confeſſionem non accederent, ſubtrahatur eis cibus corporis; donec cibū ſpiritus ſumant. Qui autem alij, quàm ſuo Cōfeſſario deſignato confiteretur, debet poſtmodum (quātum recordari poterit) eidem ſuo Confeſſario totam ſuam cōſcientiam aperire; vt, nihil ignorando, quod ad eam pertineat, melius in Domino poſſit eundem iuuare.

Conuenit

R ¶ *Cum ijs, qui ex ſe exercitiorum ſpiritualium intelligentiam habent, & in ipſis facilè progrediuntur, ac methodum in eiſdem bene procedendi habent, vel qui alijs occupationibus diſtinentur, poterunt omnino, vel certè ex parte, Superiores in communibus huiuſmodi regulis diſpenſare.*

Quoſdam, qui quamuis ad ſpiritualia exercitia apti ſint, nondum tamen ea ſunt experti, operæpretium erit aliquando iuuare, ad particulares conſiderationes de-

ſcendendo, quæ ad timorem & amorem Dei, ac virtutũ, & ad executionem earum, prout ratio conuenire docuerit, incitent.

Eis, qui ad huiuſmodi exercitationes apti non eſſe viderentur, qualis ex Coadiutoribus temporalibus aliquis eſſe poſſet, proponi debent ea, quæ ipſorum captui conueniant, et quibus ad ſeruitiũ Dei ac Domini noſtri illi iuuentur.

Conuenit omnes exerceri (ſi aliquem Superior non eximeret) * in concionibus domeſticis: vt, præterquàmquòd vtiliter in hoc expendetur aliqua hora à prãdio, animentur & aliquem vſum comparent (quod ad vocem & modum attinet & ad reliqua) & vt ſpecimen etiam eius talenti, quod in hoc genere Dominus eis communicat, præbeant; & vt ſuos bonos cõceptus ad ſuam & proximorum ædificationem exprimant, de ijs crebro tractãtes, quæ ad ſui abnegationẽ & in virtutibus profectum, & omnimodam perfectionem attinent; ad ea ſe inuicem exhortando, & præcipuè 21 S

S ¶ *Qui domi concionantur, reprehenſionem alicuius ex fratribus domeſticis, vel ipſius Societatis non attingant. Idem caueant qui in eccleſiis concionantur; niſi prius Superiorem ea de re conſuluerint; quã uis poſſit vnuſquiſque & ſe, & fratres ſuos ſimul ad progreſſum in maiori obſequio Dei (quod potius in domeſticis, quàm in publicis in eccleſia concionibus conuenit) excitare.*

T ¶ *Coniungi*

cipuè ad vnionem & charitatem fraternam.

22 Magnopere conferet, deuotè, quoad fieri poterit, ea munera obire, in quibus magis exercetur humilitas & charitas. Et in vniuerſum loquendo, quanto aliquis ſe*arctius Deo adſtrinxerit,
T & liberaliorem erga ſummã Maieſtatem ſe præſtiterit; tanto eũ in ſe liberaliorem etiam experietur; & ipſe indies magis idoneus erit ad gratias & dona ſpiritualia vberiora recipienda.

23 Expedit in primis ad profectum, & valde neceſſarium eſt, vt omnes perfectæ Obedientiæ ſe dedant, Superiorem (quicunque ille ſit) loco Chriſti Dñi noſtri agnoſcentes, & interna reuerentia & amore eum proſequentes: nec ſolùm in executione externa

T ¶ *Coniungi magis cum Deo, ac liberalem ſe in eũ exhibere, eſt ſe totum immobiliter diuino ſeruitio mãcipare; quod illorum eſt, qui votis emiſſis Deo ſe dedicant. Quamuis autem id multum iuuet ad vberiorem gratiam accipiendam; nemini tamen præcipiendũ eſt, vt id agat, nec primo biennio quiſquam vllo modo ad id compellatur. Quòd ſi ſponte ex ſua deuotione ad vota ſua ante biennium exactum emittenda mouerentur; nec in manibus cuiuſquam ea admitti, nec ſolemnitas adhiberi debet: ſed quiſque in ſecreto animi ſui id offerat Deo ac Domino noſtro. At cùm id ſint facturi, conuenit, vt formulam, quæ conſueuit in votis ſimplicibus obſeruari, petant, & ſcriptum habeant quod Deo promiſerunt, ad ſuam memoriam confirmandam.*

exemplo & ſpiritualibus colloquijs ædificationem accipiãt, non autem offenſionem, & proficiant in Domino.

Omnes diligentiſſimè curent portas ſenſuũ ſuorum (oculorum præcipuè, aurium, & linguæ) ab omni inordinatione cuſtodire, ac ſe in pace & vera humilitate interna conſeruare, & eam in ſilentio, cùm id obſeruandum eſt; cùm autem loquendum, in circũſpectione & ædificatione verborũ, & modeſtia vultus, ac maturitate inceſſus motuumq; omnium ſine vllo impatientiæ aut ſuperbiæ ſigno exhibere; in omnibus procurando atq; optando potiores partes alijs deferre, oēs in animo ſuo tanquam ſibi ſuperiores ducendo, & exterius honorem ac reuerentiam, quam exigit cuiuſq; ſtatus, cum ſimplicitate & moderatione religioſa exhibēdo: atque ita fiat, vt ſe mutuò conſiderãtes, in deuotione creſcant, Deumque Dominum noſtrum laudent, quem quiſq; in alio, vt in illius imagine, agnoſcere ſtudeat. 4

In refectione corporis curandum eſt, vt temperãtia, modeſtia, & decentia interius, & exterius in omnibus obſeruetur. Præmittatur benedictio, & ſequatur actio gratiarum, quas omnes agere debent cum ea, qua par eſt, deuotione & reuerẽtia. Et dum corpus edẽdo reficitur; ſua etiam animæ refectio præbeatur libro aliquo pio potius, quàm difficili, quem capere, & à quo omnes iuuari poſſint, legendo: vel id temporis aliquis, cui à Superiore 5

tiore id iniungetur, concionabitur; vel *aliquid ſimile ad Dei
E gloriam fiet.'

6 Omnes quandiu corpore bene valēt, in ſpiritualibus vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et, qui officium vel miniſterium aliquod certum habent, vt de auxilio prouidendum eſt eis, ſi ſit neceſſarium; ita cùm vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorum omnium origo, quoadeius fieri poſſit, domi noſtræ locum habeat.

7 Vt experiri incipiant ſanctæ Paupertatis virtutem, doceātur omnes, quòd nulla re tanquam propria vti debeant: quamuis neceſſe non ſit probationis tem-
F pore * poſſeſſione bonorũ ſuorum ſe abdicare; niſi id Superior poſt elapſum primum annũ iuberet,' iudicās in huiuſmodi bonis tentationum occaſionem & minus proficiendi in ſpiritu habere aliquem, vt qui illis adhæreat aliquo immoderato amore
G vel confidentia; & * tunc qui ſe exuit

E ¶ *Simile quid erit, litteras, quæ ad ædificationem faciunt, legere; & ſiqua alia exercitatio aliquando conuenire videretur.*

F ¶ *Poſſeſſione bonorum ſuorum ſe abdicare, tam de proprijs bonis intelligendum eſt, quę habet penes ſe vel alios, quàm de iure vel actione, quę ei competit ad bona, quæ ſperat; ſiue ſecularia illa, ſiue eccleſiaſtica ſint. Quando hoc fieri debeat, Præpoſiti Generalis, vel eius, cui ille facultatem communicauerit, arbitrio relinquetur.*

G ¶ *Ante ingreſſum quiuis de bonis ſuis*

nis ſuis temporalibus pro ſuo arbitratu ſtatuere poteſt. Sed poſtquam ingreſſus eſt, tam de eccleſiaſticis, quã de ſecularibus diſponat oportet ita, ut decet virum ſpiritualis vitæ ſectatorem. Ideoq́ue, cùm exiſtimaret in cõſanguineos ea eſſe diſpenſanda, cõmittere id debet iudicio vnius, vel duorum, vel triũ virorum, qui & doctrina, & pietate commendentur, & eidem acquieſcere, & quod illi ſentient perfectius, & Deo ac Domino noſtro gratius eſſe, habita omnium circunſtantiarum ratione (vt in Examine, pagina decimanona, fuſius dicitur) exequi debet.

exuit bonis ſuis, ſequatur Chriſti conſilia:' pro ſua tamen deuotione ad hoc potius, quàm illud opus diſpẽſare bona ſua, vel eorum partem poterit; prout in Domino intellexerit ad diuinũ beneplacitum magis conuenire; vt in Examine dictum eſt.

8 Intelligant etiam quòd mutuo dare, vel accipere, vel diſpenſare quidquam de ijs, quæ domi ſunt, minime poſſunt, niſi Superior conſcius conſenſũ præſtiterit.

9 Qui in ingreſſu ipſo, vel poſt ingreſſum ad Obedientiam motus ſua deuotione, vellet bona ſua vel eorum partem in Societatis ſubſidium diſpenſare;* haud dubiè opus faceret maioris perfectionis,* H

H ¶ *Rectores, vel Præpoſiti locales, vel Prouinciales, vel quicunque alij, cum quibus aget qui ſic habet in animo ſua bona diſpenſare, vt in cæteris rebus, ita & in hac quod perfectius eſt, quodq́; maioris meriti in diuino*

perfectionis, 'alienationis, & abnegationis vniuerſi amoris proprij non deſcendendo tenero quodam affectu ad particularia loca, nec iuxta illum ſua bona huic potius, quàm illi applicando: quin potius exoptando maius & vniuerſalius bonum Societatis (quæ tota ad maiorem Dei gloriam, ac vniuerſale bonum, & vtilitatem animarum inſtituta eſt) hoc iudicium ei relinquat, qui eius vniuerſæ curã habet, num applicari huic loco potius, quàm illi in eadem Prouincia debeat: quandoquidem ille melius, quàm quiſquã alius intelligere poteſt, quid conueniat, & quid maximè vrgeat in omnibus eius locis, ratione habita Regũ, Principum, ac aliorum potentatuum; ne eis cauſa vlla offenſionis detur; ſed ad maiorem ædificationem omnium, & ſpiritualem vtilitatem animarum, & gloriam Dei omnia cedant.

30 Doceantur quomodo ab illuſionibus Dæmonis in ſuis ſpiritualibus exercitationibus

diuino conſpectu, ei repræſentare debent. Nihilominus, ſi in eo propenſio animi ad locum vnum potius, quàm ad aliũ (quãuis imperfectũ id ſit) cerneretur; etiam ſi iudicio Superioris ſuum ſubmittere vellet: certiorem tamen reddere Præpoſitum Generalẽ poterũt, vel eum, qui eius gerit vices, an ſit aliquid huiuſmodi imperfectionis tolerandum; ſperando quòd ea ceſſabit aliquando, ſupplebitq; diuina bonitas quod ad ſuã maiorem gloriam, & maiorem ipſius perfectionẽ deeſſe cernitur.

nibus caueant, & quomodo ſe cõtra omnes tentationes tueãtur: ſimul rationes ſciant quæ adhiberi poſſint vt eas ſuperent; & ad veras ſolidasque virtutes conſequendas inſiſtant; ſiue plures adſint viſitationes ſpirituales, ſiue pauciores: curent verò ſemper in via diuini ſeruitij progreſſum facere.

Vtantur quotidie conſcientiæ ſuæ examinatione 11 conſueta, & octauo quoq; die ſaltem ad Confeſſionis & Communionis ſacramenta accedant; niſi aliqua de cauſa aliud Superiori videretur: & vnus omnium ſit Confeſſarius ab eodem Superiore conſtitutus:* quod ſi I fieri non poterit, quiſque certè ſuum ſtabilem habeat Confeſſarium, cui ipſius conſciẽtia prorſus aperta ſit. Qui quidem Confeſſarius non ignoret, quos caſus ſibi Superior reſeruat. Illi autem reſeruabuntur, quos ab eo cognoſci neceſſarium videbitur, aut valde conueniens; quò melius & remediũ adhibere poſſit, & ſuæ curæ commiſſos præſeruare ab omnibus quæ nocitura ſunt.

Perutile erit, eſſe domi aliquẽ 12 * virum fidelem & in rebus ſpiritualibus K

I ¶ Conuenienter non poſſet fieri propter multitudinem, vel quòd aliquis ab alio Cõfeſſario magis, quã ab ordinario iuuari poſſe videretur propter cauſas, q̃ poſſent accidere; quas conſiderabit Superior, & quod in Domino iudicauerit conuenire, prouidebit.

K ¶ *Hic erit Magiſter Nouitiorũ, vel quem Superior ad hoc munus vt aptiorem conſtituet.*

L ¶ *Vt*

ritualibus ſufficienter verſatum, qui inſtruat eos ac doceat, quomodo & interius, & exterius ſeſe habere debeant, & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter admoneat: quem omnes qui in probatione ſunt diligant, ad quem in ſuis tentationibus confugiant, cui confidenter ſua omnia detegant, & à quo conſolationem & auxiliū in omnibus ſperent in Domino: & admoneantur, quòd nullam debeant celare tentationē, quam huic, vel Confeſſario, vel Superiori, non aperiant; immo verò totam animam ſuam illis integrè manifeſtam eſſe, pergratum habeant: nec ſolùm defectus aperiant, ſed etiam pœnitentias, vel mortificationes, & deuotiones, ac virtutes omnes, voluntate pura optantes ab illis dirigi, ſicubi à rectitudine deflecterent, nolentes ſuo proprio ſenſu duci; niſi conueniat cum iudicio illorum, quos Chriſti Domini noſtri loco habent.

13 Anteuertere oportet tentantiones, adhibitis earum contrarijs: vt cùm quis animaduertitur ad ſuperbiam eſſe propenſus, exerceri is debet in rebus abiectioribus, quæ ad humiliandum ipſum vtiles futuræ videantur: & ſic de alijs prauis animæ propenſionibus.

14 Præterea honeſtatis & decentiæ ratione conuenit, * fœminas non

L ¶ *Vt fœminæ nō īgrediātur domos, nec Collegia Societatis, ferè ſemper debet obſeruari. Sed ſi illæ eximia charitate, vel autoritate ſimul cū charitate eſſent conſpicuæ;*

D *prudentia*

non ingredi domos noſtras, nec Collegia, ſed tantùm eccleſias: & arma nulla nec * inſtrumenta M
rerum vanarum domi haberi; ſed tantum ea, quæ faciunt ad finem illum diuini ſeruitij & laudis, quem ſibi præfixit Societas.

* In correctionibus & pœnitentijs iniungendis qui modus teneri debeat N 15
prudenti charitati Superioris, & eorum, quos ſibi ſubſtituerit, relinquetur; qui in eis rationem habebunt diſpoſitionis perſonarum, & ædificationis vniuerſalis & particularis earum ad gloriam Dei. Penitentias verò huiuſmodi prompta voluntate quiſque admittere deberet cũ vero emendationis & ſpiritualis profectus deſiderio; etiã ſi propter defectum non culpabilem iniungerentur.

Syndicus domi conſtituatur: 16
cuius

prudentia Superioris iuſtas ob cauſas, vt illæ (ſi id optarent) videndi gratia ingrederentur, poſſet diſpenſare.

M ¶ *Cuiuſmodi eſſent inſtrumenta ad ludendum, vel ad rem muſicam, libri etiã profani, & alia id genus.*

N ¶ *In correctionibus (licet prudẽtia rebus particularibus adhibita hunc ordinẽ mutare poſſit) eſt aduertendum, quòd primò in charitate ac dulcedine, qui peccant, ſunt admonendi; ſecundò in charitate quidem, ſed eo tamen modo, vt eis confuſio & rubor inijciatur; tertiò amori, ea, quæ timorẽ incutiant, adijcientur. De publicis autem defectibus publica debet eſſe pœnitentia, ijs tantùm, quæ ad omnium ædificationem faciunt, declaratis.*

O ¶ *Noua*

cuius erit officium, obſeruare in omnibus quod ad honeſtatem & decentiam externam pertinet, eccleſiam & domum perluſtrando, & ſiquid nō conueniat, adnotando; & Superiori referendo, vel eundem, qui errat, commonefaciendo; ſi id facultatis ei, vt vtilius in Domino ſuo fungatur officio, tribuetur.

17 Curent omnes ex morbis corporis, fructum capere non ſolùm ſibi, ſed etiam ad aliorum ædificationem, non impatientes aut moroſos ſe exibendo, ſed potius patientiam magnam habendo, & præſeferēdo, ac obedientiam Medico, & infirmorū præfecto præſtando, verbis pijs & ædificationem facientibus vtendo, quæ oſtendant ægritudinem acceptari vt donum de manu Creatoris ac Domini noſtri; quandoquidem non minus donum eſt quam ſanitas.

18 Idem ſapiamus, idem, quoadeius fieri poſſit, dicamus omnes, iuxta Apoſtolū.

O * Doctrinæ igitur differentes nō admittantur, ' nec verbo in concionibus vel lectionibus publicis, nec

O ¶ *Nouæ opiniones admittendę nō ſunt; & ſiquis aliquid ſentiret, quod diſcreparet ab eo, quod Eccleſia & eius Doctores communiter ſentiunt; ſuum ſenſum definitioni ipſius Societatis debet ſubijcere; vt in Examine declaratum eſt. In opinionibus etiam, in quibus catholici Doctores variant inter ſe, vel contrarij ſunt, vt conformitas etiam in Societate ſit, curandum eſt.*

cis, nec ſcriptis libris (qui quidē ædi non poterūt in lucem ſine approbatione atque conſenſu Præpoſiti Generalis; qui eorū examinationem ſaltem tribus cōmittat, ſana doctrina & claro iudicio in ea facultate præditis).Imò & iudiciorum de rebus agendis diuerſitas, quæ mater eſſe ſolet diſcordiæ,& inimica vnionis voluntatum, quantum fieri poteſt, euitari debet: vnio vero & conformitas mutua diligētiſſimè curanda eſt, * nec, quæ ei aduerſantur, permittenda: quò iuncti inuicē fraternæ charitatis vinculo melius & efficacius poſſint ſe diuino obſequio, & auxilio proximorum impendere. P

P ¶ *Ferenda non eſt, inter vllos domeſticorū perturbatio, vel ira mutua; & ſi aliquid huiuſmodi accideret, curetur, vt ſtatim cū ſatiſſactione debita in gratiam inuicem redeant.*

19 Quia ad progreſſum in virtutibus faciēdum multum confert antiquiorum exemplum, quo reliqui ad eorū imitationem animentur; qui præeſt alijs (ſi aliter peculiares ob cauſas non iudicaretur conuenire) & omnes alij Sacerdotes, qui ei videbuntur, aliquando intra annum officium, vel officia eorum, qui inſeruiunt domi, ad tempus aliquod obibunt; quò alijs gratius reddatur huiuſmodi miniſterium, in quo ad maius Dei ſeruitium & gloriam ſunt conſtituti.

20 Explicetur aliquot diebus in ſingulis hebdomadibus Doctrina Chriſtiana, ac * modus bene & cū fructu confitendi, Q

Q ¶ *Præter modū bene*

ſitendi, 'cõmunicandi, miſſam audiendi, & in eadem miniſtrãdi, orandi itidem, meditandi, & legẽdi pro captu vniuſcuiuſq; tradatur; cureturq; nõ ſolùm vt addiſcant quæ conueniunt, ſed etiam vt memoria teneant, & exerceant quæ didicerint; omneſque ſuum tempus rebus ſpiritualibus impendant, & deuotioni quærendæ pro mẽſura gratiæ Dei ipſis communicatæ inſiſtãt: ad quod * conferet aliqua exercitia ſpiritualia illis, qui nõdũ ſe exercuerũt in eis, ' vel omnia tradere; prout vnicuiq; conuenire in Domino iudicabitur.

R

bene confitendi, tempus etiam eis deſignetur, intra quod ſi ad confeſſionem non accederent, ſubtrahatur eis cibus corporis; donec cibũ ſpiritus ſumant. Qui autem alij, quàm ſuo Cõfeſſario deſignato confiteretur, debet poſtmodum (quãtum recordari poterit) eidem ſuo Confeſſario totam ſuam cõſcientiam aperire; vt, nihil ignorando, quod ad eam pertineat, melius in Domino poſſit eundem iuuare.

Conuenit

R ¶ *Cum ijs, qui ex ſe exercitiorum ſpiritualium intelligentiam habent, & in ipſis facilè progrediuntur, ac methodum in eiſdem bene procedendi habent, vel qui alijs occupationibus diſtinentur, poterunt omnino, vel certè ex parte, Superiores in communibus huiuſmodi regulis diſpenſare.*

Quoſdam, qui quamuis ad ſpiritualia exercitia apti ſint, nondum tamen ea ſunt experti, operæpretium erit aliquando iuuare, ad particulares conſiderationes de-

ſcendendo, quæ ad timorem & amorem Dei, ac virtutũ, & ad executionem earum, prout ratio conuenire docuerit, incitent.

Eis, qui ad huiuſmodi exercitationes apti non eſſe viderentur, qualis ex Coadiutoribus temporalibus aliquis eſſe poſſet, proponi debent ea, quæ ipſorum captui conueniant, et quibus ad ſeruitiũ Dei ac Domini noſtri illi iuuentur.

21 Conuenit omnes exerceri (ſi aliquem Superior non eximeret) * in concionibus domeſticis:' S vt, præterquàmquòd vtiliter in hoc expendetur aliqua hora à prandio, animentur & aliquem vſum comparent (quod ad vocem & modum attinet & ad reliqua) & vt ſpecimen etiam eius talenti, quod in hoc genere Dominus eis communicat, præbeant; & vt ſuos bonos cõceptus ad ſuam & proximorum ædificationem exprimant, de ijs crebro tractãtes, quæ ad ſui abnegationẽ & in virtutibus profectum, & omnimodam perfectionem attinent; ad ea ſe inuicem exhortando, & præ cipuè

S ¶ *Qui domi concionantur, reprahenſionem alicuius ex fratribus domeſticis, vel ipſius Societatis non attingant. Idem caueant qui in eccleſiis concionantur; niſi prius Superiorem ea de re conſuluerint; quã uis poſſit vnuſquiſque & ſe, & fratres ſuos ſimul ad progreſſum in maiori obſequio Dei (quod potius in domeſticis, quàm in publicis in eccleſia concionibus conuenit) excitare.*

T ¶ *Coniungi*

cipuè ad vnionem & charitatem fraternam.

22 Magnopere conferet, deuotè, quoad fieri poterit, ea munera obire, in quibus magis exercetur humilitas & charitas. Et in vniuerſum loquendo, quanto aliquis ſe*arctius Deo adſtrinxerit, T & liberaliorem erga ſummã Maieſtatem ſe præſtiterit;' tanto eũ in ſe liberaliorem etiam experietur; & ipſe indies magis idoneus erit ad gratias & dona ſpiritualia vberiora recipienda.

23 Expedit in primis ad profectum, & valde neceſſarium eſt, vt omnes perfectæ Obedientiæ ſe dedant, Superiorem (quicunque ille ſit) loco Chriſti Dñi noſtri agnoſcentes, & interna reuerentia & amore eum proſequentes: nec ſolùm in executione externa

T ❡ *Coniungi magis cum Deo, ac liberalem ſe in eũ exhibere, eſt ſe totum immobiliter diuino ſeruitio mãcipare; quod illorum eſt, qui votis emiſſis Deo ſe dedicant. Quamuis autem id multum iuuet ad vberiorem gratiam accipiendam; nemini tamen præcipiendũ eſt, vt id agat, nec primo biennio quiſquam vllo modo ad id compellatur. Quòd ſi ſponte ex ſua deuotione ad vota ſua ante biennium exactum emittenda mouerentur; nec in manibus cuiuſquam ea admitti, nec ſolemnitas adhiberi debet: ſed quiſque in ſecreto animi ſui id offerat Deo ac Domino noſtro. At cùm id ſint facturi, conuenit, vt formulam, quæ conſueuit in votis ſimplicibus obſeruari, petant, & ſcriptum habeant quod Deo promiſerunt, ad ſuam memoriam confirmandam.*

ne externa eorum, quæ iniungit, integrè, promptè, fortiter, & cũ humilitate debita, ſine excuſationibus, & obmurmurationibus obediãt, licet * difficilia & ſecũdum ſenſualitatem repugnantia iubeat; verum etiam conentur interius reſignationem & veram abnegationem propriæ voluntatis & iudicij habere; voluntatẽ ac iudicium ſuum cum eo, quod Superior vult & ſentit, in omnibus rebus (vbi peccatum nõ cerneretur) omnino conformantes, propoſita ſibi voluntate ac iudicio Superioris pro regula ſuæ voluntatis & iudicij; quò exactius conformentur primæ ac ſummæ regulæ omnis bonæ voluntatis & iudicij, quæ eſt æterna bonitas & ſapientia. V

V ¶ *Conferet, vt Superiores aliquando occaſionẽ præbeant ijs, qui probantur, exercendi obedientię et paupertatis virtutem, eoſdem tentando ad maiorem ipſorũ vtilitatem ſpiritualem eo modo, quo Dominus Abraham tẽtauit; vt & ſpecimẽ virtutis ſuę prębeant, & in eadem creſcãt. In eo tamen, quoadeius fieri poſſit, mẽſura & proportio iuxta vniuſcuiuſque vires, vt diſcretio dictabit, obſeruetur.*

Et vt magis in Obedientiæ virtute ſe exerceant, conuenit, atq; etiam valde neceſſarium eſt, vt non ſolùm Superiori Societatis vel domus, ſed etiam ſubordinatis officialibus, qui ex illo authoritatem acceperunt, in ijs omnibus, in quibus ſuper ipſos poteſtatem habent, obediant; & aſſueſcant nõ intueri, quis ille ſit, cui obediunt, 24

diunt, ſed potius quis ille, propter quem & cui in omnibus obediunt, qui eſt Chriſtus Dominus.

25 Diligant omnes Paupertatem, vt matrem, & iuxta menſuram ſanctæ diſcretionis ſuis temporibus eius effectus aliquos experiantur; &, vt in Examine dictum eſt, parati ſint poſt primum annum exactum ad temporalia bona diſtribuenda, quandocunque à Superiore iniunctum id fuerit, & ea ratione ſeruata quæ ipſis in Examine ꝓpoſita fuit. fol. decimonono.

26 Omnes rectam habere intentionem ſtudeant non ſolum circa vitæ ſuæ ſtatum, verum etiam circa res omnes particulares, id ſemper in eis ſyncerè ſpectantes, vt ſeruiant & placeant diuinæ bonitati propter ſeipſam & propter charitatem, & eximia beneficia, quibus præuenit nos; potius quàm ob timorem pœnarum, vel ſpem præmiorũ (quamuis hinc etiam iuuari debeant) & crebro admoueantur vt in omnibus quærant Deũ, exuentes ſe, quantum fieri poteſt, amore omnium creaturarum; vt affectum vniuerſum in ipſarum Creatorem conferant, eum in omnibus creaturis amãdo, & omnes in eo iuxta ſanctiſſimam ac diuinam ipſius voluntatem.

27 Studium, in quod iucumbẽt qui in domibus Societatis probantur, id eſſe debet, quod eos magis ad ſuperius dictam abnegationem ſui, & in virtutibus ac deuotione profectum iuuabit.

X * Studia verò litterarum, in vniuerſum loquendo, in domibus nõ erunt; nisi cum quibuſdam, peculiaribus

X ¶ *Quamuis, in genere loquendo, ſtudia litterarum*

rum in domibus Societatis non teneantur; quicunque tamen prædicationi, & confeſſionibus audiendis vacant, ſtudium adhibere poſſunt ad ea, quæ ipſis vſui futura ſunt. Et ſi alicui particulariter conueniret alijs etiam rebus ſtudere; prudentiæ Superioris relinquitur, vt id conſideret, & in eo diſpenſet.

peculiaribus de cauſis, diſpenſatione opus eſſe videretur. Collegia enim, ad litteras addiſcēdas ſunt; domus verò ad eas, quas didicerint, exercendas; vel ad præparandum earum fundamentum, humilitatis ſcilicet, ac omnis virtutis in ijs, qui operā eis ſunt daturi.

Sit qui ſingulis hebdomadibus, vel ſaltem decimoquinto quoque die hæc, & ſimilia omnibus in memoriam redigat; vel illi hæc legere teneātur: ne pro noſtræ fragilis naturæ cōditione obliti ab eorum executione ceſſent. Et aliquoties ſingulis annis omnes à Superiore ſibi pœnitentias iniungi propter defectū obſeruationis Regularum petant; vt hæc cura indicium ſit illius, quam de ſuo profectu ſpirituali in via Dei quiſque habet. 28

DE CONSERVATIONE Corporis. Cap. II.

VT nimia ſolicitudo in ijs, quæ ad corpus pertinent, reprehenſibilis eſt; ita cura moderata tuendæ ad diuinum obſequium valetudinis ac virium corporis laude digna, & ab omnibus adhibenda eſt: 1

da eſt: & ea de cauſa, cùm animaduerterint aliquid ſibi nocere, vel quid aliud neceſſariũ eſſe circa victũ, veſtitum, habitationem, officium, aut exercitationem, & ſic de alijs rebus, admoneant omnes ea de re Superiorem, uel quem ad id Superior conſtituerit, duo interim obſeruantes; Primũ, vt antequàm ad eum quid referant, ſe ad orandum recipiant; & poſt orationem, ſi ſenſerint rem deferendam ad Superiorem, id faciant; Alterum, vt cùm verbo aut ſcripto breui (ne excidat memoria) Superiori rem expoſuerint, ei totam curã rei expoſitæ relinquant: & quidquid ille ſtatuerit, optimum ducant;

A * nec cõtendere, aut vrgere per ſe, vel alium (ſiue concedatur quod petitur, ſiue non) pergant: quandoquidem ſibi perſuadere debent, id magis expedire ad diuinũ beneplacitũ ac ſuum maius bonum, quod Superiori, re intellecta, in Domino viſum fuerit.

2 Statuatur tempus quoadeius fieri poterit edendi, cubandi, ſurgendi,

IN CAP. II.

A ¶ *Licet, qui exponit quod neceſſarium ſibi exiſtimat, non debeat ex ſe idem denuo petere nec vrgere: ſi Superior tñ nondũ ſatis intellexiſſet, et declarationẽ vellet maiorem; ea quidem danda erit. Et ſi fortè ex obliuione non prouideret, cùm tamen ſignificaſſet ſe velle id facere; non erit ab re debita cum modeſtia ei in memoriam reducere, vel repræſentare.*

B ¶ *Quamuis*

ſpiritus obruatur, & corpus detrimentum patiatur; ita aliqua corporalis exercitatio, quæ vtrũque iuuet, omnibus communiter conuenit, etiam illis, qui mentalibus exercitijs debent inſiſtere; quæ quidem externis interrumpi deberent, & non continuari, nec ſine menſura diſcretionis aſſumi.

5 Corporis caſtigatio immoderata eſſe non debet, nec indiſcre-
E ta * in vigilijs, ' & abſtinentijs,
F & alijs pœnitentijs externis, * ac
laboribus; ' quæ & nocumentũ afferre, & maiora bona impedire ſolent.

duarum horarum ſpatium permitti non debent, quoadeius fieri poterit, corporis aut mentis grauiora exercitia. Siquid verò neceſſitas poſtulabit, id, quanta poterit charitate erit & metiendum, & moderandum. Id autem tẽporis in alijs leuioribus exercitijs occupari poterit. Sed nec extra huiuſmodi horas labores nimium cõtinuari ſine aliqua relaxatione, vel conuenienti recreatione debebunt.

E ¶ *Tempus ſomno tribuendum, in genere loquendo, intra ſextæ & ſeptimæ horæ ſpaciũ debere eſſe videtur: (nec ſine induſiis dormiendũ eſt, niſi neceſſitatis alicuius excuſatione Superior admitteret) ſed quia in tanta varietate perſonarum ac habitudinum certa regula præſcribi nequit; vt detrahatur, vel addatur huic tẽpori, Præpoſiti prudentiæ relinquetur; qui curabit, vt quiſque, quod neceſſitas naturalis exigit, retineat.*

F ¶ *Quamuis vnuſquiſq; paratus eſſe debeat ad quoduis officium*

tum fieri poterit; nec infirmus in his quidquã curet; ſed illud potius ſtudeat, vt patientiam & obedientiam exerceat, relicta cura reliquorum omnium Superiori, ac eius miniſtris, per quos à diuina prouidentia regitur.

Et quãuis noſtræ vocationis ſit, diuerſa loca peragrare, & vitam agere in quauis mũdi plaga, vbi maius Dei obſequium & animarum auxilium ſperatur; nihilominus tamen ſi experimento comperiretur aliquis ferre nõ poſſe alicuius regionis cœlum, & malè habere cõtinenter cerneretur; Superiori conſiderandum relinquitur, num ille migrare aliò debeat, vbi melius habens corpore, impenſius diuino ſeruitio vacare poſſit. Nõ erit tñ ipſius infirmi, huiuſmodi mutationẽ poſtulare, nec animi ꝓpẽſionẽ ad eam oſtendere; ſed Superioris curę id reliquetur.

temporalium conſeruationem, præter curam illam, quam omnibus charitas & ratio imponit, æquum erit, alicui peculiariter demandari hoc munus; ut tanquam bona Domini noſtri IESV Chriſti propria ea curet. Ad alias etiam functiones neceſſarias, H & eas præcipuè, *quæ honeſtius domi, quàm foris fiunt,' curandum eſt, ut officialium neceſſarius numerus cõſtituatur; & expedit ut huiuſmodi officia Coadiutores temporales, ſi ea ignorent, addiſcant; omnia ad maiorem gloriam Dei, Creatoris & Domini noſtri ſemper dirigẽdo.

H ¶ *Officiales in ijs, quæ domi honeſtius, quàm foris fiunt, intelligũtur, Lotor pãnorũ lineorũ, Tonſor, et huiuſmodi; quos eſſe domi ſi fieri poſſet, expediret.*

QVARTA

DECLA-

QVARTA PARS

DE IIS, QVI IN SOCIETATE retinentur, inſtruendis in litteris & alijs, quæ ad proximos iuuandos conferunt.

PROOEMIVM.

CVM ſcopus, ad quem Societas rectà tendit, ſit, ſuas ac proximorum animas ad finem ultimũ conſequendum, ad quem creatæ fuerunt, iuuare; cùmque ad id, præter uitæ exẽplum, doctrina & modus eam proponendi ſint neceſſaria; poſtquam in ijs, qui admiſſi ſunt ad probationem, iactum eſſe uidebitur abnegationis propriæ & ꝓfectus in uirtutibus neceſſarij conueniens fundamentum; de litterarũ ædificio & modo eis utendi agẽdum erit; quò iuuare poſſint ad magis cognoſcendũ magisq; ſeruiendum Deo Creatori ac Domino noſtro. * Ad hoc Collegia, & aliquando etiam Vniuerſitates, uel Studia generalia Societas amplectitur; in quibus qui bonũ ſui ſpecimen in domibus dum probarentur A

DECLARATIO IN PROOEMIUM quartæ Partis.

A ¶ *CVm ſcopus ac finis, ad quẽ tendit hæc Societas, ſit, varias mundi partes ex obediẽtia ſummi*

probarentur, præbuerunt, nec tamen doctrina ad noſtrum inſtitutum neceſſaria ſatis inſtructi acceſſerunt; in ea & in alijs rebus, quæ ad iuuandas animas conferunt, inſtruâtur. Prius ergo de ijs, quæ ad Collegia; dein de de ijs, quæ ad Studia generalia pertinent, dicetur; cum eo fauore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriam laudemque ſuam nobis dare dignabitur.

DE MEMO-

tia ſummi vicarij Chriſti Domini noſtri, vel Superioris eiuſdem Societatis peragrando, verbum Dei prædicare, confeſſiones audire, & reliquis quibuſcũq; poterit medijs vti, diuina gratia aſpirante, ad animas iuuandas: neceſſarium eſſe, vel in primis rationi conſentaneum viſum eſt, vt qui in eam ſunt ingreſſuri, viri ſint vitæ probitate, & litterarum eruditione ad id officium idonei. Et quia boni ſimul & eruditi pauci inueniuntur, ſi cum alijs comparentur; & ex paucis maior pars iam à ſuſceptis laboribus vellet cõquieſcere: perdifficile fore deprehendimus, huiuſmodi hominibus, qui boni ſimul ac litterati eſſent, hanc Societatem augeri poſſe, tum propter magnos labores, quos eius inſtitutum exigit, tum propter magnam ſui ipſorũ abnegationem. Ideo nobis omnibus, qui conſeruationem & incrementum eius ad maiorem laudem & obſequium Dei ac Domini noſtri cupiebamus, alia via tenenda eſſe viſa eſt; admittendi nimirum iuuenes, qui bonorum morum & ingeniorũ indole ſpem facerent, quòd in probos ſimul ac doctos viros ad colendam Chriſti Domini noſtri

vineam eſſent euaſuri; admittendi etiam Collegia, cum ijs conditionibus, quæ in litteris Apoſtolicis continentur, ſiue in vniuerſitatibus, ſiue extra illas fuerint; & quidem ſi in Vniuerſitatibus, ſiue illæ Societatis curæ commiſſæ ſint, ſiue non. Hac enim ratione nobis in Domino perſuademus ad maius diuinæ Maieſtatis obſequium fore, ſi & numero augeantur, & in litteris ac virtutibus progreſsū faciant ij, qui eidē obſequio ſe totos impēdunt. Primò ergo de ijs, quæ ad Collegia pertinent; deinde de ijs, quæ ad Vniuerſitates, agetur: & quod ad Collegia, primo loco de ijs, quæ ad Fundatores; ſecundo de ijs, quæ ad Collegia iam fundata, quo ad materialia vel temporalia bona eorum, pertinent; tertio de Scholaſticis, qui in eiſdem ſtudijs vacant, admittendis, conſeruandis, litteris & alijs medijs ad proximum iuuandum promouendis, & à ſtudijs educendis; quarto de ijs, quæ ad gubern ationem eorum pertinent.

DE MEMORIA HABENDA Fundatorum, & bene de Collegijs meritorum. Cap. I.

QVONIAM valde æquum eſt, vt (quod in nobis erit) illorum deuotioni ac beneficentiæ correſpondeamus, quibus diuina bonitas ad fundationem ac dotationē Collegiorum vtitur adminiſtris: Primum in quouis noſtræ Societatis Collegio perpetuo ſingulis hebdomadibus Miſſa ſemel pro eius

pro eius Fundatore & benefactoribus viuis & mortuis celebretur.

2 Initio item cuiusq; menſis omnes Sacerdotes, qui in Collegio fuerint, pro eiſdem ſemel offerre idem ſacrificium perpetuo debeãt. Singulis inſuper annis eo die, quo Collegij cuiuſq; poſſeſſio Societati tra-
A dita eſt, * cum ſollẽnitate Miſſa pro Fundatore & benefactoribus celebretur: ' & id temporis in eodem Collegio quicunque Sacerdotes adfuerint, eodem ſua referent ſacrificia.

3 Eodem die candela cerea Fun-
B datori offeratur, * aut vni ex ſuis, qui ipſi ſit cognatione proxime coniunctus, ' aut illi demum, quem ipſe Fundator deſignauerit: in qua candela armorum Fundatoris, aut deuotionis
C inſignia extent. * Illa vero teſtabitur Societas, quam Fundatori in Domino debet, gratitudinẽ. '

Cum

IN CAPVT Primum quartæ Partis. De memoria habẽda Fundatorũ.

A ❡ *Solemnitas eo modo ĩtelligatur, qui Societati ſit vſitatus, & in eo loco, vbi Miſſa celebratur.*

B ❡ *Si in loco, vbi huiuſmodi Collegium inſtitutum eſt, temporis ſucceſſu non eſſet aliquis de poſteritate Fundatoris; mitti candela poterit aliò, vbi ex eius progenie aliquis inueniretur; vel in altari conſtitui poterit, vbi diuinum ſacrificium celebratur nomine & loco Fundatoris huiuſmodi.*

C ❡ *Per huiuſmodi candelã ſignificatio fit gratitudinis*

erga Fundatores tenendæ, non iuris patronatus, vel actionis vllius, quæ illis, aut eorũ ſucceſſoribus ad Collegiũ vel eius bona tẽporalia cõpetat. Nihil enim tale erit.

D ¶ *In Cõmunitatibus, vel Rebus publicis, quæ non moriuntur, dicentur huiuſmodi Miſſæ pro earum defunctis, & pro illis præſertim, qui de nobis melius meriti ſunt in Dño.*

E ¶ *Quod dictũ eſt, obſeruari omnino cõueniet erga eos,*

Cum primum Societas in Collegij alicuius poſſeſſionem venerit; Præpoſitus Generalis curet indici per vniuerſam Societatẽ, vt quilibet Sacerdos ter ſacrum faciat pro ſuperſtite Fũdatore ipſius Collegij ac benefactoribus; vt illos ſua benignitate Dominus in rebus omnibus dirigat, & ſuis donis ſemper augeat. Rurſus, *cum ex hac vita illi exceſſerint, curabit idem Præpoſitus Generalis, vbi primum reſciuerit, vt per totam Societatẽ ſinguli Sacerdotes ter ſacrum pro animabus illorũ faciant. Quoties autem dictum eſt, Miſſas eſſe a Sacerdotibus celebrandas; cæteri omnes, qui in Collegijs degunt, ac Sacerdotes non ſunt, ad eandẽ illam intentionem orare debent; quandoquidem eiuſdem gratitudinis nomine vtrique obligãtur in Domino. 4 D

Fundatores præterea ac benefactores Collegiorum participes peculiariter efficiuntur omnium bonorum operum, quæ tum in ipſis Collegijs, tum in reliqua Societate Dei gratia fiunt. 5

*In vniuerſum autem tum Fundatoribus, *tum E

etiam

etiam ipſorũ neceſſarijs & quoad viuunt, & poſtquam obierint, peculiariter ſeſe deuinctã eſſe Societas ex charitate cognoſcat, vt omni officio illos proſequatur, quod à nobis præſtari iuxta minimã hanc noſtrã profeſſionẽ ad diuinã gloriã poſſit.

eos, qui completa Collegia facient. Cum ijs autem, qui aliquod dũtaxat principium dederint, ea pars eorum, quę diximus, præſtabitur, quam Præpoſitus Generalis præſtandam in Domino iudicauerit.

DE IIS, QVÆ AD res temporales Collegiorum pertinent. Cap. II.

1 AD Collegia, quæ liberè Societati offeruntur, vt iuxta ſuas Coſtitutiones omnino eis vtatur, admittenda, Præpoſitus Generalis nomine totius Societatis plenam poteſtatem habebit.

2 Si Fũdator aliquas conditiones exigeret ordini ac modo procedendi Societati conſueto non omnino conſentaneas; eidem Præpoſito Generali (auditis ſentẽtijs aliorum, quos ipſe de huiuſmodi rebus melius iudicare cenſebit) conſiderandum relinquatur, an omnibus perpenſis vtile ſit futurum Societati ad finem diuini ſeruitij, quem ſibi præfixit, huiuſmodi Collegium admittere, nec ne. Sed ſi temporis decurſu ſe grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipſa in Congregatione generali id

 prõponere,

proponere, & ſtatuere, vt relinquatur Collegium huiuſmodi; vel proſpicere, vt onus temperetur, vel certè, vt ad onus id ferendum vires maiores præbeantur. Hoc tamen dictum ſit, ſi ante Cõgregationem huiuſmodi Præpoſitus Generalis huic incommodo, prout in Domino conuenit, non occurrerit.

IN CAPVT II.

DE iis, quę ad Collegiorum res temporales pertinẽt.

Ad relinquenda, vel alienãda Collegia, aut domos iam admiſſas * Præpoſitus Generalis ſimul cum ipſa Societate poteſtatẽ habebit. Cùm enim id ſit perinde, ac ſi membrum ab eius corpore præſcinderetur, & res alioqui perpetua & maioris momenti ſit; cum

A § *Præpoſitus Generalis ſimul cum Societate, nũ admiſſa iã Collegia vel domus relinqui debeant, an retineri, ſtatuat. Id tamen in Cõgregatione generali fieri poſſet; & etiam ſine illa, miſſis nimirũ ſuffragijs ab ijs, qui ius habent ſuffragij. Et tunc non poteſt Societas, nec eius Generalis quod ſic relinquitur, vel eius partem vllis extra Societatem hominibus donare. Sed ſi ipſa curam, quam habebat, reliquerit, poterunt qui aliàs hanc autoritatẽ ſibi in fundatione reſeruauerint, pro ſua deuotione ad aliud opus applicare id quod ſic relictum fuerit. Si verò huiuſmodi non interceſſerit reſeruatio; poterit procedere Societas iuxta ſuum inſtitutum prout ad Dei gloriam magis conuenire iudicabit.*

B § *De non*

cum ea vniuerſa cõmunicari melius eſt.

B In Collegijs Societatis * nec curæ animarum, nec obligationes
4 ad Miſſas celebrãdas, neque aliæ huiuſmodi admittantur, quæ à ſtudijs diſtrahere admodum, & ea, quæ in illis ad diuinum obſequium quæruntur, impedire ſolent: Quemadmodum neque in
C domibus alijs, vel eccleſiis Societatis profeſſæ; quæ quoadeius fieri poteſt, expedita ad ſedis Apoſtolicæ miſſiones obeundas, aliaque opera ad Dei obſequium & animarum auxiliũ eſſe debet.

* Poſſeſſionem

B ¶ *De non admittendis obligationibus, & cæt. ſic intelligitur, quòd Miſſarum obligationes vel huiuſmodi, quæ aſſignato redditui cõmenſuratæ videantur, aſſumi nequeunt. Non tamen perinde inconueniens exiſtimatur, aliquam facilẽ & exiguam obligationem (quæ tamen non ſit animarum cura) admittere; ſi cauſa ſufficiens ad id moueret, præſertim ſi res huiuſmodi eſſet, quæ diſtractionis & occupationis perexiguæ aut nullius futura eſſet. In domibus autem Profeſſorum, quando nec illæ redditus vllos habent, nec ipſi ita ſtabilẽ habitationem, huiuſmodi obligationes non tolerantur. De alijs obligationibus lectionum vel Lectorum non hic agitur: verũtamen & hæ ipſæ in Collegijs & Vniuerſitatibus non ſine magna conſideratione, nec vltra limitem, quem Præpoſitus Generalis conuenire ad commune bonum, & ipſius Societatis ad Dei & Domini noſtri gloriã iudicauerit, aſſumentur.*

* Poſſeſſionẽ Collegiorũ cum rebus tẽporalibus, quæ ad ipſa ſpectant, capiet Societas;' & Rectores, qui ad id munus cõueuiens habeant talentum, conſtituet; qui curã ſuſcipiant conſeruandi atque adminiſtrandi res ipſorum temporales, ac prouideant neceſſitatibus tam materialis ædificij, quã Scholariũ (qui in ipſis Collegijs degunt) *eorũq;, qui diſponũtur vt ad illa admittãtur,' atq; * eorum etiam, qui extra Collegia gerũt illorũ negotia.' Totius verò adminiſtrationis ratio Rectoribus conſtet; vt eã reddere, quando, & cui per Præpoſitũ Generalẽ

C ¶ *Societas in vſum Scholaſticorum ſuorum iuxta litteras Apoſtolicas redditũum adminiſtrationem exercebit per Præpoſitum Generalem, vel Prouicialem, vel alium, cui Generalis id commiſerit, ad defendendas & conſeruandas poſſeſſiones & redditus Collegiorum etiam in iudicio, cùm id conueniens vel neceſſarium fuerit. Ac eiusdem Præpoſiti erit, vel eorum, quibus ille facultatem dederit, admittere quidquid præterea Collegijs ad ſuſtentationẽ & incrementum eorum in rebus temporalibus donaretur.*

D ¶ *Qui diſponuntur, vt ad Collegia mittantur, illi ſunt, qui in domibus probationum verſantur; & qui ex domibus Societatis profeſſæ, vel domibus probationum ad ſtudia mittuntur.*

E ¶ *Qui negotia Collegiorum extra ea gerũt, in primis intelliguntur Procuratores, qui in ſummi Pontificis, vel aliorum Principum curia negotia Societatis gerunt.*

Verùm

Verùm quid ad hos & alios ſumptus neceſſarios contribui debeat, Præpoſitus Generalis ſeruata proportione debita, per ſe, vel alium id ſtatuet.

neralē conſtituetur, poſſint. At
F * Generalis cùm nec in ſuū, nec in vllorū conſanguineorum ſuorū, nec in profeſſæ Societatis vſū bona tēporalia Collegiorū poſſit conuertere; eò purius ſeſe in eorum ſuperintendentia ad maiorem gloriam & ſeruitium Dei gerere poterit.

6 In ijs Collegijs, quæ duodecim Scholaſticos (præter Præceptores) ex proprijs redditibus alere

F ¶ *Cum dicitur, non poſſe Soietatē profeſſam, vel eius Præpoſitū Generalem iuuari redditibus Collegiorum, intelligēdum eſt iuxta litteras Apoſtolicas, quod non poſſint in proprios ipſorum vſus redditus cōuerti: poſſunt nihilominus expendi in vſum illorū, qui Collegijs vtiles fuerint, cuiuſmodi ſunt Adminiſtratores, Concionatores, Lectores, Confeſſarij, Viſitatores, & alij Profeſſi, vel ſimiles perſonæ, quæ ſpirituali vel temporali Collegiorum huiuſmodi vtilitati vacant. Sine tali etiam cauſa poſſet expendi aliquid, quod exiguum ſit, cum quouis homine de Societate, menſa per diem aliquem eum excipiendo, vel modicum quid viatici, cùm per Collegia in hanc vel illam partem tranſit, vel quid ſimile donando. Quod enim tam eſt exiguum, vt nihilum ducitur; & ſcrupuli eximuntur hinc quidem inhumaniter ſe habendi, inde verò contra Sedis Apoſtolicæ intentionem agendi.*

G ¶ *Quamuis*

G ¶ Quamuis hoc ita ſe habeat; ſi tamen benefactores eſſent, qui poſſeſſionem aliquam vel redditum dare vellent, admitti illa poſſent; vt tātò maior numerus Scholaſticorum, ac Præceptorum ad maius diuinum poſsēt obſequium ſuſtentari.

alere poſſunt, ob maiorem populi ædificationem * nec petantur eleemoſynæ, nec illæ, aut dona vlla oblata admittantur. G

Si redditus minores fuerint, quā huic numero alēdo ſufficiāt; admitti quidē, nō autē peti aliquæ eleemoſynæ poſſent; niſi tanta paupertate Collegiū premeretur, vt etiā petere, ſaltē à quibuſdā, eſſet neceſſariū. Tunc enī (maius diuinū obſequiū & vniuerſale bonū præ oculis ſemper habendo) peti eleemoſynæ, immo & oſtiatim ad tempus, quandocunque neceſsitas id exigeret, emendicari poterunt.

IN Caput III. DE Scholaſticis, qui in Collegijs conſtituētur.

A ¶ QVando aliquis factus eſſet idoneus

DE SCHOLASTICIS, qui in Collegijs cōſtituentur. Cap. III.

QVOD ad Scholaſticos attinet, ad quorum inſtitutionem Collegia aſſumuntur, in primis quales eſſe debeant, vt ad ea vel mittantur, vel admittantur, conſiderare in Dño oportebit. 1

Primùm omnium cum aliquo ex quinque illis impedimentis in Secunda Parte dictis * nullus in Collegio aliquo 2 A

legio aliquo Societatis inter Scholaſticos collocari poterit.' Et præter Coadiutores ad miniſteria vel auxilium Collegij neceſſarios, reliqui huiuſmodi eſſe debent, vt ſecundum rationẽ ſperari poſſit, idoneos ad vineã Chriſti Domini noſtri exemplo ac doctrina excolendã eſſe euaſuros. Hi autem quo magis ingenioſi, boniſque moribus ornati, & ſani corpore ad ferẽdos ſtudiorum labores fuerint; eo magis idonei, & citius ad Collegia mitti, vel in eiſdẽ admitti poſſunt.

neus à Chriſti Vicario, vt in aliqua domo Societatis manere poſſit; etiã idoneus eſſe intelligetur, vt in Collegijs habitet.

3 Adhæc, illi ſolùm in Scholaſticos approbatos admittuntur, qui in domibus vel Collegijs ipſis probati fuerint, & biennio in varijs experimentis & probationibus exacto, ac votis cum promiſſione de Societatis ingreſſu iam emiſſis, ad vitam in ipſa perpetuo ducendam ad gloriã Dei admittuntur.

4 Præter hos, ſtudia quibuſdam conceduntur, qui ante biennium & probationes huiuſmodi ad Collegia ex domibus deſtinãtur (quòd ſic in Dño expedire videatur) aut in eiſdem admituntur; non tamen approbati Scholaſtici cenſentur,

B donec biennio exacto * & votis ac promiſſione illa emiſſis, ' in approbatorum numerum referantur.

DE SCHO-

B ¶ *Si in Collegijs Societatis, Scholaſticorũ non ſuppeteret iuſtus numerus, qui per promiſſionem vel propoſitũ Deo in eã ſeruiendi ſe dedicauerint; non*

rint; non repugnabit inſtituto noſtro, ex licentia Præpoſiti Generalis, et ad tempus, quod ei videbitur, alios pauperes Scholaſticos, qui tale propoſitum non habeant, admittere: dum tamen in eis impedimenta illa, quæ in prima Parte dicuntur, non inueniantur; & huiuſmodi indolem præſeferant, vt ſperari poſſit, quòd boni operarij vineæ Chriſti Domini noſtri ſint futuri, propter ingenium, vel aliquam inſtitutionẽ in litteris, bonos mores, conuenientem ætatem, & alia Dei dona, quæ in eis cernerentur ad diuinum obſequium, quod ſolum in ijs, qui de Societate, et extra illam ſunt, expetitur. Huiuſmodi autem Scholaſtici in confeſſionibus frequentandis, in ſtudijs, ac in forma viuendi Scholaſticis Societatis conformes eſſe debent; quamuis & ratio veſtitus diuerſa, & habitatio in eodem Collegio ſeparata ſit, ita, vt qui inſtitutum Societatis ſequuntur, ſeorſum, & non commixti alijs externis maneant; cum eis tamen verſentur, quatenus ad maiorem ædificationem, ac maius Dei ac Domini noſtri obſequium Superior expedire iudicauerit.

Quãuis autem noſtrorum copia ſuppeteret; tamẽ non repugnabit noſtro inſtituto, ſi aliquis, qui propoſitũ Societatem ingrediẽdi non habeat, in Collegia admittatur; ſi pacta cũ Fundatoribus inita id exigent: ſi quidem ad finem, quem ſibi præfigit Societas, cũ huiuſmodi cõditionibus Collegiũ admittere vtile cenſebitur, vel ob cauſas alias raras & nõ leuis momenti. Verùm ſeorſũ habitare hi, nec conuerſari ſine facultate Superioris, niſi cũ certis quibuſdã perſonis Societatis ad id deſignatis, deberent.

Paupertas autem Scholaſticorum, qui de Societate

non ſunt

non ſint, per Præpoſitum Generalem, vel eum, cui ſuam ille poteſtatem communicauerit, expendetur. Et aliquando honeſtas ob cauſas, quamuis illi diuitum aut nobilium hominũ filij ſint, modò ſuis viuant ſumptibus, nihil eſſe videtur, cur admitti non poſſint.

Ætas conueniens fore à decimoquarto ad vigeſimumtertium annum videtur, ſi in litteris progreſſum aliquẽ non feciſſent. Et in vniuerſum loquendo, quò pluribus donis ex ijs, quæ in Societate expetuntur, præditi eſſent; eò magis erunt idonei, vt admittantur. Nihilominus animaduertatur, vt cum huiuſmodi reſtrictiores, quàm laxiores ſimus: habeaturque diligenter delectus eorum, qui ſunt admittendi, examine aliquo particulari cum eiſdem antè, quam recipiantur, vtendo.

Aliqui, licet rariores, poſſent inter noſtros, particulares ob cauſas & Superioris iudicio efficaces, admitti.

DE SCHOLASTICIS admiſsis conſeruandis.

Cap. IIII.

Ad conſeruationem eorum qui in Collegijs ſunt, in iis quæ ad corpus, et res externas attinent, quod in Tertia Parte dictum eſt, ſufficiet. Id tamen peculiari cura animaduertendum erit, vt temporibus valetudini corporis incommodis Scholaſtici non ſtudeant, vt ſomno quantũ temporis ſatis ſit, tribuant; & in laboribus mentis modum ſeruent.

Sic

Sic enim fiet, vt diutius in illis perſeuerare tam in litteris addiſcendis, quàm in eiſdem exercendis ad Dei gloriam poſſint.

Quod attinet ad ſpiritualia; eadem erit ratio eorum, qui in Collegiis, & qui in Domibus admittuntur, quandiu in probationibus verſantur. Poſt probationem, cùm ſtudiis vacant, vt eſt cauendum, ne feruore ſtudiorũ intepeſcat ſolidarum virtutum, ac religioſæ vitæ amor; ita * mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis eo tempore non adeo multum loci tribuetur. Quandoquidem litteris dare operam, quæ ſyncera cum intentione diuini ſeruitii addiſcuntur, & quodammodo totum hominem requirunt, non minus, quàm in illis verſari tempore ſtudiorum, imò magis Deo ac Domino noſtro gratum erit. a A

Itaque præter ſacramenta Confeſsionis * ac Communionis (ad quæ octauo quoque die accedendum erit) & præter Miſſam, quã quotidie audient; horam vnam impendent recitando Beatiſsimæ Virginis officio, ac examinandis bis §B

IN CAPVT IIII.

DE Scholaſticis admiſſis cõſeruãdis.

A ¶ *SI in aliquo particulari Rector conuenire iudicaret plus eſſe in his rebus concedendum ꝓpter peculiares aliquas rationes; ſemper diſcretioni locus erit.*

B ¶ *Frequentius, quàm octauo quoque die, communicare, non, niſi peculiares ob cauſas, & potius neceſſitatis,*

bis quotidie ſuis conſcientiis cũ aliis orationibus pro cuiuſque deuotione vſque ad prædictam horam explendam, ſi expleta non fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationem ac iudicium maiorum ſuorum, quibus obedientiam Chriſti loco præſtare debent, facient.

4 Aliqui (cuiuſmodi eſſe poſſent Coadiutores illi, qui legere non didice-

ceſſitatis, quàm deuotionis, habita ratione, permittatur. Protrahere vltra octo dies non ſine ratione etiam ſpeciali licebit; propter quã poſſit etiã aliquando Miſſa intermitti; & in quibuſdã augeri & minui (vt dictum eſt) præſcriptum orationis tempus. Et hæc omnia Superioris prudentiæ relinquẽtur: quamuis vnius horæ plus minus tempus ad Beatiſſimæ Virginis preces recitandas aſſumendum ſit. In Scholaſticis tamen, qui ad dicendum officium diuinum non tenentur, facilius ſuis temporibus hæc ratio commutari poterit, vt loco precũ Beatæ Virginis, meditationes, & alia ſpiritualia exercitia ſuccedant (dum tamen hora in illis compleatur) idque præcipuè cum quibuſdam, qui cùm vno modo in ſpiritu non proficiant, alio cum gratia Dei magis iuuabũtur, fiet; cum facultate tamen vel ordinatione maiorum, quorum ſemper erit videre, num in quibuſdam propter particulares cauſas aliud magis conueniet, vt id fiat. Habenda autem erit ratio veræ deuotionis ipſorum, vel Fũdatoris, & circunſtantiarum; quæ ad perſonas, tempora, et loca pertinent. Iis verò, qui inexperti ſunt adhuc rerum ſpiritualium, & in illis iuuari deſiderant, aliqua ad meditationem

meditationem & orationem capita proponi poſſent, prout eis magis conueniret. Dum Miſſa dicitur, quandiu Sacerdos ſummiſsè loquitur, vt populus non audiat, quæ is dicit, num Scholaſtici poſsint, nec ne, recitare partem precum ſuarum, ad quas horam habent deſignatam, maiorum, vel Superiorum arbitrio id relinquetur; qui hominum, locorum, ingeniorum, & temporum habita ratione, quod ad maiorem Dei gloriam videbitur, prouidebunt.

didicerunt) præter Miſſam, horam etiam vnā * recitando Roſario vel Coronæ Beatæ Mariæ Virginis cum duplici examine quotidiano, vel aliis orationibus pro cuiuſque deuotione, vt de Scholaſticis dictū eſt, impēdent. C

Ad deuotionis augmentum, & ad excitandam qua Deo obſtricti ſunt, obligationis memoriam, & ad maiorem ſtudentium in ſuā vocatione confirmationem bis annis ſingulis, * in feſtis videlicet Reſurrectionis, ac Natiuitatis, D

C ¶ *Quod ad coronam vel roſarium attinet, doceantur quomodo cogitare vel meditari myſteria, quæ in eo cōtinentur, poſsint; quò maiori cum attentione & deuotione ſe in eo exercere valeant. Et quando qui legere didicerunt, fructum vberiorē in eo, quàm in precibus horariis recitandis inuenirent; iam diximus, quòd in id, quod magis conferet, illæ poterunt commutari.*

D ¶ *Si videretur Rectori cum Superioris facultate commodius fore aliis in feſtis ſolemnibus hanc renouationem aliquando*

nem aliquando

nem aliquando particulari aliqua ratione fieri, poſſet etiam fieri. Cùm etiam de feſtis Reſurrectionis, & Natiuitatis loquimur; ſimul intra eius octauas, vel totidem dies ante feſta intelligatur.

E Natiuitatis, ' * ſimplicia vota, quæ iuxta formulam in Quinta Parte, capite quarto dicendam emiſerunt, ' congruũ erit renouare. Et qui ea nõ emiſiſſet, exacto biennio probationis, vt in Examine proponitur, emittet.

6 Cùm ad publicas Scholas eundum erit (nam alia loca ſine facultate Superiorum non petent)

F eant & redeãt * inuicem aſſociati ' cum ea modeſtia interiori ac exteriori, quæ ad ſui & aliorum ædificationem

E ¶ Quod autem promittit Scholaſticus in Societate, eſt, in eius corpus ingredi, vt ſtatim obſeruet Caſtitatem, Paupertatẽ, & Obedientiã actu, iuxta Societatis conſuetudinem; ſiue admiſſus ſit, vt poſt abſoluta ſtudia ſit Profeſſus, ſiue Coadiutor formatus: & ſic conſequẽter poteſt illũ ſtatim Superior admittere in Scholaſticum, ac ſimul in probationem ad hoc tantùm, vt ad Profeſſorum gradum, vel Coadiutorum ſuo tempore admittatur. Hæc conſuetudo facit, vt quamuis Paupertatis votum ſit emiſſum, bona tamen temporalia haberi poſſint ad certum vſque tempus, quod Superiori intra probationis ſpatium videbitur.

F ¶ Rectoris erit, deſignare cuique ſocium; qui huiuſmodi eſſe debebit, vt vterque alterius opera magis proficere poſſit.

ædificationem conueniat; & eorum colloquia cum Scholaſticis externis ſint ſolùm de rebus ad litteras vel profectum ſpiritus pertinentibus; prout ad maiorem Dei gloriã omnibus vtilius fore iudicabitur.

DE DOCTRINA, CVI Scholaſtici Societatis ſtudere debent. Cap. V.

CVM doctrinæ, quæ in hac Societate addiſcitur, hic ſcopus ſit, ſuis & proximorum animis Dei fauore aſpirante prodeſſe; hæc erit in vniuerſum & in particularibus perſonis menſura, ex qua quibus facultatibus addiſcendis noſtri incumbere, & quoùſque in eis progredi debeant, ſtatuatur. Et quia generatim loquendo, * litteræ humaniores diuerſarum linguarum, Logica itidem, Naturalis ac Moralis Philoſophia, Metaphyſica, & Theologia tam quæ Scholaſtica, quàm * quæ Poſitiua dicitur, & ſacra 1 A B

IN CAPVT V.

DE profectu in litteris.

A ¶ SVB litteris humanioribus Rhetorica etiam præter Grammaticam intelligenda eſt.

B ¶ Si in Collegiis tempus non ſuppeteret ad Concilia, Decreta, Doctores ſanctos, & res alias morales legendas; poſtquàm ex eis egreſsi fuerint, vnusquiſque priuato ſtudio cum approbatione ſuorum Superiorum id poſſet efficere; præſertim ſi in doctrina Scholaſtica ſolida iecerit fundamenta.

& ſacra Scriptura ad id iuuant;

C * harum Facultatum ſtudijs operam dabunt qui ad Collegia mittuntur; & quidem maiori cùm diligentia illis vacabunt, quæ ad finem prædictũ, habita ratione temporis, loci, & perſonarum, &cæt. ſupremus Moderator ſtudiorum magis in Domino conuenire iudicabit.

2 Ad particulares perſonas deſcendendo, * quid hi, vel illi addiſcere debeant, Superiorũ prudentiæ relinquetur. Qui tamen indole ingenij præditus eſſet, quo in dictis facultatibus ſolidius fundamentum iaceret, eo rem vtiliorem faceret.

3 De tempore alicui ex his Scientijs impendendo, & quando ad vlteriores ſit progrediendum, Rector adhibita examinatione conuenienti conſiderabit, & ſtatuet.

4 Sequantur in quauis facultate ſecuriorem & magis approbatã doctrinam,

fundamenta.

C ¶ *Iuxta modũ ætatis, ingenij, propenſionis animi, & inſtitutionis in litteris vniuſcuiusque, vel cõmunis boni, quod ſperaretur, poſſet in his omnibus facultatibus, vel aliqua, aut pluribus earũ quis exerceri. Qui enim in omnibus non poſſet, curare deberet, vt in aliqua earum excelleret.*

D ¶ *Aliqui ad Collegia mitti poſſent, non quòd ſperetur doctos eos eſſe euaſuros iuxta eum modum, de quo dictũ eſt; ſed potius, vt alios ſubleuent; cuiuſmodi eſſet aliquis Sacerdos ad audiendas confeſſiones, & cæt. Et hi, ac alij, in quibus propter ætatem prouectio-*

rem vel alias cauſas ſperari non poteſt, quòd in omnibus his facultatibus magnum facturi ſint progreſſum, conueniet, ut iuxta Superioris præſcriptum in ijs ſtudijs, quibus vacare poterunt, occupentur; & in linguarum peritia, & in ijs, quæ ad doctrinam confeſſionibus vtilem pertinent, & demum in ijs, quæ ad commune animarum bonum commodiora ſunt futura, proficere curent.

E ¶ *In libris ethnicis litterarũ humaniorum nihil, quòd honeſtati repugnet, prælegatur; Reliquis vt ſpolijs Aegypti Societas vti poterit. Chriſtianorum opera quamuis bona eſſent, ſi tamen malus fuerit author, legenda non ſunt; ne ad authorem aliqui afficiantur. Et conuenit, ad particularia deſcendendo, qui libri ſint prælegendi tam in humanioribus, quàm in alijs diſciplinis, qui vero prælegi non poſſint, conſtituere.*

doctrinam, * & eos authores, E qui eam docent: cuius rei penes Rectorem (qui, quod ſtatuetur in vniuerſa Societate ad maiorem Dei gloriá, ſequuturus eſt) cura ſit.

QVOMODO IVVENTVR Scholaſtici ad has facultates bene addiſcendas. Cap. VI.

VT autem Scholaſtici plurimum in his facultatibus proficiant; in primis animæ puritatem cuſtodire, ac rectam ſtudiorum intentionem habere conentur, 1

nentur; nihil aliud in litteris, quàm diuinam gloriã, & animarum fructum quærentes; & in ſuis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebro petant.

2 Præterea ſerio & conſtanter animum ſtudijs applicare deliberent, ſibique perſuadeant, nihil gratius ſe Deo facturos in Collegijs, quàm ſi cum ea intentione, de qua dictũ eſt, ſtudijs ſe diligenter impendant. Et licet nunquam ad exercenda ea, quæ didicerint, perueniant, illum tamen ſtudendi laborem ex obediẽtia & charitate (vt par eſt) ſuſceptum, opus eſſe magni meriti in cõſpectu diuinæ ac ſummæ Maieſtatis, apud ſe ſtatuant.

3 Impedimenta etiam remoueantur, quæ à ſtudijs animum auocant, * tam deuotionum ac mortificationum, quæ vel nimiæ vel ſine ordine debito ſuſcipiuntur, quàm curarum * & exteriorũ occupationum, quæ domi in officijs

IN CAPVT VI.

Quomodo iuuẽtur Scholaſtici ad has diſciplinas bene addiſcendas.

A ¶ *Hoc ingenere dictum ſit. Cæterùm ſi alicui neceſſariũ eſſe, vt deuotioni & mortificationi incumberet, videretur; relinquetur Superioris prudentiæ, vt ſtatuat quantum in ijs progredi oporteat.*

B ¶ *Adiuuare eos, quibus huiuſmodi officia operoſa commiſſa ſunt, aliqua hora, nihil prohibet. Verùm onus ipſorum officiorũ ſumere, potius Coadiutorũ eſt, qui ad Scholaſticos ſublenandos in Collegijs conſtituentur.*

C ¶ *Ea de cauſa in ijs, qui ad ſacros ordines promoti nõ ſunt, cõgruũ erit, ſi promotio differatur, ne impedimẽtũ ipſis præſtet, donec ad finem ſtudiorũ accedant; neceſſitatis tamen ſæpe occurrẽtis ratione diſpenſari aliquãdo opus eſt.*

Huiuſmodi erga proximos functiones aliqui, qui ſtudia ſua iam abſoluerint, vel ad id ipſum mittũtur ad Collegia, explere poterunt: ſicut etiam ad domeſtica officia Collegij obeunda, quæ maiorẽ occupationem ſecum afferunt, eſſe aliquos oportet, qui primaria intentione ſtudijs non vacent: cuiuſmodi ſunt Coadiutores tẽporales, vel aliqui, qui probationis, & non ſtudij gratia in Collegijs agunt.

officijs domeſticis, & foris in colloquijs, * confeſſionibus, atque alijs erga proximos functionibus aſſumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Eſt enim conſultum, quò alijs poſtea vtiliores cum doctrina, quam didicerint, ſe præbeant, huiuſmodi exercitia (licet pia) donec ſtudia ſint abſoluta, differri; quandoquidem non deerunt alij qui ea interim exerceãt. Et hæc quidem omnia maiori cum deſiderio obſequij & gloriæ diuinæ fiant. C

4 In diſciplinis ordo ſeruandus eſt, vt prius in latina lingua ſolidum iaciant fundamentũ, quàm Artium liberalium; & in ijs, antequàm Theologiæ Scholaſticæ, & quidem in hac, antequàm Poſitiuæ ſtudijs ſe dedant. Sacræ Scripturæ vel eodem tempore, vel poſtea addiſci poterunt.

* Linguæ

D ¶ *Conuenit*

D * Linguæ vero illæ, in quibus
5 ſcriptæ vel verſæ fuerunt, prius, aut poſterius, vt Superiori pro varietate cauſarum occurrentiũ, ac diuerſitate perſonarum videbitur, diſci poterunt. Itaque hoc eius prudentiæ relinquetur. Sed ſi linguarum ſtudio noſtri vacant, inter cætera, ad quæ diſcentium intentio feratur, illud ſit, vt versionem ab Eccleſia approbatam defendant.

E * Scholaſtici omnes lectiones
6 publicorum Profeſſorum iuxta Rectoris Collegij arbitrium audiant:
F * quiquidem Profeſſores ſiue de Societate illi ſint, ſiue

D ¶ Conuenit in Theologiæ facultate eſſe ad gradum aliquem promotos, vel in ea mediocriter eruditos, & qui Doctorum sãctorum, & Eccleſiæ deciſiones intelligant; vt illis linguarum ſtudium vtile ſit, & nihil noceat. Verùm ſi aliqui tam humiles & in fide firmi cernerẽtur, vt a ſtudio linguarum nihil incõmodi eis timeretur, diſpenſare Superior poterit; vt ei ſtudio, quando ad commune vel particulare bonum conueniet, ſe dedant.

E ¶ Si in aliquo aliud conueniret, Superior ſua prudentia id conſiderabit; & diſpenſare poterit. Et *quod de publicis lectionibus dicitur, priuatas, cùm neceſſariæ vel vtiles domi vel extra Collegia fuerint, non excludit.*

F ¶ Nullus *de Societate ſine approbatione & facultate Præpoſiti Prouincialis (præterquàm in claſſibus inferioribus, vel ad tempus neceſſitatis gratia) publicè legat. Qui tamen talentum ad id ſortiti, ac præſertim qui iam*

ſiue externi, optádũ eſt, vt docti, diligentes, & aſſidui, & profectus ſtudẽtiũ tam in lectionibus, quàm in alijs litterarijs exercitationibus ſtudioſi ſint.

Bibliotheca communis, ſi fieri poteſt, in Collegijs habeatur; 7
cuius clauis illis, qui iuxta Rectoris iudicium habere debebũt, tradatur. Præterea * quiſque libros qui neceſſarij ei fuerint, habebit.' G

Scholaſtici in audiendis lectionibus ſint aſsidui, & in eis 8
præuidendis diligentes, & * poſtquàm eas audierint, repetendis, ijs, quæ non intellexerint, interrogandis,' * alijs vero, quæ oportuerit, adnotandis; ' quò in poſterum H I

ſtudijs perfuncti ſunt, in prælegendo (ſi res maioris momenti aliud non exigerẽt) poſſent exerceri.

G ¶ *Quamuis hoc ita ſe habeat; ſcribere tamen in eis non debent. Cõſtet vero eorum ratio ei, qui Bibliothecæ præfectus eſt.*

H ¶ *Quod ad repetitiones attinet, curet Rector, vt certis quibuſdã horis in ſcholis vel domi fiant, vno quidem repetente, et alijs audientibus; & quæ difficilia occurrerint, mutuò proponentibus; et ſiquid erit, de quo conſtituere inter ſe non poſſint, Magiſtrum adeant. Curabit etiam, vt diſputationes & reliquæ exercitationes ſcholaſticæ, quæ iuxta modum diſciplinarum, quæ tractantur, conuenire iudicabuntur, non omittantur.*

I ¶ *Videant Superiores, num conueniat Scholaſticos claſſium inferiorum libros papyraceos habere, vt ſcribant in eis lectiones, & inter lineas; & ad marginem,*

quod

ſterum memoriæ defectui conſulatur.

9 Rector autem Collegij id curæ habeat, vt videat, num magiſtri, & diſcipuli ſuum in Domino officium faciant, nec ne.

10 Cùm perutilis ſit (præſertim Artiũ, ac Theologiæ Scholaſticæ ſtudioſis) diſputandi vſus; interſint Scholaſtici ordinarijs Scholarum, ad quas accedunt (licet non ſint ſub cura Societatis) diſputationibus; & ſingulare ſui ſpecimen in doctrina præbere, modeſte tamen, curent. Conuenit etiam ſingulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadæ in Collegio noſtro aliquem ex quauis Claſſe, Artium, & Theologiæ ſtudioſorum a Rectore deſignatum à prandio(ſi aliqua ex cauſa peculiari impedimentum non accideret) aliquas poſitiones tuendas ſuſcipere; quæ pridie eius diei ſub veſperum valuis Scholarum (quò ad diſputandum vel audiendum, qui vellent, conuenirent) eſſent affigendæ; quibus breuiter ab eo, qui reſponſurus eſt, confirmatis, argumentari ex externis vel domeſticis liceat cuicunque libuerit: aliquis tamen præſit oportet, qui argumentantes dirigat; & ex ea concertatione eliciat declaretque ad audientium vtilitatem doctrinam, quæ tenenda

quod oportebit, amotent. Prouectiores in humanioribus litteris et alijs facultatibus chartam ſecum ferant ad ea, quæ audierint, vel eis occurrerint notatu digna, annotanda; ac poſtea maiori cum ordine digeſta transferent in libros papyraceos, quæ in poſterum conſeruata velint.

K ¶ *De*

tenenda ſit; qui ſignum etiam det finiendi ijs, qui diſputant, ac tempus ſic diſtribuat; vt omnibus, quoadeius fieri poterit, diſputandi locus detur.

Præter hæc duo diſputationum prædictarum genera, quotidie aliquod tempus deſignandum, quo in Collegijs præſidente aliquo, vt diximus, diſputetur; vt ea ratione & ingenia magis exerceantur, & difficilia, quæ in his facultatibus occurrent, magis ad Dei gloriam elucidentur. 11

Qui litteris humanioribus vacant, ſua etiam ſtata tempora ad conferendum & diſputandum de ijs, quæ pertinent ad ſtudia illa, coram aliquo, qui eoſdem dirigere poſſit, habebunt: & Dominicis, vel aliis conſtitutis diebus alternatim vel ſuæ facultatis poſitiones a prandio tuebuntur, vel ſe in componenda ſoluta oratione, aut carmine exercebunt; ſiue id ex tempore propoſito ibidem themate ad explorandam promptitudinem fiat; ſiue domi compoſita de re prius propoſita illic publicè legantur. 12

* Omnes quidem, ſed præcipue humaniorum litterarum ſtudioſi latinè loquantur communiter; & memoriæ quod a ſuis Magiſtris præſcriptum fuerit, com- K 13

K ¶*De repetitionum, et diſputationum, & latinè loquendi exercitationibus ſi quid propter circunſtantias locorum, temporum, & perſonarum mutari debeat; hoc iudicandum prudentiæ Rectoris (facultate a ſuo Superiore ſaltem in genere accepta) relinquetur.*

L ¶*Vt*

L commendēt; * ac ſtylum in compoſitionibus diligenter exerceant; ' nec deſit, qui eiſdem corrigendis operam ſuam impēdat. Licebit etiam nōnullis iuxta Rectoris arbitriū præter eos authores, qui prælegũtur, quoſdam etiam alios priuatos ſtudio legere; & ſingulis hebdomadis die aliquo deſignato vnus ex prouectioribus à prādio orationem latinam aut græcam de re aliqua ad ædificationem domeſticorum & externorum pertinēte, qua ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Præterea Artium & Theologiæ ſtudioſi potiſſimùm, ſed & M reliqui * ſuum habeant priuatū ſtudiū & quietum, ' quo melius & exactius

L ¶ Vt Scholaſtici magis in ſtudijs promoueant, bonum eſſet aliquos eruditione pares deſignare, qui ſancta æmulatione ſe inuicem prouocent. Iuuerit etiam interdū mittere ad Præpoſitū Prouincialem, vel Generalē aliquod ſuorum ſtudiorum ſpecimen nunc huius, nunc illius, ut compoſitionum, ſi litterarum humaniorum; vel concluſionum, ſi Philoſophiæ vel Theologiæ ſtudioſi fuerint. Conferet etiam in memoriā eis reducere, quòd, cùm ad domos venerint, ſtudijs abſolutis, in omnibus facultatibus, quibus operam dederint, ſunt examinandi.

M ¶ In hoc priuato ſtudio poſſent (ſi Rectori videretur) commentarium aliquem videre. Quādiu autem audiunt, ferè vnus, & is quidem ſelectus eſſe deberet. Poſſent etiam ſcribere quod profuturum magis cenſeretur.

N ¶ Si

& exactius ea, quæ tractata ſunt, intelligant.

Vt reprimi oportet quorundam curſum plus æ- 15
quo concitatum in ſtudijs; ita mouendi, incitandi, & animandi ad ſtudia ſunt alij, quibus id neceſſarium eſt; quod vt melius præſtare poſſit Rector, intelligat oportet per ſe, & per aliquem alium, cui Syndici, vel Viſitatoris Scholaſticorum curam ipſe dederit, quomodo Scholaſtici ſuum officium faciant.

* Quòd ſi animaduerteret aliquem in ſtudijs tempus inutiliter terere, * quòd nolit, aut certè non poſſit progreſſum in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco alium, qui ad ſcopum diuini ſeruitij in Collegijs præfixum magis proficiat, conſtituere. N

Abſoluto ſtudio alicuius fa- 16
cultatis, eandem priuatim repetere conueniet, authorem vnum aliquem, vel plures, quàm prius, iuxta Rectoris arbitrium legendo. Poterit autem ex ijs, quæ ad eam facultatem pertinent, ſi eidem Rectori viſum fuerit, * in ſcripta

N ¶ *Si aliquis non aptus ad ſtudia, ſed ad alia miniſteria idoneus videretur; poſſet intra Collegia vel domos Societatis in ijs occupari, quæ conuenire viderentur: ſi ad vtrunq; inutilis eſſet, & in Scholaſticum fuiſſet admiſſus, dimitti à Societate poſſet: nihilominus æquũ erit, vt Rector re bene conſiderata, ad Prouincialem vel Generalem id referat; & quod ſibi præſcriptum fuerit, exequatur.*

O ¶ *Huiuſmodi*

O *in ſcripta breuius, diſtinctius, & accuratius redigere' ea, quæ prius in lectionum decurſu ſcripſerat, cùm minori doctrina præditus erat, quàm peracto ſtudiorum curriculo.

17 Suis conſtitutis temporibus ſe ad publicos actus examinationum ac reſponſionum præparēt; & ad gradus conſuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis ſpecie atque ab aliis affectibus parum temperatis recedant, quamuis ea in Vniuerſitate, vbi gradum accipiunt, dari ſoleant, non accipiant; ſed ſimul omnes extra numerum ſe conſtituant; nec ſumptus, qui pauperes non deceant, in gradibus huiuſmodi faciant; ad quos ſine humilitatis detrimento, non ob aliud,

O ¶ *Huiuſmodi ſcripta fieri nō debēt, niſi ab ijs, qui maiori doctrina & clariori ingenio & iudicio pollent: & reliqui horum labore frui poterunt. Conueniret etiam à Magiſtro ea approbari. Alij ānotationibus præceptoris iuuari poſſent, & ſuis etiam notatu dignioribus. Cōferet autem ad vſum, vt ſuas notas in margine, & indicem præterea habeant rerum, de quibus in huiuſmodi ſcriptis agitur, vt facilius inueniri poſſit, quod quæritur. Et quamuis huiuſmodi libelli rerum excerptarum, vel propriorum conceptuum, vel alia ſcripta qualibet fiant; intelligi tamen oportet, à nemine librū vllum ſine examinatione & approbatione ſpeciali Præpoſiti Generalis, vt dictum eſt, publicari debere.*

IN CAPVT

ob aliud, quàm vt poſſint proximis ad Dei gloriam eſſe vtiliores, promoueri debent.

Num autem his, qui iam ſtudiorum ſuorum curſum peregerunt, prælegere priuatim, vel publicè ad ſuam, vel aliorum vtilitatem conueniat; penes Superiorem id erit iudicium, qui quod magis in Domino expedire videbitur, ſtatuet. 18

DE SCHOLIS COLLEgiorum Societatis. Cap. VII.

IN CAPVT VII. DE Scholis Collegiorum Societatis.

A ❡ Præpoſiti Generalis erit, vbi huiuſmodi ſcholæ habẽdæ ſint, ſtatuere.

HABITA ratione nõ ſolùm profectus in litteris Scholaſticorum noſtrorum, ſed etiam profectus in litteris & moribus externorum, quos in noſtris Collegijs inſtituendos ſuſcepimus, * Scholæ publicæ, vbi cõmodè id fieri poterit, aperiantur, ' ſaltẽ in diſciplinis humanioribus. * In grauioribus autem diſciplinis 1 A B

B ❡ *Et etiam iuxta quòd commodè id poterit Societas. Noſtra tamen mens hæc eſſet, vt in Collegijs cõmuniter litteræ humaniores ac linguarũ, & doctrina Chriſtiana, & ſi opus eſſet, lectio aliqua de caſibus conſcientiæ prælegeretur: ſi verò ſit, qui commodè concionetur, aut conſeſſiones audiat, id etiam vt fiat; & de ſcientijs ſuperioribus*

nis pro locorum, in quibus Collegia fuerint, ratione, ' ſemper, quid Deo gratius ſit, ante oculos habendo, aperiri poterunt.

a Teneatur in huiuſmodi Scholis is modus, quo externi Scholaſtici in ijs, quæ ad doctrinã Chriſtianam pertinẽt, bene inſtituantur; cureturque quoadeius fieri poterit, vt ſingulis menſibus ad ſacramentum Confeſſionis accedant, & verbum Dei frequenter audiant, & demum cum litteris mores etiam Chriſtianis dignos hauriãt. Et quia ĩ particularibus multũ varietatis eſſe oportebit, pro varietate locorum, & perſonarum ſingula perſequi non eſt huius loci. Id tamen dictum ſit,

C * in quouis Collegio regulas, quæ ad omnia neceſſaria deſcendant, conſtitui debere. ' Hoc tamen commendatũ hoc loco vo-

D lumus, * ne externis Scholaſticis correctio, quoad illis opus erit, deſit; ' quæ tamen per aliquem de ipſa Societate exercenda non erit.

rioribus non agatur; ſed ad eas ad diſcendas ab his Collegijs, ij qui in humanioribus litteris profecerint, ad Vniuerſitates Societatis mittantur.

C ¶ *Ex regulis Collegij Romani alijs quod cuique conueniet, accommodari poterit.*

D ¶ *Ad hoc ubi corrector haberi poterit, habeatur; vbi non poterit, excogitetur modus, quo caſtigentur, vel per aliquẽ ex ipſis Scholaſticis, vel alia conuenienti ratione.*

E ¶ *Vbi*

3 Cùm tam proprium ſit noſtræ profeſſionis, nullum temporale præmium accipere pro ſpiritualibus miniſterijs,

miniſterijs, in quibus iuxta noſtrum inſtitutum in proximorum auxilium occupamur: non conuenit vllam Collegij dotationem admittere, per quam ad dandum Concionatorem, aut Confeſſarium, * aut Lectorem E aliquem Thelogiæ, Societas obligetur. Quamuis enim æquitatis & gratitudinis ratio nos ad ſeruiendum cum maiori diligentia in dictis miniſterijs, quæ noſtri inſtituti ſunt propria, moueat, in Collegijs quæ maiori cũ liberalitate & deuotione fundata ſunt: non tamen ſunt recipiendæ obligationes vel conditiones, quæ ſynceritatem impediant noſtri in procedendo modi, qui eſt, dare gratis, quæ gratis accepimus: quamuis pro eorum ſubſtentatione, qui communi bono Collegiorũ ſeruiunt, vel propter illud ſtudent, dotatio, quam Fundatorum charitas aſſignare ad gloriam diuinam ſolet, admittatur.

E ¶ *Vbi Præpoſitus Generalis, vel Societas curam ſuſciperet alicuius Vniuerſitatis; non repugnaret huius Conſtitutionis intentioni, vt ſeſe ex conſequẽti obligaret ad lectiones illius ordinarias, quamuis inter illas aliquæ Theologicę eſſent.*

IN CAP-

DE SCHO-

DE SCHOLASTICIS inſtituendis in iis, quæ ad proximos ſuos iuuandos pertinent. Cap. VIII.

1 SCOPVM illum intuendo, ad quem ſtudia Societatis diriguntur, ſub ipſorum finem cōgruum erit, vt ad arma ſpiritualia in proximorum auxilium tractāda aſſueſcere incipiant. Quamuis enim id propriè magis & diutius in domibus fiat, poterit tamen in Collegiis inchoari.

2 Primùm illi, qui iuxta Superioris iudicium ad ſacros ordines erunt promouendi, in ratione Miſſæ dicendæ, vt præter intelligentiam, & deuotionem internam, decentem etiam habeant exteriorem modum ad audientium ædificationem, inſtituantur; & ceremoniis eiſdem omnis Societas, quantum fieri poteſt, vtatur: in quibus vſum Romanum vt magis vniuerſalem, & quem peculiari quadam ratione Sedes Apoſtolica amplexa eſt, quantum patietur regionum varietas, ſequetur.

3 In concionibus etiam, &
A * ſacris lectionibus eo modo proponendis, qui ædificationi populi conueniat (qui à ſcholaſtico diuerſus eſt) ſe etiam exerceant, ſtude-

IN CAPVT VIII.

DE Scholaſticis inſtituendis in ijs, quæ ad proximos ſuos iuuādos pertinent.

A ¶ INTER legendū, præter interpretationem, aduertendum G *eſt,*

ſtudeantque ad id munus obeundum linguam populo vernaculam bene addiſcere. * Res etiam B alias vidiſſe oportet, ' & præ manibus habere, quæ ad hoc officium vtiliores futuræ ſunt; ac demum, vt melius & cum maiori fructu animarum id munus obeant, * omnibus mediis vtantur, C quibus cōmodè iuuari poſſint. '

D * In mini-

eſt, vt aliqua, quæ ad mores et vitam Chriſtianã iuuent, attingantur. Et hoc fiet etiam in claſſibus Collegij, multò vero impenſius, cùm populo prælegitur.

B ¶ *Cōferet, uidiſſe Euangelia toto anno occurrentia, peculiari ſtudio adhibito, quod ad concionandi rationem deſtinetur; & aliquid ex ſacra ſcriptura, vt populo prælegatur: præuidiſſe etiam quod ad vitia pertinet, & in eorum deteſtationem inducit, & remedia eiſdem applicanda; ſicut econtrariò quæ ad præcepta, ad virtutes, ad bona opera pertinent; tũ ea, quæ mouere poſſint ad illa amanda, & media etiam ad eadem conſequenda. Et hæc in compendium, ſi fieri poteſt, redacta vtiliora eſſe ſolent; ne tam multis libris opus ſit.*

C ¶ *Huiuſmodi media ſunt, vidiſſe præceptiones, quas de modo concionandi illi tradunt, qui bene hoc munus obierunt; & bonos audire concionatores; & ſe in concionibus domi aut in monaſterijs exercere; bonum habere correctorem, qui de erroribus admoneat tum in rebus, quæ dicuntur, tum in voce, tonis, geſtibus, & motibus. Reflectat & ipſe conſiderationem ad ea, quæ dixit; quò magis vndecunque iuuetur.*

D ¶ In

4 In miniſterio etiam Sacramentorũ * Confeſſionis, ' & Cõmunionis ſeſe exerceant; & non ſolum quod ad ipſorum, ſed etiá quod ad pœnitentium, & communicantium officium pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriam ea percipiant, & frequentent, per ſpectum habere, ac exequi curẽt. D

5 * Ad exercitia ſpiritualia alijs tradenda, poſtquàm quiſque in ſe ea fuerit expertus, aſſueſcant; & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationem, ' & in hoc armo- E

D ¶ In confeſſionibus præter ſtudium ſcholaſticũ, et caſuũ conſcientiæ, præſertim Reſtitutionis, conueniet compendium aliquod caſuum, & cenſurarũ, quæ reſeruantur, habere (vt videat quò pertingat ipſius iuriſdictio) & ſimul formulas, quæ minus vſitatæ ſunt, quarundã abſolutionũ, quæ occurrunt; ac breuem interrogandi methodum de peccatis, & eorum remedijs; & inſtructionem ad bene ac prudenter in Domino ſine damno ſuo, & cum proximorum vtilitate hoc officium exercendum: & aliqua confeſſione audita, præſertim in principijs, Confeſſarius apud ſe conſideret, num in re aliqua defecerit; vt in poſterum caueat.

E ¶ Poſſent ad exercitia alijs tradenda aſſueſcere, nonnullis ea tradendo, in quibus minor iactura eſſe poſſit, ſiquid erretur; & conferre cum aliquo magis exercitato ſuum procedendi modum, bene annotando quod magis vel minus conuenire deprehenderint. Cùm uerò exercitiorum ratio redditur, non ſolùm id agatur, vt alijs ſatisfiat, ſed etiam vt in illis deſiderium excitetur, vt eiſ-

dem iuuari velint. In vniuerſum autem loquendo, quæ ad primam hebdomadam pertinent, tantum tradantur. Quando verò omnia tradentur, raris hominibus, vel qui de vitæ ſuæ ſtatu deliberare velint, tradi oportebit.

F ¶ *Iuuerit etiam in compendiũ redactam habere explicationem rerum ad fidem & vitam Chriſtianam neceſſariarum.*

G ¶ *Aliud etiã cõpendium de modo iuuandi ad bene moriendum vtile erit: vt memoria renouetur, quando ſanctum hoc officium exercendũ erit.*

armorum ſpiritualiũ genere tractando (quod Dei gratia ad ipſius obſequium tantopere cõferre cernitur) dexteritatem habere poſſint.

* Studium etiam congruum in F
modo tradendæ doctrinæ Chri- 6
ſtianæ, 'qui ſit captui puerorum
ac rudium accommodatus, adhibeatur.

Vt in ſuperius dictis proximi 7
ad bene viuendum iuuantur: ita
curandum eſt, vt ea, * quæ ad G
bene moriendum illis cõferunt, percipiantur; 'quique modus in eo tempore, in quo tantum eſt momenti ad finem vltimum æternæ fœlicitatis conſequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur.

In vniuerſum loquendo, edo- 8
ceri eos conuenit, quem modum tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tam varijs mundi regionibus, cumque tam diuerſis hominum generibus verſari debent, anteuertendo incommoda, quæ poſſunt accidere; & emolumenta, quæ ad maius Dei ſeruitium

ſeruitium conferunt, captando, omnibus rationibus adhibitis, quæ poſſunt adhiberi. Et quamuis hoc ſola vnctio ſancti Spiritus, & ea prudentia, quam communicare ſolet Dominus illis, qui in diuina ſua Maieſtate confidunt, docere poſſit; via ſaltem aliquo modo quibuſdam documentis, quæ iuuent, & ad effectum diuinæ gratiæ diſponant, aperiri poteſt.

DE SCHOLASTICIS à ſtudio litterarum educendis. Cap. IX.

A 1 EX Collegijs nõnulli propter cauſas in ſecunda Parte dictas, & modo inibi explicato educũtur; vt alij, qui ad diuinũ ſeruitium magis proficiant, eiſdem ſuccedant. Eadem ſiquidem in hac parte domorum, & Collegiorum eſt ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur, quòd ipſis ad maiorem in ſpiritu vel in litteris profectũ alio

IN Caput IX.

DE Scholaſticis à ſtudio litterarum educendis.

A ¶ *ALII educuntur poſt ſeptem annos, ij videlicet, qui ad collegia admiſſi ſunt ad id tempus, abſq; eo quòd conſtituerint ingredi Societatẽ, quemadmodum dictum eſt; ſed tamen diſpenſari in tempore ſeptem annorum, idque prorogari poſſet; cùm huiuſmodi Scholaſtici exemplo vitæ ſuę, magnæ ædificationis eſſent, ita, vt vel magnum Dei obſequium ab eis expectaretur, vel vtiles eſſe Collegio viderentur.*

alio transferri, vel quòd ad vniuerſale bonum Societatis conueniat; vt accideret, ſi, qui Artium curriculum in aliquo Collegio emenſus eſſet, vt eaſdem alibi prælegeret, ante Theologiæ ſtudium educeretur. Et idem dictum ſit, ſi qua in re alia ad maius Dei obſequium & gloriam eſſent occupandi.

Communis autem modus educendi Scholaſticos 3
ex Collegio aliquo, vbi omnes prædictæ Scientiæ traduntur, tunc erit; cùm quiſque ſtudia ſua iam abſoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologiæ ſtudio impenſis. Et ſub huius temporis finem ſuarum eſſe partium Rector intelligat, Præpoſitum Generalem, vel Prouincialem admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac poſtmodum quod ei præſcriptum fuerit ad Dei gloriam, exequetur.

DE GVBERNATIONE Collegiorum. Cap. X.

SVPREMAM curam vel ſuperintendentiam 1
Collegiorum iuxta Sedis Apoſtolicæ litteras profeſſa Societas habebit. Cùm enim quidquam priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in ſuũ vſum conuertere non poſſit; eſt valde probabile, quòd maiori cum puritate ac ſpiritu conſtantius ac diuturnius procedet, in ijs, quæ ad bonum regimen Collegiorum ad maius Dei ac Domini noſtri obſe-

quium

quium prouideri conuenit.

2 Præter id autem, quod ad Conſtitutiones, & diſſolutionem, vel alienationem huiuſmodi Collegiorum pertinet, vniuerſa poteſtas & adminiſtratio, & (vt in genere dicatur) huius ſuperintendentiæ executio penes Præpoſitum Generalem erit, qui finem illum, ad quem Collegia & Societas tota contendit, præ oculis habens, melius, quid eiſdem cõueniat, intelliget.

3 Per ſe ergo, vel per alium, cui ſuam facultatem cõmunicauerit in hac parte, Præpoſitus Genera-
A lis Rectorem,* vt præſit cuicunque Collegio, aliquem ex Coadiutoribus Societatis conſtituet;' qui Præpoſito, Prouinciali, vel cui Generalis præſcripſerit, rationem ſibi aſſignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpoſitũ, Rectorem amouere, taliq; cura, prout ei conuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 Curandum eſt autem, vt ille, cui Rectoris officiũ imponitur, magni ſit exẽpli, magnæ ædificationis, magnæ etiã mortificationis in omnibus prauis inclinationibus, & in Obediẽtia præcipuè, ac humilitate probatus; qui do-

IN CAPVT X.

DE gubernatione Collegiorum.

A ¶ *HOC nõ prohibet, quin Profeſſus aliquis ad viſitandas vel reformandas alicuius Collegij res miſſus manere in eo poſſet, vel omnibus alijs ad tempus præeſſe, vel aliter; vt magis conuenire ad Collegij vel ad vniuerſale bonum videretur.*

nũ etiã diſcretionis habeat, ad gubernandũ idoneus, in rebus agẽdis verſatus, in ſpiritualibus exercitatus ſit; qui ſeueritatẽ ſuo tẽpore & loco cũ benignitate miſcere nouerit; qui ſolicitus, qui patiẽs laborum, qui etiam in litteris eruditus ſit; & demum eiuſmodi, cui confidere, cuique ſuam poteſtatem tutò communicare Præpoſiti ſuperiores poſſint; quandoquidem quo hæc poteſtas maior erit, eò melius regi Collegia ad maiorem Dei gloriam poterunt.

Rectoris officium erit, in primis oratione & ſan- 5
ctis deſiderijs totum Collegium velut humeris ſuis
ſuſtinere; Deinde curare, * vt Con B
ſtitutiones obſeruẽtur, omnibus
Collegialibus cum omni ſolicitu
dine inuigilare, eoſdemq; ab ijs,
quæ nocere poſſint domi & foris, defendere; tum præueniẽdo,
tum etiam, ſiquid mali accideret,
remedium adhibendo; vt ad ſingulorum & vniuerſale bonũ cõ
uenit; vtque in virtutibus & litteris proficiant, curando; ſani-
tatem eorum, * & bona etiam C
Collegij tã ſtabilia, quàm mobilia conſeruando; eos, qui officia gerant domeſtica, prudenter
conſti-

B ¶ *Sicut curare, vt obſeruentur omnino Cõſtitutiones, ita & in eiſdẽ diſpenſare (quando eam fuiſſe mentem illius, qui eas condidit, in re aliqua particulari iudicaret iuxta euentus rerum, & neceſſitates, maius commune bonum intuendo) ad Rectorem, accepta à ſuis maioribus poteſtate, pertinebit.*

C ¶ *Ad ea, quæ dicta ſunt, reducitur cura conueniens*

amicos

conſtituendo; & quomodo ſuis fungantur officiis, conſiderando; &, prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eiſdẽ miniſteriis detinẽdo, vel ab ijſdem

amicos conſeruandi, & ex aduerſarijs beneuolos reddendi.

remouendo: Et generatim loquendo, curet, vt quæ in ſuperioribus capitibus dicta ſunt, quæ quidem ad collegia ſpectant, obſeruẽtur. Memor ſit etiam ſubordinationis integrè obſeruandæ in Obedientia, nõ ſolum ad Generalem, ſed ad Prouincialem quoque, certiorem eum, de quibus oportet, reddendo; ad eumq́ue referendo, quæ maioris erunt momenti; & quæ ab ipſo iniuncta fuerint (quandoquidem ipſum Superiorem habet) exequendo; vt æquum eſt ad ſe referri, ſibiq́ue obedientiam præſtari ab iis, qui in Collegio degunt: Qui quidem Rectorem ſuum magnopere revereri ac venerari, vt qui Chriſti Domini noſtri vices gerit, debebũt; liberá ſui ipſorum rerumq́; ſuarum diſpoſitionem cum vera obedientia D ipſi relinquendo: * nihil ei clauſum, ' ne conſcientiam quidem propriam tenẽdo, quam ei aperire (vt in Examine dictũ eſt) ſuis cõſtitutis temporibus, & ſæpius,

D ¶ *Res clauſa intelligitur ianua, vel arca, & cæt.*
E ¶ *Ido-*

ſi cauſa aliqua id poſceret, oportebit; non repugnãdo, non contradicendo, nec vlla ratione iudicium proprium ipſius iudicio cõtrarium demonſtrando; vt per vnionẽ eiuſdem ſententiæ & voluntatis, atq; per debitam ſubmiſſionem melius in diuino obſequio

quio conſeruentur, & progrediantur.

Ad bonam domus gubernationem non ſolùm nu- 6 merum neceſſarium officialium Rector prouideat; ſed, * vt idonei ſint, E quoadeius fieri poterit, ad ſuas functiones, curet:' * cuique ſuas regulas, F vbi, quæ ad ſingulorum officia pertinent, contineantur, tradat:' & ne ſe hic in illius officium ingerat, videat. Præterea, vt eis proſpicere de ſubſidio, ſi neceſſarium id fuerit, debebit; ita, cùm tempus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud impendant diuino ſeruitio, curet.

Inter officiales Rectori neceſ- 7 ſarios, in primis Miniſter idoneus, qui Vicerector, vel Magiſter domus ſit, & omnibus, quæ ad bonum vniuerſale pertinent, prouideat, eſt deligendus. Syndico etiã ad exteriora obſeruanda, * & G aliquo, cui rerum ſpiritualium cura ſit, & duobus aliis, vel pluribus,' quorum prudentiæ & probitati

E ¶ *Idonei ſunt intelligendi habita ratione tum ſufficientiæ perſonarũ, tum occupationũ. Quæ enim officia multum occupationis ſecum ferunt, valde occupatis in alijs rebus minimè conuenirent: & quia quibuſdã experientia, vt bene fiant, neceſſaria eſt; non facilè mutari deberent.*

F ¶ *Ex regulis cuique videndæ eſſent ſingulis hebdomadis illæ, quæ ad ipſum pertinẽt.*

G ¶ *Si tanta non eſſet copia hominum; vnus plura officia ſuſtinere poſſet. Sic Miniſter, & ſuperintendens dictus curam habere poſſent eorũ, quæ ad Rectorem, vel Nouitios pertinent, & cæt.*

H ¶ *Sic*

bitati multum confidat, opus eſt; vt cum eis de ijs, quæ difficiliora, & ad Dei gloriam maiorem com-
H municanda videbuntur, conferre poſſit. * Sunt & alij ad particularia officia neceſſarij.'

8 Curet Rector, vt in ſuo officio cuique integram obedientiam Collegiales præſtent, & alij officiales Miniſtro, & ſibi etiam ipſi, prout idem præſcripſerit. Illud in vniuerſum admonuiſſe conuenit; eos, qui curam aliorum ſuæ obedientiæ ſubditorum habent, præire eiſdem exemplo obedientiæ, quã ſuis Superioribus Chriſti loco ipſimet præſtent, oportere.

9 Ad omnia conferet temporis ordo in ſtudijs, orationibus, miſſis, lectionibus, cibo, ſomno, &
I in reliquis ſeruatus; * & ſignum conſtitutis horis detur;' quo audito omnes ſtatim vel imperfecta littera relicta ad id, ad quod vocantur, ſe conferãt. Erit autem penes Rectorem, vel eũ, qui primas tenebit, id curæ; vt videat, quando hæ horæ pro temporũ, vel aliarum cauſarum occurrentium ratione mutandæ ſint; & quod ipſe ſtatuerit, obſeruetur.

K * Rector ipſe legere, aut
10 docere Chriſtianam doctrinam quadra-

H ¶ *Sic eſſe poſſet qui ſcriberet, Ianitor, Sacriſta, Cocus, lotor. Alia officia minus operoſa poſſent inter Scholaſticos diuidi; ſi alij nõ eſſēt, qui ea poſſent exercere.*

I ¶ *Signum dabitur per campanam, quæ pulſabitur, vt ſe recipiant ad ſomnum, & ad menſam.*

K ¶ *Si conuenire non videbitur ad ædificationem, vel ob ali-*

ob aliquam aliam cauſã ſufficiẽtem, vt Rector ipſe legat; re cùm Prouinciali communicata, ſi eiuſdẽ ille ſententiæ fuerit, per alium id munus obire poterit.

L ¶ *Conſtitutiones, quæ ad Collegia pertinẽt, ſeorſum teneri, & publicè bis aut ter ſingulis annis legi poſſent.*

DECLA-

quadraginta dies debet. * Videat etiam, qui ex Collegialibus, & ad quem vſque limitem domi & foris in colloquiis, ſpiritualibus exercitiis tradendis, confeſſionibus audiendis, tum etiam in concionibus, vel lectionibus, vel doctrina Chriſtiana tradenda partim ad ipſorum exercitationem (præcipuè ſub finem ſtudiorum) partim ob aliorum domeſticorum, vel externorum fructum alijs ſe communicare debeant: * & in omnibus quod ſenſerit diuinæ ac ſummæ bonitati gratius, * & ad ipſius obſequium ac gloriã maiorem, omnibus perpenſis, prouideat. 10 L

DE VNIVERSITATIBVS in Societate admittendis.

Cap. XI.

EADEM charitatis ratio, qua Collegia admittuntur, & publicæ Scholæ in eis non tantùm ad noſtrorũ, ſed magis etiam ad externorum ædificationem in doctrina & moribus tenentur, extendi poterit ad Vniuerſitatum curam ſuſcipiendam; vt in eis hic fructus extendatur, latiusque pateat tam in Scientijs, 1

Scientijs, quæ traduntur, quàm in hominibus, qui ad eas conueniunt, & gradibus, ad quos promouentur; vt alijs in locis cum authoritate docere poſſint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

2 Quibus tamē conditionibus, A * & obligationibus, ' quibusq; in locis huiuſmodi Vniuerſitates admitti debeant, ei, qui ſupremam curam Societatis habet, iudicandum relinquitur. Qui aſſiſtentium ſibi auditis ſententijs, & aliorum, quos in conſilium adhiberi volet, per ſe ipſum deliberare poterit; an ſint admittendæ.

DECLARATIONES Conſtitutionum circa Vniuerſitates.

IN CAPVT XI.

A ¶ *CVM Fundator à Societate aſſignari certũ Lectorum numerum, vel alias obligationes ſuſcipi vellet; animaduertendũ eſt, quòd, ſi admittantur, iudicando vtile etiam tunc eſſe Societati ad finem propoſitum diuini ſeruitij id oneris ſubire, omnino in eis implendis deeſſe non oportet; ſicut nec facilè aliquid in hac parte præter id, ad quod obligantur (præſertim ſi id interpretari quis poſſit quaſi noua induceretur obligatio) præſtandum eſt ſine Generalis conſenſu. Ille autem non ſe facilem ad id concedendum reddet: quin potius, re in conſultationem cum ſuis Aſſiſtentibus adducta, videat ne Societatem grauet: &, ſiqua in re indulgeatur, conſtet obligationem nullam induci, ſed id, quod additur, omnino voluntarium eſſe.*

B ¶ *Ad bo-*

laſticorũ numerum allicere non poteſt; alijs prærogatiuis & priuilegijs vt id compenſetur, curandum eſt.

DE SCIENTIIS, QVÆ tradendæ ſunt in Vniuerſitatibus Societatis. Cap. XII.

1 CVM Societatis atque ſtudiorum ſcopus ſit, proximos ad cognitionem & amorem Dei, & ſalutem ſuarum animarum iuuare; cumque ad eum finem, medium magis proprium ſit facultas Theologiæ: in hanc potiſſimùm Societatis Vniuerſitates incumbent; ac diligenter per idoneos admodum Præceptores, quæ ad Scholaſticam doctrinam, & ſacras Scripturas pertinent, ac etiam ex Poſitiua quæ ad hunc finem nobis præfixum conueniunt (non attingendo tamen eam partem Canonum, quæ foro contentioſo inſeruit) pertractabunt.

2 Et quia tam doctrina Theologiæ, quàm eius vſus exigit (his A præſertim temporibus) * litterarum humaniorum, & Latinæ, ac Græcæ, & Hebraicæ linguæ cognitionem: harum etiam idonei Profeſſores & quidem iuſto nu-B mero conſtituentur. * Aliarum præterea

IN CAPVT XII.

A ¶ SVB litteris humaniori bus præter Grammaticam intelligatur quod ad Rhetoricam, Poeſim & Hiſtoriam pertinet.

B ¶ Cùm in aliquo Collegio, vel Vniuerſitate eò ſpecta-

ſpectaretur; vt homines ad Saracenos, vel Turcas iuuandos præpararentur: Arabica lingua, vel Caldaica conueniret; cùm ad Indos, Indica; & ſic de alijs dicendum, quę eſſe poſſent alijs in regionibus ob ſimiles cauſas, vtiliores.

C ¶*Tractabitur Logica, Phyſica, Metaphiſica, Moralis ſcientia, & etiam Mathematicæ; quatenus tamen ad finem nobis propoſitum cõueniunt.*

præterea linguarum, qualis eſt
Caldaica, Arabica, & Indica,
vbi neceſſariæ vel vtiles ad dictũ
finem viderentur, habita regionum
diuerſarum, & cauſarum,
quæ ad eas docendum mouent,
ratione, poſſent Præceptores con
ſtitui.

Sic etiam quoniam * Artes, C
vel Scientiæ naturales ingenia di 3
ſponunt ad Theologiam, & ad
perfectam cognitionem & vſum
illius inſeruiunt, & per ſeipſas ad
eundem finem iuuant; qua diligẽtia
par eſt, & per eruditos Præceptores,
in omnibus ſyncerè honorem
& gloriam Dei quærendo,
tractentur.

Medicinæ, & Legum ſtudiũ vt à 4
noſtro Inſtituto magis remotũ in
Vniuerſitatibus Societatis vel nõ
tractabitur; vel ſaltẽ ipſa Societas
per ſe id oneris non ſuſcipiet.

DE

In legendo & ſcribendo alios inſtituere, opus etiam charitatis eſſet; ſi is perſonarum numerus Societati ſuppeteret, vt omnibus vacare poſſet: propter earum tamen penuriam hoc ordinariè docere non conſueuimus.

IN CAPVT

DE MODO ET ORDINE prædictas facultates tractandi. Cap. XIII.

1 AD tractanda tam facultatum inferiorum, quàm Theologiæ ſtudia diſpoſitio & ordo conueniens tam mane, quàm veſperi ſeruandus eſt:

A Et quamuis * pro regionum,
2 & temporum diuerſitate in ordine, & ſtatutis horis ſtudio tribuẽdis poſſit varietas accidere; omnes tamen in eo conueniant, vt vbique fiat, quod inibi magis expedire ad maiorem in litteris profectum exiſtimabitur.

3 Nec ſolùm lectiones ſint, quæ
B publicè prælegantur; ſed * Magiſtri etiam diuerſi pro captu & numero

IN CAPVT XIII.

A ¶ D*E ſtatutis lectionum horis, ordine, ac modo, & de exercitationibus tam compoſitionum (quas à Magiſtris emẽdari oportet) quàm diſputationum in omnibus facultatibus, & pronunciandi publicè orationes & carmina, ſpeciatim in quodam tractatu per Generalem Præpoſitum approbato agetur ſeorſum; ad quem hæc Conſtitutio nos remittit, id duntaxat monendo, illa locis, temporibus, & perſonis accommodari oportere; quamuis ad illum ordinem accedere, quoad fieri poteſt, conueniat.*

B ¶ *Tres ordinariè vt plurimũ erunt præceptores in tribus diuerſis Grammaticæ claſſibus; quartus humaniores litteras, quintus Rhetoricam prælegat: et in horum duorũ*

claſſibus Græca lingua, & Hebraica, & ſiqua alia diſceretur, eſt prælegenda; ita, vt ſemper ſint quinque claſſes. Quòd ſi tantum negotij aliquæ ipſarum exhiberent, vt vnus Magiſter eis ſolus non ſatisfaceret, adiutor aliquis ei adiungetur. Si verò auditorum numerus ferre non poterit, vt vnus præceptor ſolus omnibus det operam, quãuis alios auxiliares habeat; geminari poſſet claſſis ea, quæ ſic numero abundaret, ita, vt duæ (verbi gratia) quintæ claſſes, duæ quartæ eſſent; & omnes præceptores, ſi fieri poteſt, ex Societate ſint: quamuis, ſi neceſſitas vrgeret, externi eſſe poſſent. Si exiguus numerus, vel auditorum diſpoſitio nec tot claſſes, nec tot præceptores exigeret, in omnibus prudentia ad moderandum numerum, et eos dun taxat, qui ſatis ſint, deſignandos locum habebit.

numero audientium conſtituantur: '* qui quidem profectum vniuſcuiuſque ex ſuis Scholaſticis ſpeciatim procurent, ' & lectionum rationem exigant;* vtque eæ repetantur, ' & ſtudioſi litte- C D

C ❡ *An præter præceptores ordinarios, qui ſpeciatim auditorum rationẽ habeant, eſſe vnũ oporteat, vel plures, qui more publicorum Profeſſorum legant Philoſophiam, Mathematicas ſcientias, vel quamuis aliam diſciplinam maiori cum apparatu, quàm Lectores ordinarij; prudentia id conſtituet iuxta locorum, & perſonarum, cum quibus agitur, rationem, præ oculis maiorem ædificationem, & Dei ſeruitium habendo.*

D ❡ *Nõ ſolùm repetitiones vltimæ lectionis fieri oportebit,*

litterarum humaniorum familiarem ſermonem latinè communiter loquendo, & ſtylum ſcribendo, ac pronunciationem compoſita bene pronunciando ex poliant, curent; & his, ac multo magis facultatum ſuperiorum ſtudioſis crebras diſputationes imponant; quibus dies & horæ certæ conſtituantur, vbi non ſolùm cum condiſcipulis, verùm paulò inferiores cum aliquanto prouectioribus diſputent in ijs, quæ ipſi capiunt; quod etiam vice verſa prouectiores cùm minus prouectis, ad ea, quæ illi tractant, deſcendẽdo, & Præceptores alij cum alijs præſtabunt; ſemper, qua decet, modeſtia obſeruata; & aliquo præſidente, qui cõtentionẽ dirimat, & quid doctrinæ eliciì oporteat ex diſputatis, declaret.

4 Erit itidem Rectoris, per ſe, vel per Cancellarium ſemper obſeruare; vt qui noui accedunt, examinentur, & in ijs Claſſibus, cũ que ijs Præceptoribus, qui ipſis conueniunt, collocentur; & eius diſcretioni (audita ſententia eorum, qui ad id munus deſignati ſunt) relinquetur, num diutius in eadẽ claſſe manere, an ad aliã

E vlterius progredi debeãt. * Eiuſdẽ erit iudiciũ de ſtudio linguarũ, præter Latinam, ' num Artibus, & Theologiæ anteponi, an poſtponi, & quàm diu in eis quemq; hærere

tebit, verũ et hebdomadæ, & longioris tẽporis prout expedire iudicabitur.

E ¶ *Poſſet aliquis ea ætate vel ingenio eſſe, vt ſola latina lingua ei ſufficiat, & ex aliis facultatibus quantum ad confeſſiones audiendas, & agendum cũ proximis opus eſt;*

eſt; cuiuſmodi ſunt aliqui, qui curam animarum gerũt, nec magnæ eruditionis ſunt capaces. Alij rurſum erunt, qui ad ſuperiores ſciẽtias progredientur. Has autem capeſſere, et illas relinquere quatenus conueniat, Superioris erit iudicare; quod cũ Scholaſticis externis ſignificauerit; ſi volent illi nihilo minus aliam rationem ſequi, cogẽdi non erunt.

hærere oporteat. Sic etiã in alijs ſcientijs ſuperioribus propter ingeniorum & ætatum inæqualitatem aliaque cõſideratione digna, ad eundem pertinebit expendere, quantum quiſque eas diſcere, & quandiu in eiſdem verſari debeat: Quamuis ij, qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius ſit, vt in omnibus proficere, & conſpicui eſſe ad Dei gloriam enitantur.

Vt aſſiduitas in litterario exercitio, ſic & aliqua remiſsio neceſſaria eſt.* Quanta hæc eſſe debeat, & quibus temporibus,' prudenti conſiderationi Rectoris, expenſis circunſtantiis perſonarum & locorum, relinquetur. 5 F

DE

F ¶ *Saltem ſingulis hebdomadis dies vnus à prandio quieti deſtinatus ſit; in reliquis conferatur cum Prouinciali, qui ordo in vacationibus, vel intermiſſionibus ſtudiorum ordinarijs ſit tenendus.*

IN Caput

DE LIBRIS, QVI prælegendi ſunt. Cap. XIIII.

1 GENERATIM (vt dictum eſt, cùm de Collegijs ageretur) illi prælegentur libri, qui in quauis facultate ſolidioris ac ſecurioris doctrinæ habebuntur. A * Nec illi ſunt attingendi, quorum doctrina, vel authores ſuſpecti ſint.' Hi tamen particulatim in quauis Vniuerſitate nominentur; In Theologia legetur vetus & nouum Teſtamentum, B * & doctrina Scholaſtica Diui Thomæ;'

IN Caput XIIII.

A ¶ *QVamuis liber ſuſpitione malæ doctrinæ vacet; cùm tamẽ ſuſpectus eſt author, legi eum non conuenit. Solet enim opus in cauſa eſſe, vt, qui legit, ad authorem afficiatur: & authoritas, quam apud ipſum habet in ijs, quæ bene dicit, poſſet poſtmodum aliquid perſuadere ex ijs, quæ malè dicit. Rarum eſt etiam, aliquid ueneni non admiſceri in ijs, quæ à pectore veneni pleno egrediuntur.*

B ¶ *Prælegetur etiam Magiſter ſententiarum. Sed ſi videretur temporis decurſu alius author ſtudentibus vtilior futurus, vt ſi aliqua ſumma uel liber Theologiæ Scholaſticæ conficeretur, qui his noſtris temporibus accommodatior videretur; graui cum conſilio & rebus diligenter expẽſis per viros, qui in vniuerſa Societate aptiſſimi exiſtimentur, cumq́; Præpoſiti Generalis approbatione prælegi poterit. In alijs etiam ſcientijs & litteris humanioribus ſi libri aliqui admittentur in Societate compoſiti, vt*

vtiliores, quàm alij, qui communiter in manibus habentur; magna cum conſideratione id fiet, præ oculis habendo ſcopum noſtrum maioris boni vniuerſalis.

C ¶ *Vt ex aliqua parte Iuris Canonici, & Conciliorum, &c.*

D ¶ *Si aliqui omnino purgari non poterunt, quemadmodum Terẽtius; potius non legantur: ne rerum qualitas animorũ puritatem offendat.*

IN Cap.

Thomæ;' * & in ea, quã Poſitiuam vocant, eligentur ij authores, ' qui ad ſcopum noſtrũ magis conuenire videbuntur. C

Quod attinet ad libros humaniorum litterarum Latinos, vel Græcos; abſtineatur in vniuerſitatibus quoque, quemadmodum in Collegijs, quoadeius fieri poterit, ab eis iuuẽtuti prælegendis, in quibus ſit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; * niſi prius à rebus, & verbis inhoneſtis purgati ſint.' D 2

In Logica, & Philoſophia Naturali, & Morali, & Metaphyſica, doctrina Ariſtotelis ſequenda eſt; & in alijs Artibus liberalibus, & in commentarijs tam huiuſmodi authorum, quàm humaniorum litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre diſcipuli, quosque ipſi Præceptores præ alijs in doctrina, quam tradunt, ſequi debeant. Rector autem in omnibus, quæ ſtatuerit, procedet iuxta id, quod in vniuerſali Societate magis conuenire ad Dei gloriam iudicabitur. 3

DE

DE CVRSIBVS, ET gradibus. Cap. XV.

1 A IN litteris humanioribus, & linguis * curſus temporis limitatus ad earum ſtudium abſoluendum eſſe nequit, 'propter ingeniorum & doctrinæ auditorum varietatem, multaſque alias cauſas; quæ non aliam temporis præfinitionem, quàm quæ vnicuique conuenire iuxta prudentis Rectoris, vel Cancellarij arbitrium videbitur, permittunt.

2 In Artium ſtudio curſus erunt ordinãdi, in quibus Scientiæ Na- B turales * (ad quas minus, quàm trium annorum, ſpatium ſatis nõ erit) 'prælegantur; præter quos medius adhuc annus ad audita repetenda, & actus ſcholaſticos celebrandos, & gradum magiſterij ſuſcipiendum ijs, qui eum ſuſcepturi ſunt, relinquetur. Curſus

IN Caput XV.

A ¶ *BONO ingenio præditis, qui ſtudia inchoant, videatur, an medius annus in quauis quatuor claſſium inferiorũ ſufficiat, & duo in ſuprema; quod tempus Rhetoricæ, & linguarum ſtudijs impendatur, certa tamen regula præſcribi non poteſt.*

B ¶ *Si aliquis alibi audiuiſſet aliquid ex artibus liberalibus; poſſet eius temporis ratio haberi: vt plurimùm tamen, vt quis ad gradum magiſterij promoueatur, tres annos, vt dicitur, ſtuduerit oportet: et tantundem de quatuor Theologiæ annis, ut ad actus admittantur, et in eadem gradum doctoratus accipiant, dictum ſit.*

C ¶ *Si opportunum non fuerit id ita omnino præſtare, uel quòd deſint homines, vel alias ob cauſas; præſtabitur cum Præpoſiti Generalis, vel certè Prouincialis aſſenſu, quod poterit.*

D ¶ *Si talis eſſet rerum ſtatus in aliquo Collegio, vel Vniuerſitate Societatis; vt ſecundo quoque anno inchoare melius videretur, vel aliquãtò poſt quartum; de conſenſu Generalis, vel Prouincialis fieri poterit quod magis conuenire comperietur.*

E ¶ *Si iuſtas ob cauſas aliquis publicè non examinandus*

ſus ergo integer trium erit annorum cum dimidio vſque ad promotionem ad magiſteriũ. * Singulis autẽ annis vnus huiuſmodi curſus inchoabitur, & alius cum diuino auxilio abſoluetur.' C

3 Theologiæ curriculum ſex annis emetietur. In primis quatuor ea omnia, quæ legi oportebit, prælegentur; in duobus reliquis, præter repetitionẽ, actus ſoliti ad gradum doctoratus ab ijs, qui promouendi ſunt, abſoluentur. * Quarto quoque anno ordinariè curſus inchoabitur,' D ſic libris prælegendis diſtributis, vt quolibet quatuor annorum quiuis ſtudioſus inchoare poſſit; & quod reliquum eſt incœpti quadriennij, & eius, quod ſequitur, quadriennij, vſque ad illum terminum, vnde incœperat, audiendo, quatuor annis peragere omnino curſum Theologiæ poſſit.

4 In gradibus tã magiſterij Artium, quàm doctoratus Theologiæ tria obſeruentur; Primùm, nequis niſi diligenter * & publicè exami- E

cè examinatus (per perſonas deſignatas, quæ bene ſuum officium faciant) & idoneus ad prælegendum eandem Scientiam inuentus, promoueatur, ſiue ille de Societate ſit, ſiue extra eam: Alterum, vt præcludatur oſtium ambitioni, nullis locis certis eis, qui ad gradus promouentur, aſſignatis; quin potius honore ſe inuicem præuenire, nulla locorum differentia obſeruata, curent: Tertium, vt quemadmodum gratis docet, ita & ad gradus Societas gratis promoueat,

F * & non niſi admodum exigui ſumptus (licet voluntarij ſint) externis permittantur: ne conſuetudo vim legis tandem obtineat, & in ea parte temporis decurſu exceſſus fiat. Videat etiam Rector, ne Magiſtris, vel vllis alijs de Societate ſibi, aut Collegio pecuniam, aut dona quæuis ab vllo pro re quauis in ipſorum vtilitatem facta accipere permittat; quandoquidem præmium noſtrum ſolus Chriſtus Dominus iuxta noſtrum Inſtitutum futurus eſt; qui eſt merces noſtra magna nimis.

nãdus videretur; habita à Generali, vel Prouinciali facultate, fieri poterit quod Rector ad maiorem Dei gloriam fore iudicauerit.

F ¶ *Et ſic non permittentur conuiuia, nec alij ludi, qui cum ſumptibus non mediocribus fiunt, & ad finem nobis propoſitum inutiles ſunt: nec pilei, aut chirothecæ, vel quid aliud detur.*

IN Ca-

DE

DE IIS, QVAE PERtinent ad bonos mores. Cap. XVI.

Diligenter curetur, vt qui literas diſcendi gratia ad Vniuerſitates Societatis ſe conferũt, ſimul cum illis bonos ac Chriſtianis dignos mores addiſcant: ad quod multum iuuerit, * ſi omnes ſingulis ſaltem menſibus ſemel ad confeſſionis ſacramẽtum accedẽt; ſi miſſam quotidie, concionẽ ſingulis diebus feſtis (cùm ea fiet) audient.' Ex Præceptoribus autem quiſque hoc à ſuis diſcipulis præſtari curabit. 1 A

Prælegetur etiam in Collegio, aliquo die cuiuſcunque hebdomadæ, Chriſtiana doctrina; & vt pueri eam ediſcant, & recitent, omneſque etiam adultiores, ſi fieri poteſt, eandem ſciant, curabitur. 2

Habebitur etiam ſingulis hebdomadis (vt de Collegiis eſt dictum) * ab aliquo ex Scholaſticis declamatio de rebus, quæ audiẽtibus ædificationi ſint, ' eoſque 3 B

IN Caput XVI.

A ¶ *QVI facilè compelli poſſunt, compellantur ad id, quod de confeſſione, miſſa, concione, doctrina Chriſtiana, & declamatione dicitur. Aliis amanter qui dẽ perſuadere conuenit: ſed ad id ne cogantur, nec, ſi id nõ præſtiterint, à Scholis expellãtur; dum tamen nec diſſoluti, nec aliis offendiculo eſſe videantur.*

B ¶ *Quamuis vt plurimùm ex prima Claſſe ſit futurus, qui hanc declamationem dicet, ſiue ex Scholaſticis Societatis, ſiue*

que ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum inuitent: vt non ſolùm ſtylus exerceatur; ſed mores meliores reddantur. Omnes autem eos, qui latinè ſciunt, huiuſmodi declamationi intereſſe oportebit.

4 In ſcholis nec iuramenta, nec iniuriæ verbo vel facto illatæ, nec inhoneſtum aut diſſolutum quid in externis ad ſcholas accedentibus permittatur. Feratur autem Præceptorum peculiaris intentio tam in lectionibus, cùm ſe occaſio obtulerit, quàm extra eas ad eoſdem ad obſequium & amorem Dei ac virtutum, quibus ei placere oportet, mouendos, & vt omnia ſua ſtudia ad hunc finem referant. Quod vt ad memoriam eis reducatur,
C * ante lectionis initium dicat aliquis breuem orationem ad id inſtitutam, quam Præceptor, & diſcipuli omnes aperto capite attentè audient.

5 Propter eos, qui tam in diligentià ſuis ſtudiis adhibenda, quàm in iis, quæ ad bonos mores pertinent, peccauerint; & cum quibus ſola verba bona, & exhor-

ſiue ex externis ſit: poſſet tamen aliquando aliquis alius, qui Rectori videretur, eã conficere; vel quod alius confecerit, pronũciare. Quia tamen res erit publica; huiuſmodi eſſe debebit, vt, à quocunq; pronuncietur, eo loco non indigna eſſe iudicetur.

C ¶ *Oratio vel eo modo dicenda eſt, vt deuotionem & ædificationem addat, vel non eſt dicenda; Sed præceptor ſigno crucis ſe muniat aperto capite, & incipiat.*

D ¶ *Si*

& exhortationes non ſufficiunt, Corrector (qui de Societate non ſit) conſtituatur, qui pueros in timore contineat, & eos, quibus id opus erit, quique caſtigationis huiuſmodi erunt capaces, caſtiget. Cùm autem nec verba, nec Correctoris officium ſatis eſſet, & in aliquo emendatio non ſperaretur, aliisque eſſe offendiculo videretur; * præſtat à ſcholis eum remouere, ' quàm, vbi parum ipſe proficit, & aliis nocet, retinere. Hoc autem iudicium Rectori Vniuerſitatis, ut omnia ad gloriam & ſeruitium Dei, ut par eſt, procedát, relinquetur. D

D ¶ *Si caſus aliquis accideret, vbi in remedium offendiculi præſtiti ſatis non eſſet, à Scholis expellere; videat Rector, quid præterea cõueniat prouidere: quamuis, quoadeius fieri poterit, in ſpiritu lenitatis, pace & charitate cum omnibus conſeruata, ſit agendum.*

DE OFFICIALIBVS, vel miniſtris Vniuerſitatis. Cap. XVII.

IN Caput XVII.

*CVRA vniuerſalis, vel ſuperintendentia & gubernatio Vniuerſitatis penes Rectorem erit; ' qui idem eſſe poterit qui in Collegio præcipuo Societatis præeſt, & iis præditus Dei donis, de quibus dictum eſt, vt poſſit A 1

A ¶ *QVamuis hoc ita ſe habeat, tamen nec Lectores*

poſſit commiſſo ſibi officio dirigēdi in litteris & moribus totam Vniuerſitatem ſatisfacere. Eius electio ad Præpoſitum Generalem, vel alium, cui ille id commiſerit (cuiuſmodi eſſet Prouincialis, vel Viſitator) ſpectabit; confirmatio vero ſemper erit Generalis.

B ralis. * Habebit autem Rector quatuor Conſiliarios, vel Aſſiſtentes, ' qui in rebus ad ipſius officium pertinentibus vtplurimum poſſint eum iuuare, & cum quibus ipſe, quæ ſunt maioris momenti, conferat.

C * Erit & Cancellarius, ' vir in
2 litteris egregiè verſatus, qui & zelo bono, & iudicio ad ea, quæ ſunt ei committenda, polleat: cuius ſit munus, generale Rectoris inſtrumentum eſſe ad ſtudia bene ordinanda, & diſputationes in actibus publicis dirigendas, & ad diſcernendum, an ſufficiens doctrina ſit eorum, qui ad actus & gradus (quos quidem ipſemet dabit) ſunt admittendi.

Sit

res primarios, nec officiales (qualis eſt Cancellarius) inconſulto Prouinciali, vel Generali, ſi vicinior eſt, mutabit; ſi ille nō eidem id commiſiſſet; cui vt res omnes perſpectæ ſint, curare debet.

B ¶ *Ex his Cōſiliarijs vnus poſſet Collateralis eſſe; ſi Præpoſito Generali id neceſſariū videretur: & ſi tam multi eſſe commodè nō poſſent, fiet, vt optimè poterit.*

C ¶ *Si ſatis eſſet Rector, ut præter ſuum, Cancellarij etiam munus obire poſſet; in eādem perſonam hæc duo officia poſſent conuenire.*

D ¶ *Quando*

Sit Secretarius ex eadem Soci- 3
etate, qui librum habeat, * vbi D
omnium Scholaſticorum, qui
Scholas aſſiduè frequentant, no-
mina ſcribantur; ' quiq; eorum
promiſſionem de obedientia Re-
ctori præſtanda, & Conſtitutio-
nibus obſeruandis (* quas ipſe- E
met proponet ') admittat; & ſi-
gillum Rectoris, & Vniuerſita-
tis habeat: quæ tamen omnia ſi-
ne vllis expenſis Scholaſticorum
fient.

* Erit et Notarius, ' vt fidem F
publicam faciat de ſuſceptis gra- 4
dibus,

D ¶ *Quando vltra vnam hebdomadā aſſiduè ſcholas frequentant; inuitandi ſunt ad nomina ſua dāda, quæ in librum matriculæ referātur: et legentur eiſdem non omnes Conſtitutiones, ſed quæ vnicuique ſunt obſeruandæ; & promiſſio ab eis, non autem iuſiurādū, de obedientia & obſeruatione propoſitarum Conſtitutionum exigetur. Si nollent aliqui promiſſione obligari, vel nomina in matriculam referenda dare; non ideo à Scholis excludendi ſunt; dummodo pacificè & ſine offendiculo in eis verſentur: & ſic eis ſignificari poterit; addendo nihilominus, quòd cura magis peculiaris Scholaſticorum, quorum nomina ſcripta in libro Vniuerſitatis ſunt, haberi ſolet.*

E ¶ *Quamuis poſtea quæ ab omnibus ſunt obſeruandæ, eo in loco, vbi publicè legi poſſint; quæ verò in quauis claſſe, in ea ipſa ſunt affigendæ.*

F ¶ *Hic poterit aliquid vtilitatis ab externis, qui teſtimonium ſuorum graduum requirent, percipere: ſit tamen quid moderatum, nihilque in Societatis vtilitatem redundet.*

redundet. Ad teſtimonium autem noſtris reddendum litteræ patentes Rectorum ſatis erunt.

dibus, & aliis, quæ occurrent.

G * Sint & duo, uel tres Bidelli, unus ad facultatis linguarum, alter ad Artium, tertius ad Theologiæ functiones deſtinatus..

5 In has tres facultates Vniuerſitas diuidetur; & in quauis earum ſit Decanus, & duo alii Deſignati ex iis, qui melius res facultatis illius callent; qui à Rectore uocati poſsint dicere, quid ſentiāt ad ſuæ facultatis bonum conuenire: & ſiquid tale in mentem uenerit, dum inter ſe de huiuſmodi rebus agunt, ad Rectorem, quamuis non uocentur, referent.

6 In rebus, quæ ad ſolam unam

H facultatem pertinent, * uocabit Rector, præter Cancellarium & ſuos Aſſiſtentes, Decanum etiā & Deſignatos illius facultatis: in iis, quæ ad omnes pertinent, Decani & Deſignati omnium uocentur. Et ſi Rectori uiſum fuerit & alios de Societate, uel extra

G ¶ *Hi ex Societate non erunt: quia tamen non parū laboris ſunt habituri; commodū ſtipendium accipient; & vnus eorū corrector eſſe poterit.*

H ¶ *Quamuis deciſio rerum ex ſuffragijs horum non pendeat; ipſos tamen vocari & audiri cōuenit. Sentētiæ autem eorū, qui res melius intelligunt, eam, quā par eſt, rationem Rector habebit. Si tamen omnes alij aliter, quā ipſe, sētirent: contra omniū ſententiam ne agat; niſi prius rē cū Prouinciali cōtulerit.*

I ¶ *Hec*

tra eam ad Congregationem uocare, facere id poterit; ut cùm omnium ſententias audierit, melius, quod conuenit, conſtituat.

* Erit Syndicus unus genera- I
lis, ' qui tam de perſonis, quàm 7
de rebus (de quibus uidebitur) Rectorem & Præpoſitum Prouincialem, & Generalem admoneat; qui quidem Syndicus uir magnæ fidelitatis & iudicij eſſe debebit. Præter hunc, ſuos habebit Syndicos particulares Rector; * vt quæ quauis in claſſe K
acciderint, quibus prouidere oporteat, ad ipſum referant. ' Et ut ipſe de omnibus Præceptoribus, & alijs de Societate; ita & Collateralis, & Syndicus, & Cōſiliarij de ipſo, & de alijs *ſcribēt L
ſemel

I ¶ *Hoc Syndici officium poſſet coniungi cum Collateralis, vel conſiliarij officio, ſi ſic videretur cōuenire; quod alius in vniuerſitate magis ad id idoneus, quàm aliquis eorum, non eſſet.*

K ¶ *Et quamuis Syndici nihil habeant, quod alicuius momenti ſit; ſingulis tamē diebus Sabbati ſaltem, ſe nihil habere Superiori referant.*

L ¶ *Mittantur huiuſmodi litteræ eo modo obſignatæ, vt nullus ſciat, quid alius ſcripſerit. Et cùm vellet Præpoſitus Generalis vel prouincialis pleniorem rerum notitiam: non tantùm Collateralis, Syndicus, & Conſultores de Rectore, deque omnibus alijs ſcribent; verùm etiam quiſque Magiſtrorum, & Scholaſticorum approbatorum, & Coadiutorum quoque formatorum ſcribet, quid de omnibus ac etiā de Rectore ſentiat. Et ne id nouum videa-*

ſemel ſingulis annis Præpoſito Generali, & bis Prouinciali, qui Generalem (ſi quid oportuerit) admonebit: vt in omnibus maiori cum circunſpectione & cura præſtandi quod quiſque debet, procedatur.

8 De aliquibus inſignijs, num eis Rector, Cancellarius, Bidelli, Doctores, & Magiſtri, vt in Vniuerſitate cognoſcantur, vel ſaltem in actibus publicis vti debeant, necne, & ſi vtantur, qualia

M eſſe debeant, * conſiderationi Generalis tunc exiſtẽtis, cùm aliqua Vniuerſitas admittitur, relinquetur. Ille autem per ſe, vel per alium, expenſis circunſtantiis, quod iudicauerit ad maiorem Dei gloriam & obſequium, & bonum vniuerſale fore (qui vnicus ſcopus in hac & in omnibus rebus nobis eſt) conſtituet.

uum videatur; tertio quoq; anno ſaltem hæc referri quaſi ordinariè ſic debeant.

M ¶ *Quamuis hoc ita ſe habeat; id tamen, quod in quouis loco conuenire ex inſignijs huiuſmodi videbitur, diſtinctè in cuiusque Vniuerſitatis regulis conſtituetur.*

DECLA-

DE IIS, QVÆ AD ADMITTENDVM IN CORPVS SOcietatis pertinent.

DE ADMISSIONE, ET QVIS, & quando debeat admittere. Cap. I.

DECLARATIONES IN quintã Partẽ de ijs, quæ ad admittendum in corpus Societatis pertinent.

IN CAPVT I.

QVI in Societate, quantum ſatis eſt, probati fuerunt; & tandiu, vt vtrinque intelligi iam poſſit, num in eadem manere ad maius Dei obſequium & gloriam conueniat; * admitti debent, non, vt prius, ad probationem, ſed modo magis interno, vt membra vnius ac eiuſdem corporis Societatis. Huiuſmodi autem ſunt præcipue, qui ad profeſſionem, vel in Coadiutores formatos admittuntur. A

Sed

A *Societas, vt eius nomen latiſſimè accipitur, omnes eos, qui ſub obedientia Præpoſiti Generalis viuunt, etiam Nouitios; & quicunque, cùm propoſitum viuendi & moriendi in Societate habeant, in probationibus verſantur; vt in eã ad aliquem ex alijs gradibus, de quibus dicetur, admittantur,*

Sed quia Scholaſtici approbati etiam modo quodam interiori, quàm admiſſi ad probationem, in corpus Societatis cooptantur; de eorum quoque admiſſione in hac quinta Parte dicetur, quid in Domino obſeruandum videatur.

2 Primo quidem facultas admittendi in corpus Societatis eos, qui admittendi erunt, penes eius caput erit; vt ratio poſtulat. Sed quia Præpoſitus Generalis tam variis locis intereſſe non poteſt; * alijs

tantur, complectitur.

Secundo modo, qui minus latè patet, Societas cum Profeſſis et Coadiutoribus formatis, etiam Scholaſticos approbatos continet. Ex his enim tribus partibus, ſeu membris, Societatis corpus conſtat.

Tertio modo & magis proprio Profeſſos & Coadiutores formatos duntaxat continet; & ſic accipiendus eſt in Societatem ingreſſus, quem Scholaſtici promittunt; ſcilicet, vt inter Profeſſos, vel Coadiutores formatos illius numerentur.

Quarta huius nominis Societatis acceptio & maximè propria Profeſſos duntaxat continet; non quòd eius corpus alia membra non habeat, ſed quòd hi ſint in Societate præcipui, & ex quibus aliqui, vt inferius dicetur, ſuffragium actiuum et paſſiuum habent in electione Præpoſiti Generalis, &c.

Quocunque ex his quatuor modis aliquis in Societate ſit, capax eſt communicationis gratiarum ſpiritualium, quas in ea Præpoſitus Generalis ſecundum conceſſionem ſedis Apoſtolicæ ad maiorem Dei gloriam po-

teſt concedere. Cæterũ de primo admittendi modo, cũ idem ſit, atque ad probationẽ admitmittere, in prima Parte dictum eſt; Et de admiſſione in tribus alijs modis in hac quinta Parte agetur.

B ¶ *Alij, quibus ordinariè magis, & abſolutè communicabitur, Præpoſiti Prouinciales erunt. Quibuſdã tamen Præpoſitis localibus, vel Rectoribus, et alijs Viſitatoribus, aut perſonis inſignibus poterit Præpoſitus Generalis hãc authoritatem communicare; immo & alicui, qui de Societate non eſſet, aliquo in caſu, vt Epiſcopo alicui, vel perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ; cùm nullus ex Profeſſis eiuſdem Societatis eo in loco, vbi aliquis ita eſt admittendus, inueniretur.*

C ¶ *Quamuis hoc ita ſe habeat; tamen vt prorogari, ita & contrahi hoc ſpatium quibuſdam in caſibus, ex cauſis*

* aliis de Societate eam partem B huius facultatis, quæ ad totius corporis huius bonum facere videbitur, poterit communicare.*

Tempus ad admittẽdum modo ſuperius dicto, in vniuerſum loquendo, * vltra biennium eſſe C oportebit;* Sed ſiquis antequàm ad ſtudia mitteretur, vel in eiſdẽ diu probatus fuiſſet, poſt illa abſoluta, ſi ad profeſſionem eſt admittendus, integrum adhuc probationis annum habebit; vt adhuc magis perſpectus ſit antequàm eam emittat. Et prorogari hoc tẽpus poterit (vt in Examine dictum eſt) cum Societas, vel qui ab ea hãc in Domino curã habet, plenius ſibi ſatisfieri deſideraret.

QVALES

cauſis tamen non leuis momenti iudicio Præpoſiti Generalis (cuius erit diſpenſandi ius) licebit: rarò tamen id fiet.

QVALES ESSE DEBEANT, qui admittendi ſunt. Cap. II.

1 CVM nullo ex his modis admitti debeat, niſi qui idoneus in Domino fuerit exiſtimatus; illi ad profeſſionem idonei habebuntur, quorum vita diuturnis ac diligentibus probationibus A * à Præpoſito Generali (ad quem referent particulares Præpoſiti, vel alij, quorum teſtimonium Generalis requiret) perſpecta valde & approbata fuerit. * Ad hoc autem conferet illis, qui ad ſtudia miſſi fuerunt, abſoluta iam ea cura & diligentia, quæ ad excolendum

IN CAPVT II.

A ¶ *QVAMuis in remotiſſimis regionibus (cuiuſmodi ſunt Indiæ) poſſit Præpoſitus Generalis iudicio Prouincialis relinquere, non expectata hinc approbatione (quæ non, niſi per multos annos, eo perueniret) nũ aliquis ad profeſſionem admitti debeat, nec ne: in locis tamen, ex quibus maior poteſt haberi cõmunicatio, non facilè vlli Prouinciali facultatem admittẽdi ad profeſsionem committet; niſi prius ipſe certior factus ad eos, qui ei videbũtur in Domino, ad profeſsionem admittendos particulariter conſenſum præſtiterit.*

colendum intellectũ adhibita fuerit, vltimæ probationis tẽpore in ſchola affectus diligentius ſe exercere, & in rebus ſpiritualibus, & corporalibus, quæ ad profectum in humilitate & abnegatione vniuerſi amoris ſenſualis, voluntatis & iudicij proprij, & ad maiorem cognitionem & amorem Dei conferunt, inſiſtere; vt cùm in ſeipſis profecerint, melius ad profectum ſpiritus alios ad gloriam Dei & Domini noſtri iuuent.

2 Doctrina etiam in huiuſmodi ſufficiens eſſe debebit, præter humaniores litteras, & Artes liberales, in Theologia Scholaſtica & ſacris litteris. Et quamuis aliqui breuiori tẽpore non minorem progreſſum, quàm alij longiori, facere poſſent; nihilominus, vt communis aliqua menſura ſumatur, ſpatium aliquod temporis præſcribetur, & hoc erit, * quadriennium integrum poſt Artium liberalium & Philoſophiæ ſtudia in Theologia expleuiſſe. Vt ergo ad A B

B ¶ *Quamuis vt plurimùm hæc mẽſura ſtudij quatuor annorum in ſacra Theologia (præter litterarum humaniorum & artium ſtudia, & examinationem dictam, vt, quem progreſſum in ea doctrina fecerint, videri poſſit) ſit obſeruanda: nihilominus tamen qui in iure Canonico doctrinam ſufficientem, vel alia egregia Dei dona haberet, ex quibus quod ſtudio Theologiæ deeſt, compenſari poſſet; ſine eo ad profeſſionem trium & aliqui viri inſignes etiam ad quatuor votorum (quamuis hoc extendi non debeat) admitti poſſent: Horum dono-*

go ad profeſſionem quis admittatur, in ea facultate hoc tempus ſe exercuiſſe, & quidem ad gloriam Dei ſatis in ea profeciſſe cõuenit; & in profectus huiuſmodi teſtimoniũ quiſque ante profeſſionem Aſſertiones Logices, Philoſophiæ, & Theologiæ Scholaſticæ tuebitur. Quatuor autem ad argumentandum, & iudicandum de eorum doctrina, an ſit quanta oportet, prout iuxta veritatẽ ſyncerè ſenſerint, deligãtur. Quòd ſi doctrina ea præditi eſſe, quæ ſatis ſit, non inuenientur; conducibilius erit, vt, donec eam conſequantur, expectent: vt illos etiam expectare oportebit, qui in abnegatione ſui ipſorum & virtutibus Religioſo dignis teſtimonium, quod par eſſet, nondum omnino haberent.

C 3 Præter hos, * nonnulli ad triũ votorum ſolemnium tantũ profeſſionem admitti poſſent, raro tamen

rum donorum iudicium Præpoſito Generali tantùm, vel ſicui peculiari præſcripto id ille committeret, vt quod foret ad maiorem Dei gloriã, faceret, relinquetur.

C ¶ *Qui ad profeſſionem triũ votorum ſolemnium admittuntur, ordinarie ſufficientiã, quæ ſaltem ad Cõfeſſarij munus bene obeundum ſatis ſit, habeant oportet; vel certè dona Dei aliqua rara, quæ id cõpenſare videãtur, ita, vt Præpoſitus Generalis, vel alius, cui ſuas vices ad hoc ille ſpeciali commiſſione concederet, ad maius Dei obſequium, & Societatis bonum ſic conuenire iudicaret. Et hi vt plurimum homines erunt, qui, propterea quòd*

 bene

bene meriti ſint, & valde deuoti, quãuis minori doctrina, ac concionãdi aptitudine præditi, quàm noſtrũ Inſtitutum in Profeſſis requirat, admittẽdi eſſe in Domino videbuntur.

IN CA-

tamen, & non ſine cauſis peculiaribus alicuius momenti: & hos ſeptem annos in Societate notos fuiſſe, & non mediocrem ſui talẽti, ac virtutum ſatisfactionem ad gloriam Dei præbuiſſe in ea oportebit.

Vt quis etiam in Coadiutorem formatum admittatur, oportet Societati eſſe ſatisfactum de eius vita, deque bono exemplo ac talento ad ſe iuuandam vel cum litteris in rebus ſpiritualibus, vel ſine illis in exterioribus, prout cuique diuina bonitas dona ſua communicauerit. Hoc ipſum autem metiatur oportet Præpoſiti Generalis prudentia; niſi alicui ex particularibus, cui multum in Domino confideret, id committendum videretur. 4

Vt aliqui admittantur in Scholaſticos approbatos; quadam proportione ſeruata, eadem requiruntur; & id peculiari quadam ratione: vt ex eorum ingenio ſperetur, eos in litteris profecturos Præpoſiti Generalis iudicio, vel eius, cui hoc munus ille commiſerit, confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipſi donatæ. 5

DE

DE MODO ADMITTENDI ad profeſſionem. Cap. III.

1 QVANDO aliqui, peracto probationis tempore, & experimentis, ac alijs, quæ in Examine continentur, confectis, ad profeſſionem admittendi fuerint; cùm Societati, vel eius Præpoſito Generali plenè ſit in Domino ſatisfactum, profeſſio hoc modo, qui ſequitur, emittetur.

2 In primis Præpoſitus Generalis, vel qui accepta ab eo facultate, ad profeſſionem admittet, A * poſtquàm publicè miſſæ ſacrificium obtulerit in eccleſia corá domeſticis & alijs externis, qui interfuerint, ' cum ſanctiſſimo Sacraměto Euchariſtiæ ad eum, qui profeſſionem eſt emiſſurus, ſe conuertat: Ille autem abſoluta generali cõfeſſione, & verbis, quæ ante communionem dici ſolent, voce alta Votum ſuum ſcriptum

IN CAPVT III.

A ¶ P *Articularia quæ hic, & inferius attinguntur, decent quidẽ, &, cùm fieri poteſt, obſeruanda ſunt; non tamen, vt neceſſaria. Fieri enim poſſet, vt ſacerdos non eſſet, vel miſſam celebrare nõ poſſet, qui ex ordinatione Præpoſiti Generalis profeſſionem admittit. Illud autem eſſentiale eſt, vt publicè votum legatur coram ijs de Societate & externis, qui adfuerint, atq; vt tanquam ſolemne & emittatur, & admittatur.*

B ¶ *Promiſſio*

ptum (quod aliquot ante dies conſiderauerit oportet) leget; cuius formula hæc eſt.

EGO .N. profeſſionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine matre, & vniuerſa cœleſti curia, ac omnibus circunſtantibus, & tibi Patri Reuerendo Præpoſito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV & ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam, & ſecundum eam, * peculiarem curam circa puerorum eruditionem, iuxta formam viuendi in litteris Apoſtolicis Societatis IESV, & in eius Conſtitutionibus contentam. * Inſuper 3 B A

B ¶ *Promiſſio docendorum puerorum, ac rudium hominum iuxta litteras Apoſtolicas, & Conſtitutiones, non inducit aliam obligationem, quàm reliqua ſpiritualia exercitia, quæ ad auxilium proximorum adhibentur; cuiuſmodi ſunt confeſſiones, & prædicationes, et cæt. in quibus quiſque ſe debet occupare iuxta rationem obedientiæ ſuorum Superiorum. Quòd autem de pueris docendis in voto fit mẽtio; ea de cauſa fit, vt ſancta hæc exercitatio peculiari modo ſit commendata, & deuotius curetur propter ſingulare obſequium, quod Deo per eã in animarum auxilio exhibetur, & quia facilius obliuioni tradi poterat, & in deſuetudinem abire, quàm alia magis ſpecioſa, cuiuſmodi eſt prædicatio, & cæt.*

C ¶ *Tota*

C Inſuper promitto ſpecialẽ Obedientiam ſummo Pontifici circa miſſiones; prout in eiſdem litteris Apoſtolicis, & Conſtitutionibus continetur. Romæ, vel alibi, tali die, menſe, & anno, & in tali eccleſia.

4 Poſt hæc ſumet ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum. Quibus peractis, in libro, quem adhoc habebit Societas, eius nomen, qui profeſsionem emiſit, & illius, in cuius manibus emiſit, adnotato die, mẽſe, & anno, ſcribetur; & eius Vota ſcripta aſſeruabuntur; vt omnia ſemper conſtare poſsint, ad Dei gloriam.

C ¶ *Tota intentio quarti huius voti obediẽdi sũmo Pontifici fuit & eſt circa miſſiones; & ſic intelligi oportet litteras Apoſtolicas, vbi de hac obedientia loquũtur; In omnibus, quæ iuſſerit ſummus Pontifex, et quocunque miſerit, et cæt.*

IN CA-

5 Aliqui, qui ad profeſsionem trium votorum ſolemnium duntaxat admittẽtur, in eccleſia, ac coram domeſticis & externis, qui aderunt, antequàm ſanctiſsimum Chriſti corpus accipiát, ex ſcripto ſuum votum iuxta formulam ſequentem legent.

6 EGO .N. Profeſsionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre, & vniuerſa cœleſti curia, ac omnibus circunſtantibus, & tibi Reuerendo Patri Præpoſito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, ac ſucceſſoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV, & ſucceſſorum eius, locum Dei

tenenti;

* Formula ad Coadiutores in C
rebus tēporalibus admittendos 3
eadē erit, clauſula illa de puerorum inſtitutione ſolùm remota;

Qui, peracta ſua priori probatione & experimentis per bieniū, in Scholaſticos approbatos admittuntur, coram aliquibus
domeſticis, * quamuis non in D
manibus cuiuſquam, vota ſua emittent ad hunc modum.

Omnipotēs ſempiterne Deus, 4
EGO N. licet vndecunque diuino tuo conſpectu indigniſſimus, fretus tamen pietate ac miſericordia tua infinita, & impulſus tibi ſeruiēdi deſiderio, voueo corā ſacratiſſima Virgine Maria, & curia tua cœleſti vniuerſa, diuinæ Maieſtati tuæ Paupertatē, Caſtitatem, & Obedientiam perpetuam in Societate IESV;
* & promitto eandem Societatē E
me ingreſſurum, vt vitam in ea perpetuò degam; omnia intelligendo

C ¶ *Si homines eſſent, qui latinam linguam non intelligerent; quales aliqui Coadiutores tēporales erunt; votum in vernaculā linguā vertetur; & legant ipſi, vel præeat alius legēdo uerba, quę mox ipſimet, eum inſequendo, pronunciabunt.*

D ¶ *Vt hoc votum ſoli Deo offertur, & non homini: ita nemo id admittit. Propterea in nullius manibus fieri dicitur: et cōditio illa tacita; quæ ineſſe dicta eſt in voto Coadiutorum, quod ad perpetuitatem attinet, etiam in hoc eſt intelligenda, ſcilicet; Si Societas eos tenere volet.*

E ¶ *Promiſſio ingrediendi Societatem, vt declaratum eſt ini-*

gendo iuxta ipſius Societatis Cō-ſtitutiones. A tua ergo immenſa bonitate & clementia per IESV Chriſti ſanguinem peto ſupplici-ter, vt hoc holocauſtū in odorem ſuauitatis admittere digneris; &, vt largitus es ad hoc deſiderandum & offerendum, ſic etiam ad explendum, gratiam vberem largiaris. Romæ, vel alibi, tali loco, die, menſe, & anno. Poſt hæc perinde, vt alij, ſanctiſsimū Chriſti corpus ſument; & reliqua, quæ ſuperius dicta ſunt, peragentur.

eſt initio huius partis, eſt de uotis Profeſſorum ſolemnibus, vel Coadiutorum formatorum, prout Præpoſito ad maius Dei obſequium fore videbitur, emittēdis.

F ❡ *Proponere quæ in animo verſantur, quæque occurrunt, licitū eſt: nihilominus, vt in Examine dicitur; omnino paratum eſſe oportebit, vt id melius eſſe exiſtimet, quod Superiori ſuo melius videbitur.*

5 Poſtquàm aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in ali-
F quo gradu, * ad alium progredi curare non debet: ſed in ſuo perfici, & obſequio Dei & gloriæ ſeſe impendere, ac Superiori, qui ſcilicet Chriſti Domini noſtri vices gerit, curam aliorum omnium relinquere.

G ❡ *Etiam*

6 Qui in domibus verſantur, poſt biennium vote eadem emittere, quæ Scholaſtici, & Chriſto Domino noſtro ſe obſtringere debent; & id, quamuis ſtudijs applicandi non videantur, nec expedire, vt tam citò in Coadiutores formatos, vel Profeſſos admittantur, exiſtimetur. Quòd ſiquis propria impulſus

deuotione

deuotione ante id tempus biennij vellet votis ſe Deo offerre; eãdem formulam ſequi poterit; & * vno voti ſui ſcripti exemplo tradito Superiori, ' alterum penes ſe retineat; vt quid Deo ac Domino noſtro obtulerit, recordetur. G Et ad hoc ipſum, ſimulq́ue ad deuotionem augendam conferet, * ſtatutis quibuſdã temporibus, quæ congrua videbuntur, vota ſua renouare. ' H Quod quidem non eſt, obligatione noua ſe obſtringere, ſed eius, qua obſtricti ſunt in Domino, recordari, atque eandem confirmare.

G ¶ *Etiam in libro aliquo horum memoria (ſicut & aliorum) honeſtas ob cauſas debet aſſeruari.*

H ¶ *Quod ad Scholaſticos attinet; iam in quarta Parte dictum eſt, quibus temporibus ſua vota renouare debeant. Eadem erit ratio eorum, qui in Domibus habitant, et vota emiſerũt. In tribus enim feſtis ſolemnibus ſingulis annis ea renouare debent, & in aliquo alio, ſi Superiori videretur expedire: non in cuiuſquam manibus, ſed vnoquoque ſuum votum legente coram ſanctiſſimo Sacramento, reliquis, vel nonnullis de Societate præſentibus; vt magis ad deuotionem obſeruandi quod Deo ac Domino noſtro promiſerunt, magiſq́ue præ oculis habendum id, quod ex obligatione debent eidem Domino, excitentur.*

SEXTA

DECLA-

SEXTA PARS

DE IIS, QVI ADMISSI, ET IN CORPVS SOCIETATIS cooptati ſunt, quod ad ipſorum perſonas attinet.

DE IIS, QVÆ AD OBEDIENTIAM pertinent. Cap. I.

1 VT illi, qui iam ad profeſſionem, vel in Coadiutores formatos admiſſi ſunt, vberiori cum fructu iuxta noſtrum Inſtitutum diuino ſeruitio, & proximorum auxiliis ſe impendant; aliqua in ſeipſis obſeruare debent; quorum præcipua licet ad ea vota, quæ Deo & Creatori noſtro iuxta litteras Apoſtolicas obtulerunt, reducantur; de illis tamen, vt magis & declarentur, & commendentur, in hac ſexta Parte dicetur. Et quoniam quæ ad votum Caſtitatis pertinẽt, interpretatione non indigent; cum conſtet, quàm ſit perfectè obſeruanda, nempe enitendo Angelicam puritatem imitari & corporis, & mentis noſtræ mũditia: His ſuppoſitis, de ſancta Obediẽtia dicetur; quam quidem omnes plurimum obſeruare, & in ea excellere ſtudeant; nec ſolum in rebus obligatorijs, ſed etiam in alijs; licet nihil aliud, quàm ſi-

gnum voluntatis Superioris ſine vllo expreſſo præcepto, videretur. Verſari autem debet ob oculos Deus Creator ac Dominus noſter, propter quem homini obedientia præſtatur: &, vt in ſpiritu amoris, & non cum perturbatione timoris procedatur, curãdum eſt; ita, vt omnes conſtanti animo incumbamus, vt nihil perſectionis, quod diuina gratia conſequi poſſimus, * in abſoluta omnium Conſtitutionum obſeruatione, ' noſtrique Inſtituti peculiari ratione adimplendæ prætermittamus: & exactiſſimè omnes neruos virium noſtrarum ad hãc virtutem Obedientiæ in primis Summo Pontifici, deinde Superioribus Societatis exhibendam intendamus; ita, * vt omnibus in rebus, ad quas poteſt cum charitate ſe Obedientia extendere, ' ad eius vocem perinde, ac ſi à Chriſto Domino egrederetur (quandoquidem ipſius loco, ac pro ipſius amore & reuerentia obedientiam præſtamus) quàm promptiſſimi ſimus, re quauis, atque adeo littera à nobis inchoata nec dum perfecta ſtudio celeriter

A (right margin)

B (right margin)

DECLARATIONES IN Sextam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ *Hæ primæ Declarationes, quæ ſimul cum Conſtitutionibus promulgantur, eandem, quam illæ, authoritatem habent; et ita in vtrarumque obſeruatione eandem curam adhiberi oportet.*

B ¶ *Huiuſmodi ſunt illæ omnes, in quibus nullum manifeſtum eſt peccatum.*

C ¶ *Obe-*

leriter obediendi relicta; ad eum ſcopum vires omnes ac intentionem in Domino conuertendo; C * vt ſancta Obedientia tum in executione, tum in voluntate, tum in intellectu ſit in nobis ſemper omni ex parte perfecta; ' cum magna celeritate, ſpirituali gaudio, & perſeuerantia, quidquid nobis iniũctum fuerit, obeundo; omnia iuſta eſſe, nobis perſuadẽdo; omnem ſententiam ac iudicium noſtrum contrarium cæca quadam obedientia abnegando; & id quidem in omnibus, quæ à Superiore diſponuntur, vbi definiri non poſſit (quemadmodũ dictum eſt) aliquod peccati genus intercedere. Et ſibi quiſque perſuadeat, quòd qui ſub Obedientia viuunt, ſe ferri ac regi à diuina Prouidentia per Superiores ſuos, ſinere debent, perinde, ac ſi cadauer eſſent; quod quoquòuerſus ferri, & quacunque ratione tractari ſe ſinit; vel ſimiliter, atque ſenis baculus, qui, vbicunque, & quacunque in re velit eo vti., qui eum manu tenet, ei inſeruit. Sic enim obediens rem quamcumque, cui eum Superior ad

C ¶ *Obedientia, quod ad executionem attinet, tunc præſtatur, cùm res iuſſa completur: quod ad voluntatem; cum ille, qui obedit, id ipſum vult, quod qui iubet: quod ad intellectum; cùm id ipſum ſentit, quod ille; & quod iubetur, bene iuberi exiſtimat: & eſt imperfecta ea obedientia, in qua præter executionẽ non eſt hæc eiuſdem uoluntatis & ſententiæ inter eum, qui iubet, & qui obedit, conſenſio.*

IN CA-

auxilium totius corporis religionis velit impedere; cum animi hilaritate debet exequi, pro certo habens, quòd ea ratione potius, quam re alia quauis, quam præſtare poſſit propriā voluntatē ac iudicium diuerſum ſectando, diuinæ uoluntati reſpondebit.

Omnibus itidem maxime commendatum ſit, ut multum reuerentiæ (& præcipuè in interiori homine) ſuis Superioribus exhibeant, IESVM CHRISTVM in eiſdem conſiderent, ac reuereantur, eoſdem ex animo ut patres in eodem diligant; ac ſic in ſpiritu charitatis in omnibus procedant, ut nihil ex externis uel internis eos celent; quin potius, ut omnia prorſus intelligant, quò melius in uia ſalutis & perfectionis ſe dirigant, optare debent. Et ea de cauſa omnes tam Profeſſi, quàm formati Coadiutores ſemel ſingulis annis (& quoties prætera ſuperiori viſum fuerit) ad ſuas conſcientias in confeſſione, vel ſecretò, vel alia ratione eidem aperiendas propter magnam eius rei vtilitatē (vt in Examine dictum eſt) parati eſſe debebunt; tum etiam ad confeſſionem generalem, quæ ab vltima generali inchoetur, ei, quem Superior ſibi ſubſtituerit, faciendam. 2

Deferant omnes ad Superiorem ſuum res, quæ eis expetendæ occurrerint: nec priuatus quiſpiam directè, vel indirectè ſine eius facultate, & approbatione, à Summo Pontifice, nec ab alio extra Societatem gratiam vllam in ſuum priuatum, vel alterius vſum petat, aut petendam curet: ſibique 3

perſuadeat,

perſuadeat, ſi per Superiorem ſuum, vel cum eius conſenſu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum ſeruitium ſibi conuenire; &, ſi conuenit, cum Superioris conſenſu, vt qui Chriſti Domini noſtri locum erga ipſum tenet, id ſe conſecuturum.

DE IIS, QVÆ AD Paupertatem, quæque eam conſequuntur, pertinent. Cap. II.

a PAVPERTAS, vt murus Religionis firmus, diligenda & in ſua puritate conſeruanda eſt; quã tùm diuina gratia aſpirãte fieri poterit. Et quia humanæ naturæ hoſtis ad hoc propugnaculum ac refugium debilitandum (quod Deus Dominus noſter Religionibus inſpirauit contra illum, alioſq; religioſæ perfectionis aduerſarios) eniti ſolet, ea, quæ à primis Fundatoribus bene ordinata fuerant, immutare; per declarationes, vel innouationes, primo illorum ſpiritui minimè conſentaneas: vt quod in nobis ſitum fuerit, hac parte Societati proſpiciamus: Quicunq; in ea profeſſionem emiſerint, A * ſe ad innouationem Conſtitutionum in ijs, quæ ad Paupertatem pertinẽt, nihil facturos promittant; 'niſi aliquo modo pro rerum

IN CAP. II.

A *¶ INnouari, quod ad paupertatem attinet, eſt relaxari ad red-*

bene meriti ſint, & valde deuoti, quãuis minori doctrina, ac concionãdi aptitudine præditi, quàm noſtrũ Inſtitutum in Profeſſis requirat, admittẽdi eſſe in Domino videbuntur.

IN CA-

tamen, & non ſine cauſis peculiaribus alicuius momenti: & hos ſeptem annos in Societate notos fuiſſe, & non mediocrem ſui talẽti, ac virtutum ſatisfactionem ad gloriam Dei præbuiſſe in ea oportebit.

4 Vt quis etiam in Coadiutorem formatum admittatur, oportet Societati eſſe ſatisfactum de eius vita, deque bono exemplo ac talento ad ſe iuuandam vel cum litteris in rebus ſpiritualibus, vel ſine illis in exterioribus, prout cuique diuina bonitas dona ſua communicauerit. Hoc ipſum autem metiatur oportet Præpoſiti Generalis prudentia; niſi alicui ex particularibus, cui multum in Domino confideret, id committendum videretur.

5 Vt aliqui admittantur in Scholaſticos approbatos; quadam proportione ſeruata, eadem requiruntur; & id peculiari quadam ratione: vt ex eorum ingenio ſperetur, eos in litteris profecturos Præpoſiti Generalis iudicio, vel eius, cui hoc munus ille commiſerit, confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipſi donatæ.

DE

DE MODO ADMITTENdi ad profeſſionem.
Cap. III.

1 QVANDO aliqui, peracto probationis tempore, & experimentis, ac alijs, quæ in Examine continentur, confectis, ad profeſſionem admittendi ſuerint; cùm Societati, vel eius Præpoſito Generali plenè ſit in Domino ſatisfactum, profeſſio hoc modo, qui ſequitur, emittetur.

2 In primis Præpoſitus Generalis, vel qui accepta ab eo facultate, ad profeſſionem admittet, A postquàm publicè miſſæ ſacrificium obtulerit in eccleſia corã domeſticis & alijs externis, qui interfuerint, cum ſanctiſſimo Sacramẽto Euchariſtiæ ad eum, qui profeſſionem eſt emiſſurus, ſe conuertat: Ille autem abſoluta generali cõfeſſione, & verbis, quæ ante communionem dici ſolent, voce alta Votum ſuum ſcriptum

IN CAPVT III.

A ¶ *Particularia quæ hic, & inferius attinguntur, decent quidẽ, &, cùm fieri poteſt, obſeruanda ſunt; non tamen, vt neceſſaria. Fieri enim poſſet, vt ſacerdos non eſſet, vel miſſam celebrare nõ poſſet, qui ex ordinatione Præpoſiti Generalis profeſſionem admittit. Illud autem eſſentiale eſt, vt publicè votum legatur coram ijs de Societate & externis, qui adfuerint, atq; vt tanquam ſolemne & emittatur, & admittatur.*

B ¶ *Promiſſio*

ptum (quod aliquot ante dies conſiderauerit oportet) leget; cuius formula hæc eſt.

EGO .N. profeſſionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine matre, & vniuerſa cœleſti curia, ac omnibus circunſtantibus, & tibi Patri Reuerendo Præpoſito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV & ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam, & ſecundum eam, * peculiarem curam circa puerorum eruditionem, iuxta formam viuendi in litteris Apoſtolicis Societatis IESV, & in eius Conſtitutionibus contentam. * Inſuper B

B ¶ *Promiſſio docendorum puerorum, ac rudium hominum iuxta litteras Apoſtolicas, & Conſtitutiones, non inducit aliam obligationem, quàm reliqua ſpiritualia exercitia, quæ ad auxilium proximorum adhibentur; cuiuſmodi ſunt confeſſiones, & prædicationes, et cæt. in quibus quiſque ſe debet occupare iuxta rationem obedientiæ ſuorum Superiorum. Quòd autem de pueris docendis in voto fit mētio; ea de cauſa fit, vt ſancta hæc exercitatio peculiari modo ſit commendata, & deuotius curetur propter ſingulare obſequium, quod Deo per eā in animarum auxilio exhibetur, & quia facilius obliuioni tradi poterat, & in deſuetudinem abire, quàm alia magis ſpecioſa, cuiuſmodi eſt prædicatio, & cæt.*

C ¶ *Tota*

C Inſuper promitto ſpecialẽ Obedientiam ſummo Pontifici circa miſſiones; prout in eiſdem litteris Apoſtolicis, & Conſtitutionibus continetur. Romæ, vel ali bi, tali die, menſe, & anno, & in tali eccleſia.

C ❡ Tota intentio quarti huius voti obediẽdi sũmo Pontifici fuit & eſt circa miſſiones; & ſic intelligi oportet litteras Apoſtolicas, vbi de hac obedientia loquũtur; In omnibus, quæ iuſſerit ſummus Pontifex, et quocunque miſerit, et cæt.

4 Poſt hæc ſumet ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum. Quibus peractis, in libro, quem adhoc habebit Societas, eius nomen, qui profeſsionem emiſit, & illius, in cuius manibus emiſit, adnotato die, mẽſe, & anno, ſcribetur; & eius Vota ſcripta aſſeruabuntur; vt omnia ſemper con ſtare poſsint, ad Dei gloriam.

IN CA-

5 Aliqui, qui ad profeſsionem trium votorum ſolemnium duntaxat admittẽtur, in eccleſia, ac coram domeſticis & externis, qui aderunt, antequàm ſanctiſsimum Chriſti corpus accipiãt, ex ſcripto ſuum votum iuxta formulam ſequentem legent.

6 EGO .N. Profeſsionem facio, & promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre, & vniuerſa cœleſti curia, ac omnibus circunſtantibus, & tibi Reuerendo Patri Præpoſito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, ac ſucceſſoribus tuis; vel, tibi Reuerendo Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV, & ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti;

tenenti; perpetuam Paupertatē, Caſtitatem, & Obedientiam, & ſecundum eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem, iuxta formam viuendi in litteris Apoſtolicis Societatis IESV, & in eius Conſtitutionibus contentam; Romæ, vel alibi, tali die, menſe, & anno; & in tali Eccleſia. Deinde ſequetur Communio, & reliqua ſuperius dicta.

DE ADMITTENDIS Coadiutoribus formatis, & Scholaſticis. Cap. IIII.

QVI in Coadiutores formatos ſpirituales cum I
ſimplicibus votis, & non ſolemnibus admittuntur, in Eccleſia, vel ſacello Domus, aut alio decēti loco coram domeſticis & externis, qui aderunt, * in manibus eius, qui admiſſurus ſit, votum ſuum emittent in hac formula, quæ ſequitur, id legentes; EGO

IN CAPVT IIII.

A In manibus fieri vota dicuntur, quando emittuntur coram aliquo; qui, cùm ad id habeat poteſtatem, ea admittit. Et quamuis multi adeſſent, cùm huiuſmodi vota fiunt; non ideo tamē mutant naturam ſimplicium; quandoquidem intentio emittentis & admittentis iuxta traditàm à ſede Apoſtolica facultatem hæc eſt, vt nec emittantur, nec admittantur vt ſolemnia. Ad prudentiam autem admittentis pertinebit conſecuturæ ædificationis rationem habere; & ſic

EGO .N. promitto omnipotenti Deo coram eius Virgine matre, & tota cœleſti curia, & tibi R. Patri Præpoſito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel, tibi R. Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis IESV, & ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiam, & ſecundum eam, peculiarem curam circa puerorum eruditionem, B * iuxta modum in litteris Apoſtolicis, & Conſtitutionibus dictæ Societatis expreſſum. Romæ, vel alibi, in tali loco, die, menſe, & anno &cæt. Demum ſumat ſanctiſſimum Christi corpus; & fient, quæ de Profeſſis dicta ſunt.

*Formula

& ſic curabit, vt plures, vel paucio res interſint. Cæterum eadem erit formula, qua Coadiutores temporales, & ſpirituales vtētur; & vtraq; in exterioribus perſimilis erit ei, qua Profeſſi vtuntur.

B ¶ *Quod dicitur, iuxa Bullas, & Conſtitutiones; intelligendum eſt, quòd Coadiutores emittunt huiuſmodi ſimplicia vota cum tacita quadam, quod ad perpetuitatem attinet, conditione, quæ hæc eſt; Si Societas eos tenere volet. Quamuis enim illi, quod in ipſis eſt, ſe obligent in perpetuum, ſuæ deuotionis & ſtabilitatis gratia: liberum tamen erit Societati eos dimittere; vt in ſecunda Parte dicitur: quod ſi accideret; tunc illi liberi ab omnium votorum obligatione manent.*

C ¶ Si

* Formula ad Coadiutores in rebus tẽporalibus admittendos C
eadẽ erit,' clauſula illa de puerorum inſtitutione ſolùm remota. 3

Qui, peracta ſua priori probatione & experimentis per bienniũ, in Scholaſticos approbatos admittuntur, coram aliquibus
domeſticis, * quamuis non in manibus cuiuſquam, vota ſua emittent' ad hunc modum. D

Omnipotẽs ſempiterne Deus, 4
EGO .N. licet vndecunque diuino tuo conſpectu indigniſſimus, fretus tamen pietate ac miſericordia tua infinita, & impulſus tibi ſeruiẽdi deſiderio voueo corã ſacratiſſima Virgine Maria, & curia tua cœleſti vniuerſa, diuinæ Maieſtati tuæ Paupertatẽ, Caſtitatem, & Obedientiam perpetuam in Societate IESV;
* & promitto eandem Societatẽ E
me ingreſſurum,' vt vitam in ea perpetuò degam; omnia intelligendo,

C ❡ *Si homines eſſent, qui latinam linguam non intelligerent, quales aliqui Coadiutores tẽporales erunt, votum in vernaculã linguã vertetur; & legant ipſi, vel præeat alius legẽdo uerba, quę mox ipſimet, eum inſẽquendo, pronunciabunt.*

D ❡ *Vt hoc votum ſoli Deo offertur, & non homini: ita nemo id admittit. Propterea in nullius manibus fieri dicitur: et cõditio illa tacita; quæ ineſſe dicta eſt in voto Coadiutorum, quod ad perpetuitatem attinet, etiam in hoc eſt intelligẽda, ſcilicet; Si Societas eos tenere volet.*

E ❡ *Promiſſio ingrediendi Societatem, vt declaratum eſt ini-*

gendo iuxta ipſius Societatis Cō-ſtitutiones. A tua ergo immenſa bonitate & clementia per IESV Chriſti ſanguinem peto ſupplici-ter, vt hoc holocauſtū in odorem ſuauitatis admittere digneris; &, vt largitus es ad hoc deſiderandum & offerendum, ſic etiam ad explendum, gratiam vberem largiaris. Romæ, vel alibi, tali loco, die, menſe, & anno. Poſt hæc perinde, vt alij, ſanctiſsimū Chriſti corpus ſument; & reliqua, quæ ſuperius dicta ſunt, peragentur.

5 Poſtquàm aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in ali-F quo gradu, * ad alium progredi curare non debet; ſed in ſuo perfici, & obſequio Dei & gloriæ ſeſe impendere, ac Superiori, qui ſcilicet Chriſti Domini noſtri vices gerit, curam aliorum omnium relinquere.

eſt initio huius partis, eſt de uotis Profeſſorum ſolemnibus, vel Coadiutorum formatorum, prout Præpoſito ad maius Dei obſequium fore vi debitur, emittēdis.

F ¶ *Proponere quæ in animo verſantur, quæque occurrunt, licitū eſt: nihilominus, vt in Examine dicitur, omnino paratum eſſe oportebit, vt id melius eſſe exiſtimet, quod Superiori ſuo melius vi debitur.*

G ¶ *Etiam*

6 Qui in domibus verſantur, poſt biennium vote eadem emittere, quæ Scholaſtici, & Chriſto Domino noſtro ſe obſtringere debent; & id, quamuis ſtudijs applicandi non videantur, nec expedire, vt tam citò in Coadiutores formatos, vel Profeſſos admittantur, exiſtimetur. Quòd ſiquis propria impulſus

deuotione

deuotione ante id tempus bien-nij vellet votis ſe Deo offerre; eã-dem formulam ſequi poterit; & * vno voti ſui ſcripti exemplo tra-dito Superiori, ' alterum penes ſe retineat; vt quid Deo ac Do-mino noſtro obtulerit, recorde-tur. Et ad hoc ipſum, ſimulq́ue ad deuotionem augendam con-feret, * ſtatutis quibuſdã tempo-ribus, quæ congrua videbuntur, vota ſua renouare. ' Quod qui-dem non eſt, obligatione noua ſe obſtringere, ſed eius, qua obſtri-cti ſunt in Domino, recordari, at-que eandem confirmare. G H

G ❡ *Etiam in libro aliquo borum memoria (ſicut & aliorum) honeſtas ob cauſas debet aſſeruari.*

H ❡ *Quod ad Scholaſticos attinet; iam in quarta Parte dictum eſt, quibus tempo ribus ſua vota renouare debeant. Eadem erit ratio eorum, qui in Domibus habitant, et vota emiſerũt. In tribus enim feſtis ſolemnibus ſingulis annis ea renouare debent, & in aliquo alio, ſi Superiori videretur expedire: non in cuiuſquam manibus, ſed vnoquoque ſuum votum legente coram ſanctiſſimo Sacramento, reliquis, vel nonnullis de Societate præſentibus; vt magis ad deuotionem obſeruandi quod Deo ac Domino noſtro promiſerunt, magisq́ue præ oculis habendum id, quod ex obligatione debent eidem Domino, excitentur.*

SEXTA

DECLA-

SEXTA PARS

DE IIS, QVI ADMISSI, ET IN CORPVS SOCIETATIS cooptati ſunt, quod ad ipſorum perſonas attinet.

DE IIS, QVÆ AD OBEDIENTIAM pertinent.

Cap. I.

1 VT illi, qui iam ad profeſſionem, vel in Coadiutores formatos admiſſi ſunt, vberiori cum fructu iuxta noſtrum Inſtitutum diuino ſeruitio, & proximorum auxiliis ſe impendant; aliqua in ſeipſis obſeruare debent; quorum præcipua licet ad ea vota, quæ Deo & Creatori noſtro iuxta litteras Apoſtolicas obtulerunt, reducantur; de illis tamen, vt magis & declarentur, & commendentur, in hac ſexta Parte dicetur. Et quoniam quæ ad votum Caſtitatis pertinēt, interpretatione non indigent; cum conſtet, quàm ſit perfectè obſeruanda, nempe enitendo Angelicam puritatem imitari & corporis, & mentis noſtræ mūditia: His ſuppoſitis, de ſancta Obediētia dicetur; quam quidem omnes plurimum obſeruare, & in ea excellere ſtudeant; nec ſolum in rebus obligatorijs, ſed etiam in alijs; licet nihil aliud, quàm ſi-

gnum voluntatis Superioris ſine vllo expreſſo præcepto, videretur. Verſari autem debet ob oculos Deus Creator ac Dominus noſter, propter quem homini obedientia præſtatur: &, vt in ſpiritu amoris, & non cum perturbatione timoris procedatur, curãdum eſt; ita, vt omnes conſtanti animo incumbamus, vt nihil perfectionis, quod diuina gratia conſequi poſſimus, * in abſoluta omnium Conſtitutionum obſeruatione, ' noſtriq́ue Inſtituti peculiari ratione adimplenda prætermittamus: & exactiſſimè omnes neruos virium noſtrarum ad hãc virtutem Obedientiæ in primis Summo Pontifici, deinde Superioribus Societatis exhibendam intendamus; ita, * vt omnibus in rebus, ad quas poteſt cum charitate ſe Obedientia extendere, ' ad eius vocem perinde, ac ſi à Christo Domino egrederetur (quandoquidem ipſius loco, ac pro ipſius amore & reuerentia obedientiam præſtamus) quàm promptiſſimi ſimus, re quauis, atque adeo littera à nobis inchoata nec dum perfecta ſtudio celeriter A B

DECLARATIONES IN Sextam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ *HÆ primæ Declarationes, quæ ſimul cum Conſtitutionibus promulgantur, eandem, quam illæ, authoritatem habent; et ita in vtrarumque obſeruatione eandem curam adhiberi oportet.*

B ¶ *Huiuſmodi ſunt illæ omnes, in quibus nullum manifeſtum eſt peccatum.*

C ¶ *Obe-*

ſeriter obediendi relicta; ad eum ſcopum vires omnes ac intentionem in Domino conuertendo; C * vt ſancta Obedientia tum in executione, tum in voluntate, tum in intellectu ſit in nobis ſemper omni ex parte perfecta; cum magna celeritate, ſpirituali gaudio, & perſeuerantia, quidquid nobis iniũctum fuerit, obeundo; omnia iuſta eſſe, nobis perſuadẽdo; omnem ſententiam ac iudicium noſtrum contrarium cœca quadam obedientia abnegando; & id quidem in omnibus, quæ à Superiore diſponuntur, vbi definiri non poſſit (quemadmodũ dictum eſt) aliquod peccati genus intercedere. Et ſibi quiſque perſuadeat, quòd qui ſub Obedientia viuunt, ſe ferri ac regi à diuina Prouidentia per Superiores ſuos, ſinere debent, perinde, ac ſi cadauer eſſent; quod quoquòuerſus ferri, & quacunque ratione tractari ſe ſinit; vel ſimiliter, atque ſenis baculus, qui, vbicunque, & quacunque in re velit eo vti, qui eum manu tenet, ei inſeruit. Sic enim obediens rem quamcumque, cui eum Superior ad

C ¶ *Obedientia, quod ad executionem attinet, tunc præſtatur, cùm res iuſſa completur: quod ad voluntatem; cum ille, qui obedit, id ipſum vult, quod qui iubet: quod ad intellectum; cùm id ipſum ſentit, quod ille; & quod iubetur, bene iuberi exiſtimat: & eſt imperfecta ea obedientia, in qua præter executionẽ non eſt hæc eiuſdem uoluntatis & ſententiæ inter eum, qui iubet, & qui obedit, conſenſio.*

IN CA-

auxilium totius corporis religionis velit impedere; cum animi hilaritate debet exequi, pro certo habens, quòd ea ratione potius, quam re alia quauis, quam præſtare poſſit propriã voluntatẽ ac iudicium diuerſum ſectando; diuinæ uoluntati reſpondebit.

Omnibus itidem maxime commendatum ſit, ut multum reuerentiæ (& præcipuè in interiori homine) ſuis Superioribus exhibeant, IESVM CHRISTVM in eiſdem conſiderent, ac reuereantur, eoſdem ex animo ut patres in eodem diligant; ac ſic in ſpiritu charitatis in omnibus procedant, ut nihil ex externis uel internis eos celent; quin potius, ut omnia prorſus intelligant, quò melius in uia ſalutis & perfectionis ſe dirigant, optare debent. Et ea de cauſa omnes tam Profeſſi, quàm formati Coadiutores ſemel ſingulis annis (& quoties prætera ſuperiori viſum fuerit) ad ſuas conſcientias in confeſſione, vel ſecretò, vel alia ratione eidem aperiendas propter magnam eius rei vtilitatẽ (vt in Examine dictum eſt) parati eſſe debebunt; tum etiam ad confeſſionem generalem, quæ ab vltima generali inchoetur, ei, quem Superior ſibi ſubſtituerit, faciendam. 2

Deferant omnes ad Superiorem ſuum res, quæ eis expetendæ occurrerint: nec priuatus quiſpiam directè, vel indirectè ſine eius facultate, & approbatione, à Summo Pontifice, nec ab alio extra Societatem gratiam vllam in ſuum priuatum, vel alterius vſum petat, aut petendam curet: ſibique 3

perſuadeat,

perſuadeat, ſi per Superiorem ſuum, vel cum eius conſenſu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum ſeruitium ſibi conuenire; &, ſi conuenit, cum Superioris conſenſu, vt qui Chriſti Domini noſtri locum erga ipſum tenet, id ſe conſecuturum.

DE IIS, QVÆ AD Paupertatem, quæque eam conſequuntur, pertinent. Cap. II.

1 PAVPERTAS, vt murus Religionis firmus, diligenda & in ſua puritate conſeruanda eſt; quãtum diuina gratia aſpirãte fieri poterit. Et quia humanæ naturæ hoſtis ad hoc propugnaculum ac refugium debilitandum (quod Deus Dominus noſter Religionibus inſpirauit contra illum, alioſq; religioſæ perfectionis aduerſarios) eniti ſolet, ea, quæ à primis Fundatoribus bene ordinata fuerant, immutare; per declarationes, vel innouationes, primo illorum ſpiritui minimè conſentaneas: vt quod in nobis ſitum fuerit, hac parte Societati proſpiciamus: Quicunq; in ea profeſſionem emiſerint, A * ſe ad innouationem Conſtitutionum in ijs, quæ ad Paupertatem pertinẽt, nihil facturos promittant; niſi aliquo modo pro

IN CAP. II.

A ¶ *Innouari, quod ad paupertatem attinet, eſt relaxari ad red-*

rerum occurrẽtium ratione, eam in Domino magis reſtringẽdam iudicarent.

2 In Domibus, vel Eccleſijs, quæ à Societate ad auxilium animarum admittentur, * redditus nulli, ne ſacriſtiæ quidem, aut fabricæ applicati haberi poſsint: ſed neq; vlla alia ratione, ita, vt penes Societatem eorum ſit vlla diſpẽſatio: ſed in ſolo Deo, cui per ipſius gratiã ea inſeruit, fiducia cõſtituatur; ſine redditibus vllis ipſum nobis proſpecturũ de rebus omnibus cõuenientibus ad ipſius maiorem laudẽ & gloriã. B

Profeſsi

ad redditus, vel poſſeſſionem vllã in propriũ vſum, uel ad ſacriſtiam, vel ad fabricam, uel ad aliquem alium finem præter id, quod ad Collegia, & Domos probationum attinet, admittẽdum. Et ne in re, quæ tantum habet momenti, Conſtitutiones mutẽtur; poſt emiſſam profeſſionem vnuſquiſque promittat coram Præpoſito Generali, & ijs, qui apud eum erunt; offeratque in conſpectu Creatoris & Domini noſtri, quòd nunquam aſſentietur, vel quidquam aget ad immutandum quod ad Paupertatem in Conſtitutionibus pertinet; nec in conuentu totius Societatis congregatæ, nec per ſeipſum vlla ratione id curando.

B ¶ *Si aliquis ex Fundatoribus Domorũ vel Eccleſiarũ vellet redditus aliquos ad fabricę uſum relinquere; dũmodo nec diſpoſitio eorũ ad Societatẽ pertineat, nec ſit, unde ei cõpetat actio in illos (quãuis id illi curæ eſſet, vt is, cui tale munus cõmiſſum eſt, ſuum officiũ faceret) et ſic in rebus ſimilibus; nõ eſſet id à paupertate Societatis alienũ.*

C ¶ *In*

C * Profeſsi viuant ex eleemoſy-
B nis, in Domibus, cùm aliquò nō mittuntur: nec officium Re ctorum ordinariũ in Collegijs, vel Vniuerſitatibus Societatis ha beant (niſi ipſarum neceſsitas, vel magna vtilitas id exigeret)'
D * nec redditibus eorum in Domibus vtantur.'

C ❡ *In Collegijs Profeſſos non habitare; intelligitur, diu in eis manendo: quamuis, dum aliò iter faciũt, diẽ aliquem, vel tempus congruum in eis manere poſſint: habitare autem diu etiam poſſent, cùm neceſſariũ aut cōueniens ad ipſius Collegij, vel Vniuerſitatis bonum id eſſet; ut ſi ad gubernationem ſtudiorum eſſent neceſſarij; vel ſi legerent, aut in ſpiritualibus exercitijs confeſſionum & concionum, ad Scholaſticos, qui id præſtare deberent, ſubleuandos, vel ad id demum, quod ipſi non poſſunt, præſtandum, occuparentur; vel ſi ad viſitanda & dirigenda huiuſmodi Collegia, vel Vniuerſitates mitterentur: quando etiam neceſſarium aut conueniens ad vniuerſale bonum id videretur; vt ſi aliquis cum expreſſa facultate Præpoſiti Generalis ſcribendi gratia per tempus aliquod, ſe eò reciperet.*

D ❡ *Res minimæ ducuntur pro nihilo; et ita ad ſcrupulos eximendos declaratur vbi Rector eum, qui iter per ipſius Collegium haberet, ac viatico egeret, viatico aliquo, ac eleemoſyna proſequeretur, recipi eam poſſe. Quòd autem Collegia ſuppleant aliquos ſumptus, quos ſi ipſa non facerent, factura eſſent domus, ſi poſſent, vt veſtitum & viaticum eis, qui ad Collegia ex domibus mit-*

 Coad- *tuntur.*

tũtur, prouidere: quamuis id ſit, aut eſſe videatur Domum iuuare; non tamen eſt cõtra intentionẽ huius Cõſtitutionis, quæ cauet, ne Collegiorũ redditibus ad victũ, & veſtitũ, & alias expẽſas proprias Domus iuuẽtur. Sic etiam intelligitur cõtra Cõſtitutionẽ non eſſe, quòd in aliquo horto Collegij aliquid recreationis infirmi, vel ſani, qui ſunt in Domibus, ſumant; dum tamen expenſis Collegij, quamdiu ſunt in Domibus, non alãtur: & tantundem de rebus ſimilibus poteſt iudicari.

Coadiutores, quandiu in Domibus erunt, quæ ex eleemoſynis viuunt, & ipſi eodem modo viuent: In Collegijs, ſi Rectores fuerint, vel Lectores, aut alioqui in rebus neceſſarijs, vel valde conuenientibus eiſdẽ Collegijs vtiles fuerint, viuẽt ſicut reliqui, ex eorum redditibus, quandiu eorum opera Collegia indigebunt. Cùm autem deſierint vtiles eſſe Collegijs, deſinẽt in eis habitare; & in Domibus Societatis, vt de Profeſſis eſt dictum, habitabunt. 4

Non ſolum redditus,* ſed nec poſſeſsiones vllas habeant in particulari E ¶

E ¶ *Quia, vt in litteris Apoſtolicis dicitur, non eſt habitura Societas ius ciuile ad rem vllam ſtabilem, niſi ad ipſius habitationem & vſum eſſet opportuna: quidquid ſtabile illi datum fuerit; teneatur eo, quàm primum poterit, ſe exuere, ac vendere; vt pauperibus Societatis, vel externis ſua in penuria ſubueniatur.*

Quamuis hoc ita ſe habeat; temporis tamen opportunitas ad vendendum non eſt excludenda. Et hoc intelligatur.

ticulari nec in cõmuni Domus vel Eccleſiæ Societatis, ' præterquam quod ad habitationem, vel vſum neceſſarium eis, aut valde conueniens fuerit; cuiuſmodi duceretur; ſi in vſum conualeſcentium, vel eorum qui, vt rebus ſpiritualibus vacent, ſe ab hominum frequentia recipiunt, locus aliquis à communi habitatione ſeparatus, qui aere ſalubriori, & alijs commodis polleret, admitteretur; & tunc huiuſmodi ille ſit, vt nec alijs locetur,
F * nec fructus, qui reddituum loco eſſe poſsint, habeat. '
6 ' Quamuis ad bona & ſancta opera, & maximè perpetuo duratura incitare laudabile ſit; ob maiorem

tur, cùm res illa ſtabilis neceſſaria non eſt ad Domus vſum, vt aliqua ex ſuperius memoratis. Aliarum rerum mobilium, vt pecuniarum, vel librorum, vel earum, quæ ad victũ & veſtitum pertineant, poteſt in cõmuni Societas proprietatẽ ad vſum ſuum habere.

F § *Huiuſmodi eſſent, ſi vini, vel olei, vel tritici prouentũ dictæ poſſeſsiones ferrent; vel ſi fructus, & olera ex hortis venderentur; quorum nihil licebit. Quamuis fructibus, aut parte ipſorum ad commodum domus ſuæ vti poſsint: ſi tamen Societas colonum aliquem, vel ſecularem hominẽ haberet, qui hortis vel agris, quos dictæ Domus habent, præeſſet; non eſſet etiam ei prohibendum, ne ad priuatam ſuam vtilitatẽ, quod videretur conuenire, ex dictis, faceret: dummodo tunc nec ad Domos nec ad particulares perſonas Societatis vtilitas interim vlla perueniret.*

G § *Quamuis*

maiorem tamen ædificationem nullus de Societate debet, nec poteſt quemquam ad eleemoſynas perpetuas Domibus vel Eccleſiis eiuſdem Societatis relinquendas incitare: & ſi aliqui ſponte ſua eas relinquerent; nullum ius ciuile ad eas petendas in iudicio adquiratur. Sed, cùm ad id charitas propter Deum eos mouerit, tunc eas elargiantur.

7 Omnes, qui ſub obedientia ſunt Societatis, * meminerint ſe gratis dare debere, quæ gratis acceperunt, nec poſtulando, nec admittendo ſtipendium, vel eleemoſynas vllas, quibus Miſſæ, vel confeſſiones, vel prædicationes, vel lectiones, vel viſitationes, vel quoduis aliud officium ex ijs, quæ Societas iuxta noſtrum Inſtitutum exercere poteſt, compenſari videatur: vt ſic maiori cum libertate poſsit & proximorum ædificatione, in diuino ſeruitio procedere. G

8 Vt omnis auaritiæ ſpecies euitetur, præcipuè in pijs miniſterijs, quibus ad animarũ auxilium Societas vtitur; nulla ſit in Eccleſia arca, in quã eleemoſynæ ab ijs, qui ad cõciones, miſſas, vel confeſsiones, & reliqua ſpiritualia ad eam conueniunt, conijci

G ¶ *Quamuis quicunque voluerint, Domum vel Eccleſiam eleemoſynis iuuare poſſint, (ſiue in ſpiritualibus ipſi ab ea iuuẽtur, ſiue non) tamẽ nõ debet quidquam accipi tanquam ſtipẽdium, vel eleemoſyna pro ijs, quæ ob ſolum Chriſti domini noſtri obſequium eis communicantur; ita, ut hoc detur, aut accipiatur pro illo.*

H ¶ *Intel-*

conijci ſolent.

9 Eadem de cauſa munuſcula, quæ Magnatibus ad res maiores ab ipſis obtinendas offerri ſolent, ne offerantur; nec huiuſmodi primarios viros inuiſere noſtri conſueſcant, niſi ſancto ſtudio piorum operum ducerentur; vel quando intima beneuolentia in Domino tam eſſent coniuncti, ut huiuſmodi officium aliquoties eis deberi videretur.

10 Parati ſint ad mendicandum oſtiatim, quando uel obedientia, uel neceſſitas id exiget. Et ſit vnus, vel plures ad eleemoſynas petendas, quibus perſonæ Societatis ſuſtententur, deſtinati; quas eleemoſynas ſimpliciter amore Domini noſtri petent.

H

11 * Vt nihil proprium domi teneri, ita nec foris apud alios poteſt. Et quiſque ijs, quæ de communi data fuerint ad vſum ſuũ neceſſarium aut conuenientem, reſecatis ſuperfluis, ſit contentus.

H ¶ *Intelligendum eſt hoc abſolute de Profeſsis, & Coadiutoribus formatis. Cæterum in Scholaſticis, & alijs, qui tempus probationis nondum expleuerunt, hoc intelligi debet de rebus ijs, quæ in præſentia ſubſint eius diſpoſitioni. Nihil enim horum habere debent, niſi conſcio & approbante Superiore. Neque vero ſermo eſt de bonis, quæ forte procul inde illi habent, de domibus ſcilicet, vel rebus alijs: ſed, quod ad hæc attinet, parati etiam eſſe debebunt, vt illis ſe abdicent, quandocunque Superiori videretur; vt in Examine dictum eſt.*

Quo

I ¶ *Id*

Quo melius Paupertatis puritas, & quies illa, quam ſecum affert, conſeruetur; non ſolum particulares Profeſſi, vel Coadiutores formati hæreditariæ ſucceſſionis nō erunt capaces; verum nec Domus, nec Eccleſiæ, nec Collegia eorum ratione. Sic enim, omnibus litibus & controuerſijs præciſis, charitas cum omnibus ad Dei gloriam melius conſeruabitur. 12

Quando Summus Pontifex, vel Superior huiuſmodi Profeſſos, vel Coadiutores ad laborandum in vineam Domini mittet; nullum viaticum petere poſſint, ſed ſe liberaliter repreſentent, * vt mittantur, prout illis ad maiorem Dei gloriam ſore videbitur. 13 I

Vt in hac etiam parte modo conſentaneo debitæ paupertati procedatur, * nullum in Domibus Societatis iumentum ad æquitandum ad vſum alicuius de ipſa 14 K

I ¶ Id eſt pedites, vel equites cum pecunijs, vel ſine illis: & omnino parati eſſe debebunt ad id faciendum, quod is, qui mittit, magis conuenire, & ad maiorem ædificationem vniuerſalem fore iudicauerit.

K ¶ *Niſi id fieret propter aduerſam valetudinem cōtinuam, uel neceſſitatē vrgentem propter publica negotia, præcipue in amplis populis. Tunc enim potius vniuerſalis boni, & ſanitatis noſtrorum, quàm tēporis definiti, aut perpetui, quàmq; ſuis vel alienis pedibus incedendi, ratio eſt habenda; intuendo ſemper quod neceſſariū et honeſtū ſit, & nulla ratione quod ad pompam vllam pertineat.*

L ¶ *Vel*

ipſa Societate (ſiue Præpoſitus, ſiue ſubditus ille ſit) ordinarie habebitur.'

15 In veſtitus itidem ratione tria obſeruentur; Primum, vt honeſtus ille ſit; Alterum, * vt ad vſum loci, in quo viuitur, accommodatus;' Tertium, vt profeſſioni paupertatis non repugnet. * Videretur autem repugnare, ſi ſericis, vel precioſis pannis vteremur;' à quibus abſtinendum eſt; vt in omnibus humilitatis & ſubmiſſionis, debita ad maiorem Dei gloriam ratio habeatur.

16 In ijs, quæ ad rationem victus, ſomni, ac vſus reliquarum rerum vitæ neceſſariarum, uel conuenientium ſpectant, *quamuis

L ¶ *Vel ſaltem quòd omnino non recedat.*

M ¶ *Hoc intelligẽdum eſt in ijs, quibus Domus nouas veſtes prouidet. Non tamen repugnat, quòd qui Societatem ingrediuntur, ſi panno precioſiore, aut re ſimili induti venerunt, eo vti poſſint; nec etiam, ſi in occurrenti aliqua occaſione, uel neceſſitate quis ueſtibus melioribus, honeſtis tamen, indueretur: ſed ad ordinarium veſtiendi modum eis vti non debent. Eſt nihilominus conſiderandum, quòd non omnes eiſdem viribus naturalibus, nec ſanitate corporis, nec ætate ad eam conuenienti pollent: atque ita iuxta maius particulare bonum huiuſmodi perſonarum, & vniuerſale aliarum multarum, id conſiderandum eſt, &, quoadeius fieri poterit, ad maiorem Dei gloriam prouidendum.*

N ¶ *In par-*

*quamuis cõmunis illa ſit, minime q; diuerſa ab eo, quod Medicus illius loci, in quo uiuitur, iudicabit, ita, ut quod quiſque ſibi inde ſubtraxerit, ex deuotione, non ex obligatione ſubtrahat; habenda tamen ſemper erit ratio humilitatis, paupertatis, ac ſpiritualis ædificationis; quæ ſemper nobis in Domino ob oculos uerſari debet. N

N ¶ *In particularibus ſi magis vel minus neceſſariũ erit iuxta circunſtantias perſonarum, relinquetur diſcretioni eorũ, qui ipſis præſunt; vt, quemadmodum eis conueniet, prouideant.*

DE IIS REBVS, IN quibus occupari, & à quibus abſtinere debent qui in Societate ſunt. Cap. III.

QVONIAM habita ratione temporis, ac approbationis uitæ, quæ expectatur, ut aliqui ad profeſſionem, uel in Coadiutores formatos in Societate admittantur, tanquam certum ducitur, eos uiros ſpirituales futuros; & qui ſic in uia Chriſti Domini noſtri profecerint, ut per eam currere poſſint, quantum corporis ualetudo & externæ occupationes charitatis atque obedientiæ permittent: non uidetur in ijs, quæ ad orationem, meditationem, & ſtudium pertinent, ut nec in corporali exercitatione ieiuniorum, uigiliarum, aut aliarum rerum ad auſteritatem uel corporis caſtigationem I

ſpectantium

A ſpectantium * ulla regula eis præſcribenda; niſi quam diſcreta charitas unicuique dictauerit :' dum tamen ſemper Confeſſarius conſulatur, &, ubi dubium acciderit, quid conueniat, res ad Superiorem referatur. Hoc tamen dicetur in uniuerſum; eſſe quidem animaduertendum, ne nimius huiuſmodi rerum uſus tantopere uires corporis debilitet, tantumque temporis eos diſtineat; ut deinde ſpirituali proximorum auxilio iuxta noſtri Inſtituti rationẽ non ſufficiant: Nec contra tanta in illis ſit relaxatio; ut, feruore ſpiritus refrigeſcente, humani ac inferiores affectus incaleſcant.

2 Sacramentorum frequentatio ualde commendetur. Differri autem non debet communio, aut Miſſæ celebratio ſine cauſis iudicio Superioris legitimis, ultra octo dies: omneſque aſſignato ſibi Confeſſario, uel alioqui iuxta ordinem, quem quiſque præſcriptum habet à Superiore, confiteantur.

Ex Regu-

IN CAPVT III.

A § *SI quibuſdam conuenire iudicabitur certũ tempus præſcribi, ne excedãt, uel deficiant in ſpiritualibus exercitijs; Superior id facere poterit. Sic etiam in vſu aliorum mediorum, ſi ipſe omnino iudicaret aliquo vtendum eſſe, non id relinquendo arbitrio cuiuſquã particularis perſonæ, procedet, vt in Domino conuenire iudicabit. Subditi autem erit, cum omni deuotione, quod ſibi præſcriptum fuerit, amplecti.*

B § *Si*

Ex Regulis particularibus, quæ in domibus, ubi ipſi fuerint, obſeruantur, debent operam dare, ut eam partem obſeruent, quæ conueniens eſt, ac iudicio Superioris ipſis imponetur; ſiue ad profectum uel ædificationem ſuam id ſit, ſiue etiam aliorum, inter quos uerſantur. 3

Quoniam occupationes, quæ ad animarum auxilium aſſumuntur, magni momenti ſunt, ac noſtri Inſtituti propriæ, & ualde frequentes; cumque alioqui noſtra habitatio tam ſit in hoc uel in illo loco incerta: * non utentur noſtri choro ad horas canonicas, uel miſſas, & alia officia decantanda: quandoquidem illis, quos 4 B

B ¶ *Si in quibuſdam Domibus vel Collegijs ſic conuenire iudicaretur; eo tempore, quo veſperi prædicandum, vel legendum eſt, ad populum detinendum ante huiuſmodi lectiones vel conciones poſſet veſpertinum officium tantum dici. Sic etiam ordinarie Dominicis & feſtis diebus ſine cantu figurato uel firmo, vt vocant, ſed tono quodam deuoto, ſuaui, & ſimplici, & id in hunc finem, et quatenus iudicaretur, quòd populus ad magis frequentandas confeſſiones, conciones, & lectiones moueretur, & non aliter. Eodem tono officium, quod tenebrarum dici ſolet, cum ſuis ceremonijs in hebdomada ſancta fieri poſſet.*

In Miſſis maioribus, quæ dicentur (licet ſubmiſſa voce) habita deuotionis et decentiæ ratione, licebit duos ueſtitos ſuperpellicijs, vel vnum aſſiſtere: prout in Domino fieri poterit.

C ¶ Quod

his, quos ad ea audienda deuotio mouerit, abunde ſuppetet ubi ſibiipſis ſatisfaciant. Per noſtros autē ea tractari conuenit, quæ noſtræ uocationis ad Dei gloriam magis ſunt propria.

5 Cum homines itidem huius Societatis ſemper parati eſſe debeant ad diſcurrendū per quaſuis mundi partes, quo fuerint à Summo Pontifice, uel à ſuis Superioribus miſſi; non debent curam animarum, neque item mulierum Religioſarum, uel aliarum quarumcunque ſuſcipere, ut ordinarie illarum confeſſiones audiant, uel ipſas regant: Quamuis nihil repugnet, ſemel unius Monaſterij confeſſiones ob ſpeciales cauſas audire.

C

6 *Obligari etiam ad miſſas perpetuas in ſuis eccleſijs dicēdas, uel ad curam ſimilem, quam libertas noſtro procedendi modo in Domino neceſſaria non patitur, minimè conuenit.

7 Vt plenius poſſit Societas rebus ſpiritualibus iuxta ſuum Inſtitutum uacare;

D

*quoadeius fieri poterit, à negotijs ſecularibus abſtineat

C ¶ Quod ad Collegia attinet, in quarta Parte attingitur, quid horum poſſit tolerari: Domibus quidem omnino conuenit tale onus nō ſuſcipere.

D ¶ Hoc obſeruetur, quoadeius fieri poterit: Superiori tamen ad caſum aliquem neceſſitatis, vel maioris momenti ad finem diuini ſeruitij præfixum facultas diſpenſandi ad tempus relinquetur. Hic autem Superior Præpoſitus Generalis erit, vel qui ab eo facultatem ad hoc acceperit.

L E ¶ *Si Supe-*

abſtineat (qualia ſunt teſtamentariorum, uel executorum, uel procuratorum rerum ciuilium, aut id genus officia) ' nec ea ullis precibus adducti obeũda ſuſcipiant, vel in illis ſe occupari ſinant. Quod ſi Collegiorum aliqua negotia tractanda fuerint, ſuos habeãt procuratores, per quos ea tractẽt, & iura ſua tueantur. Si uerò ad Domos Societatis, uel ad totũ eius corpus pertinent: quò pacem ſuam melius cõſeruare poſſit Societas; idem procurator, uel alius ex Coadiutoribus, uel demum aliquis extra Societatem, aut Familia quæpiam, quæ domus patrocinium ſuſciperet, ius Societatis ad maiorem Dei gloriam poſſet defendere.

Eadem de cauſa, vtque inquietudinis à noſtra profeſſione alienæ occaſiones euitentur, & melius pax ac beneuolentia cum omnibus ad maiorem Dei gloriam conſeruetur, nemo ex Profeſſis, vel Coadiutoribus, vel etiam Scholaſticis Societatis in cauſis ciuilibus, nedum criminalibus, * ſe examinari (niſi, qui ad peccatum obligare poteſt, cõpelleret) ſine licentia Superioris permittat. 'Superior autem eam minimè dabit, niſi in cauſis quæ 8.

E

E ¶ Si Superior alicui facultatem daret, vt in cauſa ciuili examinaretur in gratiam alicuius, cui id denegari non poſſe videretur; limitatio tunc neceſſaria erit, quæ prohibeat, ſiquis articulus criminalis vel infamatorius occurrerit, in eo examinari. Ad hoc enim nullus Superior facultatem dare debet.

IN CA-

quæ ad Religionem Catholicam pertinent, vel alioqui in pijs, quæ ſic cedunt in huius ſauorem, vt in alterius detrimentum non cedant; Quandoquidem Inſtituti noſtri eſt, ſine cuiuſquam offenſione, quantum fieri poteſt, omnium in Domino commodis inſeruire.

DE AVXILIO, QVOD morientibus in Societate præſtatur, & de ſuffragijs poſt mortem. Cap. IIII.

1 VT in vita vniuerſa, ita & multo magis in morte vnuſquiſque de Societate eniti, & curare debet, ut in ipſo Deus ac Dominus noſter IESVS Chriſtus glorificetur, ipſiusque beneplacitũ impleatur, & proximi ædificentur, ſaltem exemplo patientiæ, ac fortitudinis, cum fide viua, ac ſpe, & amore bonorum illorum æternorum, quæ nobis Chriſtus Dominus noſter tam incomparabilibus vitæ ſuæ temporalis laboribus, & morte promeruit, & acquiſiuit. Cùm tamen perſæpe huiuſmodi ſit morbi ratio, vt uſum uirium animæ magna ex parte impediat; cumque huiuſmodi ſit ille à temporali uita tranſitus, ut propter graues impugnationes Dæmonis (à quo ſummopere refert non ſuperari) requirat ſubſidium fraternæ charitatis; ſollicitè aduertat Superior, ut, qui iuxta Medici ſententiam de uita periclitatur, antequam uſu iudicij priuetur, omnibus Sacramentis

ſanctis acceptis, tanquam armis à diuina liberalitate Chriſti Domini noſtri nobis conceſſis, ad tranſitum à temporali uita ad æternam, ſe muniat.

Iuuari etiam debet orationibus omnium dome- 2
ſticorum ualde peculiaribus, donec animam ſuo Creatori reddat. Et præter alios, qui ingredi poſ-
ſunt, plures, * aut pauciores pro A
arbitrio Superioris, ' aliqui delecti ſint oportet peculiarius ut infirmum morti proximum inuiſant, & ei aſſiſtant, & animoſioré reddant, eaque ſuggerant, eiſque auxiliis iuuent, quæ eo tempore conueniunt: & cùm iam alijs rebus iuuari non poterit, eum Domino commendent; donec eius animã à corpore diſcedentem dignetur ad ſe recipere, qui eã tam caro pretio ſanguinis & uitæ ſuæ redemit.

Poſteaquam quis expirauerit, 3
uſque ad ſepulturam eius corpus
decenter, * quandiu conueniet, B
tenea-

IN CAPVT IIII.

A ¶ *Si aliqui ex infirmis, & in phrenéſim inciderint, uſu rationis priuati ſint (quo in ſtatu quidquid dixerint, nihil habet vel culpæ vel meriti) vel ſi cõtingeret eſſe aliquos, qui minus ędificationis in ſua ægritudine, quàm par eſſet, præberẽt; vtriſque paucos aſſiſtere ex ijs, quibus magis cõſideretur, oporteret.*

B ¶ *In aliquo poſſent aliquot horæ deeſſe ad diem naturalem, quando mali odoris ratione (præſertim cum viget æſtus) iudicio Superioris anteuerti id tempus poſſe videretur: ordinarium tamen ſpatium id erit, quod dictum eſt.*

C ¶*Vſus*

C teneatur.' Poſtmodum * abſoluto officio coram domeſticis pro more ſepeliatur, ' & mane proximo poſt eius mortem omnes Sacerdotes domeſtici pro eius anima miſſæ ſacrificium offerant; reliqui uero peculiari oratione pro eodem diuinam implorent clementiam, atque in eo perſeuerent ulterius, iuxta Superioris arbitrium, & cuiuſuis priuatam deuotionem, & obligationes quæ in Domino intercedunt.

C ¶ *Vſus habet, vt officium dicatur tono mediocriter alto, ſine cantu; præſentibus in eccleſia domeſticis cum ſuis candelis accenſis, & cæt.*

4 Reddantur etiam certiores alij de Societate in locis illis, quæ Superior conuenire iudicauerit, vt ſimile officium præſtent; ita ut charitas erga eos qui uita perfuncti ſunt, non minus, quàm erga uiuentes, in Domino demonſtretur.

QVOD CONSTITVtiones peccati obligationem non inducunt. Cap. V.

1 CVM exoptet Societas uniuerſas ſuas Conſtitutiones, Declarationes, ac uiuendi ordinem omnino iuxta noſtrum Inſtitutum, nihil ulla in re declinando, obſeruari; optet etiam nihilominus ſuos omnes ſecuros eſſe, uel certe adiuuari, ne in laqueum ullius peccati, quod ex ui Conſtitutionum huiuſmo-

di, aut ordinationũ proueniat, incidant: Viſum eſt nobis in Domino ut excepto expreſſo uoto, quo Societas Sũmo Pontifici pro tẽpore exiſtenti tenetur, ac tribus alijs eſſentialibus Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, nullas Conſtitutiones, Declarationes, uel ordinem ullum uiuendi poſſe obligationem ad peccatum mortale uel ueniale inducere; niſi Superior ea in nomine Domini noſtri IESV Chriſti, uel in uirtute Obedientiæ iuberet; quod in rebus, uel perſonis illis, in quibus iudicabitur, quòd ad particularem uniuſcuiuſque, uel ad uniuerſale bonum multum conueniet, fieri poterit; & loco timoris offenſæ, ſuccedat amor & deſiderium omnis perfectionis: & ut maior gloria & laus Chriſti Creatoris, ac Domini noſtri conſequatur.

SEPTIMA

SEPTIMA PARS

DE IIS, QVÆ PERTINENT AD ADMISSOS IN CORPVS Societatis ad proximorũ vtilitatem per vineam Domini diſtribuendos.

DE MISSIONIBVS ſummi Pontificis. Cap. I.

1 VT In ſexta Parte de ijs dictum eſt, quæ obſeruãda ſunt cuiq; de Societate erga ſeipſum; ita in hac ſeptima de ijs dicendũ eſt, quæ erga proximos (qui finis noſtri Inſtituti ualde proprius eſt) dum diuiduntur per Chriſti uineam, ut in ea illius parte, atq; opere, quod ipſis commiſſum fuerit, ſe exerceát, obſeruari debent, A * ſiue à ſummo Chriſti Domini

DECLARATIONES

IN ſeptimam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ H*I ſunt quatuor modi vniuerſaliores, noſtros diuidendi per Chriſti Domini noſtri uineam; de quibus totidem capitibus ſeptimæ huius Partis agitur.*

mini noſtri Vicario, ſiue à Superioribus Societatis, qui etiam diuinæ Maieſtatis loco ipſis præſunt, per diuerſa loca mittantur; ſiue ipſimet ſibi eligant vbi, & qua in re occupentur; ſi ipſorum iudicio relictum fuerit, ut diſcurrant quàcunque maius Dei & Domini noſtri obſequium, & animarum profectum aſſequi ſe poſſe arbitrentur; ſiue labor ſit impendendus, non loca peragrando diuerſa, ſed in ſtabili ac continua habitatione in aliquibus locis, ubi magnus diuinæ gloriæ & obſequij prouentus ſperatur. Et, ut primo loco de miſſione ſummi Pontificis ut inter cæteras præcipua, tractetur, animaduertendum eſt; quòd * eò B fertur intentio Voti illius, quo ſe obedientiæ ſummi Chriſti Vicarij ſine vlla excuſatione Societas ob-

B ¶ Intentio quarti voti ad ſũmum Pontificem non tendebat ad locum aliquem particularem; ſed vt per uarias mundi partes qui vouebant, ſpargerentur. Cum enim qui primi conuenerunt in hanc Societatem, ex diuerſis prouincijs & regnis eſſent, nec eis conſtaret, inter quas regiones fidelium vel infidelium verſari deberent; ne in via Domini errarent, promiſſionem illam vel votum emiſerunt, vt ſummus Pontifex eos ad maiorem Dei gloriam, & iuxta ipſorum intentionem per orbem diſcurrendi, diſtribueret; &, ſicubi optatum ſpiritualem fructum non inuenirent, vt inde in alium atque alium locum, maiorem Dei gloriam & animarum auxilium inueſtigando, ſe conferrent.

C ¶ Cum

tas obſtrinxit; vt quòcunque gentium ad maiorem Dei gloriam & animarum auxilium inter fideles, vel infideles, nos mittendos cenſuerit, nos conferamus.' Nec intellexit Societas particularē aliquem locum; ſed vt per orbem in diuerſas regiones, & loca ſpargeretur: cùm optaret, quod factu optimū eſſet, eligere; id que ſperaret futurum, ſi hanc ipſius diſtributionem ſummus Pontifex faceret.

2 Et in hac parte, cùm omnem proprium ſenſum ac voluntatē CHRISTO Domino noſtro, & eius C Vicario Societas ſubiecerit, * nec Superior pro ſeipſo, nec quiſquā alius ex inferioribus pro ſe, vel pro alio curare nec tentare mediatè, vel immediatè cum ſummo Pontifice, vel eius miniſtris poterit;' vt reſidere, vel mitti potius in hanc partem, quam in illam debeat: ſed inferiores hanc curam vniuerſam ſummo Chriſti Vicario ac Superiori ſuo; Superior verò, quod ad ſuam perſonam attinet, * ſummo Ponti-D fici, & ipſi Societati in Domino relinquat.

Præterea,

C ¶ *Cùm aliquis ex inferioribus ad locum aliquē vel opus deſignaretur, ad quod mittēdus nō fore, rebus à ſūmo Chriſti Vicario bene perſpectis, iudicaretur; Præpoſitus generalis pleniorem notitiā eius Sanctitati dare, omnibus tandē ipſius arbitrio relictis, poterit.*

D ¶ *Societas eſſe intelligerentur qui ex eadem in loco, vbi agit Præpoſitus Generalis, inuenirentur; qui poſſent quod res habet, bene ſummo Pontifici referre, ſi aliorū relatu*

relatu diuerſo adduci videretur, vt Præpoſitum Generalem, quo nō conuenit ad commune bonum Societatis & maius Dei obſequium, mittere cogitaret.

E ¶ *Hoc ſanè repreſentari poterit, imò debebit per prælatum, aut quē uis alium, per quē ſummus Pontifex iubet aliquò proficiſci, quę ſit ipſius mens de modo itineris conficiendi; & ibidem, quò mittitur, manendi; nùm ex eleemoſynis propter Chriſti amorem emendicatis, an alio modo viuēdo. Quod enim ſūmo Pontifici melius videbitur, deuotius & ſecurius in Domino fiet.*

3 Præterea, qui à ſummo Pontifice deſignatus fuerit, vt aliquò ſe conferat; ſe ipſum liberaliter, re temporali nulla pro viatico per ſe, vel per alium poſtulata, offerat; quin potius ſic à ſummo Pontifice mittatur, * vt eius Sāctitas ad maius Dei & ſedis Apoſtolicæ obſequium fore, nulla rei alterius in eo habita ratione, iudicauerit.* E

4 Si ſummus Pontifex perſonam non deſignaret; ſed aliquem, vel plures ad hunc, vel illum locum proficiſci iuberet, Superioris arbitrio relinquendo, qui ſint ad huiuſmodi miſſionem aptiores; Superior iuxta eius præceptum eos, qui magis conuenire, & aptiores ad id fore videbuntur, deſignabit. Qua in re maius bonum vniuerſale intuebitur, & vt quàm minimum detrimentū alia opera ad Dei obſequium ſuſcepta, patiantur.

5 Ei, qui ſic miſſus fuerit, plenè de-

næ declarari conuenit plurimum miſſionem ſuam, & ſcopum, quò fertur ſummi Pontificis intentio, & effectum cuius gratia
F mittitur; * & hoc, ſi fieri poteſt, in ſcriptis, quò exactius, quod ei iniunctum fuerit, explere poſ-
G ſit. * Eundem etiam Superior iuuare conſilijs ac inſtructione, quoad eius fieri poterit, curabit; vt in omnibus ad Dei & ſedis Apoſtolicæ obſequium, vtilius ſuum impendat miniſteriũ.

6 Si ad particularia loca, tempore minimè limitato per ſummum Pontificem mittetur: ad tres menſes ibidem manendum ei eſſe intelligatur, & magis, aut minus, pro modo maioris aut minoris ſpiritualis fructus, qui inde percipi videbitur; vel alibi ſperabitur; vel demũ vt ad bonum aliquod vniuerſale magis expedire iudicabitur. Quæ omnia iuxta Superioris arbitrium, qui ſanctam intentionem Pontificis in Chriſti Domini noſtri obſequium conſiderabit, tranſigentur.

7 Cum in locis deſignatis diutius erit reſidendum; ſi fieri.

F ¶ Si id non obtinebitur, curandum certè erit, vt uerbo tenus mẽs ſummi Pontificis intelligatur, ſiue ipſemet eam immediatè, ſiue per Superiorem, vel Prælatum, vel quemuis alium ei qui mittitur, declaret.

G ¶ Superior etiã aliquibus documẽtis adhibitis, non ſolùm in ſuis, ſed etiam ſummi Pontificis miſſionibus iuuare poterit; vt melius quod ad Chriſti domini noſtri obſequium quæritur, conſequatur.

ſi fieri poterit ſine detrimento principalis miſſionis, atque intentionis ſummi Pontificis; excurſiones aliquas, ſi poterit, & cum fructu diuini ſeruitij eas fore iudicabit, facere, non erit inconueniens; vt in locis vicinis animarum auxilio ſeruiens, poſtmodum ad ſuæ reſidentiæ locum redeat: in quo quidem præter id, quod eſt ei peculiari ratione iniunctum (ad quod præcipuam etiam conferet curam, nec propter alias occaſiones, licet bonas, diuini obſequij poſthabebit) poteſt, & debet conſiderare, quibus alijs in rebus, quæ ad Dei gloriam, & animarum ſalutem conferant, ſuam operam ſine detrimento ſuæ miſſionis (vt dictum eſt) poſſit impendere. Opportunitatem autem, quam Deus ad id dederit, quantum in eodem conuenire iudicabit, è manibus elabi non ſinet.

Ad finem noſtræ profeſſionis ac promiſſionis melius conſequendum, Præpoſitus Generalis, cùm nouus Chriſti Vicarius in Apoſtolica ſede fuerit cõſtitutus, per ſe, vel per alium intra annum ab eius creatione & coronatione teneatur eius Sanctitati declarare profeſſionem, ac promiſſionem expreſſam Obedientiæ, qua ipſi Societas peculiari voto circa miſſiones ad Dei gloriã ſe obſtrinxit. 8

DE MIS-

DE MISSIONIBVS Superioris Societatis. Cap. II.

A * QVO ſpirituali animarum
1 neceſſitati ſubueniri multis in locis maiori cum facilitate, ac ſecuritate eorum, qui ad id fue
B rint deſtinati, poſſit; ' * Præpoſiti Societatis, iuxta facultatẽ eis à ſummo Pontifice cõceſſam, mittere quoſuis de Societate pote
C runt, ' * quocunq; magis expedire

IN Caput II.

A ¶ *Facilius & expeditius pluribus locis (præſertim ſi remoti ſint à ſede Apoſtolica) per Superiorem Societatis prouideri poteſt; quàm, ſi ſemper eis, qui hominibus Societatis indigent, eſſet ſummus Pontifex adeundus. Particularibus etiam ſecurius eſt, ſi cum ſuorum Superiorum obedientia, quàm ſi pro arbitratu ſuo (etiam ſi id poſſent) & non ab iis miſſi proficiſcerentur, à quibus Chriſti Domini noſtri loco, vt ab interpretibus diuinæ voluntatis, ſunt regendi.*

B ¶ *Vt poteſt Præpoſitus Generalis reliqua munera per ſeipſum & per inferiores; ita & hoc mittendi ſuos, reſeruatis miſſionibus, quas duxerit reſeruandas, obire poterit.*

C ¶ *Mittere quòcumque eis videbitur, inter fideles etiam in Indias, & inter infideles, præſertim vbi aliqua eſſet habitatio fidelium, vt in Græciam, & cæt. intelligendum eſt. Vbi eſſent omnino infideles; conſiderare admodum Superiorem oportebit in conſpectu Domini, num mittere,*

mittere, nec-ne, & quò, & quos debeat. Semper autē erit ſubditi, miſſionē ſuā, vt de manu Domini, hilari animo ſuſcipere.

dire iudicabunt; qui tamen vbicunque fuerint, ad obedientiam ſedis Apoſtolicæ parati erunt. Et quia cõplures ſunt, qui aliquos ex noſtris ſibi concedi petant, potius propriæ obligationis ſpiritualis erga ſuum gregem, vel aliorum commodorum à fine noſtro magis diſtãtium ratione habita, quàm communium & vniuerſalium; Præpoſitus Generalis, vel qui ab eo hanc habuerit facultatem, diligẽter in huiuſmodi miſſionibus curet, * vt in ſuis ad hanc A

D ¶ *Vt in mittendo ad hunc vel ad illum locum rectius procedatur, præ oculis habendo maius diuinum obſequium et vniuerſale bonum, vt regulam, ad quam exigi miſſiones oportet: eligenda videtur in tam ampla Chriſti Domini noſtri vinea (paribus cæteris; quod in omnibus, quæ ſequuntur, debet intelligi) eius pars illa, quæ magis indiget tam ob penuriam aliorum operariorum, quàm ob miſerum ſtatum & infirmitatem proximorum in ea, & damnationis extremæ periculum.* D

Conſiderandum eſt etiam, vnde veriſimile ſit fructum vberiorem ex medijs proximi iuuandi, quibus vtitur Societas, prouenturum; inde ſcilicet, vbi oſtium apertius, & maior diſpoſitio, & facilitas in hominibus, ut iuuari poſſent, videretur: quod quidẽ poſitum eſt in eorum maiori deuotione, ac deſiderio (quod ex inſtantia qua noſtros petunt, ex parte intelligi poteſt) vel in conditione

ditione & qualitate perſonarum, quæ magis ſint idoneæ, vt iuuari, & fructum, quem ceperint, ad Dei gloriam conſeruare poſſint.

Vbi magis debemus, vt in locis illis, in quibus Domus vel Collegia Societatis ſunt, vel aliqui ex ea, qui ſtudẽt, et beneficentia populi iuuantur. Si paria eſſent cætera, quę ad ſpiritualem profectum attinent; magis conueniret, aliquos noſtros operarios verſari, & huiuſmodi loca talem ob cauſam iuxta ordinem perfectæ charitatis alijs præferri.

Quia bonum, quò vniuerſalius, eò diuinius eſt: illi homines, & loca, quæ, cùm profecerint, in cauſa erunt vt bonum ad multos alios, qui eorum authoritatem ſequuntur, vel per eos reguntur, perueniat; debent præferri. Sic ſpirituale auxilium, quod hominibus magnis & publicis (ſiue ſeculares, ut Principes, Domini, Magiſtratus, uel Iuſtitiæ miniſtri; ſiue eccleſiaſtici illi ſint, vt Prælati) quodque uiris doctrina & authoritate eminentioribus confertur, maioris momenti eſſe propter rationem eandem boni vniuerſalioris exiſtimandum eſt; propter quam etiam auxilium impenſum magnis gentibus, vt Indis, vel populis primarijs, vel Vniuerſitatibus, quò ſolent multi confluere, qui, ſi iuuentur, ipſi operarij eſſe ad alios iuuandos poterunt, debeat præferri.

Vbi itidem intelligeretur inimicus Chriſti domini noſtri ſeminaſſe zizania, ac præcipue effeciſſe, vt male ſentiant, uel male affecti ſint in Societatem, quò impediatur fructus, qui ex ea poſſet prouenire; tunc impenſius eſſet incumbendum, præſertim ſi alicuius momenti, & cuius

& cuius habenda ſit ratio, is locus eſt: eòque mittendi eſſent homines, ſi fieri poſſet, qui uitæ exemplo & doctrina conceptam ex falſis narrationibus malam opinionem remouerent.

hanc potius, quàm ad illam partem mittendis,' & * ad hoc opus potius, quàm ad illud,' & vt E

E ¶ *Ad meliorem ac certiorem operum electionem, ad quæ Superior ſuos mittit, eadem regula ob oculos verſetur, ſcilicet diuinus honor maior, maiuſque bonum vniuerſale. Hæc enim conſideratio iuſtiſſime ad mittendum in hunc locum potius, quàm in illum mouere poteſt. Et vt aliqua, quæ ad alterutram partem poſſunt momentum habere, attingantur; in primis, cùm poſſint, qui de Societate ſunt, operam ſuam collocare vbi bona ſpiritualia quærumtur, & etiam vbi corporalia, in quibus etiam miſericordia & charitas exercetur; cum itidem aliqui poſſint in rebus maioris ſuæ perfectionis, et minoris, & demum in rebus ex ſe melioribus, & minus bonis iuuari: ſi utraque ſimul præſtari non poſſunt; priora, cæteris paribus, ſecundis ſemper eſſent præferenda.*

Cùm etiam res aliquæ in diuino ſeruitio magis urgeãt, aliæ minus, quòd remedij dilationem melius ferant; quãuis alioqui æqualis eſſent momenti: priores poſterioribus ſunt anteponendæ.

Cum etiam quædam peculiari quodam modo ad Societatem pertineant, uel cernatur alios non eſſe, qui eiſdem uacent; rurſus aliæ, quarum curam & modum eiſdem proſpiciendi alij habent: priores in miſſionibus priorem

priorem locum habere æquum eſt.

Sic etiam inter pia opera, quæ æqualis eſſent momẽti, ac neceſſitatis, & quæ æqualiter vrgerent, ſi aliqua ſecuriora tractanti, alia verò periculoſiora eſſent; & rurſus aliqua, quæ facilius & expeditius, alia, quæ maiori cum difficultate & longiori tempore abſoluuntur: priora etiam debent præferri.

Cæteris, quæ dicta ſunt, paribus; cùm etiam ſint aliquæ occupationes vniuerſalioris boni, & quæ ſe ad plurium auxilium extendunt, vt concionari, vel legere; aliæ magis particulares, vt cõfeſſiones audire, vel exercitia ſpiritualia tradere: ſi vtriſque vacari non poteſt; priores præferantur: niſi aliquæ circunſtantiæ mouerẽt, vt ſecundæ magis conuenire viderentur. Cùm etiam quædam pia opera diuturniora, & ſemper profutura ſint, vt fundationes aliquæ piæ, quæ ad proximorum auxilium inſtituuntur; alia minus diuturna, quæ rarò, & ad tempus exiguum iuuant: conſtat priora ſecundis eſſe præferẽda: & ſic Præpoſitus Societatis potius ad hæc, quàm ad illa, ſuorum operam conferre debet. Fiunt verò hæc omnia propterea, quòd ad maius Dei obſequium, maiusque proximorum bonum ita conueniat.

F & * vt hanc perſonam potius, quàm illam mittat, *hoc,

F ¶ *Quamuis ſumma prouidentia, & ſancti Spiritus directio ea ſit, quæ efficaciter meliora cùm in alijs omnibus eligere faciat; tum in mittendis ad quemuis locũ illis, qui magis cõuenient, & quadrabũt perſonis & rebus, propter quas*

mittuntur: illud tamen in vniuerſum dici poteſt; primùm, quòd ad res grauiores, & in quibus plus refert non errare (quoad ſitum in eo fuerit cum diuina gratia, qui prouidere debet) mitti uiros magis delectos, quibusque magis confidatur, oportet.

In rebus, quæ corporis labores maiores exigunt, qui robuſtiores & ſaniores.

Vbi pericula ſpiritualia plura ſunt, qui in virtute magis probati & ſecuriores.

Vt agant cum viris prudentibus, qui ſpiritualem gubernationem vel temporalem habent; ij conuenire magis videntur, qui diſcretionis & conuerſandi cum hominibus gratiam habent, cum exteriori ſpecie (modò, quæ interiora ſunt, non deſint) quæ ad authoritatem conferat. Poſſet enim magni momenti eſſe eorum conſilium.

Ingenioſis & ſubtilibus ac litteratis ij magis quadrāt, qui in ingenio itidē & litteris peculiare donū habēt. Hi enim in lectionibus, & colloquijs magis iuuare poterūt.

Ad populum vt plurimùm aptiores erunt, qui talento prædicationis & audiendarum confeſſionum pollent.

Quod ad numerum attinet huiuſmodi operariorum, qui mittendi ſunt, & combinationem eorum; conſideratio erit etiam adhibenda; & primò quidem, cùm fieri poſſet, conueniret vnum ſolum non mitti, ſed ſaltem duos, tum vt mutuò ipſi in rebus ſpiritualibus & corporalibus iuuentur, tum vt poſſint eſſe magis vtiles ijs, ad quos miſſi ſunt, labores inter ſe diuidendo, quos in ſeruitium proximorum ſuſcipiunt.

Et ſi duo mittentur; cum vno concionatore vel lecto-

re

re commodè coniungeretur alius; qui meſſem in confeſſionibus & ſpiritualibus exercitijs, quam ille præpararet, colligeret; iuuaretque eundem in colloquijs, & alijs medijs, quæ ad proximos iuuandos adhiberi ſolent.

H Sic etiam ſiquis in modo procedendi Societatis, & cũ proximis agendi parum exercitatus mitteretur; alteri in his magis exercitato adiungi deberet, quem imitari, cum quo conferre, quemque de rebus dubijs, quæ occurrent, conſulere poſſit.

Alicui valde feruenti & animoſo alius magis circunſpectus & cautus bene adiũgeretur; & ſic de alijs mixtionibus huic ſimilibus, ita, vt diuerſitas vinculo charitatis vnita ſic vtrunque iuuet; vt contradictionem vel diſcordiam inter eos, aut alios proximos generare non poſſit. Plures, quàm duos, cùm opus, ad quod mittuntur, maioris eſſet momenti in diuino obſequio, ac maiorem multitudinem exigeret, & alioqui Societas plures operarios ſine detrimento rerum aliarum ad maiorẽ Dei gloriam & vniuerſale bonum ſpectantium poſſet prouidere, Superior mittere poterit; prout ſancti Spiritus vnctio eum docuerit, vel in diuinæ Maieſtatis conſpectu melius conuenientiusque ipſe ſenſerit.

G * hoc, vel illo modo, * ad

G § Quod ad modũ attinet eos mittendi (præter cõuenientem inſtructionem) num pauperum more, vt ſine iumento ac pecunia, an maiori cum commoditate mitti oporteat; cum litteris item, an ſine illis, quò tendunt, deſtinatis (ſiue ad priuatos aliquos homines, ſiue ad Ciuitatem, vel eius caput ſcriben-

tur, quæ ad authoritatem aut beneuolentiam conferant) Superior vndecunque maiorem proximorum ædificationem, & diuinum obſequium intuendo, quod conuenit, conſtituet.

H ¶ *Tempus, quod miſſionibus dandū eſt, ſiue ad* * ad prolixius, vel breuius tempus, id ſemper, quod ad maius Dei H
hanc, ſiue ad illam partem mittantur, quando à ſummo Pontifice præſcriptū non eſt, metietur hinc quidem qualitas negotiorum ſpiritualium, quæ tractantur, & momentum ipſorum maius aut minus, habita neceſſitatis & fructus, qui percipitur, vel ſperatur, ratione; inde verò conſideratio eorum, quæ aliis in locis ſe offerunt, & obligatio eis vacandi, & vires Societatis, quas habet, vt his atque illis operibus poſſit ſatisfacere. Quædā etiā accidere ſolent, quæ expendenda ſunt, ut miſſionis tempus vel breuius ſit, vel prolixius. Demum habita primi noſtri inſtituti ratione, cū hoc ſit per varias mundi partes diſcurrere, ac magis vel minus in illis hærere pro fructus, qui cernitur, modo; videndū erit, num cōueniat plus aut minus tēporis in his, aut illis miſſionibus impendi. Et vt hoc intelligatur, cōueniet crebris litteris certiorem reddi Superiorem percepti fructus ab his, qui miſſi ſunt.

Cùm mutari aliquem oportebit; animaduertat Superior, quòd ad eum reuocandum, quoad fieri poterit, iis mediis vtatur; vt hi, à quibus aliquis euocatur, potius beneuoli omnino maneant, quàm offenſi uel male affecti, &, quòd in omnibus honor & gloria diuina, & bonum vniuerſale quæritur, ſibi perſuadeant.

I ¶ *Hinc*

Dei obſequium & bonū vniuerſale facit, ſtatuatur. Cum hac ergo rectiſſima ac ſynceriſſima intentione in Dei ac Domini noſtri conſpectu habita; &, ſi ei videbitur, propter deliberationis difficultatem vel momentum, re diuinæ Maieſtati ſuis & domeſticorum orationibus ac ſacrificijs commendata; & cum aliquo vel pluribus ex eadem Societate, qui videbuntur inter eos, qui adſuerint, communicata, ſtatuet per ſeipſum, num mittere debeat, nec ne; & ſic de reliquis circunſtantijs; vt ad Dei maiorē gloriam conuenire iudicabit. Erit autem eius, qui mittitur, officium, nulla ratione ſe ingerendo ad eundum, vel manendum in hoc lo-
I co potius, quàm in illo, * plenā ac omnino liberam ſui diſpoſitionem Superiori, qui eum Chriſti loco dirigit, ad ipſius maius obſequium & laudem relinquere.' Sic etiam, vt alij maneant alicubi, vel aliò ſe conferant,
K * nemo quoquo modo ſine conſenſu Superioris ſui, per quem ille in Domino gubernandus eſt, curare debet.'

Quocunque

I ¶ Hinc planū fit, prohiberi, ne quis Principem, vel Cōmunitatē, aut hominem quē uis magnæ authoritatis ad ſcribendum Superiori, vel verbo tenus petēdum aliquem de Societate moueat; niſi prius, cum Superiore communicata re, hanc eſſe ipſius voluntatem intellexerit.

K ¶ *His non repugnat proponere motus animi, aut cogitationes, quæ in contrarium occurrunt, ſubijciendo ſuū*

Quòcunque Superior mittet aliquem, * eum plenè inſtruere **L** (& ordinariè in ſcriptis) debebit * tam de modo procedendi, quàm de medijs, quibus eum vti velit ad finem, quem in animo habet. Per crebram etiam litterarum cõmunicationem, quantum fieri poteſt, totius ſucceſſus certior redditus ex eo loco, vbi ipſe reſidet (vt perſonæ, & negotia exegerint) conſilio, * & alijs auxilijs, quæcumque adhiberi poſſint, prouidebit; * vt maius ſeruitium Deo fiat, magiſque commune bonum per perſonas Societatis iuuetur: quod tanto maiori cura præſtari debebit, quantò negotii qualitas (quòd vel magni momenti ſit, vel difficile) * & perſonarum, quæ miſſæ ſunt **N** (quod

ſentire & uelle ei, quòd ipſius Superior Chriſti Dñi noſtrĩ loco ſentiret, ac uellet.

L ¶ *Dicitur, ordinariè, propterea quòd aliquãdo is, qui mittitur, tam inſtructus eſt, tantaque dexteritate pollet; vt iſtructio nõ ſit neceſſaria. Sed demũ hoc fiet, quandocunque opus erit.*

M ¶ *Cuiuſmodi eſſent orationes et Miſſæ, quæ initio preſertim ſuſcipiẽdorũ operum, vel qñ maior ſubſidij neceſſitas cernitur, quòd res magni momenti ſint, vel difficultates graues incidant, ad id applicentur. In hoc ergo, ſicut & in alijs auxilijs ſuarum patentium, aut ſedis Apoſtolicæ litterarum, & alijs rebus, quæ poſſent eſſe neceſſariæ, prouidebit Superior, prout ratio, & charitas monebit.*

N ¶ *Hoc conſilium & inſtructio non tantùm negotijs, ſed*

ſed etiã perſonis, (quod conſilio, & inſtructione
prout vnuſquiſq; indigeant)'id magis exigit.
vel animari, vel
reprimi opus habet, perutile eſſe poterit: & ſic de alijs
intelligatur.

DE LIBERA AD HANC vel illam partem profectione. Cap. III.

1 QVAMVIS eorum ſit, qui ſub obedientia Societatis viuunt, ſe non ingerere directè vel indirectè ad ſui miſſionem, ſiue à ſummo Pontifice, ſiue à ſuo Superiore ĩ nomine Domini noſtri IESV Chriſti mittantur: qui tamen ad regionem aliquam magnã (cuiuſmodi eſſet India, vel aliæ Prouinciæ) miſſus eſſet, ſi pars eius aliqua peculiari limitatione ei aſſignata nõ fuerit, poteſt magis, & minus in hoc vel in illo loco immorari, aut diſcurrere quàcunq; omnibus perpenſis (in ſe, quod ad voluntatem ſuã attinet, indifferentiam ſentiendo) & oratione facta, iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc apparet quod (primæ & ſummæ obedientiæ ſummi Pontificis non repugnando) multo magis in huiuſmodi miſſionibus Superiori ad hãc partem potius, quàm ad illam, prout in Domino ſenſerit conuenire, eoſdem dirigere licebit.

Vbicunque quis maneat, ſi non eſt ei iniunctum, vt medio aliquo limitato vtatur; quale eſſet, legere,

IN CAPVT III.

A ¶ *Quáuis hoc ita ſe habeat; tamen conferre media, quibus vti debet cum eo Superiore, qui ei propior fuerit, ſemper erit ſecurius.*

vel prædicare; in eo ſe exercebit ex ijs, quibus vtitur Societas in quarta Parte capite octauo dictis, & proximo capite dicendis, * quod magis conuenire iudicabit; atq; etiã quod in ſexta parte deuitandum dicitur, ad maius Dei obſequium etiam deuitabit. A

QVIBVS IN REBVS DOMVS & Collegia Societatis proximum adiuuent. Cap. IIII.

QVIA non ſolùm enititur Societas diſcurrendo per varia loca, ſed etiam in quibuſdam continenter reſidendo (vt in Domibus, & Collegijs) proximos iuuare: operæpretium eſt intellexiſſe, quibus modis poſſint animæ in huiuſmodi locis iuuari; vt eorum pars illa, quæ poterit, ad gloriam Dei exerceatur. 1

Et primò quidem conferet bonum exemplum totius honeſtatis ac virtutis Chriſtianæ; vt nõ minus bonis operibus, imò magis, quàm verbis eis ædificationi eſſe, quibus cum agitur, curent. 2

Iuuatur etiam proximus ſanctis deſiderijs, & orationibus in Dei cõſpectu pro vniuerſa Eccleſia, ac 3

* pro

A *pro ijs præſertim, qui maioris ſunt momenti, ad eius vniuerſale bonum' effuſis, ac pro amicis etiam, & bene de nobis meritis viuentibus, & vita functis; ſiue poſtulent ipſi, ſiue non poſtulent; ac pro illis, in quorum auxilium peculiariter ipſi, & reliqui de Societate in varijs locis inter fideles, & Infideles incumbunt; vt Deus omnes ad gratiam ſuam excipendam per debilia huius minimæ Societatis inſtrumēta diſponere dignetur.

4 In Miſſarum etiam ſacrificijs

B iuuare poſſunt, & alijs diuinis officijs, *nulla pro eis eleemoſyna accepta;' ſiue aliqui particulares ea petierint; ſiue pro ſua deuotione quiſque ea Deo obtulerit. Et quod attinet ad Miſſas, præter eas, quæ pro Fundatoribus dicuntur, vna, vel duæ, aut plures (pro numero Sacerdotum, & prout conuenerit) ſingulis hebdomadis pro benefactoribus viuis, aut defunctis offerentur, Deum ac Dominum noſtrum rogando, vt pro illis hoc ſanctum ſacrificium admittere, & pro infinita ac ſumma liberalitate ſua eam beneficentiam remunerari, qua illi erga Societatem noſtrā ex diuino amore ac reuerētia vſi ſunt, æternis præmijs dignetur.

5 Poterit iuuari etiā proximus in Sacrāmentorum admini-

IN CAPVT IIII.

A ¶ *Ciuſmodi ſunt; Principes eccleſiaſtici & ſeculares, & alij, qui multū prodeſſe, uel obeſſe bono anīarū, et diuino obſequio poſſēt.*

B ¶ *Vt in ſexta Parte explicatū eſt.*

C ¶ *Præter*

C ¶ Præter eos, qui Confeſſarij ordinarij conſtituti ſunt, Superioris erit, in ſpiritualibus neceſſitatibus, quæ occurrunt, videre, num alij horũ Sacramentorũ administrationi vacare debeãt, & quod cõuenit, ſtatuere.

D ¶ Paſcha intelligũtur octo dies ante, & totidem poſt ipſum feſtum: Quanquam eo tempore, qui facultatem haberent, vel peregrini, & reliqui, quos ius excipit, poſſunt ad communionem admitti; & illi etiam, qui, cùm iam ſuis parochijs ſatisfecerint, vellent hiſce quindecim diebus ſemel, aut ſæpius in noſtris Eccleſiis ſanctiſſimum Chriſti corpus accipere.

administratione: præcipuè in audiendis confeſſionibus (* ad quas aliqui à Superiore, qui eo fungantur officio, ſunt deſignandi) & in ſancto Euchariſtiæ ſacramento, * extra Paſchæ tamen feſtum, ſua in Eccleſia adminiſtrando. C D

Proponatur verbum Dei populo aſſiduè in Eccleſia in concionibus, lectionibus, & in Chriſtiana doctrina per eos, quos Superior probauerit, & ad tale munus deſtinauerit, * & quidẽ ijs tẽporibus, & modo, qui eidem ad maiorem E

E ¶ Quia quibuſdam in locis fieri poſſet, vt aliquando his medijs, vel eorum parte vti non conueniret: Conſtitutio non obligat, niſi cùm Superiori eis vtendum eſſe videretur; ſed eam intentionem oſtendit, quam habet Societas in locis, in quibus reſidet, quæ ea eſt, vt hæc tria media, uel duo ex illis, vel quod eorum magis conuenire videbitur, exerceatur.

F ¶ Exer-

maiorem Dei gloriam & animarum ædificationem expedire videbitur.

7 Poteſt & hoc ipſum, quod dictum eſt extra Eccleſiam Societatis, alijs in Eccleſiis, vel plateis, vel alijs locis præſtari; quando ei, qui cæteris præeſt, ad maiorem Dei gloriam conferre videbitur.

8 Curabunt etiam priuatim proximum pijs colloquijs ad meliora promouere tum conſilio, & exhortatione ad bona opera, F * tum etiam tradẽdis ſpiritualibus exercitijs.

9 Corporalibus etiam pietatis operibus, quantum ſpiritualia, quæ maioris ſunt momenti, permittent, quantumque vires patientur, incumbent; vt infirmis iuuandis, præcipuè in xenodochijs, eos inuiſendo, & aliquos, qui eis inſeruiant, mittendo; & diſſidentes ad concordiam reuocando; ſic etiam pauperes, ac in cuſtodijs publicis detentos, quoadeius fieri poterit, per ſe ſubleuando, G * &, vt alij ſubleuent, curando. Metiatur autem oportet Præpoſitus ...

F ¶ *Exercitia ſpiritualia plenè non niſi paucis, ijsque huiuſmodi, vt ex eorũ profectu non vulgaris ad Dei gloriam fructus ſperetur, tradenda ſunt. Prima verò hebdomada exercitia ad multos, & aliqua conſcientiæ examina, & modi orãdi (præſertim primus triũ illorum, qui in exercitijs proponũtur) ad multò plures etiã extendi poſſent. Quiuis enim bona præditus voluntate ad hæc idoneus erit.*

G ¶ *Nihilominus non conuenit, Societatem, vel eius*

Domos, aut Collegia cum aliqua Cõgregatione miſceri: nec in ea vlli conuentus agantur, niſi qui ad earundem Domorum vel Collegiorum vtilitatẽ in diuino obſequio fient.

DECLA-

Præpoſiti prudentia (qũi maius Dei obſequium ac bonũ vniuerſale ſemper ob oculos ſibi proponet) quantum in huiuſmodi rebus operæ ſit ponendum.

In Collegijs, & eorum Eccle- 10
ſijs fiet ex ijs, quæ de Domibus dicta ſunt, quod fieri poterit; pro ut opportunum fuerit, iuxta Superioris (vt dictum eſt) arbitriũ.

Qui talento præditus ad ſcri- 11
bendos libros cõmuni bono vtiles, eos conſcriberet, in lucem edere non debet aliqua ſcripta, niſi prius Præpoſitus Generalis ea videat, & legi ac examinari faciat; vt, ſi ad ædificationem fore videbuntur, & non aliter in publicum prodeant.

De ijs, quæ ad officia domeſtica & res alias ma- 12
gis particulares pertinent, in Regulis Domorum dicetur: nec ulterius progrediemur circa miſsiones, uel diuiſionem eorum, qui de Societate ſunt, per uineam Domini noſtri IESV Chriſti.

OCTAVA

OCTAVA PARS

DE IIS, QVÆ CONFERVNT AD EORVM, QVI diſperſi ſunt, cum ſuo capite, & inter ſe mutuam vnionem.

DE IIS, QVÆ IVVANT ad vnionem animorum. Cap. 1.

1 QVO difficilius eſt, mẽbra huius Congregationis cum ſuo capite & inter ſe inuicẽ
A vniri,* quòd tàm diffuſa in diuerſis mundi partibus inter fideles & infideles ſint; eò impenſius, quæ iuuant ad vnionem, quærenda ſunt: quandoquidem nec conſeruari, nec regi, atque adeo nec finem, ad quem tendit Societas ad maiorem Dei gloriam, conſequi poteſt; ſi inter ſe & cum capite ſuo membra eius vnita non fuerint. Dicetur ergo de ijs, quæ conferunt ad animorum vnionem; Deinde de ijs, quæ ad vnionem perſonalem in Con-

DECLARATIONES In Octauam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ SVnt & *aliæ rationes, qualis eſt, quòd vt plurimũ litterati erũt, & gratia apud Principes, & primarios viros, ac populos non parum valebũt.*

B ¶ *Hoc*

Congregationibus vel conuentibus pertinent. Et quidem circa animornm vnionem, quædam ex parte ſubditorum, quædam ex parte Superiorum, quædam ex vtrorumque parte iuuabunt.

Ex parte ſubditorum iuuerit, a
* magnam turbam hominum ad B
profeſſionem non admitti; nec quoſcunque, ſed ſelectos homines etiam inter Coadiutores formatos, aut Scholaſticos retineri. Multitudo enim magna eorum, qui vitia ſua non bene domuerunt; vt ordinem non fert, ita nec vnionem, quæ in Chriſto Domino noſtro tam neceſſaria eſt, vt bonus ſtatus, ac procedendi modus huius Societatis conſeruetur.

Et quia huiuſmodi vnio magna b
ex parte per obedientiæ vinculum conficitur; hæc ſemper in ſuo vigore conſeruanda eſt: Et qui foras ad laborandum in agro dominico ex Domibus mittūtur, * quoad-

B ¶ *Hoc autem nō excludit numerū (licet magnū) eorum, qui erunt idonei, vt in Profeſſos, vel Coadiutores formatos, vel Scholaſticos approbatos admittantur; ſed hoc eò ſpectat, vt commendatum habeatur, ne, qui tales non erunt, idonei (præcipuè ad profeſſionem) facilè cenſeantur; & cùm bene obſeruabitur quod in ſecūda & in quinta Parte dictum eſt, ſatis erit. Qui enim huiuſmodi eſſent, vt his locus traditur, turba exiſtimari non deberent; ſed potius gens electa, tametſi magna ea eſſet.*

C ¶ *Cum*

C * quoadeius, fieri poteſt, in eadē ſint exercitati:' Et hac in virtute, qui primas in Societate tenēt, bono ſui exemplo alijs præluceant, vniti omnino cū ſuo Superiore; & promptè, humiliter, & deuotè ei obediendo, perſiſtant. Qui autem tam egregium ſui specimē in obedientia non dediſſet, certè ei adiungi deberet ſocius, qui in ea magis eſſet conſpicuus. Nam vt plurimùm ſocius, qui in obedientia magis profecit, eum, qui minus in ea profeciſſet, cum diuino fauore in eadem iuuabit. Et alioqui, quamuis ad hunc ſcopū non tenderetur, ei, qui cum aliquo munere gubernādi mitteretur,

D * Collateralis ſocius (ſi Superiori videbitur, quòd ſic melius cōmiſſo muneri ſatisfaciet) adiungi poterit:' qui ſic ſe geret cum eo, qui aliis præeſt, & ille inuicem cum hoc; vt obedientia ac reuerentia ſubditorum debilior erga Superiorem non reddatur: ſed ille potius verum ac fidelem adiutorem & ſubleuatorem erga ſuam perſonam & aliorum, qui ſuæ

C ¶ *Cum experimento cōpertum eſſet, aliquos ex ijs, qui miſſi ſunt, nō recta incedere, quod ad obediētiā attinet; vel reuocari debent; vel ſocij, qui in ea profecerint, eis adiungi; quamuis initio miſſi non fuiſſent.*

D ¶ *Quamuis Collateralis obediētiæ Præpoſiti, uel perſonæ illius, cui datur, nō ſubdatur: debet tamē ei interius & exterius reuerentiā exhibere, ac in ea reliquis, qui eius obedientiæ ſubduntur, exemplū præbere. Debet itidē, qua poterit, diligētia eum, qui alijs præeſt,*

præeſt, iuuare in rebus omnibus ad ipſius officiũ pertinentibus, in quibus eius operam ille requiret.

Quamuis etiam nulla de re interrogaretur: cum tamẽ animaduertet, quòd ei aliquid dici cõueniat, quod ad perſonam, aut res, quæ ſunt ipſius officij, pertineat; debet fideliter ea, quæ oportet, ei referre, & cum libertate & modeſtia Chriſtiana, quod ſentiat, explicare: propoſitis tamen ſuis rationibus, & ijs, quæ ipſum mouent; ſi Præpoſitus in ſua contraria ſententia perſiſteret; Collateralis proprium iudicium ſubmittere, & ei conformem ſe reddere debet; niſi tamen clariſſime intelligeret illum errare. Quod ſi accidet; ad Superiorem referre debet.

ſuæ fidei commiſſi ſunt, ſibi datũ eſſe in Collaterali experiatur.

Ad eandem obedientiæ virtu- 4
tem ordo bene obſeruatus inter
ipſos Superiores, quorum alij
alijs ſubduntur, & inferiorum
erga illos, pertinet; ita, vt ſinguli,
qui in aliqua Domo vel Collegio
verſantur, ad ſuum Præpoſitum
localem, ſeu Rectorem recurrãt,
& per eum in omnibus regi ſe ſinant.
Eis autem, qui per prouinciam
aliquã varijs in locis diſiuncti
manent, ad Prouincialem
Præpoſitum, vel alium localẽ viciniorem
erit recurrendum; prout
eis iniunctum fuerit. Omnes
verò Præpoſiti locales, vel Rectores
crebra cõmunicatione cũ
Prouinciali vtãtur, & iuxta eius
arbitrium in omnibus ſe gerant.
Eodem modo Præpoſiti Prouinciales
cum Generali ſe habebũt.

* Sic

Curet

Curet etiam Collateralis vnionem, quoad eius fieri poterit, ſubditorum inter ſe, & cum ſuo Præpoſito immediato; & inter eos velut Angelus pacis incedat: & ſtudium adhibeat, vt de Superiore ſuo ſic ſentiant, illumque ita ament, ut oportet, quem Chriſti Domini noſtri loco habent.

Debet etiam certiorem reddere Superiorem ſuum Generalem, vel Prouincialem ijs de rebus, quas vel ipſe, vel is, cui Collateralis adiunctus eſt, commendaret; & ſponte ſua etiam eius loco id faciat, cum per aduerſam corporis ualetudinem, vel occupationes, vel aliquã aliã cauſam ille in hac parte officio ſuo deeſſet.

Contra Præpoſitus cum ſuo Collaterali nonnulla obſeruare debet; ac primum, conſiderando quòd non vt ſubditus, ſed vt auxilium & ſubleuamen ei datus eſt, peculiarem erga eum dilectionem & honorem præ ſe ferre debet; agatque cum eo familiariter, vt ſit animoſior ad eloquendum, quod ſentit; commodiusque id faciat, ac videat, qua in re eum iuuare poſſit. Curet etiam, vt authoritatem habeat, & diligatur ab inferioribus. Eo enim vtilius eius miniſterio erga illos vtetur.

Siqua occurrerint, quæ difficiliora eſſe videantur; cum eo tractari oporteret, eius ſententiam rogando, & ad dicendum quod ſentit (etiam cum non interrogaretur) reducendumque ſibi in memoriam quod ad ſuam perſonam & officium conuenire videatur, exhortando. Et auditis, quæ à Collaterali dicuntur, melius per ſeipſum, quod facto opus eſt, conſtituet.

Quod attinet ad executionem ſui officij; ad ſubditorum

rum gubernationem vtatur Collaterali vt fideli miniſtro in rebus maioris momenti; ſiue vniuerſales ſint ad Domos; ſiue particulares ad quemuis ex fratribus ſpectantes.

In ijs, quæ ad Præpoſitum Generalem pertinent, eique debentur, vtatur etiam eius opera: & in omnibus eo habeat loco, eoque modo ipſi confidat, quo alteri ſibi (dempta poteſtate) in ſpiritus vnione in Chriſto Domino noſtro.

Et animaduertendum eſt, duabus ex cauſis præcipuè Collateralem adiungi debere; Prima eſt, quando in eo, qui cum pręcipuo munere mittitur, maius auxilium deſideraretur; propterea quòd non ſit magnopere verſatus & exercitatus in huiuſmodi gubernatione; vel propter alias cauſas: quamuis eius deſideria & vita ad maiorem Dei gloriam ſint valde approbata. Secunda, quando aliquis ex eis, quos ſecum eſt habiturus, huiuſmodi eſſet; vt exiſtimaretur minus profecturus, ſi ſub eius qui præeſt, obedientia conſtituatur; quàm ſi vt ſocius adiungeretur: dummodo talentum ad eundem iuuandum haberet.

E ¶ *Cum particularibus ex cauſis Præpoſito Prouinciali magis conuenire ad diuinum obſequium uideretur, vt aliquis ex ijs, qui in Domibus vel*

* Sic enim, ſubordinatione conſeruata, vnio, quæ in ea quàm maxime conſiſtit, aſpirante gratia Dei, conſeruabitur. E

5 Siquis diuiſionis vel diſſenſionis eorum, qui vnà viuunt, inter ſe, uel cum ſuo capite author eſſe cerneretur; diligentiſſime ab ea Congre-

Congregatione velut peſtis, quæ
eam poteſt ſummopere inficere,
ſi præſens remedium non adhi-
F beatur, * ſeparandus eſt.*
6 Ex parte Præpoſiti Generalis,
quæ ad hãc vnionem animorum
G conferent, * ſunt eæ dotes, qui-
bus (vt in nona Parte dicetur)
eum exornari oportet, quibus
cum præditus fuerit, erga omnia
membra

vel Collegijs verſantur, ſibi immediate ſubſit; poteſt ab obedientia Rectoris, vel Præpoſiti localis eum eximere. Et ſic Generalis quoſdã ex priuatis, & Præpoſitis localibus, uel Rectoribus, ſuę obedientiæ proximè reſeruare poſſet. Vt plurimum tamen prædicta obedientiæ ſubordinatio eo melior erit, quo perfectius obſeruabitur.

F ¶ *Separare intelligendum eſt; vel omnino à Societate dimittendo; vel in alium locum transferendo: ſi hoc ſufficere videretur, & ad diuinum obſequium, ac commune bonum iudicio illius, qui curam eius habet, magis conueniret.*

G ¶ *Iuuabit etiam in primis inter alia Dei dona bona exiſtimatio, & authoritas erga ſubditos: & habere ac præ ſe ferre dilectionem, & curam illorum; ita vt ſubditi ſibi perſuadeant ſuum Superiorem ſcire, velle, & poſſe bene ipſos in Domino gubernare. Ad quod, ſicut ad alia multa, conferet, ſecum viros, qui conſilio polleant, habere (vt in nona Parte dicetur) quorum opera in ijs, quæ ſtatuenda ſunt ad bonum Societatis progreſſum, in his atque illis locis ad Dei gloriam vti poſſit.*

Conferet etiam, circunſpecte & ordinate præcipere,

membra Societatis ſuo fungetur officio: capitis uidelicet, à quo in illam influxus ad præfixum ipſi finem neceſſarius deſcendat: & ſic à Generali Præpoſito, ut à capite, vniuerſa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autem ad ſingulares perſonas deſcendat: ſic etiam ab eodem capite (vel ſaltem eo ſuam facultatem communicante, & rem approbante) miſſiones procedant. De communicatione gratiarum Societatis tantundem ſit dictum. Quò enim magis inferiores à ſuis Superioribus pendẽt; eo melius amor, obedientia, atque unio inter eos retinebitur.

eo modo curando ſubditos in obedientiæ officio continere, ut Superior omni beneuolẽtia, & modeſtia, & charitate in Domino, quod in ipſo eſt, vtatur; ita, ut ſubditi ſe potius ad dilectionem maiorẽ, quàm ad timorem ſuorum Superiorum poſſint componere; quamuis aliquando vtrunque ſit vtile: eorum etiam arbitrio aliquid relinquendo, cum probabile videbitur, quòd eos id iuuabit; aliquando etiã eis ex parte aliquid indulgẽdo, et cõpatiendo, cum videretur id poſſe magis cõuenire.

7 Et vt locus magis conueniat ad cõmunicationem capitis cum ſuis membris; cõferre plurimum poteſt, vt * Præpoſitus Generalis H magna

H ❡ *Poterit nihilominus ſubditos alijs in locis, prout occaſio & neceſſitas occurrerit, viſitare: & prope Romam aliquando habitare; prout ad maiorem Dei gloriam fore iudicauerit.*

I ❡ *De*

magna ex parte Romæ reſideat, vbi cum aliis omnibus locis Societatis faciliori vtetur commer-
I tio. * Prouinciales itidem in iis locis diutius verſabuntur, vnde cum inferioribus, & cum ſuperiori Præpoſito commoda fuerit communicatio, quantum in Domino id effici poterit.

8 Præcipuum vtriuſque partis vinculum ad membrorum inter ſe & cum capite ſuo vnionem, amor eſt Dei ac Domini noſtri IESV Chriſti: cum cuius diuina ac ſumma bonitate ſi Superior & inferiores valde vniti fuerint, perſacilè inter ſeipſos vnientur; idque per eundem illum amorem fiet, qui à Deo deſcendens ad omnes proximos, ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinget. Charitas itaque, &, vt in vniuerſum dicatur, omnis probitas ac virtus, qua iuxta ſpiritum procedatur, ad vnionem ex vtraque parte iuuabit; & (quod inde ſequitur) omnis rerum temporalium contemptus, in quibus ſui ipſius amor, grauiſſimus huius vnionis ac boni vniuerſalis hoſtis, errare ſolet. Multum etiam conferet conſenſio tum in interioribus;

I ¶ *De viſitatione Præpoſiti Prouincialis eadem erit ratio, atque Generalis. Poterit enim id facere, cum videbitur ad Dei maius obſequium fore; eſtque id valde proprium eius officij. Cum tamen aliquo in loco diutius eſt ei reſidendum; ſi fieri poteſt, locum eligat, ex quo cum ſubditis & cum Generali crebra communicatione litterarum vti poſſit.*

K ¶ *Cum*

K ¶ *Cum ijs, qui adhuc litteris operam non dederint, curandum eſt, vt omnes (vt plurimum) eandem doctrinam, quæ in Societate fuerit electa, vt melior & conuenientior noſtris, ſequantur. Qui autem ſtudiorum curſum iam peregit, aduertat, ne opinionum diuerſitas coniunctioni charitatis noceat; & quoadeius fieri poterit, doctrinæ in Societate communiori ſe accommodet.*

* vt eſt doctrina, iudicia, ac voluntates, quoadeius fieri poterit; tum etiam in exterioribus; vt eſt veſtitus, ceremoniæ Miſſæ, & reliqua, quantum perſonarum, & locorum, & cæterorum varietas permittet. K

Magnopere etiam iuuerit * litterarum vltro citroq; miſſarum inter L 9

L ¶ *Præpoſiti locales, vel Rectores, qui ſunt in aliqua Prouincia, quique miſſi ſunt ad fructum in agro Domini curandum, Præpoſito ſuo prouinciali ſingulis hebdomadis, ſi fieri poteſt, ſcribere debent; & Prouinciales, & alij Generali ſingulis hebdomadis, ſi vicinus fuerit: ſi autem in regno diuerſo reſident, vbi deſit ea commoditas, tam priuati ad fructificandum miſſi (vt dictum eſt) & Præpoſiti locales, & Rectores, quàm Prouinciales, ſingulis menſibus ſemel Generali ſcribent; qui curabit, vt eiſdem, ſaltem Prouincialibus, ſemel ſingulis menſibus ſcribatur. Ipſi vero Prouinciales Præpoſitis localibus, & Rectoribus, & priuatis perſonis, quibus opus erit, ſemel etiam ſingulis menſibus ſcribi curabunt; & vtrinque crebrius iuxta occaſionum in Domino occurrentium rationes.*

inter inferiores et Superiores frequens commertium, ' & crebrò alios de alijs certiores fieri * ac audire quæ ex varijs locis ad ædificatio-

M ¶ *Vt autem res Societatis ad ædificationem pertinentes communicari omnibus poſ- ſint; hanc formulam ſequi oportebit. Qui ſub vno Prouinciali ſunt, ex diuerſis Domibus vel Collegijs ſcribant quarti cuiuſque menſis initijs litteras, quæ ſolum ea, quæ ad ædificationem faciunt, contineant: & alterum earum exemplum lingua vernacula illius prouinciæ, alterum latina ſcriptum ſit: & mittant vtrunque duplex Prouinciali, vt mittat alterum exemplum vtraque lingua, Generali cum alijs ſuis litteris: vbi referat quod notatu dignũ, vel ad ædificationem fuerit; ſi particulares id omiſerunt. Ex altero vero exemplo tot alia exſcribi curet; vt ad certiores reddendos alios de ſua Prouincia ſatis ſint. Si multum temporis conſumeretur mittendis huiuſmodi litteris Prouinciali; Præpoſiti locales, & Rectores poſſunt litteras ſuas latina & vernacula lingua ſcriptas, recta ad Generalem, & earum exemplum Prouinciali deſtinare. Poterit etiam Prouincialis, cum ei viſum fuerit, quibuſdam ex localibus iniungere, vt certiores reddant alios eiuſdem Prouinciæ, tranſmiſſis ad eos earũdem litterarum, quæ ad Prouincialem mittuntur, exemplis.*

Vt tamen, quæ in vna Prouincia geruntur, in alia ſciantur; curabit Præpoſitus Generalis ex litteris, quæ à Prouincijs mittuntur, tot exempla exſcribenda, quot ſatis ſint; vt omnes alij Prouinciales certiores reddantur. Illorũ vero quiſque exſcribi in ſua Prouincia vſum curabit

Cum magnum inter duas Prouincias commertium eſſet, vt inter Luſitaniam & Caſtellam, Siciliam & Neapolim; Prouincialis vnius poſſet Prouinciali alterius exẽplum litterarũ Præpoſito Generali miſſarũ tranſmittere.

N ¶ *Ad clariorem omnium cognitionem quarto quoque menſe mittatur Præpoſito Prouinciali ex ſingulis Domibus vel Collegijs breuis catalogus, iſque duplex, omnium, qui in ea domo ſunt: quique etiam poſt vltimum catalogum miſſum vſque ad id tempus, quo ſcribitur, deſint; vel quòd mortui fuerint, vel alia quauis cauſa: breuiter perſtringendo dotes vniuſcuiuſque. Et Prouincialis eodem modo ſingulis quadrimeſtribus exemplum catalogorum cuiuſuis Domus & Collegij Generali trãſmittet. Ita enim melius intelligentur, quæ ad perſonas attinẽt, meliuſque totum Societatis corpus ad Dei gloriã regi poterit.*

ficationem, * & eorum, quæ geruntur, cognitionem, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipuè Generali, & Prouincialibus cura erit, eo conſtituto ordine, vt quouis in loco, quæ ad mutuam conſolationem & ædificationẽ in Domino faciunt, ex alijs ſciri poſſint. N

QVIBVS IN CASIBVS Congregatio generalis fieri debeat. Cap. II.

AD vnionem perſonalem vt veniamus, quæ in Cõgregationibus Societatis fit; conſiderandum eſt, 1

eſt; quibus in caſibus, qui, & per quem; ac itidem quo in loco, quo tempore, & modo debeant congregari; & id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et vt declaretur primo loco, quibus in caſibus Congregatio, & Conuentus generalis fiat; illud in primis ſuppoſitum ſit; quòd non videtur in Domino in præſentiarum
A expedire,* vt certis temporibus aut crebrò fiat; quoniam Præpo-
B ſitus Generalis * adiutus communicatione, quam cum vniuerſa

IN CAPVT II.

A ¶ *Cviuſmodi eſſet, tertio aut ſexto quoque anno, plus, minus.*

B ¶ *Huiuſmodi communicatio fit per tranſmiſſas litteras, et perſonas, quæ ex Prouincijs venire debent: ſaltem vnus ex ſingulis earum tertio quoque anno, et ex Indijs quarto: electus Profeſſorum et Rectorum illius Prouinciæ ſuffragijs: ad certiorem multis de rebus faciēdum Præpoſitum Generalem. Poſſunt etiam per huiuſmodi communicationem, cum opus fuerit, intelligi ſententię eorum, quos Præpoſitus Generalis in vniuerſa Societate melius ſenſuros iudicabit. Et ſic, adhibitis eis, quos apud ſe habet conſilij gratia, multa conſtituere ſine Cōgregatione totius Societatis poterit; quandoquidem magna ex parte Cōgregatio ideo ad bene conſtituendum iuuare ſolet, quòd vel rerum maior cognitio habetur; vel quòd conueniunt aliqui eminentiores viri, qui dicunt quod ſentiunt. Id autem multis in caſibus ſine Congregatione generali, vt dictum eſt, tranſigi poteſt.*

C ¶ Non

uerſa Societate habet, & eorum opera, qui cum ipſo degent, hoc laboris & diſtractionis vniuerſæ Societati, quantum fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit neceſſarium; vt ad electionem Præpoſiti Generalis, ſiue eligendus ſit, qui in demortui locum ſuccedat; ſiue aliquam ob cauſã ex ijs propter quas Generalis à ſuo officio abſolui poteſt: vt poſtea dicetur.

2 Altera cauſa eſt, cùm delibe- rari oportebit * de rebus perpetuis ac magni momenti; quales eſſent (verbi gratia) Collegia vel Domos diſſoluere, aut aliò transferre; vel res admodum difficiles ad vniuerſam Societatem ſpectãtes; vel rationem procedendi in illa pertractare ad maius diuinum obſequium.

C ¶ Non res perpetuæ quæuis ſatis ſunt, vt generalis Conuentus indici debeat; niſi maioris momenti ſint. Aliquæ tamen magni momẽti, licet non perpetuæ, ſatis eſſent. Hoc autem diſcernere, & ſtatuere, Præpoſiti Generalis erit. Cum tamen aliqua acciderent, quæ vrgerent, magniq́ue momenti viderentur; vt qui aſſiſtunt Generali, & Prouinciales, ac Præpoſiti locales pluribus inter ſe ſuffragijs iudicarent, quòd cogi debeat Cõgregatio generalis, vt nona in Parte dicitur; cogetur: idq́ue Præpoſito Generali gratum eſſe oportet; & vt Congregatio huiuſmodi magna cum diligentia fiat, idem Generalis ſtatuere debet.

QVI

IN CA-

QVI DEBEANT CONgregari. Cap. III.

1 NON omnes, qui ſub Obedientia Societatis viuunt; A nec Scholaſtici approbati, * verùm Profeſſi duntaxat, & præterea Coadiutores aliqui, ſi ita expedire in Domino videretur, ' ſunt ad' Congregationem generalem conuocandi; & quidem ex his non niſi qui commodè venire queant. Non itaque infirmi ac valetudinarij, nec qui in regionibus remotiſſimis agunt, vt in Indijs; ſed nec illi, qui præ manibus negotia habent magni momenti, quæ abſque graui incommodo deſeri non poſſunt, conuenient.

IN Caput III.

A ¶ CVm vocat Congregationem qui ſupremam in Societate curam habet; eius erit iudicium, num aliqui, qui profeſſionem trium votorum ſolemnium emiſerunt, vel Coadiutores nonnulli ad conferendum cum eis de rebus, quæ in Congregatione tractādæ sūt; venire debeant. Hoc enim aliquando conueniens fore videtur; præſertim ſi Rectores Collegiorum, & eorum Procuratores, aliȷque officiales, quibus optimè perſpecta erunt, quæ ad ipſorum officia pertinent, vocentur. Poſſent etiam huiuſmodi officiales ſuffragium actiuum & paſſiuum ad reliqua habere; præter quàm vt Profeſſis quatuor votorum præeſſe poſſint. Si Cōgregatio ad electionem Generalis indicitur; nullus, qui quatuor vota ſolēnia in profeſsione non emiſerit, ſuffragium actiuum aut paſſiuum ad huiuſmodi electionem habere poterit.

B ¶ Pro-

nient. Pendebit autem hoc ex iudicio Præpoſiti Generalis, ſi is ad Congregationem conuocauerit; vel eorum, qui cōgregati in ſingulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalem Congregationem eligant. Verùm vt certa aliqua ratio præſcribatur; cùm Cōuentus celebrabitur ad eligendum Generalem, aut ad deliberandum de ijs, quæ ad Generalem ipſum ſpectant, terni ex ſingulis Prouincijs veniant; * Prouincialis videlicet Præpoſitus cum duobus alijs, qui fuerint ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quæ quidem Congregatio in ſingulis Prouincijs ante generalem, ad hunc finem cogetur. Conuenient autem & ſuffragij ius habebunt in ea Profeſſi omnes Prouinciæ, qui intereſſe poterunt, Præpoſiti Domorum, atque Collegiorum Rectores, ac Procuratores: vel ij, quos tanquam vicarios illi ſuo nomine miſerint. Cùm conuentus ad res alias indiceretur; Præpoſitus Prouincialis ſine congregatione Prouinciæ, duos ex ea eligere poterit pro arbitrio Præpoſiti Generalis; cuius erit pro occurrentium cauſarum ratione conſtituere, num conuentus Prouincialis huiuſmodi ad duorum illorum electionem ſit cogendus, an Prouincialis ſine conuentu eos debeat eligere, prout ei videbitur in Domino expedire. B

B ¶ *Prouinciali veniendum eſſe intelligatur, ſi poſſit: ſin minus pro ſe alium mittet: qui magis idoneus ei videbitur ex tribus, quos Congregatio prouincialis elegerit.*

C ¶ *Quam-*

*His

C * His tribus & generali Congregationi, quicunque in Prouincia remanent ſuas vices delegabunt.' Quòd ſi præter duos electos, quoſdam alios Præpoſitus Generalis deſignaret, vel Præpoſitus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed ſi Prouincialis præter tres, aliquos eligeret; plures, quàm duos, adijcere non poterit; ita, vt ad ſummum quinque ex vna Prouincia veniant.

C ¶ Quamuis qui remanent in prouincijs, ſuum ſuffragium in ſcriptis mittere non poſsint: tamen, ſi res fuerit eis communicata, ſuā ſententiam in ſcriptis tranſmittent; & qui veniunt, dicent in Cōgregatione generali, quid & alij ſentiant.

IN CA-

2 Ex Profeſſis, qui Congregationi intererunt, vnuſquiſque ſuffragium vnicum, ſolus Generalis duo habebit. Sed ſi numerus par eſſet, Prouincialis reliquis præferetur: & ſi inter ipſos Prouinciales eſſet paritas; pars illa, in quam Præpoſitus Generalis, uel (ſi is è viuis exceſſiſſet) ipſius Vicarius inclinabit, eſſet præferenda. Vt enim illis magis eſt neceſſarium diuinæ gratiæ auxilium propter munus quod gerunt; ita ſperandum eſt, Deum ac Dominum noſtrum vberius id illis, vt ſentiant & dicant quæ ad ipſius gloriam faciant, largiturum.

AD QVEM SPECTET Congregationem generalem indicere. Cap. IIII.

CVM ad eligendum nouum Præpoſitum, priore vita functo, conuentura eſt Societas; * vnus ex Profeſſis, quem ſuum in hac parte Vicarium ante mortem Præpoſitus nominauerit, alios certiores faciendos curabit. Hic autem Vicarius (vt plurimùm) vnus ex iis erit, qui adeſſe Præpoſito, & ipſum iuuare ſoliti ſunt, vel certè ex iis, qui proximè degunt. Huius officium erit, Societatem ad electionem Præpoſiti faciendam, præſcripto tempore, & loco, 1 A

IN Caput IIII.

A ¶ *SI nullus ex Profeſſis apud Generalem eſſet, & aliquem ipſe ex vicinis nominaret; eadem erit ratio. Si tamen morte præoccupatus, vel morbo, qui ad hunc effectum perinde ac mors cenſeatur, Vicarium non nominauit; qui apud eum fuerint Profeſſi (quamuis non in eodem loco, ſed in vicinis fuerint) pluribus ſuffragijs Vicarium eligent. Et ſiue Præpoſitus Generalis aliquem vicinum abſentem, ſiue nullũ nominauerit; qui præeſt Domui, in qua mortem obijt Generalis; vel qui vicinior eſſet, ſi in nulla Domo Societatis moreretur, curabit ſtatim mitti qui certiores faciat Profeſſos vicinos, vt ad Vicarium conſtituendum (vt dictum eſt) qui gerat vices Generalis, donec ille electus fuerit, congregentur; vel ad eum agnoſcendum, quem conſtabit electum eſſe.*

IN CA-

loco, quò conuenire oporteat, conuocare.

2 Quando non ad electionem Generalis congregatur Societas; in alijs euentibus Præpoſitus Generalis eam conuocabit; præter quàm in illis, qui in nona Parte exprimentur: & non congregabit frequenter Societatem, vt dictum eſt; niſi rerum agendarum neceſſitas vrgeret. Sed cùm generalis Congregatio ad electionem Præpoſiti cõuocata eum iam elegerit; deinde de rebus aliis grauioribus, quàm vt à Generali, & iis, qui cum ipſo agunt, decidi debeãt, tractari poterit.

DE LOCO, TEMPORE, & modo congregandi. Cap. V.

1 Locus, quò conuenjet Societas ad Generalis electionem, videtur ordinariè curia ſummi Pontificis eſſe debere, ubi plurimum erit ipſius Generalis reſidentia: niſi Societas ex compoſito conueniendum eſſe in alium locum, qui commodior omnibus futurus eſſet, ſtatueret; ut ſiquis in confinio diuerſarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, eſſet conſtitutus; uel alius, qui magis accommodus uideretur. Si Præpoſitus Generalis eſt, qui Societatem ad alia negotia congregat; eius erit, eligere ac deſignare locum, quem in Domino aptiorem iudicauerit.

2 Spatium temporis, quod cogendæ Societati tribuetur,

buetur, ubi de electione Generalis agẽdum eſt, quin- que aut ſex menſium erit, à tempore, quo litteræ, quæ de hac re commonefacient, ſcriptæ fuerint. Pro rogari tamen id tempus poterit, cum neceſſitas po- ſtulauerit. Cum uero alias ob cauſas fuerit congre- ganda, Generalis Præpoſitus pro ſuo arbitratu tem- pus deſignabit.

Modus in congreganda Societate ſeruandus hic erit; vt ille, cuius hoc eſt munus, confeſtim uariis uiis Prouinciales, & ſiqui ex Profeſſis ſigillatim con uocandi eſſent; adſcripta (quantum ſat eſſe ipſi ui- debitur) cauſa, loco, & tempore conuentus haben- di, certiores faciat: admonens quoque, ut ubique Miſſæ celebrentur, & orationes fiant pro fœlici Præ- poſiti electione. Vnuſquiſque autem Prouincialium (ſi ipſi ſoli eligendi poteſtatem non habuerint) Pro- feſſos, qui in ipſius Prouincia uerſantur, Rectores quoque, & locales Præpoſitos, qui uenire poſſint, conuocabit. Vbi uero ad Congregationem prouin- cialem conuenerint, qui commode potuerint, eligẽt pluribus ſuffragijs (Prouincialis ſententia pro duo- bus ſuffragiis numerata) eos, qui ad generalem Con gregationem uenient; qui eſſe ij debebũt, quos ma gis expediat Congregationi intereſſe, & quorum ab ſentia minus detrimenti Prouinciæ ſit allatura. Ipſi uero, quàm primum poterunt, ad conſtitutum lo- cum, relictis in ſuis Prouinciis Vicariis, & rebus om nibus bene compoſitis, proficiſcentur. 3

Curabunt præterea Superiores, ut omnes, qui ſub 4
obedientia

obedientia Societatis viuunt, quotidie in orationibus & in Miſſarum ſacrificijs plurimum Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem ſe conferunt; & ſimul, vt, quidquid in ea tranſigetur, ad maius obſequium, & laudem, & gloriam diuini nóminis cedat.

DE MODO DELIBERATIONIS, cum de electione Generalis agitur. Cap. VI.

1 SI conuentus indictus eſt ad noui Præpoſiti, qui in demortui locum ſuccedat, electionem; ſimul atque conuenerint, Vicarius Generalis quatuor dies ante Præpoſiti futuri electionem de eadem omnes alloquatur, hortetuŕq; ad eam, prout ad maius Dei obſequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendam: & præter hunc diem, tres ſequentes habebunt, vt ſe Deo commendent, meliusq́ue conſiderent, quiſnam ex vniuerſa Societate ad huiuſmodi curam maximè idoneus ſit futurus; informationem capientes ab eis qui eam bene dare poterunt: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eum includãtur, non definiant apud ſe, quem ſint electuri.

2 Hoc medio tempore vnuſquiſque, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, teneatur Vicario manifeſtare, vel alicui ex antiquioribus Profeſſis (qui cum Vicario conferet) ſi ſciret aliquem hoc mu

eo modo curando ſubditos in obedientiæ officio continere,ut Superior omni beneuolētia, & modeſtia, & charitate in Domino,quod inipſo eſt, vtatur;ita,ut ſubditi ſe potius ad dilectionem maiorē, quàm ad timorem ſuorum Superiorum poſſint componere; quamuis aliquando vtrunque ſit vtile: eorum etiam arbitrio aliquid relinquendo, cum probabile videbitur, quòd eos id iuuabit; aliquando etiā eis ex parte aliquid indulgēdo,et cōpatiendo,cum videretur id poſſe magis cōuenire.

membra Societatis ſuo fungetur officio: capitis uidelicet,à quo in illam influxus ad præfixum ipſi finem neceſſarius deſcendat: & ſic à Generali Præpoſito, ut à capite, vniuerſa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autem ad ſingulares perſonas deſcendat: ſic etiam ab eodem capite (vel ſaltem eo ſuam facultatem communicante; & rem approbante) miſſiones procedant. De communicatione gratiarum Societatis tantundem ſit dictum. Quò enim magis inferiores à ſuis Superioribus pendebūt; eo melius amor, obedientia, atque unio inter eos retinebitur.

7 Et vt locus magis conueniat ad cōmunicationem capitis cum ſuis membris; cōferre plurimum poteſt, vt * Præpoſitus Generalis H magna

H ¶ *Poterit nihilominus ſubditos alijs in locis, prout occaſio & neceſſitas occurrerit, viſitare: & prope Romam aliquando habitare; prout ad maiorem Dei gloriam fore iudicauerit.*

I ¶ *De*

magna ex parte Romæ reſideat, vbi cum aliis omnibus locis Societatis faciliori vtetur commer-
I tio. * Prouinciales itidem in ijs locis diutius verſabuntur, vnde cum inferioribus, & cum ſuperiori Præpoſito commoda fuerit communicatio, quantum in Domino id effici poterit.

8 Præcipuum vtriuſque partis vinculum ad membrorum inter ſe & cum capite ſuo vnionem, amor eſt Dei ac Domini noſtri IESV Chriſti: cum cuius diuina ac ſumma bonitate ſi Superior & inferiores valde vniti fuerint, perfacilè inter ſeipſos vnientur; idque per eundem illum amorem fiet, qui à Deo deſcendens ad omnes proximos, ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinget. Charitas itaque, &, vt in vniuerſum dicatur, omnis probitas ac virtus, qua iuxta ſpiritum procedatur, ad vnionem ex vtraque parte iuuabit; & (quod inde ſequitur) omnis rerum temporalium contemptus, in quibus ſui ipſius amor, grauiſſimus huius vnionis ac boni vniuerſalis hoſtis, errare ſolet. Multum etiam conferet conſenſio tum in interioribus,

I ¶ *De viſitatione Præpoſiti Prouincialis eadem erit ratio, atque Generalis. Poterit enim id facere, cum videbitur ad Dei maius obſequium fore; eſtque id valde proprium eius officij. Cum tamen aliquo in loco diutius eſt ei reſidendum; ſi fieri poteſt, locum eligat, ex quo cum ſubditis & cum Generali crebra communicatione litterarum vti poſſit.*

K ¶ Cum

K ¶ *Cum iis, qui adhuc litteris operam non dederint, curandum eſt, vt omnes (vt plurimum) eandem doctrinam, quæ in Societate fuerit electa, vt melior & conuenientior noſtris, ſequantur. Qui autem ſtudiorum curſum iam peregit, aduertat, ne opinionum diuerſitas coniunctioni charitatis noceat; & quoadeius fieri poterit, doctrinæ in Societate communiori ſe accommodet.*

* vt eſt doctrina, iudicia, ac voluntates, quoadeius fieri poterit; tum etiam in exterioribus; vt eſt veſtitus, ceremoniæ Miſſæ, & reliqua, quantum perſonarum, & locorum, & cæterorum varietas permittet. K

Magnopere etiam iuuerit * litterarum vltro citroq; miſſarum inter L 9

L ¶ *Præpoſiti locales, vel Rectores, qui ſunt in aliqua Prouincia, quique miſſi ſunt ad fructum in agro Domini curandum, Præpoſito ſuo prouinciali ſingulis hebdomadis, ſi fieri poteſt, ſcribere debent; & Prouinciales, & alij Generali ſingulis hebdomadis, ſi vicinus fuerit: ſi autem in regno diuerſo reſident, vbi deſit ea commoditas, tam priuati ad fructificandum miſſi (vt dictum eſt) & Præpoſiti locales, & Rectores, quàm Prouinciales, ſingulis menſibus ſemel Generali ſcribent; qui curabit, vt eiſdem, ſaltem Prouincialibus, ſemel ſingulis menſibus ſcribatur. Ipſi vero Prouinciales Præpoſitis localibus, & Rectoribus, & priuatis perſonis, quibus opus erit, ſemel etiam ſingulis menſibus ſcribi curabunt; & vtrinque crebrius iuxta occaſionum in Domino occurrentium rationes.*

inter inferiores et Superiores frequens commertium, & crebrò M alios de alijs certiores fieri * ac audire quæ ex varijs locis ad ædificatio-

M ¶ *Vt autem res Societatis ad ædificationem pertinentes communicari omnibus poſſint; hanc formulam ſequi oportebit. Qui ſub vno Prouinciali ſunt, ex diuerſis Domibus vel Collegijs ſcribant quarti cuiuſque menſis initijs litteras, quæ ſolum ea, quæ ad ædificationem faciunt, contineant: & alterum earum exemplum lingua vernacula illius prouinciæ, alterum latina ſcriptum ſit: & mittant vtrunque duplex Prouinciali, vt mittat alterum exemplum vtraque lingua, Generali cum alijs ſuis litteris: vbi referat quod notatu dignũ, vel ad ædificationem fuerit; ſi particulares id omiſerunt. Ex altero vero exemplo tot alia exſcribi curet; vt ad certiores reddendos alios de ſua Prouincia ſatis ſint. Si multum temporis conſumeretur mittendis huiuſmodi litteris Prouinciali; Præpoſiti locales, & Rectores poſſunt litteras ſuas latina & vernacula lingua ſcriptas, recta ad Generalem, & earum exemplum Prouinciali deſtinare. Poterit etiam Prouincialis, cum ei viſum fuerit, quibuſdam ex localibus iniungere, vt certiores reddant alios eiuſdem Prouinciæ, tranſmiſſis ad eos earũdem litterarum, quæ ad Prouincialem mittuntur, exemplis.*

Vt tamen, quæ in vna Prouincia geruntur, in alia ſciantur; curabit Præpoſitus Generalis ex litteris, quæ à Prouincijs mittuntur, tot exempla exſcribenda, quot ſatis ſint; vt omnes alij Prouinciales certiores reddantur. Illorũ vero quiſque exſcribi in ſua Prouincia vſum curabit

Cum magnum inter duas Prouincias commertium eſſet, vt inter Luſitaniam & Caſtellam, Siciliam & Neapolim; Prouincialis vnius poſſet Prouinciali alterius exẽplum litterarũ Præpoſito Generali miſſarũ tranſmittere.

N ❡ *Ad clariorem omnium cognitionem quarto quoque menſe mittatur Præpoſito Prouinciali ex ſingulis Domibus vel Collegijs breuis catalogus, isque duplex, omnium, qui in ea domo ſunt: quique etiam poſt vltimum catalogum miſſum vſque ad id tempus, quo ſcribitur, deſint; vel quòd mortui fuerint, vel alia quauis cauſa: breuiter perſtringendo dotes vniuscuiuſque. Et Prouincialis eõdem modo ſingulis quadrimeſtribus exemplum catalogorum cuiuſuis Domus & Collegij Generali trãſmittet. Ita enim melius intelligentur, quæ ad perſonas attinẽt, meliuſque totum Societatis corpus ad Dei gloriã regi poterit.*

ficationem, * & eorum, quæ geruntur, cognitionem, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipuè Generali, & Prouincialibus cura erit, eo conſtituto ordine, vt quouis in loco, quæ ad mutuam conſolationem & ædificationẽ in Domino faciunt, ex alijs ſciri poſſint. N

QVIBVS IN CASIBVS Congregatio generalis fieri debeat. Cap. II.

AD vnionem perſonalem vt veniamus, quæ in Cõgregationibus Societatis fit; conſiderandum eſt, 1

eſt; quibus in caſibus, qui, & per quem; ac itidem quo in loco, quo tempore, & modo debeant congregari; & id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et vt declaretur primo loco, quibus in caſibus Congregatio, & Conuentus generalis fiat; illud in primis ſuppoſitum ſit; quòd non videtur in Domino in præſentiarum
A expedire,* vt certis temporibus aut crebrò fiat; quoniam Præpo-
B ſitus Generalis * adiutus communicatione, quam cum vniuerſa

IN CAPVT II.

A ❡ *Cviuſmodi eſſet, tertio aut ſexto quoque anno, plus, minus.*

B ❡ *Huiuſmodi communicatio fit per tranſmiſſas litteras, et perſonas, quæ ex Prouincijs venire debent: ſaltem vnus ex ſingulis earum tertio quoque anno, et ex Indijs quarto: electus Profeſſorum et Rectorum illius Prouinciæ ſuffragijs: ad certiorem multis de rebus faciẽdum Præpoſitum Generalem. Poſſunt etiam per huiuſmodi communicationem, cum opus fuerit, intelligi ſententię eorum, quos Præpoſitus Generalis in vniuerſa Societate melius ſenſuros iudicabit. Et ſic, adhibitis eis, quos apud ſe habet conſilij gratia, multa conſtituere ſine Cõgregatione totius Societatis poterit; quandoquidem magna ex parte Cõgregatio ideo ad bene conſtituendum iuuare ſolet, quòd vel rerum maior cognitio habetur; vel quòd conueniunt aliqui eminentiores viri, qui dicunt quod ſentiunt. Id autem multis in caſibus ſine Congregatione generali, vt dictum eſt, tranſigi poteſt.*

C ❡ Non

uerſa Societate habet, & eorum opera, qui cum ipſo degent, hoc laboris & diſtractionis vniuerſæ Societati, quantum fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit neceſſarium; vt ad electionem Præpoſiti Generalis, ſiue eligendus ſit, qui in demortui locum ſuccedat; ſiue aliquam ob cauſã ex ijs propter quas Generalis à ſuo officio abſolui poteſt: vt poſtea dicetur.

Altera cauſa eſt, cùm delibe- 2
rari oportebit * de rebus perpe- C
tuis ac magni momenti; quales eſſent (verbi gratia) Collegia vel Domos diſſoluere, aut aliò transferre; vel res admodum difficiles ad vniuerſam Societatem ſpectãtes; vel rationem procedendi in illa pertractare ad maius diuinum obſequium.

C ¶ *Non res perpetuæ quæuis ſatis ſunt, vt generalis Conuentus indici debeat; niſi maioris momenti ſint. Aliquæ tamen magni momẽti, licet non perpetuæ, ſatis eſſent. Hoc autem diſcernere, & ſtatuere, Præpoſiti Generalis erit. Cum tamen aliqua acciderent, quæ vrgerent, magnique momenti viderentur; vt qui aſſiſtunt Generali, & Prouinciales, ac Præpoſiti locales pluribus inter ſe ſuffragijs iudicarent, quòd cogi debeat Cõgregatio generalis, vt nona in Parte dicitur; cogetur: idque Præpoſito Generali gratum eſſe oportet; & vt Congregatio huiuſmodi magna cum diligentia fiat, idem Generalis ſtatuere debet.*

QVI

IN CA-

QVI DEBEANT CONgregari. Cap. III.

1 NON omnes, qui ſub Obedientia Societatis viuunt; A nec Scholaſtici approbati, * verùm Profeſſi duntaxat, & prætereа Coadiutores aliqui, ſi ita expediret in Domino videretur, ſunt ad Congregationem generalem conuocandi; & quidem ex his non niſi qui commodè venire queant. Non itaque infirmi ac valetudinarij, nec qui in regionibus remotiſſimis agunt, vt in Indijs; ſed nec illi, qui præ manibus negotia habent magni momenti, quæ abſque graui incommodo deſeri non poſſunt, conueniunt.

IN Caput III.

A ¶ *CVm vocat Congregationem qui ſupremam in Societate curam habet; eius erit iudicium, num aliqui, qui profeſſionem trium votorum ſolemnium emiſerunt, vel Coadiutores nonnulli ad conferendum cum eis de rebus, quæ in Congregatione tractādæ sūt; venire debeant. Hoc enim aliquando conueniens fore videtur; præſertim ſi Rectores Collegiorum, & eorum Procuratores, alijque officiales, quibus optimè perſpecta erunt, quæ ad ipſorum officia pertinent, vocentur. Poſſent etiam huiuſmodi officiales ſuffragium actiuum & paſſiuum ad reliqua habere; præter quàm vt Profeſſis quatuor votorum præeſſe poſſint. Si Cōgregatio ad electionem Generalis indicitur; nullus, qui quatuor uota ſolēnia in profeſsione non emiſerit, ſuffragium actiuum aut paſſiuum ad huiuſmodi electionem habere poterit.*

B ¶ Pro-

nient. Pendebit autem hoc ex iudicio Præpoſiti Generalis, ſi is ad Congregationem conuocauerit; vel eorum, qui cōgregati in ſingulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalem Congregationem eligant. Verùm vt certa aliqua ratio præſcribatur; cùm Cōuentus celebrabitur ad eligendum Generalem, aut ad deliberandum de ijs, quæ ad Generalem ipſum ſpectant, terni ex ſingulis Prouincijs veniant; * Prouincialis videlicet Præpoſitus cum duobus alijs, qui fuerint ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quæ quidem Congregatio in ſingulis Prouincijs ante generalem, ad hunc finem cogetur. Conuenient autem & ſuffragij ius habebunt in ea Profeſſi omnes Prouinciæ, qui intereſſe poterunt, Præpoſiti Domorum, atque Collegiorum Rectores, ac Procuratores: vel ij, quos tanquam vicarios illi ſuo nomine miſerint. Cùm conuentus ad res alias indiceretur; Præpoſitus Prouincialis ſine congregatione Prouinciæ, duos ex ea eligere poterit pro arbitrio Præpoſiti Generalis; cuius erit pro occurrentium cauſarum ratione conſtituere, num conuentus Prouincialis huiuſmodi ad duorum illorum electionem ſit cogendus, an Prouincialis ſine conuentu eos debeat eligere, prout ei videbitur in Domino expedire. B

B ¶ *Prouinciali veniendum eſſe intelligatur, ſi poſſit: ſin minus pro ſe alium mittet: qui magis idoneus ei videbitur ex tribus, quos Congregatio prouincialis elegerit.*

C ¶ *Quam-*

*His

C * His tribus & generali Congregationi, quicunque in Prouincia remanent ſuas vices delegabunt. Quòd ſi præter duos electos, quoſdam alios Præpoſitus Generalis deſignaret, vel Præpoſitus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed ſi Prouincialis præter tres, aliquos eligeret; plures, quàm duos, adijcere non poterit; ita, vt ad ſummum quinque ex vna Prouincia veniant.

2 r Ex Profeſſis, qui Congregationi intererunt, vnuſquiſque ſuffragium vnicum, ſolus Generalis duo habebit. Sed ſi numerus par eſſet, Prouincialis reliquis præferetur: & ſi inter ipſos Prouinciales eſſet paritas; pars illa, in quam Præpoſitus Generalis, uel (ſi is è viuis exceſſiſſet) ipſius Vicarius inclinabit, eſſet præferenda. Vt enim illis magis eſt neceſſarium diuinæ gratiæ auxilium propter munus quod gerunt; ita ſperandum eſt, Deum ac Dominum noſtrum vberius id illis, vt ſentiant & dicant quæ ad ipſius gloriam faciant, largiturum.

C § *Quamuis qui remanent in prouincijs, ſuum ſuffragium in ſcriptis mittere non poſſint: tamen, ſi res fuerit eis communicata, ſuā ſententiam in ſcriptis tranſmittent; & qui veniunt, dicent in Cōgregatione generali, quid & alij ſentiant.*

IN CA-

AD

AD QVEM SPECTET Congregationem generalem indicere. Cap. IIII.

CVM ad eligendum nouum Præpoſitum, priore vita functo, conuentura eſt Societas; * vnus ex Profeſſis, quem ſuum in hac parte Vicarium ante mortem Præpoſitus nominauerit, alios certiores faciendos curabit. Hic autem Vicarius (vt plurimùm) vnus ex iis erit, qui adeſſe Præpoſito, & ipſum iuuare ſoliti ſunt, vel certè ex iis, qui proximè degunt. Huius officium erit, Societatem ad electionem Præpoſiti faciendam, præſcripto tempore, & loco. 1 A

IN Caput IIII.

A ¶ *SI nullus ex Profeſſis apud Generalem eſſet, & aliquem ipſe ex vicinis nominaret; eadem erit ratio. Si tamen morte præoccupatus, vel morbo, qui ad hunc effectum perinde ac mors cenſeatur, Vicarium non nominauit; qui apud eum fuerint Profeſſi (quamuis non in eodem loco, ſed in vicinis fuerint) pluribus ſuffragijs Vicarium eligent. Et ſiue Præpoſitus Generalis aliquem vicinum abſentem, ſiue nullũ nominauerit; qui præeſt Domui, in qua mortem obijt Generalis; vel qui vicinior eſſet, ſi in nulla Domo Societatis moreretur, curabit ſtatim mitti qui certiores faciat Profeſſos vicinos, vt ad Vicarium conſtituendum (vt dictum eſt) qui gerat vices Generalis, donec ille electus fuerit, congregentur; vel ad eum agnoſcendum, quem conſtabit electum eſſe.*

IN CA-

loco, quò conuenire oporteat, conuocare.

2 Quando non ad electionem Generalis congregatur Societas; in alijs euentibus Præpoſitus Generalis eam conuocabit; præter quàm in illis, qui in nona Parte exprimentur: & non congregabit frequenter Societatem, vt dictum eſt; niſi rerum agendarum neceſſitas vrgeret. Sed cùm generalis Congregatio ad electionem Præpoſiti cõuocata eum iam elegerit; deinde de rebus aliis grauioribus, quàm vt à Generali, & iis, qui cum ipſo agunt, decidi debeāt, tractari poterit.

DE LOCO, TEMPORE, & modo congregandi.
Cap. V.

1 LOcus, quò conueniet Societas ad Generalis electionem, videtur ordinariè curia ſummi Pontificis eſſe debere, ubi plurimum erit ipſius Generalis reſidentia: niſi Societas ex compoſito conueniendum eſſe in alium locum, qui commodior omnibus futurus eſſet, ſtatueret; ut ſiquis in confinio diuerſarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, eſſet conſtitutus; uel alius, qui magis accommodus uideretur. Si Præpoſitus Generalis eſt, qui Societatem ad alia negotia congregat; eius erit, eligere ac deſignare locum, quem in Domino aptiorem iudicauerit.

2 Spatium temporis, quod cogendæ Societati tribuetur,

buetur, ubi de electione Generalis agẽdum eſt, quinque aut ſex menſium erit, à tempore, quo litteræ, quæ de hac re commonefacient, ſcriptæ fuerint. Prorogari tamen id tempus poterit, cum neceſſitas poſtulauerit. Cum uero alias ob cauſas fuerit congreganda, Generalis Præpoſitus pro ſuo arbitratu tempus deſignabit.

Modus in congreganda Societate ſeruandus hic erit; vt ille, cuius hoc eſt munus, confeſtim uariis uiis Prouinciales, & ſiqui ex Profeſſis ſigillatim conuocandi eſſent; adſcripta (quantum ſat eſſe ipſi uidebitur) cauſa, loco, & tempore conuentus habendi, certiores faciat: admonens quoque, ut ubique Miſſæ celebrentur, & orationes fiant pro fœlici Præpoſiti electione. Vnuſquiſque autem Prouincialium (ſi ipſi ſoli eligendi poteſtatem non habuerint) Profeſſos, qui in ipſius Prouincia uerſantur, Rectores quoque, & locales Præpoſitos, qui uenire poſſint, conuocabit. Vbi uero ad Congregationem prouincialem conuenerint, qui commode potuerint, eligẽt pluribus ſuffragijs (Prouincialis ſententia pro duobus ſuffragiis numerata) eos, qui ad generalem Congregationem uenient; qui eſſe ij debebũt, quos magis expediat Congregationi intereſſe, & quorum abſentia minus detrimenti Prouinciæ ſit allatura. Ipſi uero, quàm primum poterunt, ad conſtitutum locum, relictis in ſuis Prouinciis Vicariis, & rebus omnibus bene compoſitis, proficiſcentur. 3

Curabunt præterea Superiores, ut omnes, qui ſub 4

obedientia

obedientia Societatis viuunt, quotidie in orationibus & in Miſſarum ſacrificijs plurimum Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem ſe conferunt; & ſimul, vt, quidquid in ea tranſigetur, ad maius obſequium, & laudem, & gloriam diuini nóminis cedat.

DE MODO DELIBERAtionis, cum de electione Generalis agitur. Cap. VI.

1 SI conuentus indictus eſt ad noui Præpoſiti, qui in demortui locum ſuccedat, electionem ſimul atque conuenerint, Vicarius Generalis quatuor dies ante Præpoſiti futuri electionem de eadem omnes alloquatur, horteturq; ad eam, prout ad maius Dei obſequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendam: & præter hunc diem, tres ſequentes habebunt, vt ſe Deo commendent, meliusque conſiderent, quiſnam ex vniuerſa Societate ad huiuſmodi curam maximè idoneus ſit futurus; informationem capientes ab eis qui eam bene dare poterunt: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eum includátur, non definiant apud ſe, quem ſint electuri.

2 Hoc medio tempore vnuſquiſque, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, teneatur Vicario manifeſtare, vel alicui ex antiquioribus Profeſſis (qui cum Vicario conferet) ſi ſciret aliquem hoc mu

IN CAPVT VI.

A ¶ V*T ſuffragio priuari quis poſſit vt inhabilis, quòd* nus affectaſſe, vel etiam tunc aſfectare, directe, aut indirecte id procurando, vel ſigno aliquo id declarando. * Qui autem de ambitione huiuſmodi conuictus eſſet, actiuo & paſſiuo ſuffragio priuetur,* A

de ambitione huiuſmodi notatus eſſet, oporteret clare teſtimonijs conuictum eſſe, vel alioqui, quantum ſatis eſt, de veritate eorum, quæ obiecta ſunt, conſtare; quacunque ratione id conſtare poſſet. Sed cum probationes ſuſpitionem tantum valde probabilem, ſed non fidem certam facerent; is non erit ad electionem idoneus; et, quæſita aliqua occaſione, remouendus quidem ab ea Congregatione, ſed ſuffragij iure tanquam inhabilis priuandus non erit. Nec ſuſpitio euulganda erit, & multo minus, ſi ſuſpitio probabilis non eſſe deprehenderetur. Tunc enim nulla ratione id nocere debebit ei, qui non iuſte notatus fuerit: nec deſinet Congregationi intereſſe, & ſuffragij ius, ſicut alij, habere. Ad quem pertinet hoc iudicare, Vicarius eſt, tribus alijs ex antiquioribus Profeſſis vocatis: & condemnatio vt minimum tribus ſuffragijs fieri debet. Qui autem aliter, atque in animo ſentiret, ſententiam diceret, ipſo facto excommunicationem incurret.

Si ipſemet Vicarius, vel aliquis ex antiquioribus notaretur; ſemper quatuor ex ijs, qui prius profeſſionem emiſerunt, iudicabunt, excluſo eo, qui notatus eſt: & eorum quiſque, ad cuius aures huiuſmodi infamia perueniret, reliquos vocet; vt de ea cognoſcatur.

B ¶ *Qui*

netur, ' vt inhabilis ad eligendum alium, &, vt ipſe eligatur: nec in eam Congregationem, nec in aliam vnquam admitti poſſit.

3 Ipſo die electionis, qui hos tres dies conſequetur, celebret aliquis Miſſam de Spiritu ſancto, quam omnes audiant, ac in eadem ſanctiſſimum Christi corpus ſumant.

4 Poſtmodum ad campanæ pulſum, * qui ſuffragium habent, ad locum Congregationis vocentur; ' & vnus eorum concionem habeat, qua in genere (nullo dato ſigno, quo particularis aliqua perſona ſignificetur) ad electionem eius Præpoſiti, qui ad maius Dei obſequium conueniat, exhortetur; Et poſtquam hymnum illum ſimul dixerint; Veni creator Spiritus &cæt. in prædictum locum Cõgregationis ab aliquo ex Præpoſitis, vel Rectoribus, vel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in Domo Congregationis commiſſum fuerit, includantur; ita, vt nec inde egredi, nec eis aliquid ad uictum, præter panem & aquam,

B ¶ *Qui ſuffragium habent, Profeſſi quatuor votorum duntaxat erunt, vt dictũ eſt; ſi quidem de electione Generalis agitur: quamuis curetur, vt & alij conueniant ad maiorem rerum cognitionem habendam, ſi opus fuerit, & ad agendum poſt electionẽ Generalis alijs de rebus, in quibus Rectores, & Præpoſiti locales (ſi profeſſionem triũ votorum emiſerunt, vel Coadiutores formati ſunt) qui uocandi erunt, ſuffragium (vt ſuperius diximus) habebunt.*

& aquam dari poſſit; donec Præpoſitum Generalem elegerint.

Quòd ſi omnes communi inſpiratione, non expe- 5
ctato ordine ſuffragiorum, quempiam eligerent; ille ſit Præpoſitus Generalis. Omnem enim ordinem, & eligendi formulam Spiritusſanctus, qui ad huiuſmodi electionem eos mouit, facilè ſupplet.

Quando eo modo non peragetur electio; formu- 6
la quæ ſequitur erit obſeruanda. In primis quiſque ſeorſum orabit Deum, * &, cum C
nullo alio loquendo, ' in Creatoris ſui ac Domini conſpectu ex ijs, quæ prius intellexit, apud ſe ſtatuet, quem ſit electurus; & in charta ſcribet nomen perſonæ, quam eligit in Præpoſitum Generalem, & ſuum ſubſcribet; & ad hoc ſpatium vnius horæ ad ſummum præfigatur: deinde ad ſedes ſuas omnes conueniant: Et
Vicarius * cum Secretario ad hoc D
ipſum

C ¶ *Seruabunt omnes ſilẽtium in locis Congregationis; ita vt vnus cum alio non colloquatur in ijs, quæ ad electionem pertinent (niſi quid eſſet, quod neceſſarium videretur; & id quidem coram omnibus dicendum eſſet) donec Generalis ſit electus.*

D ¶ *Antequam ingrediantur in locum electioni deſtinatum, in ſpatio quatuor illorum dierum congregati omnes, qui in loco Congregationis Profeſsi inuenientur, Secretarium, & Aſsiſtentem eligent: ac quilibet, quem nominet, ſcriptum dabit; & publicè Vicarius cum duobus ex Profeſsis antiquioribus videbit, quis plura habeat ſuffragia:*

ipſum inter Profeſſos electo; & alio tertio, qui eis aſſiſtat, exurgens à ſede proteſtetur nolle ſe admittere quenquam, nec excludere, quem non debeat. * Det autem omnibus abſolutionem generalem ab omnibus cenſuris ad hunc canonicæ electionis effectum: Poſtmodum, inuocata Spiritus ſancti gratia, accedat cũ ſuis ſocijs ad menſam in medio poſitam: & ipſimet tres prædicti mutuo ſuffragia ſua alius ab alio petant: & * iuret vnuſquiſque prius, quàm det, quòd eum nominat,

fragia: &, vbi paritas eſſet, tres ipſi ſuffragia ſua ferent; et qui duo habuerint ex eis, Secretarius, & Aſſiſtens erunt.

E

F

E ❡ *Abſoluit ab omnibus cenſuris, quas non incurriſſent propter defectus ad hãc electionem pertinentes.*

F ❡ *Formula iuramenti hæc eſſe poterit; Teſtem inuoco cum omni reuerentia IESVM Chriſtum, qui ſapientia eſt æterna, quòd ego N. illum eligo, & nomino in Præpoſitum Generalem Societatis IESV; quem ſentio ad hoc onus ferendum aptiſsimum. Itaque duo iurat; vnum, quòd ſuum nomen ponit, vt perſonæ eligentis; alterum, quòd ponit nomen illius, quem magis idoneum iudicat, vt perſonæ electæ: & tunc ſuffragium ſuum ſcriptum dabit. Et hanc iuramenti formulam quiſque ſcriptam habeat exterius in eadem charta ſui ſuffragij, & eam legat alta voce, cum ſuffragium dat tribus deſignatis. Locus autem, vbi quiſque ſeorſum, & coram omnibus ſuum dat ſuffragium, menſa erit in medio conſtituta, vbi Vicarius eſt cum ſuis Aſſiſtentibus.*

nominat,quem ſentit in Domino ad hoc munus magis idoneum ; & ſuffragia in manibus Secretarij ſimul ſeruentur : deinde à quolibet eorũ,qui in Congregatione ſunt,ſeorſum, ſed tamen coram alijs proprium ſuffragium ſcripto contentũ poſtulent, quod præuio eodem iuramento eiſdem dabit vnuſquiſque. Deinde in medio omnium Secretarius ſuffragia,electum ſolummodo nominando,promulgabit; ac demum vno ſuffragiorum numero cum alio collato, qui plus, quàm mediam partem ſuffragiorum omnium, habuerit, ſit Præpoſitus Generalis: & ita qui primus eum nominauit, vel Vicarius percontetur alios,an ſuum conſenſum ei præſtent,quem maior pars elegit; &, vtcunque reſpondeant, formabit Decretum electionis, dicendo; In nomine patris, & filij, & ſpiritus ſancti; E G O .N. nomine meo, & omnium idem ſentientium eligo .N. in Præpoſitum Generalem Societis I E S V. Quo peracto * ſtatim omnes ad Reuerentiam ei exhibendam accedãt, & flexo vtroque genu manum eius oſculentur. Qui vero electus fuerit, nec electionem, nec exhibitam reuerentiam (memor cuius nomine eam admittere debet) recuſare poterit. Deinde ſimul omnes dicant, Te Deum laudamus. G

G ¶ *Incipiente Vicario cum Aſſiſtentibus, vel (ſi aliquis eorum fuerit electus) duobus reliquis; & ſequentur cæteri.*

H ¶ *Modus*

Si non fuerit,qui amplius, quàm mediam partem 7

ſuffra-

ſuffragiorum, habeat; alia ratio, ſcilicet cõpromiſſionis ineatur, H * electis inter omnes tribus, aut quinque electoribus ' (qui nimirum ad id munus plura habuerint ſuffragia) & quò maior horum trium vel quinque pars inclinauerit, ille ſit Præpoſitus Generalis, & promulgetur; eiq; reuerentia exhibeatur, & Deo noſtro gratiæ agantur, vt ſuperius dictum eſt.

8 Poſt promulgationem nulli integrum erit, ſuffragium ſuum mutare, nec peracta electione aliam tentare: & obſeruet, quæ dicta ſunt, qui ſchiſmaticus ac ruinæ Societatis author haberi nolit, & in pœnam excõmunicationis latæ ſententiæ incidere, I * aliaſque graues cenſuras ſubire, pro arbitrio Societatis; ' cui vnio & conformitas omnimoda ad Dei gloriam conuenit.

H ¶ *Modus eligendi hos electores erit; vt ſcribat vnuſquiſque quos ſentiat eligendos, & qui plura habuerint ſuffragia, ſint electores: & cum quiſque ſcripſerit huiuſmodi electorum nomina, iurabunt omnes in hanc formam; Teſtem inuoco IESVM Chriſtum, qui ſapientia eſt æterna, quòd ego N. illum eligo, & nomino in Præpoſitum Generalem Societatis IESV, quem electores ad id conſtituti elegerint, & nominauerint.*

DE MO-

I ¶ *Poterit Vicarius cum plurium aſſenſu, vel qui electus fuerit in Præpoſitum Generalem, decernere cenſuras, quæ conuenire in Domino videbuntur.*

DE MODO IN DELIBERAtionibus tenendo, quando in Congregatione generali non de electione Præpoſiti, ſed alijs de rebus agitur.

Cap. VII.

CVM in Congregatione non de electione Præpoſiti, ſed alijs de rebus grauibus, & ad ſtatũ Societatis pertinentibus agitur; incluſio neceſſaria nõ erit: licet ſit curandum, vt quàm expeditiſſimè fieri poterit, quæ tractanda ſunt, abſoluantur. Sed quia ex prima & ſumma Sapientia deſcendat oportet lux ea, qua dijudicari poſſit quid ſtatuere conueniat; in primis Miſſarum ſacrificia offerentur; fietque oratio in loco Congregationis, & alijs partibus Societatis per totum illud tẽpus, quo cõgregantur, & quo tractantur res in eo Cõuentu definiendæ, ad gratiam impetrandam; vt omnia ad maiorem Dei gloriam conſtituantur. 1

IN CAPVT VII.

A ¶ QVi veniunt Prouincialium loco, eis abſentibus eodem ordine loquẽtur. Hoc tamen obſer-

Deinde ſemel aut ſæpius omnibus congregatis, * Præpoſitus Generalis; deinde Prouinciales, Rectores, alijque ad Congregationem vocati, quæ eis tractãda videbuntur, rationeſque eorũ, quæ ſentiunt, poſtquam diligẽter omnia conſiderauerint, ac Deo & Domino noſtro conmendaue- 2 A

dauerint, corã omnibus breuiter proponent: ' Et poſtquàm B dixerint ſententiam ſuam,* eius ſummam ſcriptá in medio relinquent;' vt, ſiqui velint, eam legant; & quod ea de re ſentiunt, in ſequenti Congregatione dicant.

3 Rebus agitatis hinc inde in vna, vel pluribus Congregationibus, ſi nihil manifeſtè in alterá partem conſtitui videretur; cõi omnium, vel ferè omnium aſsẽſu quatuor, qui definiant, ex ijs qui interſunt conuentui, & in eo ius habent ſuffragij, plurium ſententijs (quibus alij ſe ſtare velle compromittant) eligantur: qui, quoties opus fuerit, cum Præpoſito Generali congregati, omnia

obſeruabitur, vt antiquiſſimus ex Profeſſis cuiuſuis Prouinciæ, qui Prouincialis ſit, vel loco Prouincialis veniat, dicat primus; et eũ ſequentur reliqui omnes eiuſdẽ Prouinciæ iuxta antiquitatem profeſſionis, vel votorum, quæ Coadiutores ſpirituales emittunt: Poſtea inter reliquos Prouinciales qui fuerit antiquior, & cum eo reliqui ex eadẽ Prouincia.

Poſt huiuſmodi ſequentur, ſi alij fuerint, qui ſub nullo Prouinciali ſint, uel extra ordinem ſint vocati; qui etiam ordine antiquitatis dicent.

B ❡ *Suum ſcriptum ſuper menſa, quæ in medio erit, ponendo. Curabit autem Secretarius, vt, ſi opus fuerit, plura exempla exſcribantur, vel quiſque ſecum ferat; quibus rationes, quæ ipſos mouent, contineantur; vt videri poſſint ab ijs, qui ſententiam de rebus eiſdem dicturi ſint.*

C ❡ *Promul-*

NONA PARS

DE IIS, QVÆ AD CAPVT SOCIETATIS, & gubernationem ab eo deſcendentem pertinent.

QVOD PRÆPOSITVM Generalem, & quidem perpetuum, dum vixerit, eſſe oporteat. Cap. 1.

1 VT IN omnibus Rebuſpub. vel Congregationibus bene conſtitutis, præter eos, qui ad fines particulares in eis tendunt; neceſſe eſt, eſſe aliquem, vel etiam plures, qui boni vniuerſalis curam habeant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant: ſic etiam in hac Societáte, præter eos, qui particularibus domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam, in quibus huiuſmodi ſunt Domus, vel Collegia, præſunt, neceſſe eſt, eſſe aliquem, qui vniuerſæ Societatis curam habeat; qui hunc ſibi finem conſtituat, vt bene gubernetur, conſeruetur, & augeatur totum Societatis corpus; & hic eſt Præpoſitus Generalis; qui cum duobus modis eligi poſſet, ſcilicet, vt ad tempus aliquod definitum, vel vt quandiu

diu viuet, Societati præſit: * propterea quòd experientia, & in gubernando exercitatio, & hominū particularium notitia, * & erga eoſdem authoritas confert magnopere, vt bene hoc munus obeat; ad vitam, & non ad tempus aliquod pr ſcriptum erit eligendus. A B

DECLARATIONES In nonam Partē.

IN CAPVT I.

A ¶ *PRæter rationes, quę in hac Conſtitutione attinguntur, ut Generalis ad vitā conſtituatur; ſunt et aliæ. Vna eſt, quòd longius recedet omnis cogitatio et occaſio ambitionis, quæ huiuſmodi officiorum peſtis eſt; quàm, ſi certis temporibus eſſet eligendus.*

Altera, quòd facilius eſt, unum idoneum, quàm plures, ad hoc munus inueniri.

Tertia eſt, exemplum, quod ſumitur ex communi ratione gubernationum magni momenti quæ ad vitam eſſe ſolent, tam in eccleſiaſticis, ſummi Pontificis, & Epiſcoporum; quàm in ſecularibus, Principum, ac Dominorum. De remedio autem, quo euitentur aliqua incommoda, quæ ſequi poſſent ex huiuſmodi officio, ſi ad vitam teneatur; inferius capite quarto agetur.

B ¶ *Maior erit Præpoſiti authoritas, ſi mutari non poterit; quàm, ſi ad vnum vel plures annos eligeretur, cum externis, quia magis omnibus notus erit; & cum ijs, qui de Societate ſunt, propter rationem eandem. Et contrà, ſcire, quòd eo officio aliquando ſit perfuncturus, et æqualis, vel inferior alijs futurus; eſſe etiam in eo parum exercitatum, authoritatem poteſt imminuere.*

C ¶ *Conſtat,*

gendus. Accedat autem ad cætera hoc commodi ex eo, vt Societas in rebus magni momenti ad Dei gloriam ſatis ferè ſemper occupata, * vniuerſalibus his Conuentibus minus laboris & diſtractionis patiatur.*

C ¶ *Conſtat rarius Congregandã vniuerſam Societatem, ſi Prapoſitus ad vitam eligetur: quandoquidem quæ fiunt Congregationes, maiori ex parte ad eius electionem, & raro in alijs occaſionibus fiunt.*

QVALIS ESSE debeat Præpoſitus Generalis. Cap. II.

A 1 * INTER dotes varias, quibus ornari Præpoſitum Generalem optandum eſt, omniũ prima hæc erit;* vt cum Deo ac Domino noſtro quàm maximè coniunctus, & familiaris, tam in oratione, quam in omnibus ſuis actionibus ſit; vt eò vberius ab ipſo, vt boni totius fonte, vniuerſo corpori Societatis abundantem donorum, ac gratiarum eius participationem, ac multũ valoris,

IN CAPVT II.

A ¶ *AD has ſex partes, vt primarias, reliqua reducuntur; quandoquidẽ in eis Præpoſiti perfectio conſiſtit erga Deũ: quodq; eius affectum, intellectum, & executionem perficit, quodque ex bonis corporis, & externis iuuare poterit, & iuxta ordinem poſitum, momentum earum æſtimandum eſt.*

B ¶ *Et ſic*

valoris, & efficaciæ omnibus illis rationibus, quibus ad animarum auxilium vtetur, impetret.

Secunda, vt vir ſit, cuius in omni virtutum genere exemplũ reliquos de Societate iuuet; ac præcipuè in eo ſplendor charitatis erga omnes proximos, & in primis erga Societatem; ac veræ humilitatis, quæ Deo & hominibus amabilem eum reddant, ſit conſpicuus. 2

Liber etiam ab omnibus in ordinatis affectionibus per gratiam Dei edomitis & mortificatis, ſit oportet; ne interius iudicium rationis perturbent: & vt exterius tam ſit cõpoſitus, & in loquendo præſertim tam circunſpectus, vt in eo nihil, ne verbum quidẽ, notari poſſit, quod non ad ædificationem ſiue eorũ, qui de Societate ſunt (quibus ſpeculi, & exemplaris loco eſſe debet) ſiue externorum faciat. 3

Nihilominus eo modo didicerit rectitudinem, ac ſeueritatẽ neceſſariam cum benignitate, & manſuetudine miſcere, vt nec ſe flecti ſinat ab eo, quod Deo ac Domino noſtro gratius fore iudicauerit: & tamen filijs ſuis, ut conuenit, compati nouerit; eo modo ſe gerendo, ut etiam qui reprehenduntur, uel corriguntur, quamuis ſecundum inferiorem hominem, quod agitur, diſpliceat; agnoſcant nihilominus, quòd recte in Domino, & cum charitate ille ſuum officium faciat. 4

Animi etiam magnitudo ac fortitudo eſt ei perneceſſaria ad infirmitatem multorum ferendam, & res magnas in diuino ſeruitio aggrediendas, in eiſque 5

que conſtanter, quando id conuenit, perſeuerandũ; non propter contradictiones (licet à magnis, & potentibus excitatas) animum deſpondẽdo: nec ab eo, quod ratio, & diuinum obſequium poſtulat, ullis eorum precibus, aut minis ſeparari ſe ſinendo; ut omnibus demum caſibus, qui incidere poſſunt, ſit ſuperior: nec proſperis efferri, nec aduerſis deijci animo ſeſe permittat: paratiſſimus, cum opus eſſet, ad mortem pro Societatis bono in obſequium IESV Chriſti Dei ac Domini noſtri ſubeundam.

6 Tertia eſt, ut præclaro intellectus, ac iudicij dono polleat; ut nec in rebus ad ſpeculationem, nec ad praxim pertinentibus, quæ occurrerint, hoc talento ſit deſtitutus. Et quamuis doctrina ualde ei neceſſaria ſit, qui tam multis uiris eruditis eſt præfuturus; magis tamen eſt neceſſaria prudentia, & in rebus ſpiritualibus & internis exercitatio ad uarios ſpiritus diſcernendos: ad conſilium ac remediũ tam multis, qui neceſſitatibus ſpiritualibus laborabunt, adhibendum. Diſcretionis etiam donum in rebus externis, ac modo res tam uarias tractandi, & cum tam diuerſis hominum generibus in ipſa Societate, & extra illam agendi ſummopere erit ei neceſſarium.

7 Quarta & in primis neceſſaria ad res conficiendas eſt uigilantia, & ſollicitudo ad eas incipiendas, & ſtrenuitas ad eaſdẽ ad finem & perfectionem ſuam perducendas; ut nec incuria, nec remiſſione animi inchoatæ & imperfectæ relinquantur.

Quinta

Quinta ad corpus pertinet; in 8
quo, quod ad ſanitatem, ſpeciē
externam, * & ætatem attinet, B
habenda eſt ratio, hinc quidē decentiæ & authoritatis, inde verò virium corporis, quas eius munus exigit; vt in eo fungi officio ſuo ad Dei ac Domini noſtri gloriam poſſit.

Sexta * circa res externas eſt, C
inter quas, quæ magis ad ædifi- 9
cationem, & Dei obſequium in eo officio conferunt, præferri debent. Huiuſmodi eſſe ſolent exiſtimatio ac bona fama: & demū quæ ex cæteris ad authoritatem cum externis, & cum ijs qui de Societate ſunt adiuuant.

Denique ex eorum numero eſ 10
ſe debet Præpoſitus Generalis, qui in omni uirtutū ornatu clariſſimi, & de Societate optime meriti, & diu in eadem tales eſſe perſpecti ſunt. Et ſi aliquæ ex dotibus ſuperius dictis deeſſent; certè non deſit eximia probitas, & amor erga Societatem, ac iudicium bonum, quod etiam idonea doctrina comitetur. In reliquis enim per eos, qui ad eius auxilium deſtinandi

B ¶ *Et ſic videtur ætas valde ſenilis nō cōuenire, quæ ad labores & curas huius officij idonea eſſe non ſolet; nec valde iuuenilis, quam nec authoritas, nec experientia quæ cōuenit, comitari ſolet.*

C ¶ *Externa cēſentur; nobilitas, diuitiæ, quas in ſeculo habuit, honor, & ſimilia. Et horum, cæteris paribus, aliqua ratio eſt habenda: alia tamen maioris momenti ſunt, quæ, quamuis hæc deſint, ad electionem poſſint ſufficere.*

IN CAP-

deſtinandi ſunt (de quibus inferius dicetur) cum auxilio & fauore diuino multa ſuppleri poterunt.

DE AVTHORITATE PRÆPOſiti Generalis erga Societatem, ac de officio eius. Cap. III.

1 VT bene gubernetur Societas; expedire valde videtur, vt Præpoſitus Generalis omnem habeat authoritatem in Societatem ad ædificationem: quæ poteſtas (vnde Præpoſiti officium cognoſcitur) hæc erit; primum Præpoſitus Generalis per ſe, & per alios admittere in Domibus, vel Collegijs, vel vbicunque libeat, poterit eos, qui ad inſtitutum Societatis ei idonei videbuntur; ſiue ad probationem,* A ſiue ad profeſſionẽ,' ſiue in Coadiutores formatos, vel Scholaſticos approbatos admittendos cenſeat.* B Poterit etiã eoſdem dimittere, & à Societate remouere.' Eiuſ-

IN CAPVT III.

A ¶ *CVM vnum vel plures ad profeſſionem per alium admiſerit; prius nominatim de eis certiorem fieri, & de eorum dotibus ipſi ſatisfactum eſſe oportebit; vel hoc munus admittendi pro ſuo arbitratu (iuxta id, quod in quinta Parte dicitur) alicui, cui perinde, ac ſibi ipſi, confidat, peculiariter committat.*

B ¶ *Iuxta id, quod in ſecunda Parte de dimittendi ratione dictum eſt.*

P C ¶ *Siue*

Eiuſdem erit, quos mittendos iudicauerit, & quocunque volet, ad ſtudia litterarum mittere. Poterit & eoſdē reuocare ante, vel poſt abſoluta ſtudia, ac transferre ab vno in alium locum; prout ad ipſorum particulare, & ad vniuerſale bonum Societatis magis conuenire in Domino exiſtimabit. 2

Totam habebit ſuperintendentiam, & gubernationem Collegiorum; quod ad Scholaſticos, & Præceptores, & officiales attinet; inter quos primas tenent Rectores; quos conſtituere, ac remouere poterit, eamque facultatem eiſdem communicare, quā ſenſerit in Domino conuenire; & per huiuſmodi Rectores adminiſtrationem Collegiorum exercebit in ijs, quæ ad ædificia, & temporalia ipſorum bona in Scholaſticorum vſum comparata pertinent; vt in litteris Apoſtolicis continetur. 3

Curabit etiam, * vt illi rationem officij ſui eo modo, qui conuenire maxime videbitur, reddant.' Et quod de Collegijs dicitur, de Vniuerſitatibus Societatis eius curæ cōmiſſis dictum intelligatur. Res enim earum, quæ ad vitæ ac doctrinæ inſtitutionem pertinent, adminiſtrare, Præpoſiti Generalis munus erit; quod per Miniſtros à ſe iuxta Conſtitutiones conſtitutos exercebit. & cæt. C 4

C ¶ *Siue reddenda ſit ratio eidem, ſiue Præpoſito prouinciali, ſiue alij cuipiā, qui ad eam exigendam poteſtatem commiſſariam habeat.*

D ¶ *Per*

Eſt item penes Præpoſitum Generalem omnis facultas 5

cultas agendi quoſuis contractus emptionum aut venditionum quorumlibet bonorum temporalium, mobilium tam Domorum, quàm Collegiorum Societatis: & imponendi, ac redimendi quoslibet cenſus ſuper bonis ſtabilibus ipſorum Collegiorum in eorundem vtilitatem ac bonum; cum facultate ſeſe onere liberandi reſtituta pecunia, quæ data fuerit. Alienare autem, aut omnino diſſoluere Collegia vel Domos iam erectas Societatis ſine generali eius Congregatione Præpoſitus Generalis non poterit.

6 De ijs verò, quæ Societati ita relinquuntur, vt ipſa pro ſuo arbitratu ea diſponat (ſiue bona ſtabilia illa ſint, vt domus aliqua, uel prædium nō alicui certo Collegio ab eo, qui relinquit determinatè applicatum uel annexum; ſiue mobilia, cuiuſmodi ſunt pecunia, triticum, & quæuis alia mobilia) idem Generalis diſponere poterit aut vendendo, aut retinendo, aut huic vel illi loco id, quod ei videbitur, applicando; prout ad maiorem Dei gloriam ſenſerit expedire.

7 Et Præpoſiti Prouinciales, aut locales, & Rectores, & alij eius Commiſſarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipſis Generalis communicauerit. Neque vero collegiales ad huiuſmodi actus collegialiter erunt congregandi.

8 Sicut ad Generalem pertinet curare, vt Societatis Conſtitutiones vbiq; obſeruentur; * ita ad eundem pertinebit, in ijs, quæ accidunt, vbi diſpen-

D D ¶ *Per ſeipſum exercere debet*

ſatione opus eſt, habita ratione perſonarum, locorum, temporum, & aliarum circunſtantiarum, diſpenſare: ' quod munus ea cum prudentia, quam lux æterna communicauerit, finem earundem Conſtitutionum intuendo, qui alius non eſt, quàm maius Dei obſequium, & eorum bonum, qui hoc viuendi inſtitutum ſequuntur, præſtabit. Idque * tam de experimentis eorum, qui in probationibus verſantur, ' quàm de alijs rebus, in quibus eam fuiſſe mentem eorum, qui Conſtitutiones condiderunt, ad gloriam Dei ac Domini noſtri iudicabitur, dictum ſit. E

Idem

bet Generalis hāc poteſtatē; & per alios in caſibus urgentioribus id etiā præſtare poterit, vbi ſine incommodo inſigni expectari nequit; vel vbi peculiariter alicui, cui, tanquam ſibi ipſi, fideret, præſertim in locis remotiſſimis, qualis eſt India, cōmitteret. Et intelligendum eſt, diſpenſare poſſe, vbi eā eſſe mentem Conſtitutionum, vt dictum eſt, conſideratis circunſtantijs particularibus, & non aliter, in Domino iudicaret.

E ¶ *Penes Generalem erit, vt omnia experimenta, & plura etiam, quàm illa ſex, de quibus in Examine dicitur, fiant; vel vnum aut plura eorum omittantur; vel cum alijs permutentur, conſtituere, quando alicui non cōueniret, quod generatim conuenit; cuiuſmodi eſſet hoſpitale, vel peregrinatio, vel lectio, vel aliqua ex alijs probationibus.*

F ¶ *Vt*

9 Idem Generalis in miſſionibus omnem habebit poteſtatem; eis tamen nulla ratione repugnando, quæ à ſede Apoſtolica (vt in ſeptima Parte dicitur) proficiſcuntur. Mittere ergo poterit omnes ſibi ſubditos, ſiue profeſſionem emiſerint, ſiue non emiſerint (quos mittendos iudicauerit) F * ad quaslibet mũdi partes, ' ad quoduis tempus vel definitum, vel indefinitum, prout ei videbitur, ad quamuis actionem ex ijs, quibus vti ad proximorũ auxilium Societas ſolet, exercendam. G * Poterit etiam miſſos reuocare, ' & in omnibus denique, vt ad maiorem Dei gloriam fore ſenſerit, procedere. H * Idem, cum talenta hominibus Societatis noſtræ donata cognoſcat, officia Prædicatorum, Lectorum, & Confeſſariorum diſtribuet. ' De alijs officijs tantundem intelligatur: & quem-

F ¶ *Vt inter fideles in Indijs, & inter infideles, ubi ſunt aliqui incolæ Chriſtiani, & etiam ſi nulli ſint, in quibuſdam caſibus, vel neceſſitatibus vrgentioribus: Id tamẽ magna conſideratione præcedente fieri debet.*

G ¶ *Non ſolũ miſſos per præcedentem Præpoſitum, vel per ſeipſum, ſed etiam per ſummum Pontificem, nullo tempore definito, poteſt reuocare; vt in litteris Apoſtolicis gratiarũ anno quadrageſimo nono per Paulũ Tertiũ noſtrum ſanctũ Patrẽ nobis conceſſarũ cõtinetur.*

H ¶ *Hoc, ſicut alia multa dicta, & dicenda, poterit exequi Generalis per ſuos miniſtros; ſiue Præpoſiti locales illi fuerint, ſiue non.*

& quemlibet eo in munere, quod conuenientius ad diuinum obſequium, & ſalutem animarum obiturus in Domino videbitur, conſtituet.

Eius erit, vti facultatibus a Sede Apoſtolica Societati conceſſis, & eam partem illarum vnicuique inferiorum communicare, quam in ipſo bene collocatam ad finem diuini obſequij nobis præfixum exiſtimauerit. Eiuſdem erit, reuocare eas, vel contrahere, ad eandem regulam diuini beneplaciti omnia exigendo. 10

Eiuſdem Generalis erit, correctionibus vti, ac pœnitentias, quæ ad ſatisfactionem quorumcunque defectuum conuenire videbuntur, habita ratione perſonarum, & aliarum circunſtantiarum, iniungere: quarum conſideratio eius charitati cum prudentia coniunctæ, qua ad Dei gloriam vtetur, committitur. 11

Eiuſdem erit, conuocare Societatem ad generalem Congregationem (quando alijs de rebus, quàm de electione Præpoſiti eſt agendum) & ſtatuere, vt Prouincialis etiam congregatio conuocetur, cùm expedire iudicauerit; & dirigere eos, qui conuenerint, ac ſuo tempore, ijs abſolutis, quæ tractanda erant, dimittere. 12

Sine eius facultate & approbatione nullus poſſit dignitatem vllam extra Societatem admittere; nec ille facultatem huiuſmodi dabit, nec id approbabit, ſi Sedis Apoſtolicæ obedientia ipſum non compelleret. 13

Conſtituat

14 Conſtituat idem, vt dictum eſt, per ſeipſum Rectores Collegiorum & Vniuerſitatũ, ac Præpoſitos locales Domorum, quos aptiores fore iudicauerit; * Prouinciales itidem Præpoſitos ad triẽnium ut plurimum' (quamuis & contrahi, & prorogari etiam id ſpatium temporis poſſit, quando ad maiorem Dei ac Domini noſtri gloriam id fore uidebitur.) Quibus etiam eam poteſtatem communicabit, quam duxerit communicandam.

15 Poterit etiam eam reuocare, reſtringere, & etiam augere, & adminiſtrationis rationem ab eis exigere. Quòd ſi Prouinciali facultatem conſtituendi Præpoſitos locales, & Rectores communicauerit; eiuſdem Generalis erit, eoſdem confirmare, uel remouere.

K * Idem officiales reliquos ad
16 gubernationem Societatis neceſſarios, ut Procuratorem generalem, & Secretarium Societatis conſtituet;' eam illis facultatem, quam pro negotiorum ac perſo-

I ¶ Cum ijs, qui bene ſuum officiũ faciũt, et ei poſſũt ſatisfacere, in triẽnij definito ſpatio nihil deperit; quandoquidẽ hoc tempus et contrahi, et prorogari poterit: cũ ijs, qui ſe parũ idoneos oſtẽderẽt, id cõmodi accedit, vt ſine nota, curſu triẽnij peracto, remoueri poſſint: niſi ante id tempus ratione vniuerſalis boni Generali remouẽdi uiderẽtur.

K ¶ Quanquàm poterit ad has electiões, et res alias graues & dubias rogare ſententias aliorum, quos iudicauerit in Domino bene ſenſuros; conſtituere tãdem, in eius erit poteſtate.

narum ratione conuenire in Domino iudicabit, cõmunicando.

Idem poterit non expectata Generali Congregatione Domos, Collegia, Vniuerſitates Societati oblatas accipere, & in Fundatores cũ priuilegijs in quarta Parte dictis eos, quos in Domino admittẽdos duxerit, admittere; & Lectores, Sacerdotes, & alia, quæ occurrerint, prouidere. Erit tamen ei curandum, vt cum huiuſmodi conditionibus admittat, ex quibus Societas commoditatem ad propoſitum ſibi diuini obſequij finem, & non detrimentum ſentiat. Sed ſi experimento compertum eſſet, grauari magis, quàm iuuari Societatem, nec Præpoſitus Generalis de remedio proſpiceret; in prima generali Societatis Cõgregatione, vtrum huiuſmodi Domus, Collegium, vel Vniuerſitas relinqui, an teneri cum tali onere expediat, agi poterit. 17

Transferre, vel diſſoluere Domos, vel Collegia iam erecta, aut in vſum Societatis profeſſæ redditus eorum conuertere Præpoſitus Generalis, vt in quarta Parte dictum eſt, non poterit. 18

Cognoſcat, quoadeius fieri poterit, conſcientias eorũ, qui ſub eius obedientia ſunt; ac præcipuè Præpoſitorum Prouincialium, & aliorum, quibus munera maioris momenti committit. 19

Generatim loquendo, in rebus omnibus, quæ ad propoſitum Societati finem perfectionis & auxilij proximorum ad gloriam Dei faciunt, omnibus præcipere in obediẽtiæ virtute poſſit: Et quamuis alijs 20

inferio-

inferioribus Præpoſitis, vel Viſitatoribus, vel Commiſſarijs ſuam facultatem communicet; poterit tamen approbare, vel reſcindere quod illi fecerint, & in omnibus quod videbitur, conſtituere: & ſemper ei obedientiam ac reuerentiam (vt qui Chriſti vices gerit) præſtari oportebit.

DE AVTHORITATE, VEL prouidentia, quam Societas hbere debet erga Præpoſitum Generalem, Cap. IIII.

A 1 FAcultas, vel prouidentia Societatis erga Præpoſitum, habita ſemper ratione boni vniuerſalis, ac maioris ædificationis, ſex in rebus, quæ ad Dei gloriam iuuare poſſunt, conſiſtit.

2 Prima ad res externas pertinet veſtitus, victus, & expenſarum quarumlibet ad perſonam Præpoſiti ſpectantium; quæ omnia vel augere, vel imminuere poterit Societas; prout Præpoſitum ipſum ac ſe decere, & Deo gratius fore iudicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpoſitum acquieſcere oportebit.

3 Secunda ad corporis curam pertinet, ne in laboribus, vel rigore nimio menſuram excedat. Qua etiam in re ad moderationem ſe reduci ſinet Superior,

IN CAPVT IIII.

A ¶ E*T exercebit eã per Aſſiſtentes, de quibus mox dicetur.*

B ¶ *Vrgere*

perior, & Societatis arbitrio acquieſcet.

Tertia ad animam eius ſpectat; cùm etiam viris perfectis aliquando huiuſmodi cura vel circa perſonam, vel circa officium ſit neceſſaria. Habeat ergo Societas cum Præpoſito Generali (& idem cum inferioribus fieri poſſet) aliquem, qui accedens ad Deum in oratione, poſtquàm diuinam bonitatem conſuluerit, & æquum eſſe id iudicauerit; cum modeſtia debita, ac humilitate, quid ſentiat in ipſo Præpoſito requiri ad maius obſequium & gloriam Dei, admonere teneatur; ſiue ille ſit eius Confeſſarius, ſiue alius quiſpiam per Societatem deſignatus, qui ad hoc negotium quàm maximè aptus videatur. 4

Quarta eſt, quòd, * ſiquis vrgeret (licet eum non obligando ſub pœna peccati) vt dignitatem aliquam admitteret, in qua Præpoſiti officium neceſſariò relinquendum eſſet, non poſſet ſine conſenſu Societatis eam admittere. Societas autem, ſemper intuendo quæ ad maius Dei obſequium & gloriam pertinent, ſi obe- B 5

B ¶ *Vrgere intelligendum eſt; ſi Princeps aliquis ſecularis id curaret: & ordinaret ſummus Pontifex aliquã ſumere dignitatem, non tamen ita abſolutè imperando, vt oſtẽdat, ſe velle eum ad tale officium admittendum obligare. Nam in huiuſmodi caſibus, vbi ceſſat obligatio, non debet, nec poteſt ſine probatione Societatis eam admittere: nec Societas approbabit, ſi Pontifex præcepto, quod ad peccatum obliget, non compelleret.*

C ¶ *Vt*

obedientia Sedis Apoſtolicæ non compulerit, aſſenſum nunquam præſtabit.

6 Quinta locum habet, ſi accideret, vt valde negligens, vel remiſſus eſſet in rebus magni momenti ad Præpoſiti officium pertinentibus propter corporis grauem ægritudinem, aut ſenium, ſpe emendationis ea in parte ſublata, vnde multum detrimenti publicum bonum pateretur. Tunc enim Coadiutor, vel Vicarius, qui Generalis officio fungatur, eſt eligendus; ſiue ipſemet Præpoſitus eum cum approbatione Præpoſitorum Prouincialium ſibi ſubſtituat; ſiue illi cum approbatione duorum Præpoſitorum localium, vel Rectorum vniuſcuiuſque Prouinciæ eum per litteras pluribus ſuffragijs eligant ad Societatis gubernationem cum ea facultate, quæ Generali, vel ipſi Societati, ſi ea eligeret, communicanda videretur.

7 Sexta locum haberet in quibuſdam caſibus (quos ſperamus per Dei bonitatem, aſpirante ipſius gratia, nunquam euenturos) cuiuſmodi eſſent peccata mortalia in externum actum prodeuntia, ac nominatim C copula carnalis; * vulnerare quenquam; * ex redditibus Collegiorũ aliquid ad proprios ſumptus D aſſumere; * vel cuiuis extra Societatem

C ¶ *Vt cum aliquo armorum genere, vel cultello, vel re quauis, cum qua inſignis læſio inferri poteſt.*

D ¶ *Id agitur peculiariter, vt non det conſanguineis, vel eis, qui coniunctionem aliquam ſecularem cum ipſo habent:*

tatem donare; ' vel aliqua ſtabilia bona domorum, aut Collegiorũ alienare; vel prauam doctrinam habere. Siquid ergo horum accideret, poteſt ac debet Societas * (ſi de re ſufficientiſſimè conſtaret) ' eum officio priuare, &, ſi opus eſt, à Societate remouere, in omnibus præ oculis habendo quod ad maiorẽ Dei gloriam & vniuerſale bonum Societatis ſore iudicabitur. E

habent: & nõ præcluditur oſtiũ, vt fiat eleemoſyna, vel detur, quod cõuenit, ei, cui dari debere ad Dei gloriã Generalis ſentiret.

E ¶ *Quoniam, qui curam aliorũ, præcipuè tam vniuerſalem habent, iniuſtè calumniam à multis pati varias ob cauſas poſſunt; diligenter animaduertere oportet, vt probationes dictorum defectuum ſint, quã fieri poſſit, efficaciſſimæ, morali modo loquendo.*

DE MODO, QVO PROcedere debet Societas in ijs, quæ ad Præpoſitum Generalem pertinent. Cap. V.

IN primis Præpoſiti Prouinciales, quos Generalis ipſe per ſe conſtituit, in conſpectu Dei conſiderare & efficere quod vniuerſali bono Societatis debent in prædictis ad Præpoſitum Generalem pertinentibus, prout in Domino ſenſerint, teneantur. 1

In ijs, quæ ad ſumptus & curam corporis eius, & res alias minus graues pertinent, cõgregatione opus 2

non

A non eſt; ſed * vt Societas viros quatuor ei aſſiſtentes, qui diſcretione, ac zelo communis boni Societatis polleant, conſtituat: Qui quidem apud Præpoſitum manentes, ' in conſpectu Creatoris ac Domini ſui dicere, ac efficere, quidquid circa tria prima in præcedenti capite dicta ad maiorem Dei gloriá fore ſenſerint, teneantur.

3 Electio verò quatuor huiuſmodi Aſſiſtentium eorum erit, qui Præpoſitum eligent, quando ad id congregantur. Quòd ſi vel mortem obiret, vel à Præpoſito Generali diutius abeſſe propter cauſas graues aliquem ipſorum oporteret; non repugnantibus Prouincialibus Societatis, Præpoſitus Generalis aliũ ſubſtituet, qui cum approbatione omnium, vel maioris partis eorũ manebit in demortui, vel abſentis loco.

4 Tertiò ſi accideret aliquod ex peccatis (auertat id Deus) quæ ſufficiunt ad Præpoſitum officio ſuo priuandum; ſimul atq; res per teſtimonia ſufficientia, vel ipſius affirmationem conſtaret; iuramento obſtringantur

IN CAPVT V.

A ¶ *PROFESſi ſint, ſi commodè fieri poterit. Et, ſi aliquando huiuſmodi Aſſiſtentes (vel aliquis eorũ) à Præpoſito recederent, miſſi ad hanc vel illam partem, vt citò redeant; neceſſe non erit alios in eorũ locum ſubrogare: ſi diu eos abeſſe oporteret, alij ſubrogentur. Verum Præpoſitus Generalis ſine graui cauſa vel neceſſitate eos procul à ſe mittere nõ debet.*

B ¶ *Rem*

puatuor

B ¶ *Rem nihilominus ſecretã teneant, quantũ fieri poterit; cum alijs etiam eiuſdem Societatis, donec veritas eluceat; vt, ſi certum eſſe, quòd quatuor ſibi perſuaſerant, non inueniretur, iniuſtã infamiæ nota Præpoſito non inuratur.*

C ¶ *Cùm*

quatuor Aſſiſtentes ad id Societati denunciandum, & cum omnium, vel certè trium ſubſcriptionibus Congregationem; * id B eſt Præpoſitos Prouinciales cum duobus alijs, quos ſinguli ex ſua Prouiucia ſecum adducent (qui cõgregari tenebuntur) conuocandam. Et ſi res diuulgata, & communiter manifeſta eſſet; non expectata quatuor Aſſiſtentiũ conuocatione, Prouinciales alij alios vocando cõuenire deberent: Et ipſo primo die, quo in locum huiuſmodi Cõgregationis ingredientur, vbi aderunt quatuor illi, qui conuocarũt, cum alijs congregatis, rem is aggrediatur, cui omnia notiora ſunt, & accuſatio dilucidè explicetur; qua audita, Præpoſitus foras egredi debebit: & antiquiſſimus ex Prouincialibus ſimul cũ Secretario, & alio Aſſiſtente de tota re ſcrutinium faciat, & primò quidem, an conſtet de peccato, quod obijcitur, deinde an huiuſmodi ſit, vt propter id priuari officio debeat; & idem ſuffragia promulget, quæ, vt ſufficiant, duas tertias partes excedent; & tunc ſtatim de alio eligendo agatur: &, ſi fieri poteſt, non prius inde egrediantur, quàm Societas Generalem Præpoſitum habeat: & ſi eo die res tranſigi nõ poterit, in ſequenti, vel quàm expeditiſſimè fieri poterit,

eo modo

eo modo quo in octaua Parte dictum eſt tranſigatur.

C 5 * Si defectus deprehenſi non fuerint eiuſmodi, vt priuandus officio ſuo, ſed tantùm corrigendus uideretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur conſiderandi quæ correctio ei conueniat: & ſi non conuenirent, paribus ſuffragijs exiſtentibus, quintus adiungatur, uel tres alij; ut quid in Domino conueniat, conſtituant.

D 6 * Si accideret Præpoſitum Generalem ad Societatis gubernationem eſſe inutilem, re partim coram

C ¶ *Cùm defectus ad depoſitionē ſufficientes non deprehenderētur; alijs de rebus agatur, propter quas cōuocata Societas videatur; et quod ad Præpoſitum attinet, diſsimuletur: immo quoad eius fieri poterit, nullo tempore diuulgari debet. Et ſic, cùm conuocātur, præmoneri, & poſt rē diſcuſsā ſeriò iniungi conſcijs, & præſertim Prouincialibus, oportet, ne cui indicent. Et cùm conſtitutum fuerit, illum officio priuare, tunc etiam cum Præpoſito Generali ſecretò agendum eſt, vt ipſemet officio ſe abdicet: vt hoc promulgari, & peccatum ac officij propter peccatum priuatio occultari poſſit.*

D ¶ *Omnino eſſet inutilis, qui vſu rationis careret, quique in morbum minimè curabilem incidiſſet, tamque grauem, vt rebus ſui officij vacare non poſſet, nec aliquando vacaturus ſperaretur. Si morbus talis non eſſet, vt de ſanitate deſperandū videretur; ſine Congregatione generali Vicarius per eundem Præpoſitum poſſet conſtitui, vt*

tui, vt ipſius officio, donec conualeſceret, omnino fungeretur; & recuperata ſanitate, conceſſa ei prius facultas ceſſabit.

E ¶*Hinc apparet, neceſſarium nō eſſe ad hoc ſtatuēdū ad Congregationē venire; niſi obedientia Sedis Apoſtolicæ intercederet, quæ Præpoſitum, vel Societatem (vt dictū eſt) ad peccatum obliget, niſi res ad effectum perducatur.*

coram eo; & partim in eius abſentia agitata, diſpiciatur, an eligi Vicarium abſoluta cum poteſtate, quamuis ſine nomine Præpoſiti Generalis (quandiu uixerit qui tunc erat) oporteat: & id, ſi pluribus, quàm dimidiæ parti ſuffragiorum, uiſum fuerit, ſic agendum erit. Si id neceſſarium fore non iudicarent, uidendū erit, an præter miniſtros illos, quorum opera Generalis utebatur, Societas alios prouidere debeat, ut, ſubleuato magis eo & adiuto, non deſideraretur, quod ad gubernationem Societatis conueniret. Et ea in re ſequi oportebit quod plus, quàm media pars eorum, qui congregati ſunt, ſtatuerit. Si ageretur de dignitate, quam utplurimum pati non poteſt Præpoſiti officium; ſi non compulerit talis obedientia ſummi Pontificis, quæ ad peccatum obligare poſſet; res in conſultationem ne adducatur: * ſed id omnino tanquam certum tenendum eſt, nec debere, nec poſſe conſenſum ad huiuſmodi dignitatem admittendam præſtari. ' E

IN *CA-*

DE

DE IIS, QVÆ IVVARE poterunt Præpoſitum Generalē, vt ſuo officio bene fungatur. Cap. VI.

IN Caput VI.

1 CVM proprium Generalis officium non ſit concionari, nec confeſſiones audire, nec alia huiuſmodi (in quibus tamen ille, vt particularis perſona, videbit, quid præſtare poſſit, cum ei per alias occupationes officij ſui proprias licebit, & non aliter) A * ſed ita regere vniuerſum huius Societatis corpus, vt conſeruetur, & gratia diuina aſpirante in bono

A ¶ *HOC præſtabit in primis authoritate,& exemplo vitæ ſuæ,& charitate ac dilectione Societatis in Chriſto Domino noſtro,& oratiōe aſſidua ac deſiderijs plena, & ſacrificijs, quæ gratiam conſeruationis & augmenti huiuſmodi impetrent: & ex ijs, quæ præſtare ipſe poteſt, hoc maximi momenti apud eum eſſe debet,& in quo plurimum in Domino confidat. Eſt enim in primis efficax ad gratiam à diuina Maieſtate impetrandam, à qua, quod expetitur, procedit: idque potiſſimum faciet, cùm neceſſitas occurrerit; tum etiam id faciet, ſolicitudinem adhibendo ad Conſtitutionum obſeruationem, iniungendo crebrò ſibi rationem reddi eorum, quæ in Prouincijs omnibus geruntur per Prouinciales, ſcribendo eiſdem quod ſentit de rebus ad ſe relatis,& curando, vt prouideatur, vbi conuenit, per ſe, & miniſtros; de quibus agetur.*

Q B ¶ Hoc

bono ſuo ſtatu, & modo procedendi ad Dei & Domini noſtri gloriam creſcat, ad quem ſibi propoſitum finem ſua poteſtate vti debet.

Præter dona illa perfectionis magnæ ſpiritualis, a ac virtutum, de quibus ſecundo capite dictum eſt, bonis etiã miniſtris ad munera particularia obeũda b opus habet: Quamuis enim per ſeipſum aliquãdo in illis verſetur; habeat tamẽ neceſſe eſt Præpoſitos inferiores (quos viros ſelectos eſſe oportet) quibus multum poteſtatis conferre, & huiuſmodi res particulares ferè ſemper committere poſſit. Eius autem crebrior communicatio inter Præpoſitos inferiores cum Prouincialibus erit; horum autem cum Rectoribus, & Præpoſitis localibus, vt melius ſubordinatio conſeruetur. Aliquando tamen Generalis vel vt pleniorem rerum omnium notitiam habeat, vel propter alia, quæ ſæpius accidere ſolent, ipſemet cum Rectoribus, & Præpoſitis localibus, & particularibus etiam perſonis aget; eoſdemque conſilio, reprehenſione, &, ſi opus eſt, correctione iuuare ſtudeat; Quandoquidem eius eſt munus, defectus Præpoſitorum inferiorum ſupplere, ac cum diuino fauore & auxilio quod in ipſis perfectum non eſt, ad perfectionem perducere.

Ad omnia etiam conferet, ſi Generalis litteras c Apoſtolicas, & conceſſiones omnes, quæ ad inſtitutionem, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent, & quoddam eorum compendium apud ſe habuerit, catalogum itidem vnum omnium Domo-

rum,

rum, & Collegiorum Societatis cum ſuis redditibus, & alterum perſonarum omnium, quæ in quauis Prouincia verſantur, non ſolùm Profeſſorum, & Coadiutorum, qui formati, ac Scholarium, qui approbati dicuntur; ſed etiam illorum, qui in probationibus exercentur, vbi eorum nomina & qualitates ſcribantur: & hunc catalogum renouandum ſingulis annis, ſi conuenire videbitur, curabit. Et demum omnia, quoad eius fieri poterit, perſpecta habeat, vt in omnibus rebus melius poſſit, quæ ad gloriam diuinam pertinent, prouidere.

4 Quod in vniuerſum in ſexta Parte capite tertio dicitur, eos, qui de Societate ſunt, negotijs ſecularibus, licet pia alioqui eſſent, implicari non debere; id Generali magis, quàm reliquis omnibus, conuenit: * ne in eis, vel aliis etiam rebus piis quidem, ſed ad Societatem non pertinentibus, ita occupari ſe ſinat, vt tempus ac uires ad ea, quæ pertinent ad ipſius officium (quod quidem magis, quàm totum hominem requirit) eum deſtituant.

B B ¶ *Hoc intelligendum eſt, quatenus declinari poterunt. Sed demū prudentia docebit, num per ſe aut alios de Societate debeat* * *Sed nonnunquam aliquorum piorum operum, quæ ad Societatem non pertinent, curam ſuſcipere, vel quòd magni ſint momenti in Dei obſequio, vel in gratiam eorum, qui id impetrare ſtudent.*

C ¶ *Præſcribere ordinem, qui tenendus eſt (ſi talis non eſſet, qualis conueniret) vbi reſidet, & etiam alijs in locis, Præpoſiti Generalis eſt. Sed executio alijs, vt dicitur, demandabitur.*

D ¶ *Quo-*

* Sed nec in executione miniſteriorum particularium ad Societatem pertinentium, quæ per alios effici poſſunt, magnopere occupari deberet; cuiuſmodi eſſet peculiaris alicuius domus cura, quod ad ſuſtentationem temporalem, & gubernationem eius attinet: quin potius, vt ſuperius dicitur, ſuos quouis in loco, etiam vbi ipſe reſidebit, officiales habeat; in quos ſi totam curam nó reiecerit, ſubleuetur certè ab eis, & huiuſmodi curæ occupatione liberetur. C ſ

Sic etiam in quauis Prouincia eos habeat Prouinciales tam probatæ fidei, tamque idoneos, vt qui intelligit magna ex parte ex his & localibus bonam gubernationem Societatis pendere. Cùm autem illi tales fuerint, laborem cum illis in rebus, quæ id patiũtur, diuidẽdo, & de omnibus grauioribus certiorem ſe fieri curando, plus otij, ac temporis ſibi relictum, vt rebus vniuerſalibus vacet, quæ ſolus ipſe obire poteſt, intelliget. Plus etiam lucis ad perſpiciẽdum, quid in illis facto opus ſit, ſe habere experietur; ſi ipſius intellectus eam lucem, qua donatus eſt, ex parte non amiſerit; vt eis accidit, qui plus æquo in rebus particularibus, ac exiguis occupantur: vnde opprimi & debilior reddi intellectus acies ad res vniuerſales perſpiciendas ſolet. 6

Nec

7 Nec ſolum Præpoſitus Generalis ad res particulares (vt dictum eſt) miniſtris opus habet ; * ſed etiam ad vniuerſales, & ſui officij proprias, vt eis bene ac ſuauiter poſſit ſatisfacere. ' Habeat igitur neceſſe eſt, qui multa in memoriam reducendo, ad ſollicitudinem curandi res tam multas officij ſui, qui etiam conſilio ad eas ordinandas, demum qui diligentiâ ac labore ad eas opere complendas adiuuet. Id enim compertum eſt, quòd nec viri vnius memoria tam multarum rerum recordationi ſatis ſit; nec, ſi id præſtaret, vnius intellectus ad eaſdem bene conſiderandas & ordinandas ſatis eſſet; nec, quamuis & hoc poſſet, vires vnius ad eaſdem exequendas ſufficerent.

8 Ad primum illud de ſollicitudine omnia curandi aliquo miniſtro ei opus eſt, qui ordinariè apud ipſum maneat; * qui

D ¶ *Quoniam qui cum tam multis hominibus, deque rebus tam varijs & tanti momenti agere debet, ſi aliorum miniſterio non iuuaretur, onus ferret intolerabile, quod ne magna quidem cum diſtractione animi, & ſanitatis ac longioris vitæ diſpendio bène poſſet ſuſtinere. Et ſic videre eſt, eos omnes, quibus gubernationum alicuius momenti cura eſt commiſſa, quò illis ſatisfacere poſſint, multis ad id auxilijs ſubleuari. Vnde & Generalis, vt bene, expeditè, & ſuauiter ſuum officium faciat, eiſdem indiget auxilijs.*

* qui pro memoria, & manibus illi ſit ad omnia, quæ ſcribenda, & tractanda fuerint; ac breuiter ad res omnes officij ſui obeundas; qui induat Præpoſiti perſonam; &, præter poteſtatem, totum officij eius pondus humeris ſuis impoſitum eſſe exiſtimet. E

9 Hic Præpoſiti Miniſter vir eſſe ſollicitus & diſcretionis, &, ſi fieri poſſet, doctrinæ dono, & ſpecie honeſta, ac modo agendi verbo & litteris cum omni hominum genere præditus eſſe deberet; quique in primis eſſet vir, cui confidenter quiduis committi poſſet; quique Societatem in Domino diligeret: quò vtilius eius opera ac miniſterio vti Præpoſitus Generalis ad gloriam diuinam valeat.

10 Secundum auxilium, videlicet conſilij ad res graues, quæ ſe offerunt, ordinādas, & cōſtituendas, quàm

E ¶ *Huius officium erit, ex omnibus litteris, & informationibus ſummam in pauca redigere, & capita eorum, quæ Superiori proponenda ſunt &, quæ poſtulant, vt reſpondeatur, vel aliquid agatur; &, prout ſe extendet munus à Generali commiſſum, litteris poterit reſpondere; ſiue Generalis, ſiue ipſe Secretarius de ipſius commiſſione eas ſubſcribat: & Generali eas, vel ſecundum eius voluntatem Aſſiſtentibus, vel alicui eorum, aut etiam nulli oſtendat; prout res ipſæ, de quibus ſcribitur, & ratio perſonæ Secretarij exigunt.*

F ¶ *Etiam*

quàm ſit Generali Præpoſito neceſſarium, ex eorum multitudine, & ex humani intellectus natura, qui tam multas in partes conſideratione diuidi nequit; vel certè ad id, quod oportet, in eis partibus diſpiciendum, ac prouidendum non ſufficit, poteſt intelligi. Videtur ergo perneceſſarium, vt aliqui ſint apud Superiorem viri litteris & omnibus alijs Dei donis clari, qui ei aſſiſtant, & conſiderandi peculiari ſollicitudine res vniuerſales Societatis à Generali commiſſas curam habeant; quam illis poſſet diuidere, quo accuratius res omnes perſpiciant; vt vnus rerum Indicarum inſpiciendarum, alter Hiſpaniæ & Portugalliæ, & alius Germaniæ & Galliæ, & alius Italiæ & Siciliæ curam haberet; & ſic de alijs, quando Societas in plures partes ſpargeretur. Quiſque autem ex eis peculiari oratione, & ſuis in ſacrificijs recordatione Deo partem illam ſibi ſpecialiter commiſſam commendare debet, & conſiderare, quid in ea magis ad id conſequendum, quod ſibi Societas proponit, iuuare poſſet. Conferendum etiam cum alijs eſſet, ſiquid ad rem facere magnopere videretur. Res autem inter ſe diſcuſsas

F Generali referre poſsent. * Iidem etiam attenderent ijs rebus, quæ vel à Præpoſito, vel etiam à Secretario Societatis proponerentur; vt magis inter ipſos diſcuſsæ Superiori referantur.' Et in vniuerſum in conſiderandis & tractan-

F ¶ *Etiam res ſcribendæ maioris momenti, et inſtructiones eorum, qui huc & illuc mittuntur, cum his antequàm ſcriberentur,*

tur, poſſent conferri: quodque eis uideretur, poſſet Secretarius Superiori referre; et tãtundem in ijs, quæ ad doctrinã pertinẽt. Hæc autem non ſolum ſubleuarẽt Generalem, ſed etiam rebus illis, quæ ab ipſo conſtituerentur, maiorem authoritatem afferrent.

dis rebus tam ad doctrinã, quàm ad praxim pertinentibus, quæ altiorem conſiderationem poſtulant, iuuare Præpoſitum ac ſubleuare debent. Præter id autem, & quòd rebus multis melius prouideri per illos poterit, prædicationi, lectioni, confeſſionibus audiendis, & alijs bonis ac piis operibus ad Dei gloriam & animarum auxilium vacare poterunt.

Numero autem huiuſmodi Aſſiſtentes nunc quidem quatuor erunt; & quidem illi ipſi eſſe poterunt, de quibus ſuperius pagina ducenteſima trigeſimaſeptima dictum eſt. G ¶ *Quam*uis autem res grauiores cum eis tractandæ ſint, ſtatuendi tamen facultas, poſtquàm eos audierit, penes Præpoſitum Generalem erit. 11

In tertio auxilio, videlicet diligentiæ ad exequendum vel complendum quod ad res Societati neceſſarias fuerit conſtitutum, cuiuſmodi eſſent negotia, quæ ad Domos vel Collegia pertinẽt, expedire, tum etiam quæ illorum ſunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, multum conferet, immo neceſſarium eſt vnius Procuratoris generalis Societatis auxilium; qui quidem Romæ reſideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominibus agendi, & 12

omnibus

omnibus alijs dotibus polleat, G non tamen Profeſſus ſit, * nec in Domibus Societatis profeſſæ ha bitet, ' ſed in alia (de qua di- H ctum eſt in quarta Parte) * qui ſuis etiam auxilijs, ac Miniſtris ad ea negotia, quæ ſolus non poteſt conficere, neceſſariis ſubleuetur.'

13 Cum ergo Præpoſitus huiuſmodi habeat auxilia, tempus (quod quidem valetudo, & vires corporis permittent) partim cum Deo, partim cum officialibus, & Miniſtris huiuſmodi agendo, partim ſecum ſeorſum conſiderando, ac cum auxilio & fauore Dei ac Domini noſtri, quod agendum eſt, ſtatuendo, impendet.

G ❡ *Quamuis Procuratorum habitatio in Domibus profeſſæ Societatis ordinariè eſſe non debeat, ſed in alia ipſis aſſignata: nihilominus, quando non tractant lites, vel quando neceſſitas aliqua vrgeret, vel alioqui conueniret, & ad tempus, poſſent in Domibus habitare. Et hoc eorum iudicio relinquitur, qui in dictis Domibus profeſſæ Societatis alijs præſunt, iuxta quod ordinatum, vel commiſſum eis fuerit à Generali, vel de ipſius intentione eis conſtiterit.*

H ❡*Vel vt plures Procuratores conſtituerentur; prout res, quæ incidunt, & neceſſitas vrgens diuerſarum ac variarum regionum poſtularet.*

* Præpoſiti

I ❡*Ex ijs,*

I ¶ *Ex ijs, quæ dicta ſunt de Generali, intelligi poterit quod Prouincialibus, & localibus, & Rectoribus Collegiorum conuenit; quod attinet ad Dei dona, quibus ornari debent ad poteſtatem, officium, & auxilia, quæ habere eos oportet; prout expreſsè dici poterit in Regulis, quæ ad Præpoſitos huiuſmodi particulares pertinent.*

* Præpoſiti etiam Prouinciales, & Rectores Collegiorum, vel Præpoſiti particulares domorum ſuis auxilijs pluribus & paucioribus pro neceſſitate, ac momento rerum ipſis commiſſarum ſub leuari debet; ac præcipuè ad cõſilium aliquos, cum quibus res grauiores, quæ occurrunt, communicent (quamuis eis auditis penes Superiores ſit ſtatuendi facultas) deſignatos habeant. I 14

DECIMA

DECLA-

DECIMA PARS

DE MODO, QVO CONSERuari, & augeri totum corpus Societatis in ſuo bono ſtatu poſſit.

1 QVIA Societas, quæ mediis humanis inſtituta non eſt, per ea nec conſeruari nec augeri poteſt, ſed per gratiam omnipotentis Dei ac Domini noſtri IESV Chriſti; in eo ſolo ſpem conſtitui oportet, quòd conſeruaturus ſit, & promoturus hoc opus, quod ad obſequium & laudem ſuam, & auxilium animarũ inchoare dignatus eſt. Et iuxta ſpem hanc primum mediũ & maximè conſentaneum orationum & ſacrificiorum erit, quæ hac cum intentione ſancta offerri, & ſingulis hebdomadis, menſibus, & annis in omnibus locis, vbi Societas reſidet, certa ordinatione inſtitui debent.

2 Ad conſeruationem & incrementum non ſolum corporis, id eſt eorum, quæ externa ſunt, ſed etiam ſpiritus Societatis atq; ad aſſecutionem finis, quem ſibi præfigit, auxilii animarum, ad vltimum & ſupernaturalem ſuum finem conſequendum media illa, quæ cum Deo inſtrumentum coniungunt, ac diſponunt, vt à diuina manu rectè gubernetur, efficaciora ſunt, quàm quæ illud diſponunt erga homines. Huiuſmodi eſt probitas & virtus, ac præcipuè charitas, & pura intentio diuini ſeruitii, & familiaritas cum

Deo in ſpiritualibus deuotionis exercitijs, & zelus ſyncerus animarum, ad gloriam eius, qui eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento poſthabito. Videtur itaque in vniuerſum curandum eſſe, vt omnes, qui ſe Societati addixerunt, in virtutum ſolidarum ac perfectarum, & ſpiritualium rerum ſtudium incumbant; ac in huiuſmodi maius momentum, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis conſtitutum eſſe ducant. Hæc enim interiora ſunt, ex quibus efficaciam ad exteriora permanare ad finem nobis propoſitum oportet.

Hoc iacto fundamento, media illa naturalia, quæ 3
Dei ac Domini noſtri inſtrumẽtum in proximorum vtilitatem diſponunt, in vniuerſum ad conſeruationem & incrementum totius huius corporis conferent: ſi tamen & addiſcantur, & exerceantur ſyncerè ad ſolum Dei obſequium; non vt illis fiducia noſtra innitatur, ſed potius ut diuinæ gratiæ iuxta ſũmæ prouidentiæ ſuæ ordinem per hæc cooperemur, qui ad gloriam ſuam tam dona naturalia, quæ ipſe vt Creator, quàm ſupernaturalia, quæ vt gratiæ author donat, vult referri. Et ideo media humana, vel per induſtriam acquiſita, ac præcipuè doctrina exacta & ſolida, & modus eam proponendi populo in concionibus, & lectionibus, & forma agendi cum hominibus, eoſdemque tractandi diligenter curanda ſunt.

Iuuerit etiam magnopere in ſuo bono ſtatu ac di- 4
ſciplina Collegia conſeruare, & ad id eorum ſuperinten-

intendentiam per illos exercere, quibus vtilitatis tẽporalis nihil ex eis poteſt accedere. Talis eſt Societas profeſſa, quæ in Collegijs eos inſtituendos curabit in perfectione vitæ, litteriſque Chriſtiano dignis, qui talentum ad id ſortiti eſſe videbuntur. Hi enim pro ſeminario Societati profeſſæ, & eius Coadiutoribus erũt; &, ſi cum Collegijs Vniuerſitates etiam curæ Societatis commiſſæ fuerint, obſeruato illo modo procedendi, de quo in quarta Parte dictum eſt, ad finem eundem iuuabunt.

5 Quia paupertas velut propugnaculum eſt Religionibus, vt eas in ſtatu ſuo & diſciplina conſeruet, & à compluribus hoſtibus defendat (vnde etiam Dæmon enititur illud varijs rationibus euertere) refert plurimum ad conſeruationem & augmentum totius huius corporis, procul admodum omnem auaritiæ ſpeciem ablegaſſe; nullos redditus, vel poſſeſſiones, vel ſtipendia pro verbi Dei prædicatione, aut lectione, aut Miſſis, aut adminiſtratione ſacramentorum, aut demum rebus quibuslibet ſpiritualibus (vt eſt in ſexta Parte dictum) admittendo, nec ad ſuam vtilitatem redditus Collegiorum applicando.

6 Erit etiam ſummi momenti, vt perpetuò fœlix Societatis ſtatus conſeruetur, diligentiſſimè ambitionem, malorum omnium in quauis Repub. vel Congregatione matrem, ſubmouere, ac aditum ad dignitatem, vel prælationem vllam directè vel indirectè quærendam in Societate præcludere. Quod vt fiat,

omnes

omnes Profeſſi ſe nihil vnquam ad eam obtinẽdam acturos, & quos agere animaduerterint, delaturos, Deo ac Domino noſtro voueant: & incapaces ac inhabiles ad prælationem quamuis habeantur ij, de quibus probari poſſet, quòd eam ambijſſent. Promittant etiam Deo ac Domino noſtro ad nullam etiam extra Societatem prælationem, vel dignitatem obtinendam ſe quidquam acturos, nec ad ſui electionem ad huiuſmodi munus, quoadeius fieri poterit, conſenſum præſtituros; ſi eius obedientia, qui ſub pœna peccati poteſt præcipere, eos non compulerit: ſed vnuſquiſque videat qua ratione animarum ſaluti iuxta noſtræ profeſſionis humilitatem & ſubmiſſionem inſeruire poſſit; & ne Societas his hominibus, qui ad propoſitum ſibi finem ſunt ei neceſſarij, priuetur.

Promittat etiam Deo, quòd, ſiquando dicto modo compulſus prælationem aliquam extra Societatem admittet,* audiet poſtea quouis tempore Præpoſiti Generalis qui pro tempore fuerit conſi- A

DECLARATIONES

In decimam Partem.

A ¶ *Conſiderãdo, quàm inſtanter, quàmq; multis rationibus curatum ſit, vt aliqui de noſtra Societate varios Epiſcopatus ſumerent, cumque in multis obuiam itum ſit, nec tamen in Patriarchatu & Epiſcopatibus Æthiopiæ admittendis reſiſti potuerit: de hoc auxilio ad opus illud Æthiopię, & alia ſimilia, cùm reſiſtendi modus deeſſet,*

cogitatum

conſilium, vel alicuius, quem ille ſibi ad hoc ſubſtitueret; quodque, ſi ſenſerit melius eſſe quod conſulitur, ſit illud executurus: Non quòd habeat qui Prælatus eſt, aliquem de Societate Superioris loco; ſed quòd ſponte in Dei conſpectu vult ad id faciendum obligari, quod ad diuinum obſequium melius eſſe intellexerit; quódque placeat eſse aliquem, qui ſibi cum charitate ac libertate chriſtiana ad gloriam Dei & Domini noſtri id proponat.

cogitatum eſt. Nõ tamẽ obligatur Societas ad hoc munus ſuſcipiendum, quandocunque alicui ex ea Epiſcopatus eſſet admittendus: Immò libera manet, vt id oneris & relinquere, et aſſumere poſſit; vbi multum referre ad Dei obſequiũ iudicaret. Poſt emiſſam autem profeſſionem hóc votum ſimplex cum alijs, de quibus diximus, emittetur.

7 Vt perpetuò totius huius corporis bonus ſtatus conſeruetur, confert plurimum, quòd in prima, ſecunda, & quinta Parte dictum eſt de turba & hominibus ad noſtrũ inſtitutum ineptis ne ad probationem quidem admittendis: &, ſi aliqui probationis tẽpore non eſse idonei inuenirentur, etiam dimittendis. Si qui vero deprauatis moribus eſsent, aut de quorum emendatione parum ſperaretur, multo minus eſsent retinendi. Minus etiam apertum oſtium eſse debebit ad admittendos aliquos in Scholaſticos approbatos, & Coadiutores formatos, minimè vero omnium in Profeſ-

B In

Profeſ-

Profeſſos: Non enim alij, quàm ſpiritus & doctrinæ ſelectæ viri, & multum, diuque exercitati, & in varijs probationibus virtutis & abnegationis ſuiipſorum cum omniũ ædificatione & ſatisfactione perſpecti ad profeſſionem admitti debent. Sic enim, licet multitudo augeſcat, non imminuetur, nec debilior reddetur ſpiritus, dum tales ſint, qui in Societatis corpus cooptantur.

Cùm bona & mala capitis habitudo in uniuerſum corpus redundet; ſummopere conferet, ſi electio Præpoſiti Generalis ea ſit, quæ in nona Parte deſcripta eſt. Et poſt hanc electionem, illa maximi erit momenti, qua inferiores Præpoſiti in Prouincijs, & Collegijs, ac Domibus Societatis eliguntur. Nam ferè quales hi fuerint, tales & eorum ſubditi erunt. Refert etiam magnopere, præter electionem, ſi Præpoſiti particulares in ſibi ſubditos, & Generalis in particulares, ac contra Societas in Generalem (ut in nona Parte declaratum eſt) multum poteſtatis habeant; ita, vt omnes ad bonum omnia poſſint; &, ſi malè agerent, omnino ſubiecti ſint. Refert etiam, ut Superiores miniſtros idoneos (ut in eadem parte dictum eſt) ad ordinationem & executionem rerum, quæ ſpectant ad eorum officium, habeant. 8

Quod iuuat ad unionem membrorum huius Societatis inter ſe, & cum ſuo capite, multum etiam ad conſeruationem boni ſtatus illius iuuabit; cuiuſmodi eſt in primis uoluntatum uinculũ, quod Charitas eſt, & mutuus amor, quem crebra communica- 9

tio, &

tio, & rerum mutua notitia, eadem doctrina, & in omnibus, quantum fieri poteſt, uniformitas nutriet. Sed in primis id præſtabit obedientiæ uinculum, quod particulares cum ſuis Præpoſitis, & hos ipſos inter ſe & cum Prouincialibus, & utroſque cum Generali uniet; ita, ut inter omnes diligenter ſubordinatio ſeruetur.

10 Moderatio laborum animi & corporis, & in Conſtitutionibus, quæ ad neutrum extremũ rigoris uel diſſolutionis vergant (ut ſic melius obſeruari poſſint) mediocritas conferet ad durationem, & totius corporis in ſuo ſtatu conſeruationem.

11 Ad eundem finem faciet, generatim curare, ut amor & charitas omnium etiam externorum erga Societatem conſeruetur,

B * ſed eorum præſertim, quorum uoluntas bene aut malè in nos aſſecta multum habet momenti, ut aditus ad diuinũ obſequium, & animarum auxilium aperiatur, uel præcludatur. 'In ipſa uero

B ¶ *In primis conſeruetur beneuolẽtia Sedis Apoſtolicæ, cui peculiariter inſeruire debet Societas: deinde Principum ſecularium, & magnatum, ac primariæ authoritatis hominum; quorum fauor, aut alienatio animi multum facit, vt oſtium diuino ſeruitio, & bono animarum aperiatur, vel præcludatur. Sic itidem, cùm aliqui malè affecti eſſe intelligerentur, præcipuè ſi homines ſint non vulgaris authoritatis, orandum eſt pro eis, vtendumque rationibus*

conuenientibus, vt in amicitiam redeant, vel certè aduerſarij non ſint: idque non timore contradictionum, vel, quòd aſperius quid quam nobis inde poſſet accidere; ſed vt per huiuſmodi hominum beneuolentiam magis in rebus omnibus Dei obſequium & gloria creſcat.

C ¶ *Ad hoc etiam curãdum eſt, vt Domus, & Collegia in locis, vbi ſit purum & ſalubre cœlum, habeantur, & non in eis, qui contrariam habent proprietatem.*

rò Societate nec ſit nec ſentiatur animorum propenſio ad partem alterutram factionis; quæ eſſet fortaſſis inter Principes vel Dominos Chriſtianos; ſed ſit potius quidam vniuerſalis amor, qui partes omnes (licet ſibi inuicem contrariæ ſint) in Domino noſtro amplectatur.

Iuuerit etiam moderatus & 12
prudens vſus gratiarum per Sedem Apoſtolicam conceſſarum, ſolius auxilij animarum ſine ſynceriſſimè nobis propoſito. Sic enim diuina bonitas opus hoc quod cœpit, promouebit; ac bonus odor, qui veritati bonorum operum innitatur, hominum deuotionem augebit: vt & à Societate ipſi iuuari, & eandem ad propoſitum ſibi finem obſequii & gloriæ diuinæ Maieſtatis iuuare curent.

* Conferet etiam, rationem C 13
habere valetudinis; vt ea in particularibus conſeruetur, quemadmodum tertia in Parte dictum eſt; & vt demum omnes obſer-

obſeruationi Conſtitutionum ſtudeant; ad quam eaſdem ſcire, ſaltem quæ ad quemlibet pertinent, neceſſe eſt. Quare legere, uel audire eaſdem ſingulis menſibus oportebit.

FINIS.

ROMÆ, M. D. LXX.

Apud Victorium Hælianum.

Cum facultate Superiorum.

FORMVLA VOTORVM SIMPLICIVM, QVAE PROFESSI EMITTUNT poſt profeſſionem, iuxta Conſtitutiones, Parte Sexta, Capite ſecundo, & Parte decima.

QVAE formula extracta eſt ex prima Congregatione generali, titulo ſexto, Decreto uigeſimo tertio.

1 EGO .N. Profeſſus Societatis IESV, promitto Deo Omnipotenti coram eius Virgine Matre, & tota curia cœleſti, & coram R. Patre Præpoſito Generali, vel coram .N. locum Generalis Præpoſiti tenente nunquam me acturum quacunque ratione, uel conſenſurũ, ut, quæ ordinata ſunt, circa paupertatem in Conſtitutionibus Societatis, immutentur: niſi quando ex cauſa iuſta rerum exigentium uideretur paupertas reſtringenda magis.

2 Præterea promitto nunquã me acturum vel prætenſurum, ne indirecte quidem, vt in aliquam prælationem, vel dignitatem in Societate eligar, vel promouear.

3 Tum, ſi quem ſciam id curare, vel prætendere, promitto illum, remque totam me manifeſtaturum Societati, vel Præpoſito eius.

4 Promitto præterea nunquam me curaturum, prætenſu-

tenſurumůe extra Societatem prælationem aliquá, vel dignitatem, nec conſenſurum in mei electionem quantum in me fuerit, niſi coactus obedientia eius, qui mihi præcipere poteſt ſub pœna peccati.

¶ Inſuper promitto, ſi quando acciderit, vt hac ratione in Præſidem alicuius Eccleſiæ promouear: pro cura, quam de animæ meæ ſalute, ac recta muneris mihi impoſiti adminiſtratione gerere debeo, me eo loco, ac numero habiturum Præpoſitum Societatis Generalem, vt nunquam conſilium audire detrectẽ, quod vel ipſe per ſe, vel quiuis alius de Societate, quem ad id ipſe ſibi ſubſtituerit, dare mihi dignabitur. Conſilijs vero huiuſmodi ita me pariturum ſemper eſſe promitto, ſi ea meliora eſſe, quàm quæ mihi in mentem venerint, iudicabo: omnia intelligendo iuxta Societatis IESV Conſtitutiones & Declarationes. In tali loco, tali die, menſe, & anno. & cæt.

LAVS DEO.